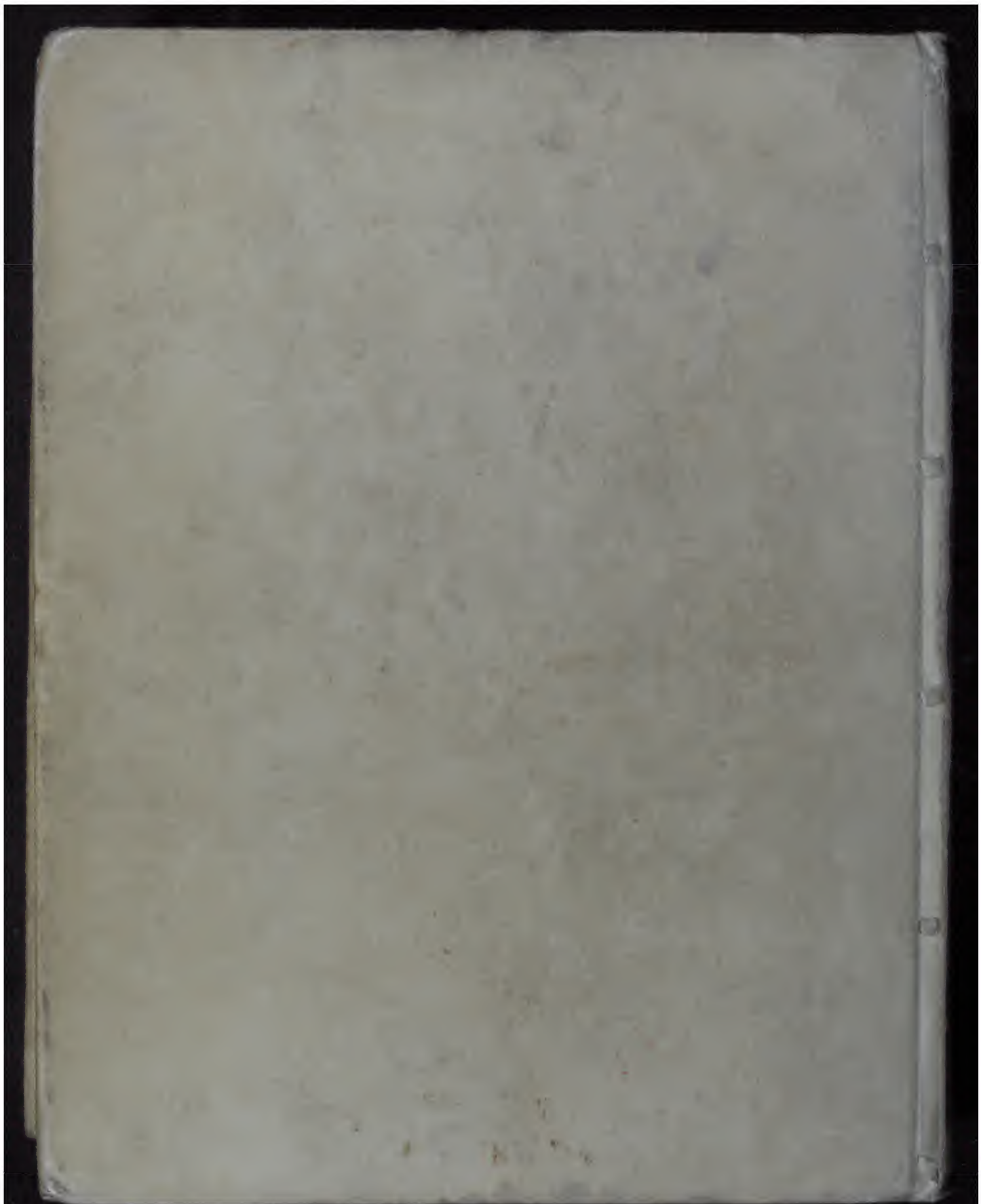
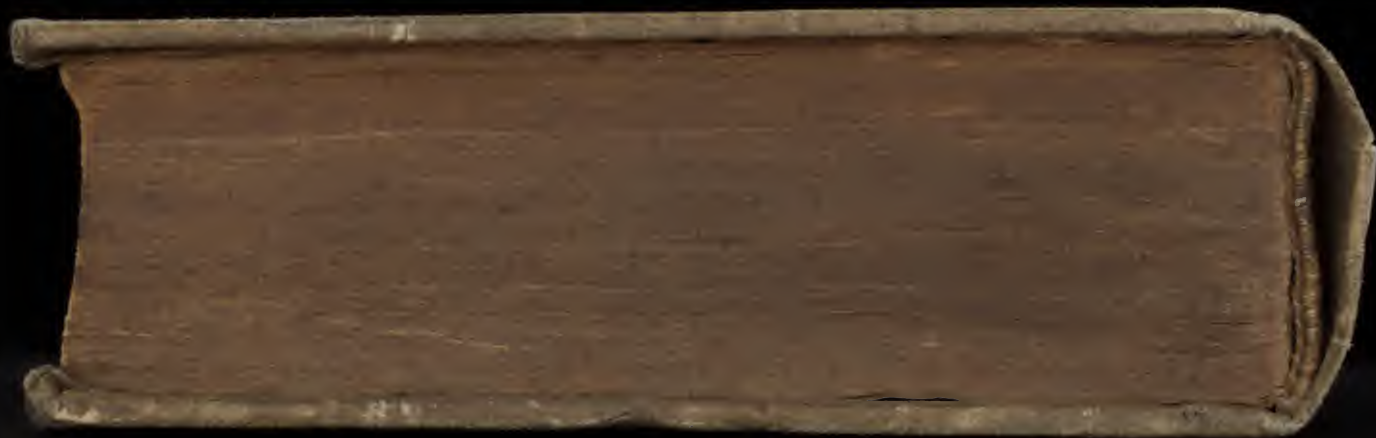

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 8 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 8 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 8 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
1701 F 8 [1]

Het tweede Boec
van
Amadis van Gaule /
Verhalende de beschrijvinghe
ende ghelegghentheyt van't vaste Ey-
lant / ende de kloeeke daden ende vzeemde abon-
tuieren van verscheypden vrome Ridders, zeer lu-
stich om lesen.

Nu eerst overghezet in onse Nederlantsche sprake.

TOT ROTTERDAM,
By Jan van Waesberghe / aen de
Werelt / inde Fame. 1619.

Amoris Panegyricus

Register van't tyveede Boec van Amadis van Gaule.

Cap. **V**le de tooverijen in't vaste Eylant ghedaen, ende de groote ende kostelijcke schatten aldaer gegraven heeft, die daer ghevonden zijn gheweest. Twelc den Autenr in't langhe verclaert, om des wille dat in't vierde Boec nauwelijc iewers afvermaent en wort, dan vā 'rgene dat in't zelve Eylandt zoo wel aen Amadis als aen vele andere menigherley Ridders ende Edelmanns ghebeurt is. 1

2 Hoe Amadis met syn broeders ende Agraies syn Neve reyfsden na den Koninc Lisuart in't vaste Eylant, ende hoe sy aldaer de avontueren beproefden. 3

3 Hoe Durin van Oriane gescheyden is, ende na Amadis reyfsde, en hoe dat Amadis als hy den brief gelesen hadde, al te zamen verlaten heeft dat hy gewonnen hadde, en met grooter desperatien bedestelijc in een wildernisse vertrocken is. 6

4 Hoe Gandalin ende Durin reden na Amadis den zelve wech volghende dien sy inghereden was, met hun dragende syn wapenen die hy achtergelaten hadde, ende hoe sy hem ghevonden hebben, ende hoe sy een Ridder bevochten heeft, ende verwonnen. 8

5 Wie de Ridder was die van Amadis verwonnen bleef, ende van ander dinghen die hem te voren gheschiet waren, eer dat hy van Amadis verwonnen wert. 11

6 Hoe Heer Galaor, Florestan ende Agraies gereyft zijn om Amadis te zoeken, ende hoe Amadis syn wapenen verlatende ende synen naem veranderende, hem onthouden heeft met eenen ouden man in een heremirage om alleene te zijn. 13

7 Hoe Durin tot Oriane syn Meesterlicke met d'antwoorde van Amadis wederom ghekeert is, ende den rouwe ende jammer die sy bedreef als sy dit al t'zamen aenghehoort hadde. 16

8 Hoe Guilla de Fantazeerder den schilt ende de wapenen van Amadis opgenomen heeft aen de Fonteyne vanden Acker, zon-

Cap. der eenighe hoede, n̄ ghebracht heeft in't Hof vanden Koninc Lisuart. 18

9 Hoe Donckerschoon op d'arme rootze zijnde, daer aengekomen is een Schip in't welcke Corisande was, zoeckende haer Lief Florestan, ende wat daer geschiedde, ende van 'tghene dat sy vertelde in't Hof vanden Koninc Lisuart. 20

10 Hoe de Ioncvrouwe van Denemercke Amadis gezocht heeft, zijnde na veel reyfsens met grootē arbeyt door groote avontuere ghekomen aen d'arme rootze daer Amadis op was, die Donckerschoon ghe-naemt was, ende hoe dat sy t'zamen gekomen zijn van daer na Londen om Oriane syn beminde te bezoeken. 23

11 Hoe dat Heer Galaor ende Florestan trocken wt 't vaste Eylandt, om Amadis te zoeken, ende hoe sy langhen tijdt reysende zonder van hem iet te vernemen, zijn sy ten laetsten zeer mistroostich gekomen tot het Hof vanden Koninc Lisuart. 25

12 Hoe de Koninc Lisuart ter maeltijdt zittende, daer een vreemt Ridder in volle wapenen binnen ghekomen is, ende de Koninc ende alle die van synen Hove ontzeyt heeft, ende wat Heer Florestan met hem overquam, en hoe Oriane vertroost wert, ende Amadis ghevonden. 30

13 Hoe Donckerschoon een harnas dede makē, ende al dat hem van noode was, om te gaen besoecken syn alderlieffte vriendinne Oriane, ende van d'avontueren die hem onder weghen toe quamen, verwinnende Heer Quedragant en de twee vermaerde Reusen Famongomad ende Basagant syn sone. 34

14 Hoe Donckerschoon (d'avontueren voorzeyt volbracht hebbende) ghereyft is na de Fonteyne vande diu conduyten, daer hy voren nam de reyse van Bloemendale daer syn beminde Oriane was, ende hoe dat een vreemt Ridder twee juweelen van getrouwelijc te beminnen gebracht heeft in't Hof vanden Koninc Lisuart, ende hoe hy

T A F E L.

Cap.

Fol.

Cap.

Fol.

hy met Oriane onbekent derwaerts is ghereyft om d'eere te verwinnen.

39

15 Hoe Donckerschoon en Oriane ghezonden hebben de Ioncvrouwe van Dene-mercke, om te weten d'antwoorde vanden Hove, aengaende de verzerktheit vande Koninc, ende hoe sy de proeve deden, ende die ghewonnen hebben met grooter eeren boven alle d'ander.

42

16 Hoe Donckerschoon binnen Bloemendale quam, ende met syn Alderliefte daer ghebleven is, naer de victorie vanden sweerde ende vanden krans, ende van daer is hy ghereyft na de batalie teghen den Koninc Cildadan, ende wat hem daer weder-voer.

47

17 Hoe de Koninc Cildadan en Galaor wech gevoert waren om te cureren, d'een ghestelt zijnde in eenen stercken Toren, rontom inde Zee staende, ende d'ander in eenen schoonen boomgaert hooghe ghemuert, daer sy (een ieghelijc tot hem zelve gekomen zijnde) anders niet en dachten dan dat sy in een gevangenisse waren, niet wetende wie datse daer gebracht hadde, en van 't gene dat hun geschiedde.

52

18 Hoe de Koninc wandelende inde gaelderijen van syn Palceys twee groote veyeren in Zee zach, recht na de stadt komende.

56

19 Hoe de Koninc Lisuart met syn Ridders raedt houdende om te bestormen het Eylandt vanden brandenden Poel, om den Koninc Arban van Nergalen ende Angrio-

te van Istravaus te verlossen. Ende daer schepe ghekomen zijnde een Ioncvrouwe Reusinne, begheerde aen den Koninc ende aen de Koninghinne, dat Amadis een kampslach slaen zoude teghen Ardan Canile, ende dat op de navolghende conditien.

20 Hoe de batalie verginc tusschen He Bruneo van goeder Zee, ende Mademad de eergierige broeder vande zelvige Ionvrouwe: ende vande beschuldige die enige vyanden ende benijders van Amadis den Koninc aendiende, daer door hy ene eenige (die hem wilden volghen) het He verliet.

21 Hoe Amadis van den Koninc Lisuart ghescheyden is met noch tien Ridders vrienden ende maghen van Amadis, die kloecste ende vroomste van den Hove, en na het vaste Eylant voeren, daer Briolani d'avontuere vande getrouwe liefde, ende vande verboden kamer beproeft heeft, ende hoe sy voor hunlieden namen om wt de handen van den Koninc Madasime en haer Ioncvrouwen te verlossen.

22 Hoe Oriane haer zeer bedroefde doo het scheyden van Amadis en d'ander Ridders, maer boven al om dat sy haer zelve bevonden heeft begort van kinde, ende hoe de twaelf Ridders wt 't vaste Eylandt ghekomen zijn om te verantwoorden Madasime met haer twaelf Ioncvrouwen, met haer ghestelt, in zorghe van te sterven onder rechtveerdighe oorsake.

Het

Het tweede Boec van Ama-

dis van Gaule : Wie de tooverijen in't
vaste Eplandt ghedaen / ende de groote ende kostelijcke
schacten aldaer ghegraven heeft / die daer gebonden zijn gheweest. Twelc
den Auteurs in't lange verclaert / om des wille dat in't vierde Boec nauwelijc
te wens af vermaent en wort / dan van 't ghene dat in't selve Eplandt zoo wel
aan Amadis als an vele andere ende menigerley Ridders ende Edelmannen
ghebeurt is.

Het eerste Capittel.

Hier booztijds
niet een koninc in
Grieken gheweest/
die ghetrouw hadde
de suster vande ke-
ser van Constanti-
nopelen / by dewelc-
ke hy twee souen had-
de die zeer schoon
waren / principalijc v'oudste ghenacmt
Apolidon / wiens ghelijcke (zoo wel van
kracht als byomichheit der herte) binnen
synen rijdt niet en was. Dese Apolidon
heeft hem begheben dooz syn subijl ver-
standt en scherpe zinnen tot scientien van
alle konsten / welc zeer zelden ghebeurt/
dat kracht ende scientie t'zamen accorde-
ren / ende is daer in zoo diepe ghekomen
dat hy (ghelijc de lichte vane onder de
sterren) boven alle die binnen synen rijdt
waren / blinkende was / ende boven al in
de konsten van Astronomie / dooz de-
welcke sommighe dingen wel geschieden
die schijnen onmogelijc te zijn. Dese ko-
ninc vader vande twee sonen zeer rijc en
machtich van goede zijnde / maer arm na
teben / aenghemiet synen grooten ou-
berdom / bemerckende dat hy was in't
wterste van syn leven / zoo heeft hy syn
oudste sone Apolidon erfghenaem ghe-
maect van syn konincrijc. V'ander sone
heeft hy ghelaten alle synen rijdom ende

tessooren die veel ende groot waren / ende
doo alle syn boecken die groot goet weert
waren. Maer desen sone daer mede niet
te vreden zijnde / heeft hy met weenende
ooghen tot syn vader gheseyt / als dat hy
hier dooz scheen outerst te zijn. De vader
dit aenhoorende / heeft hy syn handen ge-
wongen met benaender herten / want hy
niet boozder en mochte. Maer desen ver-
maerden Apolidon dewelcke (alsoo wel
dooz dit groot jammer ende berdyet het
welc hy aen syn vader ghesien heeft) als
dooz de deucht van syn edel ende vroom
herte wel weerdich zijnde / medelijden
met syn vader hebbende / ende de klept-
moedicheit syns broeders aensiende /
heeft tot syn vader geseit / op dat syn ziele
gherust zijn zoude / dat hy te vreden was
vooz syn erfvenisse / dat hyt erfsooz ende
rijdom niet de boecken tot hem nemen
zoude / en laten syn broeder vooz syn erf-
venisse het konincrijcke. Waer dooz de
vader zeer ghetroust ende wel te vreden
was / ende heeft hem met weenende oo-
ghen van barmherticheit syn benedictie
gegeven. Aldus heeft Apolidon tot hem
genomen de guote tressooren niet alle de
boecken / ende heeft doen bereydt maken
een deel Schepen wel vooz ten van vrom-
me ende wrogenomen Ridders / de Sche-
pen wel vooz ten van victualie en alder-
hande maniere van harnas ende wape-
nen /

Het tweede Boec van

nen' ende is alsoo ter zee waert inghesla-
ghen, op alsulcken avontuere als hem de
fortupne ghewegen zoude. De fortupne
nu aenmerckende hoe dat hem dese jon-
gelinc gestelt hadde te verwachten cam-
pest ende alle onweer / zoo heeft sy ghe-
wilt (dooz de groote obediente die hy sp-
nen ouden vader bewesen hadde) hem dit
met grooter glorie ende hoocheyt te loo-
nen; Zo dat hy na veel versens niet goe-
den voozspoedighen winde ghearriveert
is ten laetsten in't Goomsche rijke / daer
doen ter tijdt een Kepsen regneerde ghe-
naemt Sindan / van welcken Kepsen de-
sen Apolidon zeer wel onthaelt is ghe-
weest / ende daer een wijle tijt gheweest
hebbende / zoo ist gebeurt dooz syn groote
ende byzine sepien van wapenen / die hy
vooyt in andere landen ghedaen had-
de / daer dooz vercreghen hebbende een
zeer groote fame ende noch dagelijc de-
de / zoo dat hy grootelinc ghepijst ende
gheslumeert is gheweest, dat hy zeer be-
minst is gheworden van een enige suster
vanden Kepsen / ghenaemt Gynanese /
wiens fame van schoonheyt vanden alle
byzonde over alle de werelt dooz bekent
was / waer dooz gebicht is dat hy haer
noozoo zeer bemint heeft als sy hem ghe-
daen heeft / maer gheen van beyden ho-
pende dat hun liefde in gheenderhande
manieren tot hulpe der inepijnghe en
zoude mogen comen / zoo zijn sy zamen
veratcoordeert. Ende Gynanese is se-
cretelijc wt des Kepsens haers broeders
Dalleps gegaen na de Schepen van Pa-
ren beminden byent Apolidon / ende zijn
terstont ter zee waert in gesept / ende na
veel zeplens zoo zijn sy ghearriveert in't
vaste Eplandt / in welc Eplandt doen ter
rijt regneerde een Keuse die zeer wyet en
stert was. Daer komende / zo heeft Apo-
lidon (hier wetende wat land dat was) een
Dabeliaen doen stellen / ende daer binnen
een zeer kostelike bedde / daer syn Alder-
lieftste op zoude rusten / want so zeer ver-
moept was vander Zee. Maer terstont

op bezelve ure / is tot hulieden gheho-
men dien sellen Keuse zeer wel ghewa-
pent / waer dooz sy zeer verbaert hebben
gheweest / teghen welcken Keuse (na de
costupne van clant) Apolidon hem heeft
moeten ter weere stellen om syn Alder-
lieftste ende hem zelven met alle syn ghe-
zelschap te beschermen / ende heeft den
Keuse dooz syn groote byonicheyt ver-
wonnen / ende daer in't velt doot ghesla-
ghen / waer dooz Apolidon by Heere is
gheworden van 'tzebe Eplandt. Na dat
hy besien ende bemert hadde de groote
sterte van dit Epland / zoo en ontfach hy
niet alleen den Kepsen van Goomen / (des
welcken hy alsulcken verdriet aen ghe-
daen hadde syn suster met hem ghenom-
men hebbende) waer ooc de gehele we-
relt en zoude hy niet ontfien hebben. In
welc Epland (om dies wille dat de Keu-
se zoo wyet fel / en hoochmoedich had-
de gheweest / waer dooz hy van alle den
volcke zeer qualije bemint was) so wert
Apolidon (na dat hy daer bekent was)
binnen maten zeer wel bemint Apolidon
die Epland aldus gewonnen hebbende /
heeft hy daer met syn Alderlieftste Gy-
nanese zestien jaren lanc ghelevent mee
alsulcke bliscap ende liefden / dat hun-
der bynder begeerte volbracht wert van
de wienende liefde ende pverighe be-
gerten die sy d'een om des anders wille
ghelieden hadde. Binnen desen tijt heeft
hy daer doen maken veel kostelijche ede-
fien ende wooninghen / alsoo wel dooz
syn groote rijkdomme / als dooz syn sub-
tel en groot verstant / dat zoo wat Kepsen
oft Koninc (hoe rijk ende machich sy
ooc gheweest hadden) lastich ghewoerch
ghewallen zoude hebben alsulcke werre-
ken te volbringen. Maer ten eynde van
dese jaren so is de Kepsen van Gyecken
ghestorven die gheen erfgenamen achter
en liet. De Gyecken nu aenmerckende
de deuchden ende byonicheiden van de-
sen Apolidon / ende dat hy was vanden
bloede ende afkomst d's Kepsens / ende
van

haer spinder moeder wegghen mede / zoo
 hebben sy zeer eendrachtelike niet gelye-
 ken wille al te samen desen Apolidon ge-
 koren tot Keysers banden koonstlichen
 rijcke / ende hebben aen hem ghesonden
 Ambassadeurs / hem laten weten dat sy
 hem ghekoren hadden tot hunnen Kei-
 ser. Apolidon aenmerckende datme hem
 opofferde alsulcken grooten ende mach-
 tighen Keysersrijck (al wast zake dat hy in
 dat Epilant alle wellustichheit vander
 weerelt hadde) ende aenmercte dat van
 groote heerschappijen meer ontusten en
 arbedts komende is / dan blifschap oft
 welken / ende hy al dien datmen ernighe
 heeft / die zijn ghenicht niet bitterheit
 volghende de menschelelike natueren / die
 van hun begheerlijcheit die sy begeeren
 nimmermeer verjaet noch te vreden en
 zijn. Zo heeft hy nochtrans met syn Lief-
 ste gheacoordeert te laten de plaetse daer
 sy waren / ende ontfangen het Keysersrijck
 welc hem ghepresentert was. Maer
 sy deerusse bekende op alsulcken wter-
 maten kostelicken plaetse als het Ep-
 lant was / daer zoo groote ende kostelike
 de dingen binnen ware dat die daer bli-
 ven zouden (welc beseten ende ghewon-
 en was door haeren getrouwen en zeer
 beminden vrient de beste Ridder ter wa-
 penen die ter weerelt leven mocht. Ende
 door haer desgelijck die boven alle vrou-
 wen die leven mochten van schoonheit
 geprezen was) ende dat sy d'een den an-
 deren zoo zeer beminden als moghelike
 waer te beminnen / zoo heeft sy Apolidon
 ghebeden dat hy daer laten wilde / al eer
 sy vertrecken zouden / door syn groote
 wijsheit / hoe dat in toekomende tijden
 het selve Epilant gheenen Heere heb-
 ben en soude / van door personen de
 welcke zo wel in krachten ende vromi-
 heden van wapenen als in ghettouwie-
 cheit van liefden ende van wtuemende
 onwifselijckelike schoonheit hun beyden
 ghelijcken zouden. Apolidon antwoorde
 de haer / ende zeyde : Myn Alderkieftste /

aenghesien dat v beste alsulck is / te zait
 in zulcker manieren volbrachten / dat
 van dese tijt door is geen Heere noch
 Vrouwe hier zijn en zal moghen vande
 ghene die ons beyden (mit ghene dat ghy
 begeert hebt) te hebben zullen gien. Zo
 heeft hy ghemaect eenen boghe oft wief-
 sel inden ingang van een herenrijck /
 daer binnen stonden beomen van alver-
 hande natueren / oec waren binnen vler-
 rijckelike kamers van vzeemde koste-
 lijcheit / en was besloten in zulcker ma-
 nieren / dat daer niemant binnen mocht
 komen dan van onder dien boghe / daer
 boven zoo hadde hy een beeldt ghestelt
 welc een man van koper was / in syn
 handt houdende een trompet aenspanen
 mont / gestelt als oft hy trompen wilde /
 ende binnen het een palley oft kamer
 stelde hy twee figuren / d'een na syn ghe-
 lijckenisse / en d'ander na syn Lief / alsulck
 dat sy schenen te leven / daensichten hun
 gantsch ghelijckende / ende van zulcke
 grootte ende lengte / ende nffens hun
 beyden stont eenen steen van Aspris die
 zeer klarr was. Door dede hy stellen een
 pilaer van yser van vijf cubits hooghe /
 eenen halben boorchscheuts vanden boe-
 ge op een groot beeld dat daer lach / en zey-
 de : Van nu voortaan zoo en zal geen man
 noch vrouwe hier passeren die hun liefde
 verandert hebben vande gene die sy eerst
 maelt begost hebben te beminnen / want
 het beeldt welc ghy ziet het trompet ste-
 ken / dat zalse niet zoo vreeselijcken ghe-
 luyde ende roec en blammen vpers (van
 hun zelven niet wetende al oft sy doot
 waren) wt desen boorngaert wapens
 maer ist dat alsulcken Ridder oft Jong-
 vrou oft Maecht hier komende is / die
 weerdich mach zijn dese avontuere te
 volbrachten door hunlieder groote ghe-
 trouwicheit (als ic geseyt hebbe) zoo zul-
 len sy daer binnen komen zonder eenich
 letsel / ende 't beeldt zal alsulcken zorten ge-
 luyt geven / dat zeer bequaem zal zijn om
 hooren den ghenen die dat zien zullen de
 selve

zelve zinken onser beyden beelden zien / en
 hunlieder namen geschreven inden Jas-
 pis / niet wetende wie dat geschreven zal
 hebben. Zoo heeft hy Gyzmanese metter
 hant genomen ende hersele doen gaen on-
 der dooz den boghe / ende heeft heest het
 zoet gheluyt ghegheben / ende heeft haer
 daer ghetoont de beelden ende hunlieder
 namen gheschreven inden Jaspis. Wap-
 ten komende / zo hadde Gyzmanese groo-
 te begheerte om dit te dorn proeven / zoo
 heeft speenighe van hare Jonckvrouwen
 ende Maechden daer binnen dorn gaen /
 maer het beeldt gaf alsulcken vreeselij-
 ken gheluyt mes wtneemenden rooc ende
 vlammen vters / datse terstont van hun
 zelven geweest zijn zonder kennisse / ende
 zoo hupien boghe gheworpen / en de Rid-
 der desghelijcx / en als Gyzmanese merete
 dattet zonder perijckel was / zoo heeft sy
 met grooter blijfchap daer dooz begonne
 te lachen grootelijcx haren vrient Apoli-
 don bedankende / dat hy haer begheerte
 zoo volkomelinc volbricht hadde / en zep-
 de tot hem: Myn beminde heere / wat zal
 het nu voort meer zijn vande kostelijcke
 rijcke kamer / daer wy zoo wtneemende
 groote blijfchap ende wellust in ghehad
 hebben? Hy antwoorde: Nu gaen wy
 derwaerts / zo meuchdy zien wat te doen
 zal. Aldus zoo zijn sy ter kameren ghe-
 gaen / Apolidon heeft doen brengen twee
 pilaren den eenen van steen ende den an-
 deren van koper / den steenen heeft hy
 doen stellen byf slappen oft selzeden van
 de poorte af kamer deure / ende den ko-
 peren noch byf slappen voozber vande
 poorte des kamers / ende zepde tot syn
 Lief: Nu zuldwy weten dat binnen dese
 kamer noch man noch vrou komen zal
 in gheender tyt oft in geender manieren /
 ter tijt dat hier komen zal alsulcken Rid-
 der die in vromicheyt van wapenen my-
 nen persoon te boven gaen zal / noch ooc
 gheenderhande vrouwe / ten zij dat sy v
 in schoonheyt te boven gaet / maer ist za-
 ke dat hier aldusdanighe komen die v en

my in schoonheyt ende in vromicheyt te
 boven gaen ende verwinnen / die zullen
 sonder eenich belet daer binnen komen
 ende hy heeft letterg inden pilaer van ko-
 per ghestelt / aldus zeggende: Hier zullen
 passeren de Ridders die zeer vroom van
 wapenen zijn / ende dat een ieghelijcx na
 spinder weerden die zal voort en voort
 gaen. Zoo heeft hy noch ander letterg
 ghestelt inden pilaer van steen / zeggende:
 Hier en zal geen Ridder voort hy gaen
 dan de gene die Apolidon in vromicheyt
 te boven gaen zal / ende boven de poorte
 vande kamer stelde hy noch ander lette-
 ren / die zepden: De gene die my te boven
 gaen zal in vromicheyt / die zal komen in
 de rijcke kamer / ende zal heere zijn in dit
 Eplandt. Ende van ghelijcken de Jonck-
 vrouwen ende Maechden / zoo dat daer
 niemant binnen komen en zal / sy en zul-
 len v te boven gaen in schoonheyt. Zoo
 heeft hy dooz syn groote subijle wijsheyt
 alsulcken besweeringe van Micromantie
 daer ghestelt / dat niemant op twaelf
 schreden na in't ronde de kamer bi komē
 en mochte / noch daer en was ooc ander
 gheenen toeganc dan den wach vande pi-
 laren alsoo ghy ghehoort hebt. Ende heeft
 noch bevolen dat in dit zelve Eplant een
 Gouverneur ende Regent zijn zoude om
 dat te regere / ende dat hy de Domeynen
 ende de renten ontfangen zoude / ende die
 wel bewaren tot behoef vanden Ridder
 die d'avontuere hebben zal binne de ka-
 mer / ende dat hy heere zijn zoude van't
 Eplant. Ende heeft noch bevolen dat al-
 le de gene die saclderden inde avontu-
 re des boochs der getrouwer Minnaers
 datmen die wraaghen zoude sonder hun-
 lieden eenighe eere te bewijfen / maer die
 dat volbrachten / datmen die eeren ende
 dienen zoude. Ende hy zepde noch meer /
 dat de Ridders die de kamer beproefden
 ende niet en mochten komen tot den in-
 gang des pieren pilaers / die zouden daer
 moeten laten hunlieder wapenen / maer
 die wat voortder mochtē komen dan den
 zelve

selven pilaer/die en zoudemē anders niet
 van hualieder sweert nemen/ende die tot
 den pilaer van steen oft marber komen
 konden/datmen die maer humen schilde
 nemen en zoude/ende waer daer semant
 die den pilaer passerde en niet en mocht
 binnen komen/die zouden hun sporen la-
 ten. Maer de Jonckvrouwen en Maech-
 den en zoudemen niet met allen nemen/
 anders dan dat sy haerlieder namen zeg-
 ghen zouden / ende die zoudemen stellen
 op de poozte handē Kastele / om te ken-
 nen te gheben hoe verre dat elc een ghe-
 weest hadde. Doen zeyde Apolidon/300
 wanneer dit Eplandt eenen Heere ver-
 kregghen zal hebben / 300 zal de beswee-
 ringhe te niet gaen booz de Ridder dat
 sy vyzijelicken en stoutelicken zullen mo-
 gen passeren de pilaren ende inde kamer
 komen. Maer dat en zullen de Jone-
 vrouwen noch Maechden niet hebben/
 ter tijdt toe dat de vrou-persoon/die door
 haer wt nemende schoonhepdt d'abon-
 tuere ten epnde brenghen zal/ende rusten
 daer binnen metten Ridder die de heer-
 schappije ghewonnen zal hebben. Dit
 aldus gheordineert zijnde/300 zijn Apo-
 liden en Gzimanese in hunlieder Sche-
 pen ghegaen / latende alsulcken bewaer-
 miffe ende boozsichtichept in't vaste Ep-
 landt als ghy g'hoort hebt / ende zijn met
 gosder abontueren ghekomen ende ghe-
 lant in Gzietken daer hy Keyser gewo-
 den is/krighende sonen die na hunlieder
 doot surtebeerden in't zelve Keyserrijc.
 Maer nu zullen wy hier aff wingen/ende
 vertellen wat Amadis ende syn broeders
 ende Agraies syn Neve deden / na dat sy
 vertrocken waren wt den Hove bande
 schoone Koninghinne Bziolania.

Hoe Amadis met syn broeders en Agraies
 syn Neve reysde na den Koninc Lisuart
 in't vaste Eylant, ende hoe sy aldaer de
 avontueren bedroefden.

Het tweede Capitel.

Amadis zijnde met syn broeders en
 syn Neve Agraies by de nieuw-
 Koninghinne Bziolante in't Konin-
 rijcke van Sobradise / daer sy van
 haer en van alle die in't Ryt waren zeer
 gheert ende ghedient waren. Amadis
 alcht denckende op syn liefste vriendinne
 Orlane ende op haer wt nemende groote
 schoonhept / 300 was syn hert met groo-
 ter banghichept ende swaer verdoztet ge-
 pynicht/wisloztende 30 grooten menich-
 te van tranen nacht ende dach / dat hoe-
 wel hy't gheerne verbozghen hadde/ 300
 wast nochteans een ieghelijc openbaer/
 niettemin niemāt wetende de zake waer
 om oft waer door / 300 nam't elc een in
 diversche manieren/ want gelyckerwijs
 de zake groot was/300 wert ooc door syn
 groote discretie het secreet van dien wel-
 verholen / ghelijc een die in syn stert ende
 vroom herte alle deuchdelijcke zaken be-
 sloten hiel : maer aenghemerct dat syn
 benaut herte alsulcken swaren pyne niet
 langher ghelijden en koude / 300 heeft hy
 oorlof ghenomen aen de schoone Konin-
 ghinne met syn ghesellen/ende ghestelt in
 den wech te komen daer de Koninc Li-
 suart was/ niet zonder groote pyne ende
 verdoztet om de ghene die hy meer bemint-
 de dan hem zelven. Aldus reysende zom-
 mighen daghen met grooter begeerte/300
 heeft de forsuphe (wāt haer belijste was
 om langher verteret ende dilap dan hy be-
 gheerde noch dacht) hem dat beliet : alsoo
 ghy nu hooren zult. Zoo hebben sy onder
 weghen ghedonden een heremitagie / sy
 zijn daer binnen gegaen om hun devotie
 te doen / 300 werden sy ziende een Jone-
 vrouwe die zeer schoon was / met noch
 twee ander Maechden ende vier schild-
 knechten die haer bewaerde/ die eerst ont-
 weder heremitagie quamē / sy hebbe haer-
 der verbept op den wech / als sy by haer
 gekomen waren/ 300 vzaechden sy waer
 dat sy reysden ? Amadis antwoorde:
 Jonckvrouwe wy reysen na 't Hof bande
 Koninc Lisuart, en ist u belijste ooc daer

A ij

te reys

te repfen/wy zullen v gefelfchap houden.
 Ic bedane v grootelijck/ fprac fp/want ic
 repfe na el ander quartier/maer om dies
 wille dat ic v t'zamen ghewapent zach
 tyden/ zoo hebbe ic uwer verberde / op
 avontuer oft iemant van v-lieden repfde
 end'ruafte Eplandt / om de vzeemde ende
 wonderlijcke dingen te zien/die daer bin
 nen zijn/want ic repfe derwaerts/ende ic
 ben de dochter vanden Gouverneur die
 'zelve Eplandt regerende is : **O** Godt
 fprac Amadis/ ic hebbe menige repfe van
 de vzeemtheden dies Eplandts hooren
 fpreken / ic zoude mi vooz zeer gelukkig
 houden/ mocht ic die zien/maer tot noch
 toe zoo en heftiet gheen pas ghegheben.
 Weinde Heere/ fprac fp / en late v niet
 leed wesen/ dat ghy't zoo lange vertrot
 ken hebt/want veel meer andere die heb
 ben de zelve begheerte gehad/maer als
 fp die te wercke felden/ zoo en fcheydden
 fp van daer niet zulcker blijfchap niet als
 fp daer in quamen. Ghy zeght certeyn de
 waerheyt/fprac hy/ na dat ic daer af heb
 hooren zegghe: maer zeght mi/zouden
 wy veel wechfs om repfen waert / dat
 wy daer begeerden te repfen? Ghy zoudt
 twee dachrepfen om rijden/ antwoorde
 de Jonchvrouwe. Hy fprac op dese zijde
 vande groote Zee leyt dat Eplandt daer
 den bogt is vande getrouwe Minnaers/
 daer geen man noch vrouwe binnen ko
 men en mach dewelcke haer oft hem ge
 faelgeert heeft die hy eerftmael begoft te
 beminnen. Dat is certeyn waer / ant
 woorde de Jonchvou / want alfo wel
 tghene dat ghy gheseyt hebt als ander
 vzeemde dinghen meer/die zijn daer bin
 nen. Doen zepde Agrates tot fpu ghesel
 len : Ic en weet niet wat ghylieden doen
 zult / maer ic wil met dese Jonchvrouwe
 de repfe aennemen/ ende de vzeemtheden
 van't Eplandt beften en verfoecken daer
 sp ons van gheseyt heeft. Sp antwoorde
 de : Indien ghy zoo ghetrouwt zyt/dat ghy
 den betooverden boghe kondt paffren/
 zoo zult ghy wat voozders vele vzeem

theden ontmoeten die v befnechtlijck zul
 len wesen : oec de personagen van Ag
 lidon ende van Erimarefe/die dese won
 derlijcke plaetse ghesichte hebben : ende
 dat meer is / ghy zult uwen naem zien
 staen in eenen Jalpis / zonder te weten
 wie dien daer gheselt heeft. Zoo veel te
 berer/ zepde Agrates/ zoo zal ic de derde
 wesen / indien ic kan. Doen Amadis de
 begheerte fpuw. Drefs verfont/zoo krech
 hy lust om oec met hem te gaen. want hy
 liende hem zoo getrou / zoo wel in wooz
 den als in ghedachten ende wercken/ dat
 hy hem zelve ghewiffelijc d'avontuere
 toe-epghende boden alle andere/doch hy
 en liet zulck niet blijcken / ende zepde tot
 fpu voozders : Wpa Heeren/al ist dat wy
 zoo amoureux niet en zijn / als de Heer
 Agrates/ zo houd ic nochtans vooz goet/
 dat wy hem hier in believen/ en niet hem
 repfen. Laet ons gaen/ zepde Salaoz/ en
 Godt gheve dat vvolbringen der avon
 tuere wy' fpunder ende t'onfereeren / ende
 na ons wenschen. Doen reden sp met de
 Janchvrouwe. Maer Florestan die van't
 Eplandt niet en wist noch noyt en hadde
 hooren fpreken/ bindende zich niet Am
 adis alleen zepde hy hem: Wpa Heere/na
 dat ic kan bemerken / zoo weet ghy van
 alle de wonderen te fpreken van die inde
 plaetse zijn daer wy na toe trecken / van
 de welke ic noyt en heb hooren verma
 nen/hoewel ic vele ende verfcheyden lan
 den zoo wel verre als na by doorryft
 hebbe : Zekerlijc / zepde Amadis / dat
 ickier van weet/dat is vā een jont vzeem
 myn zeer goede bekende / ghenaemt Al
 ban van Roigalen / die vele vzeemde a
 vontueren verfocht heeft ja oec die van't
 vafte Eplant / daer hy niet en konde wt
 rechten / maer was ghedwonghen met
 fchande daer wt te fcheyden : maer dese
 Jonchvrouwe woont aldaer/ ende die zal
 v van alles wat ghy begheert te weten
 wel goet befchryft konne doen. Doen be
 gaf hem Florestan by haer / haer vzien
 delijc biddende / datse hem wilde al rep
 fende

sende (alsoo sy tijts genoech hadden dooz
de vrente des wechs) verhalen watter al
was. Ze zal u gheerne zegghe al wat
siker van weert ende verstaen hebbe van
dier wel insiden te weten. Doen ber-
telden sy hun inre langhe alles wat ghy
ier vore verstaen hebt/daer over sy hun
grooetlijc verwonderden / ende te meer
beweercht werden om dese vromdicheden
te beproeven / daer zoo vele vrome Rid-
ders aen ghesaelgeert hadden. Aldus
rijsden sy zoo lange t'zamen dat hun den
avondt overviel ende vrees hadden van
te verdolen / tot dat de Maene begonst te
schijnen / ende werden ghewaert datse in
een groot ende hiet veldt waren/ alwaer
sy vele pabeloenen zaghen / ende veel lie-
den daer by die vrolghe ende lustich ware.
Doen zeyde de Joncvrouwe tot Ama-
dis: Myn Heere alsoo ic myn vader gin-
der zie/ zoo zult ghy den properen vol-
gen indien't v'belust / ende ic vooz hem
ryden / om hem v'lieder komste aen te
dienen / op dat sy v'lieden zoodanighen
eere aen doe als ghylieden weerdich zijt.
Dit ghesceyt hebbende/ dreef sy haer hac-
ken op voorsz/ ende zat af aldaer de ten-
ten stonden. Doen zeyde sy haer vader
hoe dese vier Ridder met haer gekomen
waren/ van inprinsge zijnde d'avontu-
ren in't vaste Eplandt te versoeken: sy
zult verstaen hebbende / ginc hun te ge-
macte/ende ontfuete eerlic/ ende brach-
te in een vande tenten alwaer sy hun ver-
berichten tot dat het avontmael gheteert
was. Ghy dierende het welcke de Gou-
berneur van't vaste Eplant hun vertelde
hele geschiedenissen ende vromdicheden
die den Ridder wederbaten waren als
doode Joncvrouwe die den hoge der ge-
trouwe Minnaers ende ander vrom-
dicheden versocht hadden zoo langhe tot
dat het tijt was slapen te gaen. Als doen
ghinghen sy alle ligghe rusten/ v'rwach-
te den dageraet datse te peerde zaten/
ende reden zoo langhe tot datse quamen
ter plaats daer't vaste Eplant niet vree-

der en was als eenen boorchschut / ende
aen wederzyden zee: ende desen smallen
wech dwerde tot aen't inkomen van't va-
ste Eplant/ het welcke niet meer als vyf
milen hiet ende zeven lancen was. Al-
daer konden sy zien het kostelijc Palleys
van Apolidon / van 'twelske de poorten
open stonden: ende alsoo sy naerder qua-
men/ zoo werden sy ziende niet als hou-
dert zoo t'argus als schulden / vast ghe-
maect in d'perck manieren: den meer-
deren deel aen posten/ende tien wat hoo-
gher ghenaghelt. Maer daer waren der
by aen eenen anderen staet wat voorder
als d'andere zeer hooghe verheven/ hoe-
wel daer noch anderschept in was/ want
den hoochsten was een baden bove den
middelsten/ende den middelsten een cubi-
cus boven den ondersten. Doen v'zarchde
Amadis int wat oorsake die alsoo gestelt
waren? Dat is/ zeyde de Gouverneur/
na de vromicheit ende ridderlicheit die
gheweest is by de gene die inde verboden
kamer hebben meynen te gaen / hoe vrom-
mer Ridder hoe hoogher t'hunder ere
ghestelt / ende de ghene die ghy om leege
zijt by der aerden / zyn van Ridder die
tot aen de kopere calonne niet gekomen
en zyn: maer de tien opperste zonder aen-
gheweest/en noch meer hebben die twee
wegheretht die ghy daer gescheyden ziet/
en boven al d'andere: want die zyn booz
by de calonne geweest/ zonder nocht aen
d'ander van marbete konnen maken/
ghelike den eenen ghedaen heeft / wiens
schijde noch hoogher verheven is als de
elcke wel vermaerde. Doen ginc Ama-
dis noch naerder om te zien oft sy onder
de selve eenighe zoude moghen kennen/
aenghesten onder s'leken schijde den raem-
stont van die hy tot behoort hadde: ende
sloech sy ghelichte op d' u ondersten van
de by/ verheven boven de s'en/ hebbende
in een swert velt eenen gouden Leu/ ge-
tant in gewapent/ met zilver aen't hooft
gpende: en sy wert hem kennende dat
het dien van Arcalaus was: doerby sach

Op de twee opwaerts/bande welke den
oudersten het veldt groen was met eenen
zilberen Ridder daer in / die eenen Reuse
chooft af sloech ende hy wiert denckende
datter den schilt was vanden Koninc A-
bies van Pylant/die dese avontuere was
komen beproeven twee jarē te boren als
Amadis hem in Gaule versloech. Den
derden ende oppersten hadde 't veldt van
la zuer met dy vergulde bloemen; maer
die en konde hy niet bekenen als dooz't
schijft datter hy stondt/inhoudende: Dit
is den schilt van Heer Quadragant broe-
der vanden Koninc Abies van Pylant/
die daer binnen twaelf dagen d'avontue-
re beproeft hadde / ende was ghekomen
totten marberen pilaer daer gheen Rid-
der noch zoo verre gheweest en was. Hy
was wt synen lande gekomē tot in groot
Wylangien / om Amadis te beverhen
over de doot van syn broeder de Koninc
Abies van Pylant. Als Amadis dese
schilden gesien hadde/zoo vreesde hy zeer
d'avontuere te volbrēghen/aengemerct
dat alsulcke Ridder die niet volbrocht
en hadden / zoo zijn sy wt den Valleys
gh gekomen / ende ghegaen totten hoghe
bande ghetrouwe Winnaers: komende
totten pilaer die den inganc beoort. A-
grates is gekomen totten marberen pi-
laer ende is van syn peert ghespronghen
hem zelve Gode bevelende/ ende zepde:
Och Lief hy al dien dat ic v ghetrouwe
heb gheweest/zoo ghedenct v in pnder/cā
komende onder den hoghe / zoo heeft het
beelt (twelc daer boven op stont) een al-
soo zoeten gheluyt gegeven dat Agrates
ende alle de ghene die het hoorden groote
wellust daer in hadden/ende is gekomen
totten Valleys daer de beelden van Apo-
lidon ende Grimanese tu waren/die hem
dochten levendich te wesen. Hy heeft den
Jaspis aengesien/ in dē welcken hy twee
namen zacht gheschreven staen / ende ooc
den synen; den eersten zepde: Dese avon-
tuere heeft volbrocht Madanil / desone
bande Hertoge van Bourgoignen. Den

anderen zepde: Dit is den naem dā Heer
Bynco van Goederzee / sone van Pal-
lades / Marquis van Cozques. Agrates
naem zepde: Dit is Agrates sone van
Languines / Koninc van Schotlande.
Dese voorgenomde Madanil beinnde
zeer Aguide Gzabinne van Vlaenderē.
Ten was maer gheleden acht dagen dat
Heer Bynco d'avontuere volbrocht had-
de / de ghene die hy beinnde dat was
Melite de dochter vanden Koninc Pe-
rion van Gaule / de suster van Amadis.
Als nu Agrates hoghe bande getrouwe
Winnaers ghepasseert was / zoo zepde
Amadis tot syn broeders: Beinnde hze
ders / wilt ghelieden ooc dese avontuere
beprouwen? Aen wy/antwoordden sy/
want wy en zijn niet alsulcke zietten niet
besmet / zoo en zijn wy niet weerlich die
te volbrēghen. Menghesien dat ghy hier
onder v twee zit / sprac Amadis / zoo
hout hier in alanderen gezelschap / ende
ic (ist my moghelijc) zal Agrates in
de gezelschap houden. Doen is hy
vrijmoedich voort gegaen zonder eenige
vrees/als de ghene die hem z: ben kende
nopt syn Alderlieffte ontrou gheweest te
hebben / niet alleen niet werken / maer
ooc alsoo wel in gheenderhande gedach-
ten. Als hy gekomen is onder den hoge/
zoo heeft dat beelt begonst een gheluyt te
geven / zeer verscherpen ende te boven
gaende in zoetichē alle d'andere / ende
doozt Trompet zoo quamen wt ghestoet
zeer kostelijcke schoone bloemen wter-
maten welriekende/ende zijn gheballen
in't velt zeer dicke ghezaept/ zoo dat nopt
Ridder die daer te boren in quam desge-
lycx ghedaen was/zoo is hy ghepasseert
tot daer de beelden van Apolidon ende
Grimanese waren / die hy met groter
affectie heeft aensid / hem dunckende zeer
schoon te zijn/ ende alsoo versich als oft sy
ghelieft hadden. Agrates den welcken
een luttel van syn liefde bekenst was / die
is hem te gemoet ghekomen wten schoo-
nē boomgaert daer hy in wandelde/aen-
stude

sende de byeenide dingen die daer in wa-
ren/ende hem inden arm nemende/zepte
hy: Beminde Heere ende Hebe/ van nu
doortaan zoo en ist van gesien noude dat
wy onser beyder liefde ende amoreus-
heyt bedecken. Maer Amadis en heeft
hem gheen antwoorde ghegeuen. Hy
heeft hem metter handt ghenomen ende
hebbin gaen zien de plaante plaetse die
zeer luttich en ghenuechlyc om zien was.
Deer Galaor ende Heer Florestan/ die
hunkleden van byten veruoydende wa-
ren/ merckende dat sy langhen tijdt toef-
den/ zoo doeghen sy ouer een dat sy wil-
den gaen besien de verboden kamer/ende
baen den Gouverneur ghenacut. As-
mus/ dat hy hunkleden die wilde late zie.
Hy antwoorde/ dattet wel syn belieste
was. Zoo zijn sy t'zamen ghegaen/ende
dreeft hy de kamer van byten laten zie
ende de pilaren als ghy ghehoort hebt.
Deer Florestan die v'archde: Beminde
broeder/ wat is uwen zin te doen? Niet
met allen/ antwoorde hy/ want ic en
hadde noyt wille te bestaen eenighe din-
gen van Pigromantien. Zoo rust v dan
syet Heer Florestan want ic begheer te
proeben wat ic doen mach. Daer mede
zoo heeft hy hem Gode bevolen/ synen
schilt voor hem stellende/ nam syn sweert
in syn hant/en is voorts ghegaen. Zoo is
hy inde verboden plaetse gekomen/maer
hy heeft gheuoelt dat men hem van alle
zyden roech met lancien ende swerden
met zoo grooter macht/ dat hem dorcht
dat geen man ter weerelt dat zoude mo-
gen verzoagen: maer hy als een die sterc-
rude vroom van herten was/ en heeft
daerom niet laten voorts te gaen/ laen-
de met syn sweert aen allen kanten/ zoo
dat hem docht dat hy ghewapent volc
raecte/ ende dat syn sweert niet en sneet
oft iemand quetste. Mits desen zoo is hy
ghelasseert den kopren pilae/ ende zoo
voorts totten marberen/ maer daer is
hy neder gheballen/ ende en mocht niet
voortder komen/ alsoo aelmachtich ende

berooft van alle syn arghsten dat hy niet
meer gevoelen en hadde dan oft hy doot
gheweest hadde/ ende terstont zoo wert
hy wten boomgaert ghewoypen ghelyc
als d'andere gebeurt was. Heer Galaor
dit ziende/ was zeer bedroeft/ende zepte:
Hoewel dat nochtang dese yocbe verre
van mynen wille verscheppen was/ zoo
en zal ic nochtang niet late myn deel van
t'perijckel te ontfanghen/ bevelende den
Raen ende de schildknechten dat sy van
hem niet scheppen en zonden/maet wier-
pen hem water in syn aensicht. Hy heeft
syn wapenen ghenomen/ hem Gode be-
velende/ende is alsoo gegaen na de pooz-
te vande kamer. Terstont zoo wert hy
van alle kanten met groote sware slagen
gheslaghen/ ende met grooten ancx zoo
is hy ghekomen totten pilae van mar-
bze/ daer heeft hy beyde syn armen om-
gheslagen/ende is een weynich stille ghe-
staen/ maer als hy eesche weechs doort
gaen wilde/ zoo wert hy zoo geladen met
slaghen/ dat hy die niet verdraghen kon-
nende/ is ter aerden gheballen als Heer
Florestan dede/ met alsulcken aelmach-
ticheyt dat hy niet en wist oft hy doot oft
levende was. Ende terstont zoo werdt
hy daer byten ghewoypen als d'ander.
Amadis ende Agraies die langhen tijdt
inden boomgaert gewandelt hadden/ die
zjn wederom ghekeert tot de beelden/ en
hebben daer in den Jaspis syn naem ge-
schreben zien staen/ segghende: Dese is
Amadis van Gauls de getrouwe Min-
naer/ sone vanden Koninc Perion van
Gauls/ daer staende lesende de letteren
met grooter blijfchap gekomen zijnde tot
het merc/ zoo heeft Ardan den Raen zeer
lyde geropen/ seggende: Heer Amadis
komt doot v broeders secours/ want sy
zijn doot. Als hy dit hoorde/ zo is hy ter-
stont van daer ghegaen/ en Agraies hem
na/ vragende den Raen wat daer te doen
was/ ende wat hy zeggen wilde. Hy zepte:
Heere beyde v broeders hebben wil-
len de kamer beproebe/maer en hebben't
niet

met herten volhertighen / waer door dat
 sy ghewozen zijn als oft sy doot waren.
 Zoo zijn sy ter stont te peerde gheseten en
 hy hantleden ghereiden / en hebben daer
 gevonden alsoo ghy ghehoort hebt / maer
 waren een wepich tot hun zelven geko-
 men. Agrates zeer couragieus zynde /
 syzont ter stont van syn peerde / en is met
 grooter neersicheyt met syn sweert inde
 hant ter kiameren ghetreden / slaende aen
 allen zijden / maer syn vromicheyt en
 mocht hem niet baten de swaere slagen te
 verdragen / ende is neder gheballen tus-
 schen den pilaer van koper en van mar-
 mer / ende zonder kennisse is hy wt ghe-
 wozen ghelijc d'andere. Amadis die be-
 ginst te vermaledigen dat sy daer gekome
 waren / ende zeyde tot Galaos die nu hy
 na tot syn verstant gekomen was: Voor-
 der te en mach myn lichaem niet excuseren
 te stellen in sulck perijckel als ghelie-
 den ghedaen heyt. Deer Galaos hadde
 hem gheerne ghehouden / maer hy heeft
 ter stont syn wapenen ghenomen ende is
 hoorst ghegaen / biddende Godt dat hy
 hem wilde bystaen. Als hy ghekomen is
 ter plaets die verboden was / zoo is hy
 wat stille ghesaen / ende zeyde: O myn
 wtberkoren Oriane / van u komt my al-
 le myn kracht ende frontheyt / ghedenct
 u nu myn op dit pas / in welc my nu u
 zoete gedencnisse grootelken van joo-
 de is / zoo is hy ter stonts hoorst gegaen /
 maer hy ghevoelde datmen hem zeer
 swaerlic gheslagen heeft van alle zijden /
 zoo is hy ghekomen totten pilaer van
 marmer / ende daer gepasseert zijnde / zoo
 docht hem dat alle die inde weerdte ware
 op hem sloegen / ende heeft ghehoort een
 groot gherucht van stemmen ghelike oft
 de weerdte vergaen hadde / ende zeyden:
 Ist dat ghy desen Ridder wederstaet / zo
 en is inde weerdte ter tijt geen die hier
 bliuen komen mach / maer hy door de
 vrees en heeft niet laten voort te gaen /
 zomwilen vallende met syn handen ter
 aerden / zomwilen op syn knien / zoo dat

syn sweert daer hy nedingen vromt daer
 mede ghegheuen hadde / wt syn hant ge-
 vallen was / ende was aen syn lijf gebon-
 den niet enen langhen rein / zoo dat hy
 niet krighen en konde. Aldus is hy ghe-
 komen tot de poorte vande kiamer / ende
 heeft ghesien een handt / die hem met syn
 hant ghenomen heeft / en heeft hem daer
 binnen getrocke / doen heeft hy een stem-
 me ghehoort die zeyde: Wilckom moec
 de Ridder zijn / die in vromicheyt passe-
 rende is den genen die dese selgromantie
 hier ghestelt heeft / wiens gelijcke binnen
 synen tijt niet gheweest en is / dese zal hier
 Heere zijn. De hant docht hem groot en
 hart te zijn gelijc van eenen ouden man /
 ende den arm was gekleet met een mou-
 we van groen sammit. Als hy binnen de
 kiamer was / zoo heeft hem de hant laten
 gaen / zo dat hy die niet meer en heeft ge-
 sien / ende hy bleef gerust / en is wederom
 in syn eerste kracht ghekomen / zoo heeft
 hy synen schilt ende synen helm afgedaen
 ende syn sweert inde scheede gesteken / en
 heeft Oriane syn vrientinne grooteliken
 bedanct van d'eere die hy door haer ver-
 kregen hadde. Op dien zelven tijdt alle
 die in t' kasteel woonachtich waren / ge-
 hoorst hebben de stemme hoe dat sy hem
 die herichappicheit ghesont hadde / en hem
 daer binnen ziende / zo hebben sy met luy-
 der stemmen geroepen: Deer Ridder gh-
 hebt verbult en volbricht / ghelooft moec
 Godt zijn dat wy lange begaert hebben.
 Syn broeders die tot hem verstant ghe-
 komen waren ziende dat hy volcomen had-
 de daer alle d'ander in ghesaelgereet had-
 den die waren wtermalen zeer verblijde
 om de groote liefde die sy tot hem hadde /
 zoo dat se (zulc als sy waren) hem deden
 inde kiamer leyden. En de Gouverneur
 met alle de sene zijn hy Amadis inde ka-
 mer gekomen / ende als hemlieder Heere
 zoo hebben sy syn handen ghekus / maer
 als sy zaghen de vrenten en kosteliche
 dinghen van grooter weerden die daer
 binnen waren / ende de groote rijdom-
 men /

men / zoo waren sy zeer verwondert die
 t'aensien / maar noch en was die niet te
 ghegheken teghent een wooninge oft ber-
 terer welc daer stont / daer Apollidon ende
 syn vriendinne in verkeerden / want het
 was alsulcx / dat niet alleen iemandt mo-
 ghelghe ware alsulcken te maken / maar
 men en kon niet bemercken noch gedaen-
 ken hoe ende in wat manieren dat ghe-
 maect was / ende was zulcx / dat de gene
 die daer binnen ware die mochten mer-
 kelijcken zien watmen bukten dede / ende
 die bukten waren die en mochten gheen-
 sijn zien wat daer binnen was. In zul-
 ker manieren zo waren daer de Ridders
 een langhe wijle tijds niet grooter blij-
 schap / om dies wille dat sy eenen Ridder
 in haer gheslachte hadden / die alle Rid-
 ders in vromicheyt te boben ghinc die in
 de weerelt waren binnen synen tijde / en
 noch hondert jaer daer te vorē. Die van
 den lande / aenghemerct dat sy alsulcken
 Heere verkregen hadden / waer door dat
 sy hoopten gheluckich te sijn / ende boben
 die noch meer heerschappijen te verkrig-
 ghen / zoo zepde Haute de Gouverneur
 tot Amadis : Beminde Heere het waer
 goet ende van noode dat ghy ghinge een
 ende v rustet / ende morgen vroech zoo
 zullen hier komen alle Edelieden / Rid-
 ders ende Jonckers vanden Lande / die
 v hulden en eede doen zullen / ende v ont-
 fangen door hunlieder Heere. Aldus zoo
 sijn sy in een schoon groot Valleys ghe-
 gaen / ende hebben daer gheten ende ghe-
 droncken t'gene dat daer bereyt was / en
 rustende dien dach / zoo sijn des anderen
 daechs daer ghekomen alle den meesten
 deel van d'inghesetene des Eplants met
 grooter triumphen van spelen en ander
 vrolijcheyt / hunlieden presenterende als
 sy ondersaten ende vassalen / en Amadis
 houdende ende ontfangende als hunlie-
 der Heere / met alsulche ceremonien ende
 triumphen als in dien lande ende in dien
 tijt costumelijc was. Alsoo ghy nu hier
 ghehoort hebt / zoo was die Eplant ghe-

wonnen door dien vromen Amadis ten
 eynde van hondert jaren / het welcke de
 schoone Apolidon daer alsoo niet consu-
 ratien van Agromantien ghelaten had-
 de / die zeker ghetupghen waren dat bin-
 nen alle dien gheheel n tijdt noyt Ridder
 daer en arriveerde oft lande / die sy vrom-
 micheyt te boben ghinc. Amadis niet al-
 le die by hem waren / bedyden vzeucht
 ende ghenuechte / ende dat niet zonder
 groote reden : maar de Fortupne rigdich
 zijnde oer dese vzeucht / berepde Ama-
 dis een veel meerder verdziet / zijnde als
 ghy verstaen zult. V kan gedencken dat
 wy int eerste Boec deser Historien ver-
 haelt hebben / hoe dat Oriane door de
 woorden die den Paen gesproken hadde /
 aengaende de stucken vanden sweerde /
 niet grooter gramschap en rasernijge ont-
 steken ende in alsulker alteratien gestelt
 was / dat den raet van Mabile noch van
 de Jonckvrouwe van Denemarc gheen
 profijt noch vrucht by vzeughen en kon-
 den / hoewel dat sy daer toe hun wierste
 beste deden. Nu zoo zult ghy hooren wat
 dat Oriane hier op ghedaen heeft. Van
 dien daghe voort alijt haer zelven voe-
 ghende en plaets makende dat haer pas-
 sie ende gramschap alijt ontfeken ende
 wassen zoude / zoo heeft sy nu verandert
 haer ghewoontghe conditie / welc was
 alijt te sijn in hunlieders byden ghesel-
 schap / en heeft haer zelven gheabsentere
 ende verzeemt van hun byden / zoo dat
 sy den meesten deel vanden tijdt alleene
 was / overlegghende ende overpeysende
 hoe en in wat manieren dat sy zoude mo-
 gen in vzaake van haer gramschap / hem
 den loon geben die sy verdient hadde / die
 daer een oorsake af was. Zoo heeft sy
 door haer ghenomen (aenghemerct dat
 sy inspuder presentien verschepten was)
 dat sy in syn absentie alle haer gedachten
 ende zinnen in schrift stellen zoude / ende
 hem haer herte te kennen gheben. Haer
 zelven nu dus alleen bindende in haer
 kamer / zoo heeft sy wt haer koffer pen-
 nel

ne / Inet ende pampfer ghenomen / ende
heeft eenen brief gheschreven aldus luy-
dende:

*Briefvande Princeffe Oriane
aen Amadis.*

MYn rasende klachten verghezelschap
met boven maten goede redenen, die
consenteert dat d'aelmachtige slauwe hant
declareert 'igene dat het benaut ende be-
druct herte niet bedecken noch verswijgen
en kan teghens v den aldervalschsten ende
onghetrousten Ridder Amadis van Gaule,
aenghemerct dat nu bekend is (de onghet-
rouwicheyt en onvasticheyt die ghy te-
ghen my d'alder-ongeluckichste ende be-
rooffte van voorspoet boven alle de ghene
die inder weerelt mogen leven, laten blij-
ken hebt) uwen wille ende begheerte ver-
anderende van my, den welcken ic boven
alle die inder weerelt zijn, beminde, stel-
lende in alsulcker discretien myn joncheyt
om v te beminnen oft te kennen, my noch-
tans alijt laten duncken dat dit noch niet
suffisant ghenoech en was, daerom aenghe-
merct dat myn onderdanich bedruct herte
anders gheen wrake nemen en mach, zoo
wille ic de groote ende onwtsprekelijske
liefde (welcke ic qualijc besleet hebbe) die
ic aen v gheleyt hebbe, geheel ende al van
v trecken, want 't zoude groote dwaesheyt
zijn te beminnen den ghenen die my (niet
beminnende) maer boven alle dinghen ha-
tende is, om dien te begheeren ende lief te
hebben: Och hoe qualijc hebbe ic myn
herte besleet ende onderdanich ghemaect,
aengezien dat ic in recompense van myn
verzuchten ende pijn, bespot en verwor-
pen moet zijn, aengezié dat nu dit bedroch
openbaer is, zoo en komt niet meer in myn
presentie, noch in gheenderhande plaetsen
daer ic bé, want zijt dies zeker dat de bran-
dende liefde (die ic ruwaerts hadde) nu
verkeert is in wreede rasende gramscaps,
daerom met v ghebroken gheloove ende
subrijle wijze bedrieclijcheden zoo gaet
bedrieghen een ander catijvighe vrouwe

als ic ben, die my heb laten bedriegen mer-
uwe gheveynsde woorden, vande welcke
geen excuse oft verantwoorden ontfangen
en zullen worden, maer zonder v te zien,
zoo zal ic beweenen met myn tranen myn
wtgenomen krancke avontuere, ende daer
mede myn leven een cynde gheven, de ge-
ne dien de doot niet en verdriet, als om dat
ghy't zijt die se haer aen doet, volbrengen-
de myn bedructe lamentation.

De sen brief volepnt zijnde / zoo heeft sy
dien ghesloten ende ghezegelt met Ama-
dis zeghel / ende die ghelanght een jonc
Edelman Durin ghenaeint / de byder
vande Joncvrouwe vā Denemert / hem
bevelende dat hy niet rust en zoude voor
dat hy ghekomen ware in't Koninckric
van Sobradise daer hy Amadis vinden
zoude / ende gheven hem dien brief / ende
dat hy wel gade slaen zoude wat conte-
nantien dat hy houden zoude ter wylent
dat hy dien lesen zoude / dat hy oec dien
heelen dach hy hem blijven zoude / maer
gheen antwoorde van hem ontfangende /
al wilde hy hem antwoorde ghyben.

Hoe Durin van Oriane gescheyden is, ende
na Amadis reysde, ende hoe dat Amadis
als hy den brief ghelesen hadde, al te za-
men verlaten heeft dat hy ghewonnen
hadde, ende met grooter desperacion
bedeclijc in een wildernisse vertrooc-
ken is.

Het derde Capitteil.

Aldus heeft Durin volbr: het
bevel van Oriane ende is neerst-
lijc met een suel preedt wech ghere-
den / zoo dat hy binnen tien daghen
gekommen is in Sobradise daer de schoo-
ne Koninginne Bzolanthe was. Als Du-
rin in haer presentie ghekommen was / zoo
dochtse hem d'alberschoonste vrouwe te
zijn / die hy opt na Oriane ghesien hadde.
Als hy nu van haer verstaen hadde / hoe
dat twee dagen te voren / eer hy daer ge-
kommen was / Amadis met syn byoeders
ende

ende Nebe Azales van daer gherepft waren/300 is hy van daer gherepft (oorlof ghenomen hebbende) en heeft 300 lan-ge gerepft dat hy ghekomen is in't vaste Eplandt / op den zelven tijt dat Amadis passeerde onder den boge vande getrouwe Minnaers / ziende dat het beelde om spient wille meer dan om eenich andere ghedaen hadde / niettemin als Amadis daer wt ghekomen was dooz de tjdinge die hem van syn broeders gheseyt was/ ende zach hem met Gandalin/300 en gaf hy hem den bries niet / noch daer na ooc/ booz der tijt toe dat hy inde verboden kamier ghekomen was/ ende van alle twolc vanden lande booz hunkeder Heere daer ontfangen was. Dit herft ghy ghedaen dooz den raedt van Gandalin / want hy wel wiste dat den bries van Oriane qua- zogende wat daer in zyn mochte/ weder broefhept oft bliscchap / ende om dat syn Heere eerstmael de heerschappije ontfan- gen zoude hebben/ op avontuere oft hem eenighe quade tjdinge oft alteratie ghe- komen hadde / want hy wel verskeret was dat hy niet alleen de heerschappije verlaten en zoude hebben / maer ooc de gantsche weerelt hadde sy hem torbe- hoozt / om te volbzenghen tghene dat sy hem bevelen zoude. Maer als nu alle za- ken stille ende tenepnde waren/ 300 dede Amadis Durin tot hem komen om hem nieu maren te vraghen wt den Hove van den Koninc Lisuart. op avontuere oft hy van daer gekomen ware / dat hy die ver- tellen. De hy al dien hy eenighe wiste. Durin heeft gheantwoordt / zeggende: Heer Amadis ic heb 't Hof in alfulker dispositie ghestelt gelaten/ gelijc alst was ser tijt als ghy van daer schiedt / maer ic ben tot v ghesonden van myn Weesterse Oriane/ ende dooz het inhoudt van desen bries / 300 zuld y d'oorfaken mynder koin- ste weten. Amadis heeft den bries ontfanghen/ maer al wast dat hy groote blij- schap daer dooz in syn herte ontfinc / ho- pende dat Durin van syn secreet niet en

wiste / 300 heeft hy't bedert 300 hy best mochte / 'twelc de broefhept niet doen en kan/ want als hy ghesien heeft de stercke versmadelijcke woorden die daer in ston- den/ 300 en was syn kracht noch syn zin- lijchept niet sterck ghenoech / men en zach wel merckelijc dat hy totter doot ghe- wondt was / met 300 grooten menichte van tranen ende versuchtinghen/ dat an- ders niet en scheen syn herte en zoude ge- bozsten hebben/ blyvende 30 zonder lie- nisse ende van hem zelven niet wetende/ als oft syn ziele wten lichaem gescheyden hadde gheweest. Durin die de zake hier af niet en wiste / als hy dit ghesien heeft/ wert bitterlijc weeneude / hem zelven en syn krancke avontuere vermaleddijde / en de doot mede/ om dat sy hem niet gehaet en hadde al eer hy daer ghekomen was. Amadis / die niet langher op syn voeten staen mochte/ is daer inde groente gaen zitten/ ende heeft den bries op ghenomen/ want hy hem wter hant ontfallen was. Als hy het opschrijft ghesien ende ghesien heeft/ welc zeyde: Ic ben de Jonckvrouwe die ghesien is metten punte vanden sweerde in myn herte / ende ghy zyt die my den sterck ghegeven heeft. Syn broef- hept was 30 groot/ dat hy een wyle tijt van hem zelven was / waer af Durin zerr verbaert was / ende had geern syn broeders gherocpen/ maer om dics wille dat hy het secreet wist tot alfulcke zaken dienende/ 300 zochde hy dat hy Amadis daer dooz groot leet zoude moghen ghe- daen hebben / maer als hy nu een luttel tot hem zelven gekomen was/ 300 zeyde hy niet bangher herten: Och Godt / hy wat reden heeft v belicst my de doot te geven zonder verdienstet Daer na zeyde hy: O ghetrouwichept/ waer dooz gheeft ghy my 300 krancken loon/ die v noyt ge- faelgeert en hebbe? Ghy hebt ghemaect dat myn vriedinne my gefaelgeert heeft/ ghy nochtans wetende dat ic liever dyp- sent dooden sterben zoude / dan ha't be- vel te overtreden. Wederom de bries ne-
B ij mude/

mende / zoo heeft hy gheseyt : Ghy zyt
 d'oorfakē van myn deerlycke doot / ende
 om dies wille dat sy my eer toeliome / zoo
 zuldy niet my repfen / ende heeft hem in
 synen boescm ghesteken / zeggende tegen
 Durin : Is v iet anders bevolen my te
 zeggen? Neen't / sprac hy. Zoo zuldy dan
 antwoorde van my wederom dzaghen/
 zepde Amadis. Ic en mach antwoorde
 hy / want my bevolen is geen antwoorde
 mede te brengen. Wabile ende v sul-
 ster en hebben sy v niet belast my iet te
 zeggen? Sy en hebben van myn repse
 niet geweten / zepde Durin / want Oria-
 ne myn fterfste beval dat ic't hun bep-
 den niet te kennen gheben en zoude. O
 Godt / wec my sprac Amadis / nu zie ic
 wel dat myn misval zonder remedie is /
 zoo is hy gegaen tot een belte die wt een-
 der fonteynen loopende was / daer heeft
 hy syn aensicht en oogen in ghewasschen/
 ende zepde tegen Durin dat hy Ganda-
 lin halen zoude / ende dat sy maer onder
 hun beyden komen en zouden. Twele hy
 ghedaen heeft. Als sy hy hem gebonden als of
 hy doot geweest hadde / alsoo bleef hy een
 langhe wyle tijt : als hy tot hem zelven
 gekomen was / zoo beval hy datmen ha-
 len zoude Asanie de Gouverneur : als hy
 gekomen was / zoo zepde hy tot hem : Ic
 begheer op v als een ghetrouwe Ridder/
 dat ghy my beloven zult / myn broeders
 niet te kennen te gebē tot morgen broech
 als sy ter kercken gaen / t'ghene ghy hier
 zien zult. Twele hy hem belooft heeft/
 desghelijcx hebben hem de twee schild-
 knechten mede belooft. Terstont heeft
 hy Asanie bevolen de poozte vanden ka-
 stels secreteelijc hem open te houden / ende
 Gandalin dat hy syn peert ende harnas
 daer buyten bestellen zoude. Sy lieden
 hebbe sy beval gedaen / ende hy is daer
 gebleven / pypende alleen op eenē droom
 die hy dien nacht gedroomt hadde : Hem
 hadde gedocht dat hy was al gewapent
 ende te peerde op een hooge rootze al be-

deet niet boomen / ende rontom hem seet
 veel volcx die groote genuesche bedrēbē/
 zoo is een man wt hun allen tot hem ge-
 komen / die hem zepde : Heere neem ende
 eet eē luttel van 't gene dat ic hier in dese
 busse bringe / en hy dede hem daer af eē/
 zoo docht hem dat het bitterste dinc te
 zyn datmen zoude moghen binden / waer
 af hy hem zeer qualyc gheboelde / en was
 zeer mistroostich / hy liet syn peert den
 toom hebben / ende liet dat gaen waer dat
 wilde : Zoo docht hem dat alle het volc
 (welcke voren zeer bijde was) zoo wter-
 maten doerbich wert / dat hy selve daer-
 om treurich wert : maer syn peert doerh
 hem weer van daer / ende broecht hem on-
 der eenen grooten hoop boomē / daer hy
 wert ziende een plaetse al vol steenen / die
 rontom in't water lach / hy heeft syn peert
 ende wapenen ghelaten / ende is daer op
 gegaen / hopende daer remedie ende rust
 te verkrighen / ende daer quam tot hem
 een oudt man gekleet als een Religieus/
 hem metter handt nemende ontfemde
 hy sonder / ende heeft hem toe gesproken
 een sprake welc hy niet en verstont. En
 hier mede zoo is hy wacker gheworden.
 Aldus zoo docht hem nu (al wast zake
 dat hy't vooz vdrhept gehouden hadde)
 dat nu waerachtich gebonden was. Als
 hy aldus een langhe wyle in dit ghepeys
 gheweest hadde / zoo heeft hy Durin hy
 hem ghenomen ende heeft hem toeghe-
 spoken / zoo heeft hy syn aensicht gekiert
 van syn broeders ende van't ander volc/
 om dat sy syn bedorfshept niet mercken
 en zouden / ende is ghegaen ter poozten
 vanden kastele daer hy gebonden heeft
 de sonen vā Asanie / die daer buyten ston-
 den en hadden de poozte open ghedaen.
 Amadis zepde tot Asanie die daer buyten
 stont : Kome met my en laet v sonen hier/
 ende dat sy hier af niet te kennen en ghe-
 ben. Zoo zyn sy t'zamen ter heremitagien
 ghegaen die beyden aen den voert vande
 rootze stont / en met hem Gandalin ende
 Durin / Amadis die ghinc al zuchter be-
 niet

met alsoo groote pijn ende benautheit/
dat de ghene die hem zagen/ zeer bedruet
waren hem also t'aensiene. Hy heeft hem
gewapent/ doen vjaechde hy Isante van
wat hepligen de heremitagie en de kere-
ke was? Hy zeyde ter eerre de H. Dyp-
vuldicheit/ ende dat daer die wils mira-
kelen gheschieden. Hy is daer in gegacen
ende op syn knien gevallen/ ende al wee-
nende heeft hy gheseyt: O H. Dyp-
vuldicheit/ Trooster ende Beschermer van
alle de ghene die bedruet zijn/ ic bevele my
t' uwaerts/ dat ghy my wilt bystaen myn
lichaem te beschermen/ en myn ziele ghe-
nadich te zijn in desen laetsten tijde/ want
ic anders niet verbaechtende en ben dan
de doot. Terstont heeft hy Isante tot
hem gheroepen/ ende zeyde: Ic bid u als
een getrouw vridder/ dat ghy't my beloven
zult t'ghene dat ic u hier zegghe zal te
volbyngen. Zoo heeft hy hem ghekeert
tot Gandalin/ ende heeft hem in syn ar-
men ghenomen zeer bitterlijcscheyende/
zoo dat hy een langhe wyle was dat hy
niet ghespreken en konde/ doen zeyde hy:
Myn ghetrouwe vrient Gandalin/ ghy
ende ic hebben t'zamen opghewoedt ghe-
weest van eenen melcke/ ende ons leven
heeft alijt eendzachtich gheweest/ ic en
heb nochtan perijckel gheweest/ ghy en
hebt daer u deel af gehad/ u vader heeft
my wt het water der Zee ghenomen also
klypt ende jont als van eender nacht ge-
boren zijnde/ ende hebben my opghewoert
als een goet vader en moeder haren u/
minuten lene/ ende ghy myn ghetrouwe
vrient en hebt nocht anders gebacht dan
my te dienen/ mar ic heb alijt hope ghe-
hadt dat my Godt eenighe eere toeschic-
ken zoude/ daer ic u een luttel van uwe
verdiensten inde voldoen mocht nu zoo
is my toekomende dese groote kranche
avontu're die ic pijnlijcker houdende be-
dā de bitter doot/ waer door dat wy by-
descheyden moeten/ ende ic en mach oft
en kan u anders niet gelaten dan allen-
lyc dit Eplandt. Zoo bevele ic u Isante

ende alle d'andere door den eedt en hulpe
die ghylieden my ghedaen hebt/ dat na
dat sp van mynder doot verhoort hebbt/
u door hunlieder Heere houden willen/
nochtans hoewel dat dese heerschappye
u toebehoorende is/ zoo begheer ic en be-
vele dat u vader ende moeder daer af ge-
meten hunlieder leven lang/ ende na hun-
berder doot/ dat u eyghen zal blijven/ tot
aensiene dat sp my zoo eerlijken opghewo-
et hebben/ want myn fortunne en laet
my den tijt niet om hunlieden te voldoen
t'ghene dat sp tegen my verdient hebben/
licke welc myn begheeren is. Doen zeyde
hy tot Isante/ dat hy vande inkomende
renten vanden Eplande die hy te bewa-
ren hadde/ alsoo vele daer af nemen zou-
de/ om daer in de selve heremitagie een
klooster te stichten/ ter eerre vande H.
Dypvuldicheit/ waer in dat leven mocht
te dertich Religieusen oft Broeders hun-
lieden rentē te laten daer sp op leue mocht-
ten. Gandalin zeyde: Myn beminde Hee-
re/ ghy en hebt nocht in eenighen last oft
verdziet geweest/ dat ic u gelaten hebbe/
zoo en zal ic oec noch om gheen ding ter
weerde/ want hy al dien dat ghy geracete
te sterben/ zoo en begheer ic daer na niet
te leven/ want na u doot zoo en begheere
ic van Godt nimmermeer eenighe eere-
oft heerschappye/ ende t'gene dat ghy my
gheven wilt/ dat gheeft iemant van uwe
broeders/ want ic en zals niet acceptere/
noch oec en beho'f ic dies niet. Wilt doch
swijgen/ syac Amadis om Godts wille/
ende en zegt alsulche zotteringen niet/ oft
en doet my geen verdziet aen/ want ghy'e
my nocht ghedaen en hebt: Daerom vol-
brengh myn begheerte/ want myn broe-
ders zijn zoo ghelukkig ende van alsoo
vrouwe seften van wapenen/ dat sp wel
zullen moghen verkrighen veel landts
en veel heerschappjen door hunlieden/
ende dat meer is om anderen te gheven.
Doen zeyde hy: Och Isante myn beminde
vrient/ 'tis my eens waer verdziet dat
keniet machtych en ben u te loonen na u
vrye

verdienste / niettemin se laet v onder al-
sulke persoon dat hy't vooz my volboen
zal. **I**sanie zepde hem met weinende oo-
ghen: **Och Heere** / ic bid v dat v belicbe
my in v gheselschap te nemen / ende ic zal
lyden zulcx als v overkomen zal / en dat
begheere ic in recompense vanden goeden
wille en goet herte dat ghy tot my hebt.
Myn beminde vrient, sprac **Amadis** dat
verrouwe ic v wel dat ghy also doe zout:
Daer van dese quale en mach my nie-
mandt gheuefen dan **Godt** alleene / hem
bidde dat hy dooz sy barmherticheyt
my wil beware sonder meer gheselschaps
te hebben / en zepde tot **Gandalin**: **Myn**
vrient / ist dat ghy begeert **Ridder** te zyn /
dat zij nu terstont / ende dat niet myn wa-
penen / want aenghesien dat ghy die zoo
wel bewaert hebt / zoo behooren sy niet
recht v toe / aenghesien dat ic die nu van
gheenen doen en heb. **Oft** dat **Heer Ga-**
laor myn byoder v **Ridder** make / en dat
Isanie hem dat van mynent wegen zeg-
ge / ende dient hem als ghy my ghedaen
hebt / want ghy viel weet dat ic hem bo-
ven alle die in myn geslachte zyn / bemin-
ne / ende om spuent wille zoo heb ic meer
verdyets in myn herte / dan van alle d'an-
der / want wel reden is / aenghesien dat hy
weerdiger is / ende heeft my altyt onder-
danich geweest / waer dooz dat myn her-
te in dobbel doefheyt is ghestelt. **E**nde
zeght hem dat hy **Arda** mynen **Naen**
met hem neme / ende hem niet en verlate /
ende zeght den **Naen** dat hy by hem blij-
be ende ghetrouwelijc diene. **Als** sy dit al
t'zamen hoorde / zoo waren sy zeer be-
doeft / zonder hem een enckel woort te
antwoorde / om sy verdyet niet te ver-
meerderen. **Amadis** heeftse in sy armen
ghenomen / zeggende: **Ic** beuele v al te
zamen aen **Godt** / want ic en dencke v
lieden nimmermeer tot gheenen daghen
meer te zien. **Zoo** heeft hy hun allen ver-
boden dat hem niemant volghen en zou-
de / ende heeft sy peert met sporen geste-
ken / niet denckende om syen helin oft

schilt oft lance / ende is terstont in't bieffe
van rgherechte ghereden / nergang an-
ders dan daer hem sy peert dragen wil-
de. **Also** is hy ghereden tot ober de mid-
dernacht / zonder van hem zelven iet we-
tende / tot dat sy peert van grooten doot
in een kleyn beke quam / daer dincien-
de / zoo sloeghen de tacken vande boomen
Amadis in sy aenschijn / zoo is hy tot
hem zelven ghekomen heeft hier en daer
alomme gesien / maer hy en sach niet an-
ders dan dicke bremen en doornen / daer
hy zeer af verbljdt was / hopende dat hy
daer wel verborghen ende wt den volcke
zoude zyn. **Ter** wijls dat sy peert dzong
zoo zat hy af en herftet aen eenen boom
ghebonden / ende is gaen zitten in't groe-
ne / om syen duc te vernieuwen / maer
hy hadde zoo zeer geweent / dat hy al heel
pdel van hoofde was / ende in slape ghe-
valleu is.

Hoe **Gandalin** ende **Durin** reden na **Am-**
adis den zelven wech volghende dien
hy in ghereden was / met hui dragbende
sy wapenen die hy achtergelaten had-
de / ende hoe sy hem gevonden hebben /
ende hoe hy een **Ridder** bevochte heeft
ende verwonnen.

Het vierde Capittel.

G**andalin** die inde herenittaghe mrs
d'andere ghebleven was / als hy
Amadis aldus sach wech rijden /
zo zepde hy zeer bitterlijc weenen-
de / ic en zal niet laten hem te volghen / al
heeft hy't my zeer beholen / ende draghen
hem sy wapenen. **Durin** zepde: **E**nde
ic beger v desen nacht gheselschap te hou-
den ic wilde wel dat wy hem in beter dis-
positien vinden mochten. **Zoo** hebben sy
aen **Isanie** oorlof ghenomen / en hebben
hem terstont den zelven wech na geredē.
Ende **Isanie** is in't kasteel gegaen ende
is gaen liggen op sy bedde met grooter
doefheyt. **Gandalin** ende **Durin** rijden
de ober al inden bosse / zoo heeftse d'a-
vontuere

vouture ten lesten gebzacht zeer by daer
 Amadis was spn peert wert byleschen-
 de mits dat het d'ander peerde vernam.
 Terstont zoo hoorde sp wel dat hy daer
 ontrent was / zoo zijn sp zeer stille ende
 secreteeljc dooz de bymen ghereden / om
 dat hy hunkeden niet hooren en zoude/
 want sp en dorsten vooz hem niet komē:
 Als sp bat naerder gekomen waren / zoo
 zijn sp van hun peerden geseten / en Gan-
 dalin is aen de fonteyne bedesteljc geko-
 men / ziende dat Amadis in't groene lach
 en stiep: Hy heeft spn peert ghenomen en
 is by Durin gekomen / de toomen vande
 peerden doende / lieten sp die gaen werpen
 en eten in't groene / daer bleven sp al stil-
 le. Niet lange daer na Amadis ontfyoc/
 want dooz de groote benaethept va her-
 ten zoo en was den slaep niet groot / ende
 is operepnde gestaan ziende dat de Wa-
 ne begonst onder te gaen ende den nacht
 was verre gekomen. Het bosch was zeer
 dicke / zoo stondt hy een wijle tijds stille/
 daer na is hy gaen zuten in't groene / en
 zeyde: Och lichtverdighe Fortupnezon-
 der grāt / by wat redene hebby my in al-
 sulcker hoochept gestelt bobē ander Rid-
 ders / aenghemerct dat ghy my zoo lich-
 teljc daer af ghewoopen hebt: Nu mer-
 ke ic wel dat v valschept op een ure tijts
 meer quacts doen mach / dan v drucht
 binnen duyfent jaren: want al hebby my

blijshap ende ghenuechte hier voortijts
 ghegeven wreedeljc my die stelende / zoo
 hebt ghy my in meerder bitterhept ende
 verdriet gelaten dan de bitter doot: maer
 nu Fortupne / aenghesien dat v belicste
 alsulcx was / zoo be hoorde ghy het een te-
 gen d'ander te gelijcken / want ghy weet
 wel / hebt ghy my eenighe blijshap ende
 ruste hier voortijds gheloont / die was
 altyt ghemeycht met groote benaethept
 ende banghichept van herten / maer dese
 bitterhept ende wreedhept daer ghy my
 mede toymenterende zyt / oft ghy te milt-
 sten daer eenighe hope in ghereferbeert
 hebt / daer myn bedruct leven wat labe-
 nisse dooz hadde moghen krijghen / maer
 ghy hebt ghebruyt het officie daer ghy
 toe gheordineert ende ghestelt zyt / welc
 al contrarie is de gedachten vande sterf-
 seljcke menschen / die welcke houdende
 vooz een dozachtighe zekerhept / die pdel
 hopen der vergaenckelijcker glorien die
 ons van v komende zijn / die ontfangende
 vooz een groote vastichept / niet dencken-
 de dat hoe wy meer toymenten in onse
 lichamen ontfanghen om die te verdrin-
 gen / zo zijn de zielen in't eynde daer dooz
 in groter perijckel ende twijffel ghestelt
 om zalich te worden / waer't sake dat wy
 niet d'oogen des verstants (die ons d'al-
 mogende Heere verleent heeft / verdonc-
 kert zijnde dooz ons passien en affectien)

C

v. v. r.

v beranderinghen wíden aenmercken/
 zoo mochten wy veel dat uwen teghen-
 spoet/dan v boozspoet ontfangen/omhel-
 sende ons met al sulcke zornicheyt die ons
 te boren ghelept worden / in't eynde in
 groote bitterheden ende neder dalinghen
 zonder eenighe remedie / zoo worden wy
 dan neder geworpen/ende ten tegenspoet
 die is gheheel contrarie niet dooz redene/
 maer dooz wille/waert sake dat wy haer
 begheerte van ons jaechden/ wy zouden
 van hier beneden in't alderhoorste inde
 ewighe glorie opghetoghen worden.
 Maer ic arm onzalighe wat zal ic doen?
 aenghestien dat myn verstandt noch ooc
 myn kleynmoedighe krachten niet suffi-
 sant ghenoech en zijn te wederstaen al-
 sulcken waren temtatie / want waer't
 sake dat ghi(al tegene dat inde weerelt is
 my toe behoorende) afstreckende waert/
 liet ghy my alleene de wille van myn Al-
 derlieffte / dat waer ghenoech om my te
 onderhouden in boozspoedige hoorcheyt/
 maer dit faelgerende ende zonder haer
 het leuen niet langer mogen verdragen-
 de/ zoo zegghe ic dat v wyertheyt teghen
 my zonder comparatie is. Zoo bid ic v in
 recompense dat ic v zoo ghetrouwe h: b
 gheueest / dat ghy de doot niet ernst ooc
 grublic vertrecken en wilt/ by al dien dat
 sy v ghetroost heeft is niet de tormenten
 myn leuen te nemen/ dat ghy myn leuen
 neemt / compassie hebbende met't ghene
 dat ghy wel weet/want leuende zoo lyde
 ic. Als hy dit al gheseyt had: zoo swerch
 hy/ende was een wijle tijt: zoo ydel van
 hooft/dat hy van sy zelve niet en wiste.
 Doen zeyde hy wederom: O myn alder-
 lieffte Mariae / ghy hebt my ter doot ge-
 bracht dooz't gebot dat ghy my ghedaen
 hebt/ want ic dat niet overtreken en zal/
 ende houdende / zoo en zal ic't leuen niet
 behouden / maer dese doot ontfanghe ic
 zonder verdienste / 'twelc my een groote
 pijn is/niet om die t'ontfaen/maer aen-
 ghestien dat uwen wille ende begheerte
 daer dooz volbracht zal worden/ want ic

en mocht myn leuen zoo lief niet hebben/
 ic en zoude om de minste sake die v belieft
 de/dupsentmael myn leue daerom in pe-
 rijckel stellen / maer waer't sake dat dese
 v granschap met redenen ware ende dag
 ic die verdienst hadde / zoo waer't wel re-
 den dat ic de pijn daer af dzooge/ en ghy
 myn ververkoren de blyschap als recht-
 heerdelijc geexecuteert hebbende v groo-
 te granschap/ dit zoude v niet zoo groo-
 ter blyschap doen leuen / dat myn ziels
 waer dat sy ooc repen mach van uwe
 volghcheyt groote ruste ontfanghe zoude.
 Maer aengesien dat ic zonder schuld ben/
 als v kennelijc zal zijn / dat de wyertheyt
 (welcke ghy my aen doende zijt) meer
 dooz lyden dan dooz reden ghylypce
 wort/ van desen tijt doot dat ic in dit le-
 uen noch blijven zal/en namaels in d'an-
 der/ zoo bemerkte ic alrede dat verdriet
 ende benaetheyt die v om mynent wille
 toekomende is/ ende hoef al om dat ghy
 geen remedie noch troost vinden en zult/
 aenghestien dat ic van deser weerelt ghe-
 scheyden zal zijn. Daer na zoo zeyde hy:
 O Koninc Persou van Gaule / myn be-
 minde Heer ende Vader: hoe luttel reden
 hebby (niet wetende d'oorsake van myn
 doot) om daer dzoerich te zijn: maer aen-
 merckende uwe groote weerdischeyt en
 uwe zeer ghylypzen sonen / zoo moet ghy
 v zelven daer in voeghen ende troosten/
 ende want ic die veroligeert was na te
 volghen uwe groote dromicheden / ver-
 smact/ verschoemt als een catijlich Alder-
 der / delwelcke dat de sware slaghen der
 Fortupnen niet wederstaen en kan / zoo
 ontfanghe ic van zelfs booz raet ende re-
 medie de bitter doot: Niettemin als ghy
 weten zult de sake waerom / zoo ben ic
 wel verskeret dat ghy my de schulde niet
 oplegghen en zult / maer Godt en wille
 niet ghehinghen dat ghy de sake weten
 meucht / aenghestien dat v dzoefheyt de
 myne niet remedieren en kan / want
 waer't sake dat ic dat wiste / zoo zoude
 myn verdriet wasschen de zijn. Dit al-
 dus

Dus volcput hebbende / zoo heeft hy een
luttel tijds ghesweghen / maer terstont
daerna met groot versuchten ende me-
nichte van tranen / heeft hy ghesproken:
O myn gherou Ridder ende Voester-
heere Gaudales / om v zoo is myn herte
zeer bedruet / om dat myn contrarie For-
supne my niet toe en laet v te loonen de
grootte deucht die ghy my bewesen ende
ic van v ontfanghen heb: want ghy my
(beminde vrient) wt der Zee ghenomen
hebt / alsoo jonc als van dien nacht gebo-
ren zijnde / ghy hebt my leven en voedsel
ghegeven als v epgien sone / waert dat
ghelyc als myn eerste dagen in uwe han-
den ghewasschen ende genieerdert zijn /
myn leste daghen in uwe handen besghe-
lyc ende nemen mochten / zoo zoude
myn ziele met grootte blijfchap van deser
weereltschepden / welc nu niet mogelijc
en is daerom zal myn begeerte algt t u
waerts zoo langher zoo meerder zijn.
Desghelyc zoo beklarchde hy zeer synen
lieben vrient Angriote van Estrabaus
ende de koninc Arban van Mozgalen /
ende Guillam de Fantazerder / ende al-
le syn ander goede vrienden. Ten eynde
zoo zeyde hy: O Wabile myn beminde
vriendinne ende Richte / ende ghy weer-
de Jonchvrouwe van Denemercke / waer-
heyt nu zoo langhen tijdt v hulpe endese-
cours / dat ghy my aldus laet sterben?
Doo? waer myn wtverhoren vriendinne /
ken zoude zoo langhe niet toeben hadde
myn hulpe vā doen om v lieben secours
te doen: maer nu merc ic wel (nu ghy my
verlaten hebt) dat een ieghelijc om myn
doet tracterende is / doen heeft hy ghe-
sweghen / maer heeft waerlic versucht.
Gandalin ende Durin die dit al t samen
ghehoort hebben die maecten groot mis-
baer / maer sy en dorsten doo? hem niet
komen. Sy lieben aldus daer zijnde: zoo
is lancy eenen anderen wech daer hy lig-
gende een Ridder ghepaffert al zingen-
de / ende als hy ghekomen is daer Ama-
dis was / zoo begonst hy te segghen: O

liesde / liesde / ic behoort v grootelijc te
bedanken / doo? de deucht die my van v
gekomen is / ende om de groote hoocheyt
daer ghy my ingheselt hebt boven alle
andere Ridders: my algtot verheffende
hoogher ende hoogher / want ghy hebt
my doen beminnen de schoone konin-
ghinne Sardamire / hopende dat ic haer
herte heel ende al hebbe met d'ere die ic
van desen lande wech voeren zal: Wace
nu om my in veel merder hoocheyt te
stellen / zoo hebde my doen beminnen die
dochter vanden alberbestē ende vroom-
sten koninc der weerelt / dat is d'alder-
schoonste Oriane / wiens ghelijcs inde
weerelt niet en is: O liesde, dese hebt ghy
my doet beminnen / ende gheeft my oec
kracht om haer te dienen. Als hy dit ge-
sept hadde / zoo is hy onder eenen groo-
ten boom gekomen die heffens den wech
stont / daer zoo mynde hy te vertoeven
tot den daghe toe / maer tū met hem an-
ders ghekomen / want Gandalin zeyde
tot Durin: blijft ghy hier stille / en ic wil
gaen besien wat Amadis doen zal. Hy is
ghekomen daer hy was / ende sach dat
hy opgestaen was / ende syn peert zocht /
maer als hy Gandalin wert ziende / zoo
vraechde hy: Wat man zijt ghy die hier
wandelt? Ic begheer dat ghy t my zeg-
gen wille. Deere antwoorde hy: Ic ben
Gandalin die v begheere v peert te ghe-
ben. Hy vraechde hem: Wie heeft v be-
holen hy my te komen boven myn bevel?
Ghy moet weten dat ghy my groot leet
ghedaen hebt / gheeft hier myn peert / en
gaet van hier / ende en vertoeft hier niet
langher. oft ghy zult maken dat ic v ende
my zal doot slaen. Deere / sprac hy / om
de minne Godes / cesteert daer af / maer
zeghe my ofc ghy niet ghehoort en hebt
de vermetenheyt die een Ridder gespro-
ken heeft die ginder staet? Dit zeyde hy
om dies wille / om hem tot eenige groote
gramschap te brengen / daer hy d'ander
en luttel mede vergheten mocht. Ama-
dis sprac: Ic hebt al t samen wel ghehoort /
wat

wat hy ghesproken heeft / ende daerom
 zoo begheere ic myn peert om dat ic van
 hier wil zyn/want ic te lange hier blyve.
 Hoe/ sprac Gandalin/ en zuld y anders
 niet hebben teghen den Ridder? Wat
 zoude ic doen mogende byaechde Amadis.
 Dat ghy teghen hem byzonnelyc vechten
 zult / ende leert hem syn vermetelheyt/
 zepde Gandalin. Amadis antwoorde/
 ghy zot dat ghy dusdanighe woorden
 sprekende zyt? Ghy moet wel weten dat
 ic hert noch zin en heb/ noch kracht noch
 macht/want ic hebt al t'zamen verloren/
 als ic verlorē heb de gratie van myn Al-
 derlieffste / want van haer ende niet van
 myn zelven zoo en wast my gekomen / al-
 dus zo heeft sy t'wederom al t'zamen tot
 haer ghenomen. Ghy zult oec weten dat
 ic niet byzomer en ben om vechten dan een
 Ridder die doot is / want in heel Byza-
 nien en is gheen zoo catibighen ende
 aelmachtighen Ridder. hy en zoude lich-
 telijcken my verwonnen hebben en doot
 slaen / waert dat ic teghen hem vechte.
 Wat wil ic u veel zegghe / ic ben meest
 verwonnen/ende de desperaetste van al-
 le die inder werelt zyn moghen. Gan-
 dalin zepde hem: O Heere het is my her-
 telijcken leet dat u byzom herte nu op de-
 sen tijt u ghesac lgeert is/ en oec u groote
 byzomheyt: maer ic bidde u spreect he-
 melijc/want ginder is Durin die u dier-
 lijche hiachten al ghehoort heeft/ ende al
 t'ghene dat de Ridder ghesproken heeft.
 Hoe/ byaechde Amadis / is dan Durin
 hier? Ja hy Heere / sprac hy / want wy
 zyn hier beyde t'zamen ghekomen/ic wil
 oec denken dat hy komt om te zien wat
 ghy al doen zult / om dat te zegghe den
 ghene die hem hier ghesonden heeft.
 Amadis zepde: Het is my zeer leet t'gene
 dat ghy my gheseyt hebt / maer wetende
 dat Durin daer was/zo is hem syn her-
 te ende kracht gewassen/ende zepde: Nu
 gheeft my myn peert/ en leyt my by den
 Ridder. Gandalin heeft het hem gegeve
 ende syn wapenen mede / en is derwaert

ghereben/ende heeft hem den Ridder ge-
 toont. Terstont zoo hebben sy hem onder
 den boom ghesien/hebbende syn peert by
 den toom. Amadis is by hem gekomen/
 zegghe: Ghy Heer Ridder die hier
 rustende zyt / kondt ghy beschermen de
 liefde daer ghy u zelven zoo grootelijc
 af belovende ende pynsende zyt? De Rid-
 der is opghestaen / ende zepde: Wie zyt
 ghy die my dat byagheende is? Ghy zult
 zien hoe dat ic de liefde verantwoorden
 ende beschermen zal / by al dien dat ghy
 teghen my vechten dorft/want ic zal u
 alle de gene die vande liefde verlaten zyn
 afsulcken byese aen doen / dat ghenoech
 zyn zal. Wat zullen wy zien/zepde Ama-
 dis/want ic ben een vande verlaten/ende
 ic ben alleene de ghene die daer nimmer
 meer betrouwen in stellen en zal / want
 door de groote diensten die ic haer ghe-
 daen hebbe/heeft ic my (onverdiert) krac-
 ken loon daer voor gegeven. Ghy anou-
 reuse Ridder ic en hebbe noyt alsoo groo-
 ten waerheyt daer in gebonden/ic en heb
 zevenmael meer loghenen daer aen be-
 vonden. Nu komt en verantwoort haer
 reden/laet ons zien oft sy meer aen u ge-
 wonnen heeft / dan sy aen my verloren
 heeft. Als hy dit zepde / zoo wert hy zoo
 ontfleken van gramscap als die syn Al-
 derlieffste teghen alle reden verlaten had-
 de. De Ridder spront op syn peert/ende
 nam syn wapenen/ende zepde: Ghy ver-
 laten ende ghedespereert Ridder vande
 liefde / en verachtet van alle deucht daer
 ghy niet behoort af te spreken / want heeft
 u de liefde verlaten / daer heeftse groote
 redenen toe gehadt / want een ghelijc als
 ghy zyt/en was niet weerdich haer ghe-
 zelschap oft haer te dienen daerom sy aen-
 merckende dat ghy dies niet weerdich en
 waert) zoo heeft sy haer van u ghekeert/
 daerom rijdt ghy van hier ende en blyft
 hier niet langer/want t'is my groot ver-
 dyet dat ic u hier zoo langhe zien moet/
 ende wat wapenen daer ic u mede moet
 aentasten die zoude ic verfmaden om u-
 wens

went wille. Met dien wille hy henen rj-
den. Amadis die zepde: Ghy Ridder en
wilt ghy dan de liefde niet verantwoor-
den anders dan niet woorden / oft rjdt
ghy wech van benautheden? Doe zo Heer
Ridder / sprac d'ander / ic zoude u gelaten
hebben om dat ic u verachte als niet / en
meendp dat ic't wt byese doe / Ghy zyt
een groot verfoecker van ws zelfs quaet
ende schade / maer wacht u nu koudp.
Doen zyn sp met hun peerden d'een te-
ghen den anderen ghereden wat sp rjden
mochten / rakende malikanderen op hun
schilden dat sp die doozstaken tot op hun
harnas 'twelc zeer sterc sterc was / maer
d'amoureuse Ridder is ter aerden ghe-
ballen / houdende den toom noch in spn
handt / ende is terstont weder om op spn
peerdt gesprongen / als een die zeer byoom
ende licht was. Ende Amadis die zepde
hem: Sp aldien dat ghy de liefde niet bat
en beschermt metten sweerde dan ghy
nietter lancien ghebden hebt / zoo is den
loon qualijc besteedt die ghy ontfanghen
hebt. De Ridder en heeft niet gheant-
woordt / maer heeft met grooter gram-
schap spn sweert ghetrocken / ende is tot
hem ghekomen. Amadis die alrede spn
sweert inde handt hadde / is hem te ghe-
moete ghekomen / ende hebben malikan-
deren zeer gheslaghen. De Ridder sloech
Amadis op de lijsten van spnen schilde /
maer den slach viel mis / ende spn sweert
bleef wel een palme byet daer in steken /
zoo als hy dat wilde wutrecken / niet en
mochte. Amadis nam spn sweert ende
rechte hem zelven op in spn segelcreepen /
ende heeft hem alsulcken swaren slach op
spnen helm ghegheben / zoo dat hy hem
de visiere niet al tghene dat hy raecte af
sloech / en spn sweert daelde neerwaerts
tot op den hals van spn peerdt dewelcke
hy af sloech / zoo dat man ende peerdt bep-
de ter aerden gheballen zyn / ende tpeert
is terstont ghestorven. De Ridder bleef
also bupten kennisse dat hy van hem zel-
ven niet en wiste. Amadis hem also zien-

de / vertoefde een weynich / om te zien of
hy wat tot hem zelven komen zoude /
want hy dachte dat hy doot was / maer
als hy wert ziende dat hy wat bekomen
was / zoo zepde hy tot hem: Heer Ridder /
al tgene dat liefde van u gewonnen heeft
ende ghy aen haer / dat behoort u en haer
toe. Zoo is hy van hem ghescheyden / tot
hem roepende Gandalin / ende Durin hy
hem ziende / die al gesien hadde dat daer
gheschied was ende zepde: Myn vriendt
Durin / myn vertrecken en is desghelijcs
niet / noch myn ellendicheyt ende benant-
heyt en is niet om lijden / want 'tis van
hoode dat ic sterbe. Ic bidde Godt dat
haest zyn moet / want de doot zoude my
een blijfchap zyn / na de groote droefheya
en banghicheyt daer ic mede ghestorven
teert ben. Gaet ghy nu ter goeder uren /
ende ghebleet my zeer aen. Mabilz myn
sichte / ende de goede Jonckvrouwe van
Denemercke u suster / ende zeght hen dat
sp compassie met my hebbē willen / want
ic ga sterben doozt meeste onghelijc daer
oyt Ridder ter weerelt om gestorven is /
ende zeght dat ic groot verdriet in myn
herte hebbe om henliedet wille / die my
zoo beminden / ende zoo vele om my ghe-
daen ende gheleden hebben / ende van my
nopt gheen loon ontfangen en hebben.
Die zepde hy niet zoo groote menichte
van tranen wutlozende / dat hun deerdert
die't aensaghen. Durin die stonde vooz
hem / zeer bitterlijc weenende / zoo dat hy
hem gheen antwoorde en kon gegeven.
Amadis nam hem in spn armen / en be-
val hem onsen Heere. Durin die kuste de
slippe van spn harnas / ende schiedt van
hem. Daer scheen den dach / ende Ama-
dis zepde tegen Gandalin: Ist hy al dien
dat ghy begheert niet my te reysen / zoo
en doet my gheen belet van eenighe din-
gen die ic doen wil noch zeggen zal: Wil-
dy niet / zoo gaet terstont van hier. Hy
antwoordde / dat hy also doen zoude / zoo
heeft hy hem spn wapenen ghegheben /
ende beval hem 't sweert wten schilde te
trecken /

C ij

trecken /

trecken/ende geben dat den Ridder/ ende
daer na hem volghen zoude.

Wie de Ridder was die van Amadis ver-
wonnen bleef, ende van ander dinghen
die hem te voren gheschiedt waren, eer
dat hy van Amadis verwonnen wert.

Het vijftide Capittel.

Dese Ridder die ghequetst was
daer wy hier voren af gesproken
hebben / die was ghenaemt Heer
Patin / ende was de broeder van
myn Heere Sidon / die doen ter tijt Kef-
ser was van Roemen / en was de vroom-
ste Ridder ter wapenen van alle die con-
trepen / so dat hy van alle die van't Kef-
serrijc zeer ontsien was. De Kefser was
geer oudt / ende en hadde gheen erfgena-
men met allen / zoo dat een iegelijc dachte
dat dese Patin int tijt succederen zoude.
Op beindende zeer een Koninghinne van
Ardaigne / die ghenaemt was Sardami-
re / die een overschoone vrouwe was / en
een zeer bequame Maecht / diechte zijnde
vande Kefserinne / ende was in haer Hof
opgehoedt. Op hadde haer zoo lief ghe-
spoken / dat hy al dien sp haer tot hou-
welijcke begheerde te stellen / dat sp hem
boven iemant el begheeren zoude. Desen
Patin die hoorende / nam daer doot eenē
groeten moede in spn herte / welc hy van
natueren hadde die niet kleyn en was /
zoo zepde hy: Myn vylendinne / ic heb ge-
hoopt dat de Koninc Lisuart een dochter
heeft / die over alle de weereit van haer
schoonheyt gheprezen wort / zoo wil ic na
spn Hof reysen / ende zegghen dat sp zoo
schoone niet en is als ghy zijt / ende daer
op zal ic beroepen twee de vroomste Rid-
ders van spnen Hobe / die daer contrarte
segghen segghen willen / want men zepde
dat daer zeer vromē en kloetke Ridderg
zijn / ende hy al dien dat icse op eenē dach
niet en verwinne / zoo begheert ic dat de
Koninc my doe myn hooft af slaen. Die
en suldp niet doen / sprac de Koninghinne /

want al ist zake dat de Koninc uwe
schoon is / zoo en zal sp myn deel niet af ni-
men / welc my Gode ghegeven heeft. b
al dien dat ic daer wat af hebbe. Dor zoo
meuchdy wel in ander dinghen dan mer-
der redelijcheit ende myn hoochmoet
vromicheit te wercke stellen / want de
begheerte daer ghy v in stelt / boven die
dat sp niet eerlijc en is vooz eenē persoon
van zoo grooter afkomst / ende na dat
onredelijc is ende hoochmoedich / zoo et
derf dy daer geen goet eynde af verwach-
ten. In wat manieren dat koninc mach
sprac hy / zoo zal ic in uwen dienst volhert
ghen / ghene ic ghesproken hebbe doot de
grootē liefde die ic uwaerts vragghende
ben / in een tecken / dat gelycher wyjs als
ghy zijt d' alder schoone vrouwe vander
weereit / zoo zijdy oec beindt vanden
vroomsten Ridder die daer in is. Aldus
is hy van haer ghescheppen met spn rch-
kelijcke wapenen / ende met sien schilde-
knechten / ende is terstont ghetrocken na
Bretagnien / daer de Koninc Lisuart
was / dewelcke als hy hem aldus rch-
lijcken gewapent en niet alsulckē schoo-
nen staet aen zach / zoo dachte de Koninc
dat hy was een man vā grooter weerde /
ende heeft hem eerlijcken ontfangen. Da
dat hy ont wapent was / zoo wiert hy van
een iegelijc wel aengemerct / want aen-
ghesien hy zeer groot van lichaem was /
zoo beschoot hy wel zeer vroom naer ab-
benant te zijn. De Koninc vragghende hem
wie dat hy was? Op zepde: Heer Koninc
ic zal v segghen / want ic hier niet geko-
men en ben tot uwen Hobe om bedert te
zijn: Zoo suldy weten dat ic ben Patin /
de broeder vanden Kefser van Roemen /
maer als ic aensien zal hebben de Konin-
gine ende haer dochter Orsane / zoo sul-
dy d' oorsake weten van myn komste. Als
de Koninc hoorde dat hy een was van
zoo grooter weerdicheit / zoo heeft hy
hem in spn armen ghenomen / segghende:
Myn beindende vylendt wy zijn zeer vromē
blijc met uwer komst. De Koninghinne
ende

ende haer dochter ende alle d'ander suldy
zien alst v belien zal / zoo heeft hy hem
aensyn tadel doen zuten om niet hem te
eten. Patin zach over al / maer als hy al-
sulcken ende zoo vele Bidders zach / zoo
was hy zeer verwondert die t'aensien en
't Hof handt Kerpfer syn broeder / en docht
hem als niet daer tegen te zijn / noch dier-
gelijcke en had hy noyt meer gesien. Deer
Gumedan die leyde hem in syn logijs /
dooz bevel vanden Koninc hem groote
ere bewijssende. Des anderen daechs zo
heeft de Koninc Patin ende Deer Gu-
medan met hem ghenomen / ende zijn by
de Koninghinne ghegaen / die alreede de
kenisse hadde dooz den Koninc wte hy
was / waer dooz hy eerlijcken ontfangen
werdt / ende heeft hem nu ffens haer ende
haer dochter doen zitten / dewelcke zeer
afgenomē was van haer groote schoon-
heyt die sy te voren ghehadde hadde dooz
de gramschap / zoo ghy hier voren ghe-
hoozt hebt. Als Deere Patin die werdt
ziende / zoo was hy zeer verschiet / zeg-
gende tegen hem zelven / dat alle de gene
die haer schoonheyt gepresen hadde / niet
half ghe-rach ghepresen hadden: zoo dat
terstont syn herte verandert werdt van
'tghene daer hy om gekomen was / ende
wert van zinne die te krijgen met alle syn
kracht / denckende dat hy van also groo-
ter afkomst ende zoo vroom was / ende
dat hem het Kerpferrijc toekomen zoude /
ende waer't hy alsoo dat hyse verfochte
tot houwelijcke / datse hem niet ghewep-
ghert en zoude worden: Zoo heeft hy de
Koninc ende de Koninghinne aen d'ren
zijde ghenomen / ende heeft gheseyt: Deer
Koninc / ic ben in v Hof ghekonien om te
houwelijc te begheeren v beminde doch-
ter Oriane / ende om v groote deucht en
vromicheyt ende mede om haer wtghe-
nomen schoonheyt / want waer't sake dat
ic ander begheerde van grooter afkomst /
ic zoude genoeg vinden na mynen per-
soon / niet tghene dat ic hope te hebben.
De Koninc heeft hem gheantwoort: Wy

bedanken v grootelijc van d'eerlijcke
woorden welcke ghy ghesproken hebt /
maer myn hups vrouwe de Koninghinne
ende ic hebben beloofd / haer tot gheene
houwelijcke te stellen tegen haren wille /
zoo ist van noode dat wy haer spyken / al
eer wy daer op antwoorden zullen. Als
zeyde de Koninc / om dies wille dat hy
niet dencke en zoude dat hy onwillikom
ware / maer hy en hadde in synen zin niet
dat hyse hem gheben wilde / noch ooc is
mant anders die haer wi het lant voren
zoude daer sy vrouwe af zijn zoude. Van
dese antwoorde zoo was hy zeer wel te
vreden ende is daer bys dagen gebleven /
hopende te verkrighen dat hy zoo zeer
begheerde. Maer de Koninc noch de Ko-
ninghinne en hebben haer dochter niet
met allen daer af te kunnen ghegheben /
houdende tzelve dooz een lichtveerdich
ende verwaert woort. Maer de Heer
Patin heeft den Koninc op eenen dach
gepraecht hoe dat syn zaken (aengaende
syn houwelijc) voozt ghinghen. De Ko-
ninc antwoorde: Ic doe myn beste daer
toe / twaer van noode dat ghy zelve met
myn dochter spract / ende bidt haer dat
sy myn bevel volbringhe. Op is terstont
tot haer ghegaen / ende zeyde: Beminde
Prinseffe Oriane / ic begheer een sake v
te bidden die grootelijc t'wre eren en
profijt zijn zal. Wat is dat? praechde sy.
Dat v beliede te volbringhen den wille
van v Vader. Hy niet wetende van syn
begheerte / heeft gheantwoort / dat wil ic
gheerne doen / want ic ben wel verskerd
dat hy groote begheerte heeft van dese
dree dingen / te weten ere ende profijt.
Hier dooz zoo wert Heer Patin zoo ver-
blift van zulcker antwoorde / dat hy hem
zelven liet duncken dat hy haer alreede
ghewonnen hadde / ende zeyde: Ic wil
gaen rijden dooz dit lant om avontueren
te zoeken / ic hope dat ghy eer set langhe
alsulcke dingen hooren zeggen zult. Waer
dooz dat ghy met meerder begeerte con-
senteren zult t'gene dat myn begeerte is.

Dit zelve heeft hy totten Montre ooc ge-
sept / dat hy wilde gaen reysen door dat
lande om de wonderlijcke avontueren te
zien. De Koninc antwoorde / dat staet
tot uwer belieste / maer woudt my ghe-
looven / ghy zoudt dat laten varen / want
ghy zult zeer wonderlijcke groote ende
pergheleuse avontueren vinden en vzo-
me Ridders die ter wapenen zeer expert
zijn. Dit is my al t'zamen zeer lief om
hooren. sprac hy / want al zijn sy noch zoo
kloet sy en zullen my nau noch bloede
binden ghelijc als myn wercken wel ge-
supghen gheben zullen. Dorlof ghenomen
hebbende / zo is hy spug wech's gereys /
zeer blijds zijnde vande goede antwoor-
de van Oriane. Dit was d'oorfake waer-
om dat hy aldus reedt al zinghende / zoo
ghy ghehoort hebt als hem contrarie
fortupne beweert heeft ter plaetse daer
Amadis spnen d'ut bedreef. Dit was de
zake waerom desen Ridder van zoo ver-
ten lande ghekomen was. Nu wederom
tot onsen propooste keerende / na dat
Durin van Amadis ghescheyden was /
zoo wast schoon dach / en is voozby ghe-
komē daer Patin was / die zeer gequetst
lach / hy hadde t'zelve dat hem van spnen
helm op t'hoofte gebleven was afgedaen /
ende spn aensicht en spn boylt waren vol
bloets. Als hy Durin wert ziende / zepde
hy : Jonghelinc dat v Godt voozspoort
ghebe / zegt my oft ghy hier ontrent geen
plaetse en weet daer ic mocht van dese
queisueren ghecureert zijn ? Ja ic / ant-
woorde hy / maer de ghene die daer bin-
nen woonachtich zijn / die zijn zoo vol
d'oorfhept ende verdriet dat sy hier noch
zinen hebben. By wat redenen / vzaech-
de hy. Om eenen Ridder / sprac Durin /
die de heerschappij ghewonnen hebben-
de / ende de beelden en secrete dinghen die
Apollon ende spn vrendinne daer ghe-
stelt hebben / welcke noyt niemant van te
voren heeft mogen zien / gesien heeft van
daer ghescheyden is met alsoo grooter
d'oorfhept / datmen van hem anders niet

verwachtende en is van de doot. Ma-
dant aen't hooren / sprac de Ridder / dat
ghy wilt zegghe van't vasse Epland
Dat is waerachtich / antwoorde Du-
rin. Dor / sprac de Ridder / heeft het vasse
Epland alreede eenen Heere ghekegen
dat is my zonder twyffel zeer leet / want
ic was op wech derwaerts om de proe-
be aen te nemen / ende de heerschappij
zelve te winnen. Durin wert lachende
ende zepde : Doozwaer Heer Ridder / by
al dien dat ghy v vromicheit niet bedect
oer v en d'acht / anders dan ghy hier
ghetoot hebt / zoo zout v luttel gheprofi-
teert hebben / ic zoude gelooven dat meer
tot uwer schanden gheweest zoude heb-
ben. De Ridder lichte hem op zoo hy best
mocht / ende hadde geerne spn peert met-
ten toom ghenomen / maer Durin trad
achterwaerts. Maer als hy hem niet en
konde ghereken / zepde hy : Jonghelinc
zegt my / wie was de Ridder die't Ep-
land ghewonnen heeft ? Zeght my eerst
wie dat ghy zijt / sprac Durin. Daerom
en zal ic niet laten te wetē / sprac de Rid-
der. Ghy zult weten dat ic ben Patin /
broeder vanden Keyser van Roomen.
Danc heb Godt / antwoorde Durin /
want ghy zijt van hoogher afkomst dan
van vromicheit. Nu zult ghy weten dat de
Ridder daer ghy na ghebjaecht hebt / is
de ghene die van v ghescheyden is / want
na t'ghene dat ghy aen hem bevonden
hebt / zoo meuchd wel gelooven dat hy
wel weerdich was te winnen t'gene dat
hy ghewonnen heeft. Durin is van hem
ghescheyden / ende is wech gereben / ende
is den rechten wech na Londen in ghe-
rept met grooter begeerten om Oriane
te vertellen alle t'ghene dat hy van Ama-
dis ghesien ende ghehoort hadde.

Hoe Heer Galaor, Florestan ende Agras
ghereyt zijn om Amadis te zoeken
ende hoe Amadis syn wapenen verla-
tende ende synen naem veranderende
hem onthouden heeft met eenen ou-
den

den man in een heremitagie om alleene
te zijn.

Het zeste Capittel.

Als Amadis gheschepten was wt
het vaste Eplant alsoo ghy gehoozt
hebt / zoo bedetelghe datter Heer
Galaor / Florestan / noch ooc As-
grais niet af en wisten / nemende verse-
kertheit van Asanie dat hy hunlieden
geen kennisse daer af doen en zoude dan
na'sien moen / ghelghe hy ghedaen heeft/
want hy hem ghevzaecht hebbende na
Amadis / zoo heeft hy hunlieden gheant-
woort: Wapent v eerstmael dan zoo zal
ic u al t'zamen zijn bevel te kennen ghe-
ben. Als sy ghewapent waren / zoo heeft
Asanie begouft zeer bitterlyc te weenen/
ende zepde: O ghy Heeren / wat bitter-
heyt / pigne / ende verdriet is ons toeghe-
komen / dat wy onsen Heere zoo korts
verloren hebbē. Doen heeft hy hun ver-
telt hoe ende in wat manieren hy wt den
Kastele ghetrocken was / ende de dzoef-
heyt ende het jammer dat hy bedreuen
heeft / voorts alle t'ghene dat hy bevolen
hadde hunlieden te zegghen / en ooc t'zel-
ve dat hy hem belaste niet het Eplant te
doen / en dat hy hem zeer badt dat sy hem
niet volghen en zouden / want sy en kon-
den hem in gheender manieren bystaen
noch troost ghegheuen / biddende om de
minne Godts dat sy gheen ongenuechte
om spne doot maken en zouden. O Godt
spraken sy / de vroomste Ridder vander
weereit gaet ter dootwaert / tis wel van
noode dat wy boven syn bevel hem gaen
zoeken / ende by al dien wy hem niet ons
leben gheen raet konnen ghegheuen / zoo
zal ons doot niet de spne verghezelschapt
zijn. Asanie die zepde teghen Heer Ga-
laor / hoe dat hy hem dede bidden dat hy
Gandalin zoude Ridder maken / en dat
hy Ardan synen Naen niet hem nemen
zoude. Dit zepde Asanie niet zeer groote
dzoefheyt / ende sy desghelghe mede. Ga-
laor die nam den Naen in syn armen / die

groot misbaer maecte / staende syn hooft
tegen eenen muur. Galaor zepde: Ardan
blyft by my ghelghe v Heere v ontboden
heeft / ende al t'ghene dat my gheschiede /
zal v gheschieden: De Naen heeft grante
woozdt: Heer ic wil v gheerne bewaren /
maer niet als myn Heer oft JWeester / ter
tijdt toe dat ic zeker tijdinghe hebbe van
Amadis. Aldus heeft Asanie oozlof aen
hunlieden genomen / hunlieden wissende
den wech die Amadis in ghereden was /
zoo syn sy na gedolcht alle dyp dien dach
dooz rjdennde zonder lemandt te vinden
die sy iet vraghen mochten. zoo syn sy ghe-
komen ter plaetse daer Patin ghelwone
lach ende syn peert doot / ende syn schild-
knechten die waren by hem ghekomen /
die tacken van boomen ende hout af hie-
len daer sy hem op wech dragen zouden /
want hy was zeer pdel van hooft / aen-
ghesien hy zoo veel bloets quijt was ge-
wozden / maer hy en kon hunlieden niet
ghesegghen / maer hy dede hunlieden een
tecken dat sy hem in vreden laten zouden.
Doen vzaechden sy de schildknechten /
wie dat hem zoo gewont hadde. Sy zep-
den dat sy daer niet met allen af en wisten /
anders niet dan dat ghy ghesteken hadde
tegen eenen Ridder die wt het vaste Ep-
landt ghekomen was / ende dat hy hem
metten eersten steke lichtelghe afghewo-
pen hadde / ende is ter stont wederom op
syn peert ghespronghen / ende dat hy niet
eenen slaach vanden swerde hem alsoo
gewont hadde / ende syn peert verlagen /
ende als hy wech gereden was / zo hadde
hy verstaen van een Jonghelinc / dat de
zelve Ridder was die t vaste Eplant ge-
wonne hadde. Heer Galaor zepde: Hebt
ghy niet gesien wat wech dat desen Rid-
der in gereden is / Aen wy / spraken sy /
maer al eer wy hier ghekomen zijn / zoo
hebben wy in dese bosschaghe ghesien een
Ridder al ghewapent rjden op een
groot peert / zeer weenende ende verma-
ledghe syn krancke fortunne / ende hadde
eenen schildknecht achter hem die hem
syn

spu wapenen voerde / ende spnen schilde
 was een gulden velt daer in twee Leeu-
 wen die hemelblau waren / welke schilt-
 knecht ooc groot jammer bedreef. Sp
 gepden / de zelve is hy. Zoo zijn sy dien
 wech zeer neersich ingereden. Op't eyn-
 de vanden bossehe hebben sy een groot
 belde ghevonden daer zeer veel wegghen/
 en veel derhande voetschappen in waren/
 zoo dat sy den spnen niet en mochten on-
 derkennen. Doen overdoeghen sy t'za-
 men dat sy daer van een schepden zoude/
 ende om te weten wat een teghelve van
 hunlieden ghesoekt ende gebonden had-
 de in byemde landen / dat sy op S. Jans
 dach t'zamen in't Hof bandē koninc Li-
 suart versamen zouden / en hy al dien dat
 sy daerenbinnen van hem niet verhoort
 en hadden / dan zouden sy anderen raedt
 zoeken. Aldus hebben sy d'een d'ander
 inden arm ghenomen al weenende / ende
 zyn van malkanderen gheschepden / elc
 vast dooz hem nemende alle den arbeidt
 ende pijn te doen die sy doen ende lyden
 mochten / tot volbzengens toe / Maer dit
 was te verghefs / want hoewel sy me-
 nich landt dooz reden daer sy groote ende
 byome seften van wapenen bedreef / als
 die van grooter couragie waren / en veel
 lyden ende verdragghen mochten: Nu zoo
 en was hunlieder avontuere niet dat sy
 van hem eenighe nreumare verhooren
 konden / dewelcke hier niet vertelt en zul-
 len worden / want sy alle te verghefs ar-
 beidden / om dies wille / dat doen Amadis
 gheschepden was van heer Datin / zeer
 ghewont zijnde / zoo reet hy dooz de bos-
 schagte / ende daer wt komende / zoo heeft
 hy een belde ghevonden daer veel wegghen
 in warē dewelcke hy alle geschout heeft /
 om datmen hem niet volghen en zoude/
 ende is ghereden na een dalende ober re-
 nen berch zoo zeer al pepsende / als sy
 peerdt mocht gaen daer't zijn wilde. Op
 den middach zoo ist peert ghekomen aen
 veel boomē / die op den kant van een wa-
 ser stonden / welc water wt 'tgeberchte

quam gheloopen / zoo heeft hy dooz de
 groote hitte en arbeidt (die hy dien naech
 gheleden hadde) daer wat gherust / ende
 is tot hem zelven ghekomen / ende heeft
 rondrom over al ghesien / maer en heeft
 gheen huplinge ghesien / daer hy zeer blij-
 de om was. Doen is hy afgheseten / ende
 heeft van dat water ghedroncken. Gan-
 dalin die is aengekomen die hem volch-
 de / ende heeft de peerden in't groene be-
 stelt / ende is tot spnen Heere ghekomen /
 den welken hy gebonden heeft also pdel
 van hoofde / dat hy beter doot dan leven-
 de scheente zijn / maer hy en dorste hem
 in syn ghepeps niet stooren / en is hy hem
 gaen liggghen. Amadis is tot hem zelven
 ghekomen ter tye dat de Sonne begonst
 onder te gaen / hy is opgestaen ende heeft
 Gandalin met spnen voert gestooten / zeg-
 ghende: Slaept ghy / oft wat maect ghy?
 Ic en slaep niet / zeide hy / maer ic was
 pepsende op twee dingen die v aen gaen /
 ist v belieste my te hooren / ic zal v zeg-
 ghen / beliebet v niet / ic zal swijghen.
 Amadis zeide: Gaet en zadelte de peer-
 den / want ic wil ryden / ende ic en beger
 niet dat sy my binden die my zoeken.
 Doen zeide Gandalin: Heere ghy zyt
 hier in een woeste plaetse / ende v peerdt
 aenghesien dat zeer moede ende ghetra-
 vailleert is / ist dat ghy hem gheen ruste
 en laet nemen zoo en zal't v niet moghen
 draghen. Amadis antwoorde al wee-
 nende: Doet 't ghene dat v dunct wel ge-
 daen te zijn / want rustende noch ryden-
 de / zoo en zal ic geen ruste hebben. Gan-
 dalin heeft de peerden besocht / ende is
 wederom tot hem ghekomen / hem bid-
 dende dat hy wat eten wilde van eenen
 Boc die hy met hem ghebracht hadde /
 maer hy en wilde niet etc. Doen vzaech
 de hy: Heere beliebet v wel dat ic v die
 twee dinghen zegghe daer ic op ghedachte
 hebbe: Zeght al wat ghy wilt / sprac A-
 madis want om alle 't gene datmen doen
 noch zeggghen mach / zoo en achte ic dat
 niet / noch ic en begheere in dese weerele

niet

niet langher te leven / dan tot dat ic myn
 zonden beweent hebbe. Gandalin zepde:
 Sochtans zoo begheere ic dat ghy my
 dooren wilt. Doen zepde hy: Ic hebbe
 langhe ende vele op desen brief ghedacht
 die v Oriane gesonden heeft / ende op de
 woorden die den Ridder gesproken heeft
 die ghy verwonnen hebt / ende ooc hoe de
 vasticheyt vande vrouwe zeer lichtveer-
 dich is / hen zinnen veranderende van't
 een op't ander. Het is by avontueren ge-
 heurt dat Oriane v onghelyc ende onge-
 trouwicheyt ghedaen heeft ende heeft (al
 eer ghy dat weten zoudt eenich onghelyc
 op v verfiert: Het andere is / dat ic haer
 pooz alsoo ghetrouwe ende deuchdelijc
 houdende ben / dat sy haer zoo lichtelijc
 niet beroeren en zoude zonder enige za-
 ke diemen haer van v valscheijc verfiert
 mach hebbe / dewelcke sy by avontueren
 pooz waerachtich houden zal haer zelfs
 herte kennende / v so vasten ende getrou-
 wen liefde ende vrientschap te dazghen/
 dat ghy desghelijcx haer 'zelve doen ende
 bewijzen zoudt / aengestien nu dat ghy ze-
 ker zijt dat ghy teghen haer nopt onghet-
 trouwe en hebt gheweest: daerom by al
 dien dat haer let van v geseyt is geweest /
 ende sy ter contrarie weten zal / dat ghy
 zonder schult zijt / zoo en zal sy niet alleen
 daer af groot leetwesen hebben van't on-
 ghelijc / welc sy v opghelapt heeft / maer
 met grooter ootmoet so zal sy v vergiffe-
 nisse bidden / zoo zult ghy beyde te zamen
 wederom in v groote ghenuechte ende
 blijfchap keeren / na ws herten begeerte.
 Ist dan niet beter dat ghy alsulcken re-
 medie verwacht / ende dat ghy wat eten
 wilt / ende neemt alsulcken raet daer ghy
 v leven met onderhouden meucht / want
 ist dat ghy sterft dooz zulcken kleynmo-
 dichyct van herten / zoo zuld by haer ver-
 liesen / ende deere van dese weereit / ende
 namaels in d'ander mede / ist dat ghy in
 die opinie blijft. Amadis die zepde: Om
 Godts wille swijghe / dat ghy zulcke leu-
 ghenen en zotternijen ghesproken hebt /

want alle de weereit zoude daer verdriet
 in hebben / ende ghy zegghet om my te
 troosten / welc ghy niet en doet / want
 Oriane myn vrientschap en heeft nopt
 erghens in ghedooft / ist dat ic sterve dat
 is wel reden / maer niet dat ic't verdien
 hebbe / maer om dat ic daer dooz haren
 wille en bevel volhzenghe / ende waer't
 zake dat ic niet en dorcht dat ghy dit zepde
 om my te troosten / ic sloech v 'thoofte van
 den lichaem / want ghy hebt my daer
 groot verdriet ende leedt dooz ghedaen /
 daerom van nu voortaan en ygent v my
 alsulcke dingen niet meer te zeggen. Zoo
 is hy gaen wandelen lancy de riviere zoo
 swaerlyc al pepsende dat hy van hem zel-
 ven niet en wist. Gandalin is in slaep
 ghevallen / als een die in twee daghen en
 een nacht niet gherust en hadde. Amadis
 is weder ghekeert / een luttel tot hem zel-
 ven komende / ende ziende dat hy zoo vast
 slapende was / zoo heeft hy syn peert ge-
 zadel / ende heeft Gandalin peert zadel
 en den toom ghebozgen achter een dicke
 hoghe / om dat hy hem niet volghen en
 zoude / syn wapenen nemende zoo is hy
 gherepft dooz het dicke van 'tgeberchte /
 met zeer groote gramschap dooz 'tghene
 dat hem Gandalin gheseyt en vermaent
 hadde. Aldus is hy dien nacht gherepft /
 ende des anderen daechs te vespertijde
 toe / doen is hy in een groot veldt gheko-
 men aen den voet van eenen berch / waer
 op dat twee hooghe boomen stonden die
 aen een Fonteyne stonden derwaerts is
 hy ghereden om syn peert dzycken te ge-
 ven / want hy alle dien dach dooz gereden
 hadde zonder water te vinden. Als hy
 totter Fonteyne ghekomen is / zoo heeft
 hy daer een gheestelijc man ghesien / die
 synen Ezel daer te dzycken gaf / zeer ar-
 melijc ghekleedt met Shepten vellen.
 Amadis heeft hem gegroet / en vzaechde
 hem oft hy Priester was? Hy antwoorde
 de ja / wel over veertich jaer. Dane moet
 Godt hebben / zepde Amadis / zoo bidde
 ic v om de minne Godts dat ghy hier de-
 sen

sen nacht blijven wilt / ende myn bierchte
hoort / want ic grootelijc vā doen heb-
b. **I**nden Naem Gods / antwoorde
de goede man. Amadis is van spnē peer-
de geseten / ende heeft spn peert ontzadelt
ende laten wapen in't gras / voozt heeft
hp hem ontwapent / 300 is hp vooz den
Heremijt op spn knien gevallen en heeft
spn voeten ghekust. De Heremijt heeft
hem metter hant opgenomen / ende heeft
hem bp hem doen zitten / 300 werdt hp
ziende dat hp de schoonste Ridder was
diemen vinden mocht / oft die hp opt ghe-
sien hadde / maer hp zach wel dat hp zeer
ontberwet was / ende spn aensicht en spn
bozst vol tranen / welcke hp ghestort had-
de / 300 hadde hp groote deernisse met
hem / ende zepde : Heer Ridder myn dunct
dat ghp groot verdriet lydt / maer ist om
eenige groote zonde die ghp gedaen hebt
en dat dese tranen van grooten berouwe
zyn / 300 zijdp ter goeder uren gheboren /
maer komen sp wt eenighe tytliche din-
ghen / aenghemerct v jechte ende schoon-
hept / 300 en zijdp niet reden daer af niet
wel bedacht : begheeft v ende denct op
Godt / ende bidt hem vergiffenisse / dat
hp v wil brenghen ende trecken tot spnen
dienste. Daer na heeft hp hem de bene-
dictie ghegheven / ende heeft hem geseyt :
Du zuld my te kennen geben alle v zon-
den die v voozstaen. Amadis heeft alsoo
ghedaen / hem alle spn ghelegentheyt te
kennen ghebende zonder iet achter te la-
ten. De goede man die zepde : Na v goet
verstant ende v groote afkomste / 300 en
behoorvp v zelven niet te dooden noch la-
ten vrgaen om eenige zake die v toeko-
men mocht / hoe veel dan te meer dooz
septen van vrouwen die lichtelicken te
winnen ende te verliezen zyn / 300 rade ic
v dat ghp op alsulcke zaken niet letten en
wilt / maer sielt alsulcke zotternijen wt
uwen hoofde / en dat ter eeren van Godt /
die alsulcke sturken niet aenghenamen en
zyn ooc mede dooz de redene der weerelt
en behooytmen 'tzelve niet te doen / want

ee mensche en is niet schuldich te bemin-
nen van die hp niet bemint en wozt. **O**ch
Heer / sprac Amadis / ic ben zoo verre ge-
komen dat ic maer een luttel tyds leuen
en mach / 300 bid ic v dooz den almoghen-
den Heere daer ghp aen geloobende zyt /
dat v beliebe my niet v te nemē den ko-
ten tijt die ic leuen mach / om dat ghp my
raden zoudt de zalicheyt myner zielen.
Aenghesien dat myn wapenen noch myn
peert my nu van gheenen noode en zyn /
300 zal ic die hier laten ende met v te voert
gaen / alsulckē penitentie doende als ghp
my bevelen ende stellen zult : mer bp al-
dien dat ghp dit niet en doet / 300 zuld te-
ghen Godt grootelicken misdoen / want
ic zal gaen dolen lancy dese gheberchten
sonder iemandt te vinden die my troost
gheben zal. De Heremijt ziende dat hp
300 pverich was om deucht te doen / ende
dat met goeder herten / 300 heeft hp ghe-
seyd : Waerachtelije Heere ten bstaenit
alsulckē Ridder niet als ghp zyt / dat ghp
v zelven alsoo verderben wilt / gelyc als
oft v de geheele weerelt verlaten hadde /
ende ten minsten om een vrouwe / wieng-
liefde niet langher duerende en is dan sp
hem niet ooghen aensien mogen / ende de
schoone woorden die sp spreken konnen /
dat ghepasseert zynde / 300 hebben sp't
terstont vergheuen / principelijc inde val-
sche liefden die teghen den dienst van den
almogenden Godt zyn / want de zonden
die in't beghinsel zeer zoet ende bequaem
schynē te zyn die doen de selve wederom
verkeeren in zoo grooten ende bitteren
schepdinghe als ghp aen v z' lven nu wel
mercken meucht : maer ghp die zoo groot
zyt en heerschappije houdende zyt / ende
heerlijch den boden eenighe andere ende
een voozspake ende beschermmer van alle
de ghene die onghelijc ghedaen worden /
ende alsulcken beschermmer van rechte / 300
zoudt groote schade ende krancke avon-
tuere zyn / en ooc een groot verlies vooz
de weerelt / waer't dat ghp alsoo verlaten
waert : **W**aer ic en weet niet wie de gene
is

is die v tot alfulcken staet gebzacht heeft/
nochtans (na myn goetdunckē) al waer't
dat een vzwouwe alle de schoonheyt ende
deucht alleen hadde die in alle andere
vzwouwen zijn / zoo en ist niet behoofte
dat een man alfulcx (als ghy zyt) hem al-
bus zoude laten verloren gaen. Bem-
inde vziendt/ sprac hy / ic en begheer van v
gheenen raedt van die zaken/ want ic en
behoefs niet / maer ic begheer raedt van
mynen ziele aengaende / ende dat v belie-
de my niet v te laten gaen/ zonder dat zo
en zal ic anders niet doen dan in dit ghe-
berchte sterben. De goede man begonst
zeer te weenen dooz groot medelijden/ zo
dat de tranen over synen baert liepen/ die
hiet ende lanc was/ tot hem zeggende:
Beminde sone ende Heere / ic woonne op
een plaetse daer't zeer scherp ende arbey-
delijc is om leven / welc is een heremita-
gie wel zeven mijlen verre inde Zee / op
een groote hoochte / zoo dat daer gheen
Scheepen aen en moghen komen dan in
den Herst / daer zoo hebbe ic ghewoont
wel over dertich jaer / ende zoo wie daer
woonachtich is/ dien ist van noode te la-
ten alle de ghenuechte ende blijfchap der
weerele/ ende myn onderhoude is vande
aelmoessen die my de lieden vanden lan-
de gheben. Amadis antwoorde: Dit is
my al t'zamen zeer aenghenaeem/ daerom
begheer ic te meer desen korten tijdt die ic
leven mach niet v te ghebypcken / ende
daerom bid ic v dooz de minne Goden
dat ghy't my consenteren wilt. De goede
Heere heeft hem gheconsenteert tegen
synen danc. Doen zeyde hem Amadis:
Wader nu beveelt my al wat ic doe moet/
want in als zal ic v onderdanich zijn. De
Heremijt heeft hem de benedictie ghege-
ven/ende heeft t'erstont syn vesperen ghe-
lesen. Daer na heeft hy voot ende visch
wt een doose ghelanght / zeggende dat
hy eten zoude / maer hy en wilde niet/
nochtans en had hy binnen dyp daghen
niet gheten. Doen zeyde hy : Ghy zyt
schuldbich te staen onder myn obediente/

zoo beveel ic v dat ghy eten zult / oft an-
ders v ziele zal in groot verijckel staen/
hy al dien dat ghy alsoo siet. Doen heeft
hy gheten / maer zeer luttel : want hy en
konde 't groot verdziet wt syn herte niet
stellen daer hy in was. Alst nu tijdt was
om rusten / zoo is de Heremijt gaen lig-
ghen op synen mantel / ende Amadis tot
syn voeten / die alle de nacht over anders
niet en dede dan keeren en wenden dooz
syn groote benaetheyt / zuchten ende be-
ven / zoo dat hy ten laetsten overwonnen
zijnde vanden daer/in slape gheballen is.
In dien slaep zo droomde hy dat hy was
gesloten in een doncker kimer daer geen
klaerheyt binnen en quam/ende nergens
ziende waer dooz hy wtgeraken mocht:
zoo was hy zeer bedruet van herten / en
hem docht dat Mabile syn sichte/ende
de Joncvrouwe van Denemerke tot
hem quamen / ende dooz hantleden zoo
stont een strael vande Soune/ die alle de
dupsternisse verdzeyf en verlichte de ka-
mer / voozt namen sy hem byder handt/
zeggende: Heere komt in dit groot Pal-
leps waer dooz hy zeer blijde was : daer
wt zijnde/ zach hy Oriane gesloten ront-
om in een groote blamme vper / doen
wert hy roepende niet luyder stemmen:
O lieve Godt staet haer by / doen is hy
dooz t'vper ghegaen dat hy's niet en ghe-
voelde / ende heeft in syn armen ghenom-
men / haer stellende in eenen boomgaert
den schoonsten ende zoo groen als hy opt
gesien hadde. Ende dooz dien roep zoo is
de Heremijt wt synen slaep gesprongen/
ende heeft hem met t' handt ghehouden/
vraghende wat hy hadde oft wat hem
miscomen mochte? Heere / sprac hy/ ic
heb in mynen slaep zoo grooten daer ge-
hadt dat ic byna heb doot gheweest. Dat
scheen aen v roepen wel / sprac hy/ maer
'tis tijdt dat wy reysen / ende is op synen
Ezel gheseten / ende Amadis is by hem
te voert gegaen/ maer de goede Heere heeft
hem op syn peert doen zittē met grooter
pijne / aldus zoo zijn sy voozt ghereiden.

D ij

Baig

Amadis heeft hem een bede gebeden die hem niet hinderen en zoude. Hy heeft hem geroonseert. Zoo heeft hy op hem begheert, dat zoo langhe als hy met hem woonen zoude/ niemant te kennen zoude gheben wie hy ware / oft iet van sijn zaken aengaende / ende dat hy hem niet sijn naem niet noemen en zoude / maer gheben hem eenen anderen naem / sulcx alst hem beliefsde: voort als hy doot ware/ dat hy't sijn broeders zoude laten weten dat sy hem in sijn lant voeren zouden. Doot ende v leven staet aen Godt/ zepde hy / daerom en spreect daer niet meer af/ want hy zal v remedie gheben/ hy al dien dat ghy hem kent ende bemint/ ende oec doet ghelyc. als ghy schuldich zijt: maer zeght my wat naem begheerdy te hebben? Alsulcken alst v believen zal/ sprac hy. De Heremijt zach op hem dat hy zoo schoon was / ende wel ghemaect van leden, ende heeft oec aangemerct sijn groote droefheyt/ zoo zepde hy: Ic begeer v eenen naem te gheben/ die v wel gelijcken zal na uwer benaetheyt van herten/ want ghy jonc ende schoon zijt/ ende v leden staet in groote dupsternissen/ zoo begheert ic dat ghy heeten zult Donckerschoon. Amadis was zeer verbljdt van alsulcken naem/ ende heeft hem voort een verstandich man ghehouden / om dat hy dien naem niet alsulcke redenen ghestelt hadde. Met desen naem zoo wert hy ghe-naemt al den tijdt die hy met hem woonde/ ende daer na noch menigen tijt/ want hy dooz dien alsoo wel als dooz Amadis gheprezen werdt/ na de vrome seften die hy dede/ gelijc ghy namaels hooren zult. Hier in en in meer ander zaken spreken de/ zoo zijn sy totter Zee ghekomen/ alst heel abont was / zoo hebben sy daer ghebonden een beerschupe daermeden gonden Heremijt mede oversetten zoude aen sijn heremitagie. Donckerschoon heeft sijn peert de Schippers ghegheben/ ende sy hebben hem wederom een matre ghegeven / ende eenen grauwen mantel van

grobe wolle / daer zijde / zoo zijn sy ter heremitagie waert ghevaren. Donckerschoon die vjaechde hem hoe dat sijn wooninge genaemt was/ ende hoe dat sijn naem was? Hy'n wooninghe/ sprac hy/ die is genaemt d'arme rootze/ want daer en mach niemant woonen dan in groote armoede/ ende mynen naem is Andalob/ en ic heb hier voortijt een gheleert man gewest/ maer ic heb mynen tijt gebuyet in veel pdelheyt/ maer Godt van hemelrijc heeft my inghegheben/ dat de ghene die hem dienen willen / moeten vele ende groote inonbenienten liden/ principalyc de gene die onder 'twolc verkeert / na onse krankheyt/ zoo zijn wy meer tot quaet gheneycht dan tot goet / zoo heb ic daer dooz myn ghebachten en mynen zin ghestelt om op dese secrete plaetse myn leven te eynden / 'twelc gheleden is meer dan dertich jaren dat ic hier niet wtgekomen en ben / dan nu dat ic heb gheweest tot de begravinghe van myn suster die overleden is. Donckerschoon hadde groote gemuchte in dese plaetse die zoo alleene en woest was hopende daer te sterben/ zoo was hy daer dooz wat verlicht van herten. Aldus voeren sy vast voort met hun schupe/ tot dat sy aen de rootze gekomen zijn. De Heremijt zepde tot de Schippers: Keert nu wederom/ 'twelc sy dede. Donckerschoon aenmerckende dit heyligh ende scherp leven / dat dese heylighe man leydende was/ zo heeft hy met veel tranen en versuchten (niet dooz devotie) maer meer dooz groote desperatie ghe-dacht met hem sijn leven te eynde. 'twelc (als hem docht) niet lange dueren en zoude. Aldus was Amadis ghesloten met sijn naem Donckerschoon op d'arme rootze/ zeven mijlen inde Zee / achterlatende de weerelt/ ende d'eere met sijn wapenen / waer dooz hy zoo grootelijc in grooter eeren ghestelt was vserende sijn dagen met bittere tranen / Godt lobende/ niet denckende op den vromen Galpan/ ende den stercken Koninc Abies van M-lant.

landt/ met dien hooschmoedige Dardan/
noch oot mede op den vermaerden Xpo-
lidon die bumen spnen tijdt noch hondert
jaren daer na gheen en Ridder gebonden
en hadde die spn vromicheyt te bove ginc/
die dooz spnen vromen ende machtighen
arm verwonnen ende verslagen waren/
met noch meer ander alsoo de Historie
berclaert heeft. Oft hem nu iemandt
mocht vraghen / welc d'oorsake van dese
krancke avontuere gheweest hadde? niet
anders en mocht hy antwoorden dan de
gramschap ende rasernije van een kranc-
ke vrouwe/nemende tot spn voordeel die
vromen Hercules/ dien valjanten Sam-
son/ den wijzen Virgilius / niet vergeten-
de den wijzen Salamon/ die met dese zel-
ve passien ghetozmentert ende veracht
hebben geweest/ niet meer ander diemen
allegeren mochte/ maer zoude hy mogen
hier dooz hem verontschuldighen? Cer-
teyn neen hy/ want de gebreken oft dwa-
lingen van anderen die zalmen in memo-
rie houden/ niet om die na te volghen/ maer
die te schouwen. Nu zullen wy vertellen
in wat maniere als hy alderminst hope
hadde ende ghekomen zijnde tot wterste
van spn leven de Heere van al de weereelt
hem mirakelijc bystant ghesonden heeft.
Maer om dies wille dat de verholginge
der Historie betamelijc is/ zoo zullen wy
een luttel vertellen wat binnen dien mid-
delen tyt geschiet is. Gandalin die daer
in't gheberchte lach en stiep als Amadis
van hem schiet/ een langhe wijle daer na
zoo is hy wacker gheworden/ zoo werdt
hy alomme zende / maer hy en zach niet
dan alleen spn peert/ hy is gheringhe op-
ghestaen zeer luyde roepende ende wee-
nende/ en zocht inde dicke bremen/ maer
als hy Amadis noch spn peerdt niet en
vondt / zoo was hy wel verskerct dat hy
van hem gheschepden was / ende maecte
hem ghereet hem na te volgen / maer hy
en heeft spnen zadel noch room niet kon-
nen binden. Doen begonst hy hem zelven
te vermalen ende spn avontuere/ende

den dach dat hy gheboren was / hy zoche
alom/ende heeft die ghevonden in't diefste
vande bremen/ hy heeft spn peert gheza-
delt ende is wech gereden/ dus is hy vijf
daghen lanc gereden/ rustende zomwilen
onder tvole / zomwilen in onbewoonde
placsen / altijt vraghende na spn Heere/
maer het was al verloren moerte : Zoo
heeft hem de Fortupne opten zesten dach
beweecht totter Fonteynen daer Ama-
dis spn wapenen gelaten hadde/ en heeft
daer een Paveleien zien ghespyert staen/
daer twee Joncvrouwen binnen waren.
Gandalin is afgheseten ende heeft hun
lieden ghevraecht / oft sy niet ghesien en
hadden eenen Ridder die eenen schilde
voerde/ het belt gulden/ende twee Leeu-
wen van lazuer daer in / Sp antwoorde
den neen/maer desen schilde ende alle d'an-
der ghetuych vanden peerde twelc ho-
stelijc is/ dat hebben wy ghevonden nes-
sens dese Fonteyne / ende daer en was
niemandt by die't bewaerde. Als hy die
hoorde/ zoo heeft hy spn hant getrocken/
ende zepde : O barmhertighe Godt/wee-
nig / want d'aldervromste Ridder van
der weereelt is doot oft verloren ende be-
gonst alsoo grooten misbaer te maken/
dat de Joncvrouwen zeer groot medelij-
den met hem hadden / ende begonst te
zeggen: O myn beminde Heere/ hoe qua-
lijc heb ic u bewaert / ic behoor van alle
die inder weereelt zijn bespot ende veracht
te zijn met groote reden : oot en behoor
ic in dese weereelt niet langer te leven/ aen-
gesien dat ic u in zulcken tijt ende in zul-
ke droefheyt begheven hebbe/ ghy waert
de gene die een tegelijc beschermde/maer
nu zijt ghy van al de weereelt verlaten/
want de weereelt ende alle die daer in zijn
saelgeren u / ende te de catijvichste vande
weereelt gheboren zijnde / dooz myn on-
achtzaamheyt heb u ghelaten inden tijde
van uwe bedroefde doot / zoo is hy met
spn aensicht ter aerden ghevallen oft hy
doot hadde gheweest. De Joncvrouwen
riepen zeer luyde/ zeggende: Och Godt
dese

dese schildevanocht is doot/ en zijn tot hem
gegaen om hem weder te doen bekomen/
maer sp en konden niet/ want hy diuwils
in onmacht viel / maer ten laetsten zoo
hebben sp zoo veel gedaen met water in't
aensicht te gieten / dat hy tot hem zelven
ghekomen is / tot hem zeggende : Be-
minde vriendt/en wilt niet desperaet zijn
om't gene welc ghy niet verskert en zyt/
want alsulcken doefhept en mach uwen
Heere niet profiteren / het waer veel be-
ter dat ghy hem ghinght zoeken ter rijt
toe ende zoo langhe dat ghy de waerhept
ghebonden hadt van spn doot of van spn
leven/want die getrouwe zyn die behoo-
ren eenen moer te maken in veel en groot
verdriet/maer hem zelven niet laten ster-
ven als desperaet. Gandelin kreech wat
moedts dooz die woorden/ dooz hem ne-
mende al om hem te zoeken/of hy zou-
de in dien wille sterben. Hy zepde tot de
Zonchvrouwen : Beminde vriendinnen
waer hebby spn wapenen gebondt? Ghy
zult weten / zepden sp / dat wy gherepft
hebben in't ghezelschap van Guillam de
Fantazeerder die ons meer dā twintich
Vrouwen ende Ridders verlost heeft wt
de ghebanckenisse van Gandin de Ver-
waende/daer Heer Guillam zoo veel ge-
daen heeft dooz spn vromichept / dat hy
alle de costupmen van spnē Kastele ver-
wonnen heeft / en hem in't eynde mede/
ende ons al'tzamen verlost. Doozts zoo
heeft hy hem doen sweeren dat hy min-
niermeer tot gheenen dagen de costupme
niet onderhouden en zoude / zoo zijn de
Zonchvrouwen ende de Ridders elc ghe-
repft daer't hun belteft heeft / ende wy
twee zijn met Heer Guillam ghekomen
in dese contreye/zoo dat wel vier daghen
is/ dat wy aen dese Fonteyne ghekomen
zijn/maer als Heer Guillam desen schilt
wert ziende daer ghy na vzaecht/ zo was
hy zeer bedroeft / en is van spnen peerde
gheseten zeggende: Dat niet behooygic
en was dat alsulckē schilt vande vroom-
sten Ridder der weetele daer blyvē zou-

de / zoo heeft hy dien opghedomen zeer
weenende/enbe heeft hem gehangen aen
den tac van dien boom/ons biddende dat
wy dien bewaren wilden ter wylen dat
hy zoeken zoude den genen dien hy toe-
behoorde / zoo hebben wy dat Pabeltoen
hier doen stellē: Heer Guillam heeft byp
daghen lanc dese contreye doorghereden/
maer hy en heeft niet vernomen noch ge-
bonden / maer desen nacht wel spade zoo
is hy hier ghekomen/ ende des morgens
byoch zoo heeft hy'tgherupch den schilt-
knechten gegeven/en hy heeft het sweert
gegozt / den schilt nemende zoo zepde hy:
Och schilt ! dit is een ongherechte wisse-
linghe dat ghy uwen Heere laet / en niet
niet repft : doen zepde hy dat hy repft de na-
den Robe des Konincs Lisuart / om de
wapenen te presenteren der Koninginne
Bisene / dat sp die doen bewaren zoude.
Ende wy-lieden zijn ooc op wech der-
waerts/ desgelijcx zo zullen ooc alle d'an-
der doen welcke ghehanghen hebben ge-
weest/ om de Koninghinne te bidden dat
sy Heer Guillam bedanken wilde van
tghene dat hy dooz ons lieden ghedaen
heeft/ende de Ridders den Koninc. Zoo
bebele ic h te Gode syac Gandelin wāt
it zal dooz uwen raedt ende troost gaen
zoeken den ghenen daer myn leven ende
doot aen hanght als de carpvichste ende
ongeluckichste man die opt gebore was.

Hoe Durin tot Oriane sy Meekeisse met
d'antwoorde van Amadis wederom ge-
keert is , ende den rouwe ende jammer
die sy bedreef als sy dic al t'zamen aen-
ghehoort hadde.

Het zebenste Capittel.

Dat Durin van Amadis ghe-
scheptē was in der bosschagien/
zoo wy vertelt hebben/ ende den
wech na Londē in rijdende/daer
de Koninc Lisuart was/ zo heeft hy hem
zerr gehaest om dat Oriane alle de nieu-
marc vā Amadis kranche forcupne wētē
zoude/

goude/om dies wille dat sy (waer't mo-
gelijc) eenige remedie vinden mocht van
't groot quact 'twelc sy doot haren byes
ghedaen hadde. Sy heeft zoo zeer gerepft
dat sy op den tienden dach ghekomen is
binnen Londen/ ende is in syn logijs af-
geseten / ende voorts ten Pallepse vande
Koningsinne ghekomen/maer als Oria-
ne hem wert ziende/zoo sprong haer her-
te op en neder/dat sy haer zelven niet stil-
len en konde. Terstont is sy in haer ka-
mer ghedaen / ende op haer bedde gaen
ligghen / bevelende de Jongezouwe van
Deuemercke (want sy alsoo ghenaemt
was) dat sy Durin haren broeder doen
komen zoude tot haer/en dat sy wel gade-
laen zoude dattet niemant zien zoude/
'twelc sy gedaen heeft/ende sy is tot Ma-
bile ghedaen. Sy sy Oriane komende/
zoo vzaechde sy hem : Wemende byende
Durin/zeght sy nu waer dat ghy al ge-
repft hebt / ende waer ghy Amadis ghe-
vonden hebt / ende wat sy dede als ghy
hem mynen byes gaest/ ende oft ghy ooc
ghesien hebt de Koningsinne Byolantie?
Zegghet my al t'zamen zonder iet achter-
te laten. Wemende Jongezouwe / ant-
woortde sy / ic zal't v al t'zamen vertel-
len/al ist sake dattet zeer lanc is/ want ic
hebbe veel wonderlijcke en byemde din-
gen gessen. Zoo zuldy weten dat ic eerst-
mael ghekomen ben in Sobradise / ende
hebbe de Koningsinne Byolantie ghesien/
die zoo wtneemende schoon ende zoo gee-
stich is ende bequaem van wesen/ dat (v
op een zijde stellende) ic geloofde dat inde
weerelt zoo schoonen niet en is/ als sy is.
Daer hebbe ic vernemere van Amadis en
vā syn broeders verhoort/dewelcke ver-
trocken ward om herwaerts te komen/
zoo heb icse gebolcht/maer ic hoorde zeg-
gen dat sy afgekeert waren van hunnen
werch / ende waren ghebolcht een Jong-
ezouwe die na 't vaste Eplant reysde/om
de byemde en wonderlijcke abontueren
te proeben die daer zijn. Als ic daer ghe-
komen was/zoo was Amadis doot den

hoge vande ghetrouwe Maerna ghe-
passeert/ daer niemant doot passerende
mach die ghedocht heeft teghen de Jong-
persoon die sy eerstmael bemint heeft.
Hoe ist moghelijc. sprac Oriane/ heeft sy
alsoo stout geweest alsulcken abontuere
te proeben / wel wetenbe dat sy die niet
volbzenghen en mocht / Alsoo en heeft
sy niet ghedocht/sprac Durin/want sy
heeft d'abontuere volbzocht met alsoo
grooten ghetrouwicheyt boven alle die
daer waren. Voort zoo zijn hem in syn
ontfangen alsulcke tecken gheschiet/bo-
ven eenighe die opt van te voren gheschiet
mochten zijn. Als sy dit ghehoort heeft/
zoo gheboelde sy zeer groote blijfchap in
haer herte/ als sy geweten heeft datmen
dit doot certepn houdende was/zoo con-
trarie hare ghedachten. Doen heeft sy
haer noch vertelt hoe dat Peer Galaoz/
Florestan / en Agrais ooc d'abontuere
vande verboden kamer geproeft hadde/
maer niet volbzacht / en waren alsoo ge-
stelt datse schenen meer doot dan leven-
de te zijn / ende hoe dat Amadis daer na
die gheproeft heeft/ ende volbzacht had-
de/ daer doot winnende de heerschappye
van het Epland/ 'twelc d'alder schoonste
was datmen inde weerelt vinden mocht.
Als Oriane dit ghehoort hadde/zoo zeyde
sy: Swijcht een luttel. Doen heeft sy haer
handen ten Hemel ghehouden ende bade
onsen Heere dat sy doot syn barmhertic-
heyt beschicken wilde dat sy zoude moge
zeer kortz inde kamer komen / met den
ghenen die doot syn getrouwichheit ende
byomicheit die ghewonnen hadde. voort
zeyde sy tot hem : Du zeght my hoe dat
hem Amadis hadde als ghy hem mynē
byes gaest? De tranen quamen Durin
wt syn ooghen/zegghende: Jongezouwe
ic zoude v raden dat ghy't niet en begeer-
det te wetē/want ghy hebt d'aldermeeste
wyzetheit te wercke gestelt die opt Jong-
we ter weerelt voort ghestelt heeft : O
Gode/sprac sy / staet my by / wat ist dat
ghe my zeght : Ic zegge v/sprac Durin/
dat

dat ghy oec doen sterben hebt zonder reden/door v gramfchap/ de beften/vroom-
 ren/en ghetrouwen Ridder die opt vrou-
 we gehad heeft noch hebben zal zoo lan-
 ge als de werelt staen zal; noch zepde hy:
 Vermaledijdt moet d'ure zijn dat dit opt
 int gedacht was/en vermaledijdt moet de
 doot zijn dat sy my niet te voren ghaelt
 en heeft/om dat alsulcken boosfchap van
 my niet en zoude ghedraghen gheweest
 hebben / want had ic gheweten dat ic al-
 sulcken boosfchap ghedraghen hadde / ic
 zoude my liever alle de werelt door ver-
 loren hebben dan in syn presentie gheko-
 men/ want ghy door v bevel/ ende ic in't
 volbringen/ oorfake geweest hebben van
 syn doot. Daer na zoo heeft hy haer ver-
 arlt tghene dat Amadis sprac ende dede
 als hy den byel ghelesen hadde/ ende hoe
 dat hy wt het Eplant gheshepden was/
 oec tghene dat hy hem inde heremistagie
 zepde / en hoe dat hy van hun bepden al-
 leen schiet/rijdende door de gheberchten/
 ende hoe dat sy onder hun bepden boven
 syn bevel hem geholcht waren tot aen de
 Pontepne / maer en doxden voor hem
 niet komen daer hy boven matē grooten
 dinc bedijvende was/ ende hoe dat Deer
 Watin daer voor hy gereden quam at zin-
 gende/ende de woorden die hy gesproken
 hadde. Oec de batalie die hy tegen Ama-
 dis hadde/ van hem fhepden/ zeggen-
 de teghen Gandalfu dat hy syn doot niet
 beletten en zoude / oft dat hy van hem
 fhepden zoude/ zoo dat hy niet met allen
 achtergelaten en heeft van al tghene dat
 daer ghebeurt was / ende dat hy ghesien
 hadde. Als Oriane dit al t'zamen ghe-
 hoort heeft/ zoo is de zette haers herten
 verwonnen geweest al verre boven haer
 groote gramfchap / onderdanich gewor-
 den het medelijden door de groote domi-
 nantie dewelcke de waerheyt heeft boven
 de leughenen: Alsoo dat sy door t'ghepys
 van hare schult met de schult die hy zon-
 der rede hadde/dewelcke alsulckē krachte
 hadde/haer byna zonder eenich geboelen

hebben laten doot ligghen / zonder een
 woort te konnen spreken. Durin haer
 aldus ziende / heeft hy compaiffie med
 haer ghehad/ niettemin hy zach wel dat
 sy't weerdich was/ zoo is hy ghegaen tot
 Babilie en de Jongvrouwe van Bene-
 mercke/henlieden zeggende: Gaet ter-
 stont hy Oriane / want sy dies wel ver-
 doen heeft / want my dunct heeft sy ghe-
 doot den vroomsten ende getrouwen Rid-
 der der werelt / sy heeft wel haer deel
 af/ ende hy is tot syn logijs gegaen/ ende
 sy liede hy Oriane. Als sy haer nu aldus
 van haer zelven ghvonden hebben / zoo
 hebben sy de kamer-deure gefaten/wa-
 ter in haer aensicht gietende/zo is sy wat
 tot haer zelven gekomen. Als sy spreken
 mocht/ zoo zepde sy: Ep onzalich zonder
 foztupne! ic heb doen sterben tghene dat
 ic inde werelt boven al beminde: Och
 myn beminde wtverhoren Lief/ ic heb v
 ter doot ghebocht met groot onrecht en
 zonder reden maer met groote reden zoo
 zal ic sterben om v / al ist dat v doot door
 de myne qualijte gewroken zal zijn/want
 ghy myn vriendt/ ghetrouwe zijnde/ zoo
 en zult my niet volbaen worden niet t'ghe-
 daer ic d'ongetrouwighe ende onzalighe
 doot sterben zal. Dit zepde sy met alsoo
 sware droefheyt ende benautheyt als oft
 haer t'herte ghebroken hadde/maer haer
 ghetrouwe dieneressen ende vriendinnen
 hebben terstont om Durin gesonden van
 wien sy alle de ghelegentheyt vernomen
 hebben/zo hebben syse onder hun bepden
 bystant gedaen zult als sy wel konden:
 Na dat sy haer veel raedts ende goede
 woorden ghegheven hadden/ zoo hebben
 sy haer doen eenē byel schijven met zeer
 ootmoedige woorden ende vriendelijche
 beken/als hter na noch byerder verklarē
 zal worden / dat hy alle dingen achterla-
 tende/tot haer zoude komē/ want sy zou-
 de hem verwachten op haer kasteel van
 Bloemendael/daer haer groote diwalinge
 zoude gebetert worden/welken byel
 sy bevolm heeft de dochter van Bene-
 mercke

mirde/ dat sy niet groeten arde pde ende
verderet bligdelijc dien zelven hiel aen-
veerden zoude om twee personen te ver-
lijden die sy zeer lief hadde. Aldus om
dat sy zonder suspitie van eenighe zaken
de reyse doen zoude/ mit dat Durin ge-
sepe hadde/ hoe dat Amadis in syn klach-
te zeer grootelijc vermaende Heer Ga-
dales sy doester heere/ denckende dat hy
daer eer zijn mochte dan op ander plaet-
sen/ zoo hadden sy ober een gedragen dat
de Jonckvrouwe eenighe kostelijcke ju-
weelen oft ghisten der Koninginne van
Schorlant schencken zoude/ haer groete-
nisse dzagende van Mabile haer dochter
en vande Koninghtine. Oriane die sprac
met de Koninghtine haer moeder/ haer
zeggende/ dat sy de Jonckvrouwe niet al-
sulcken commissie zenden zoude/ twee sy
zeer wel ghenomen heeft/ haer ooc zen-
dende kostelijcke juweelen. Dit aldus
gesloten zijnde/ zoo heeft sy Durin haren
broeder met haer ghenomen/ ende eenen
Rebe van Heer Gandales die Ensl ghe-
naemt was/ dewelcke kortz daer gheko-
men was. Aldus hebben sy ghereyst tot
dat sy ghekomen zijn aen een haven ghe-
naemt Degil/ den rechte wech van Bre-
tagnien na Schorlant/ daer zijn sy t'sche-
pe gegaen/ ende zijn binnen zeven dagen
ghearriveert in Schorlandt in een stadt
ghenaemt Poliges/ van daer voortz zijn
sy ghereyst na t'kasteel van Gandales/
ende heeft hem ghebonden ter jacht met
syn schiltknechten/ zoo is sy tot hem ghe-
gaen/ ende hy is haer te ghemoete geko-
men/ malhandert groetende. Heer Gan-
dales verstont wel aen haer sprake dat
sy vzeint was/ ende vzechde haer van
waer dat sy was? Sy antwoorde: Ic
vzeinghe tydinghe van eenige Jonckvou-
wen die v zeer lief hebben/ dewelcke gif-
ten ende juweelen door my zenden aende
Koninghtine van Schorlande. Lieve
Jonckvrouwe/ vzechde hy/ wilt my doch
zegghen wie dat sy zijn? Oriane de doch-
ter vanden Koninc Lhuart/ en Mabile

die ghy wel kent. Jonckvrou/ antwoorde
de hy/ ghy zijt zeer welckome: laet ons
gaen tot myn kasteel dat ghy daer wat
rust/ en dan zullen wy by de Koninghtin
reysen. Sy was te vreden/ ende zijn t'za-
men ghegaen/ van sommige zaken spre-
kende. Doen wert Gandales haer vze-
ghende na Amadis/ die hy opghewoeds
hadde/ waer af sy zeer bedroeft was/ aen-
merckede dat hy daer niet en was/ maer
om hem niet te bedroeven/ zoo en wilde
sy hem niet te kennen gheben dat hy ver-
loren was/ maer zepde hem dat sint den
tijt dat hy wten Hove ghereyst was/ hy
niet wederghekeert en is/ zoo dat sy alle
dachten (als ic vā daer schiet) dat hy hier
ghekomen zoude zijn met Agreies sy
Rebe/ om v te besoecken die hem opghe-
voedt hebt/ ende by de Koninghtine sy
doepe. Ic vzeinghe hem vzeven vande
Koninghtine Bizene/ ende van noch syn
andere vzevinnē daer hy blijde om zijn
zal. Dit zepde sy op avontuere oft hy hem
bedect gehouden hadde/ wetende t'ghene
dat sy daer zepde/ zoo zoude hy haer ko-
men zien ende spreken. Maer Gandales
en wiste van hem niet te spreken. Aldus
zo ruste haer de Jonckvrouwe daer twee
dagen/ daer sy zeer ghereert ende gedient
was/ en vzeincipael vande hupsvrouwe
van Gandales/ die een edel Vrouwe
was. Daer na zijn sy gekomen daer de
Koninghtine was/ ende heeft haer de
vzeven ghegheben met de juweelen de
welcke haer ghesonden waren.

Hoe Guillam de Fantazeerder den schild
ende de wapenen van Amadis opgeno-
men heeft aen de Fonteyne vanden Ac-
ker, zonder eenighe hoede, en gebracht
heeft in t' Hof vanden Koninc Lhuart.

Het achste Capituel.

Da dat Heer Guillam geschepten
was vande Fonteyne daer hy
Amadis wapenen ghebonden
hadde/ alsoo ghy ghehoort hebt

300 heeft hy zeven daghen ghereben den wech na de Kontinc Lhuart: Alcht den schilt van Anadys aen synen hals hebbende/ dat hy dien noyt aen dede dan op twee plaetsen daer't hem noot was dat hy bechten moeste/ dan gaf hy dien synen schiltknecht/ ende nam den synen. Het een was/ dat hem gemoetten twee Reben van Arculaus/ dewelcke den schilt warden kennende/ ende sy hadden dien geerne ghenomen/ zeggende dat sy die voeren zouden hunne Oom/ oft hunne hoofden se laten: maer Heer Guillam wetende dat sy van 't geslachte van alsulcken valschen man waren/ 300 zeyde hy: Du acht ic v noch veel min/ ende hebben malkanderen zeer vromelghe op gereden/ want de twee Ridder die waren jonc ende vroom/ maer Heer Guillam/ al wast dat hy ouder was van daghen/ 300 was hy veel vromer/ en ghebeert ter wapenen/ maer al wast dat de batalie wat langhe duerde/ 300 heeft hy den eenen in't eynde verflaghen. D'ander is na 't gheberchte ghebloden/ ende Heer Guillam was geyetst/ maer niet zeer/ ende is voort gescept als voren. Den nacht logerde hy ten hupse van eenen Ridder die hy wel kende/ die hem groote eere bewees/ ende smorghens gaf hy hem een lancie/ want de spne ghebroken was. Hy heeft 300 lanchen ghereben dat hy ghekomen is aen een riviere ghenaemt Supnon/ ende het water was hooghe/ daer over lach een houtse brugge/ 300 breeet dat daer een Ridder mocht over komen van een zijde/ en een ander van d'ander zijde. Op dees zijde vande brugge werdt hy een Ridder ziende die gheerne de brugge ghepasseert hadde/ hebbende eenen groenen schilt/ en daer in een groen vande/ 30 wert hy ziende dat Ladassin syn Rebe was. Op d'ander zijde vande brugge stont een Ridder/ die de passagie verbieden wilde/ en riep met luyder stemme: Heer ridder en konit op de brug ge niet/ ten zy dat ghy steken wilt. Om v stekens wille/ sprac Ladassin/

en zal ic niet laten te passeren. Zoo heeft hy synen schilt voor hem ghefelt/ ende is op de brugge ghekomen. Ende d'ander Ridder die de brugge bewaerde/ zat op een balu peerde dat zeer groot was/ ende hadde eenen witten schilt en eenen Luyvaert daer in/ den helm insghelijcx: de Ridder was groot van lijve/ en zat zeer bequaem te peerde. Als hy Ladassin op de brugge sach/ 300 is hy hem te gemoete ghereben 300 zeer als de peerden loopen mochten/ 300 zyn sy malkanderen tegen ghekomen/ 300 ghebeurdet dat Ladassin ende syn peerde vander brugge in't water gheballen zyn/ ende heeft syn handen geslaghen aen tacken van wilghen die hy krech/ 300 dat hy met grooter pijn op den kant ghekomen is/ want hy viel weder om leeghe/ want syn wapenen waren swaer. Die hem afgesteken hadde/ keerde wederom op de brugge daer hy vante voren ghestaen hadde. Heer Guillam is tot syn Rebe ghekomen/ ende hy ende syn schiltknechten hebben hem wt 't water ghetrokken/ ende hebben hem synen helm ende schilt afgenomen/ ende zeyde: Doozwaer Rebe een schilt niet vele ghy en had doot gheweest/ en hadde niet 300 vroom van herten gheweest/ dat ghy v aen dese tacken gehouden hadt. Alle Ridder die behooren de passagie vander brugge te vreesen/ want de gene diese bewaeren/ die hebben hunne peerden daer op gewent/ ende daer dooz winnen sy d'eere meer dan dooz hun vromicheit/ 300 dat ic (aengaende my) liever enen anderen wech om rijden zoude: maer aenghesien dat niet v nu aldus ghekomen is/ 300 ist van noode dat ic v weke/ kan ic/ ter wijlen 30 swom het peerde van Ladassin over d'ander zijde wt. De Ridder beval syn volc dat sy't nemen zouden. Sy hebben't in eenen toren gelept die in't midden van de riviere stont/ welc een schoone sterre was/ ende men ghinc daer toe over een steenen brugge. Heer Guillam gaf Anadys syn schiltknechten/ en nam den synen

spnen ende syn lancie / ende is na de bzugghe gheghereden. Maer de gene die dese be-
waerde / is hem terstont met grooter
macht tegen komen gerijden / zoo swaer-
lijc dat de Ridder wt synen zadel inde ri-
diere gheballen is. Heer Guillam viel op
de bzugghe / ende hadde byna in't water
geballen / had hy hem aende houters niet
gehouden. De Ridder die in't water ge-
vallē was / versach hem van Heer Guil-
lams peert / 'twelc hy neffens hem ghe-
bonden heeft / ende heeft wtgetrocken /
en de schildknechten van Heer Guillam
hebben 'rpeert vanden anderen genomē.
Guillam zach de Ridder op't epnde van
de bzugghe staen / syn peert metten toom
houdende / en schudde 'water van hem /
ende zepde: Beveelt myn peert wederom
te gheven / zoo moghen wy doort rijden.
Doe zoo / vzaechde de Ridder / meyndp
alsoo van hier te schepden / Ja ic / ant-
woorde hy / aenghesien dat wy voldoen
hebben / aengaende de passagie vander
bzugghe. Dat en mach niet zyn / sprac
hy / want ghemerct dat wy beyde ge-
ballen zyn / zoo en is de batalie niet gesche-
den doot dat wy tot den sweerde gheloo-
mē zyn. Wat meyndp / sprac Heer Guil-
lam / wil dy my met soeken teghen v doen
verchten / ist nu niet ghenoech het verdyet
dat ghy ons aenghebaen hebt / want alle
bzugghe die zyn by om een teghelijc te
passeren. Daer en leyt my niet aen / sprac
de Ridder / want ghy moet geboelen hoe
dat myn sweert singde kan / 't zij doot so-
se oft met wille. Doen sprong hy op syn
peert zonder synen voert inden stegelreep
te stellen / zoo lichtelijc / dat wonder om
zien was / synen helm stellende / zepde te-
ghen Guillam: Heer Ridder zecht my al-
eer wy verchten oft ghy geboren zijt wt
den lande vanden Koninc Lisuart / oft
dat ghy van synen vassalen zijt / Waer by
vzaechdy dat: sprac Guillam. Oft Godt
nu versaghe dat ic den Koninc Lisuart
hier hadde gelijc als ic v hier hebbe / ant-
woorde de Ridder / want ic sweere v by

myn hooft / dat hy nimmermeer tot ge-
nen daghen meer regneren zoude. Hy
zepde: Doot waer by al dien dat de Ko-
ninc Lisuart myn Heer hier tegenwoor-
dich waer / als ic ben / hy zoude terstont v
dwaershept wel ghecastijt hebben / maer
aengaende van my / zoo zeg ic v dat ic syn
ingeboren onderlaet ben / ende van syn
hupsghelin: Dus om 'egene dat ghy ge-
sproken hebt / zoo heb ic groote begeerte
teghen v te slaen / 'twelc ic te voren nie-
en dede / daerom ist my moghelijc / ic zal
maken dat ghy desen Koninc (daer ghy
afspreekt) geen verdyet oft quaden dienst
doen en zult. De Ridder wert lachende
wt schimip / ende zepde: Ic belobe v dat
ghy eer middach in alsulcken benant hept
gesteld zult zyn / dat ghy met grooter be-
spothet myn bevel aen hem dragen zult:
Daerom zoo wil ic dat ghy weet wie dat
ic ben / si wat presenten dat ghy hem van
mynent wegen schinckē zult. Heer Guil-
lam die met grooter gramschap ontfelē
zijnde / hem gheerne aengeballen hadde /
maer hy dede hem een teckē wte dat hy
was: Ghy zult weten / sprac hy / dat ic
ben genaemt Gandalod / ende ben de sone
van Bersinam van Sansweden / die de
Koninc Lisuart dede sterben binnē Lon-
den / ende de presenten die ghy hem dra-
ghen zult / dat zyn de vier hoofden van
vier Ridders van synen Dode / die ic gin-
der in mynen toren ghevanghen hebbe /
waer af v'ene is Gzontes syn Rebe / en
voorts v rechte handt afghehouwen / aen
ulwen hals hanghende. Heer Guillam
die nam syn sweert / en zepde: Ghy hebt
dyngementen ende lasteringen ghenoech
in v waer't dat dat ic daer doot verbaert
ware / ende is hem toeghegaen / d'ander
insghelijc malkanderen zoo verbaerlijc-
kē met alsulker gramschap slaende / dat
wonder om zien was / want sy sloeghen
d'een d'ander zo vreeselijc van alle kan-
ten zonder let te rustē / dat Landasme met
d'ander schiltknechten zeer verbaert wa-
ren / ende dachten dat geen van hun bep-

den (al hadde d'ene d'oberhand) de doot ontgaen en zoude moghen. Maer sp waren bepde zeer ghebeert ende expert ter wapenē / welc hun zeer hielp al wast dat hun wapenen doozslagen waren / zoo en waren sp nochtans niet zeer ghewoundt. Als sp nu aldus ghestelt waren om d'een den anderen doot te slaen / zoo hoorde sp eenen hoorz blafen op den toren / waer dooz Gandalod zeer verwondert was / waerom hy hem zeer haestende was om de batalie ten eynde te bzinghen / om te weten wat 'tzelve bedieden mochte / zoo heeft hy spn armen om Guillam gheslagen / ende Guillam insghelijcx / ende hebben malkanderen zoo vast gehouden dat sp bepde vanden peerde ter aerden ghevallen zijn / d'een d'ander mette arm vast houdende / wenteleude iert vel / maer elc hiel spn sweert vast in spn handt. Heer Guillam ontwozenc hem zelven eerst / en stont op / ende gaf hem twee sware slag / maer d'ander opgestaen zijnde / zoo hebben sp hun batalie wederom veel vzeffelijcker begonst dan te voren. Aenghesien dat sp bepde te voet waren / zoo quamen sp d'een dander dat naerder om een eynde te make / want Heer Guillam dacht dat den hoorz zulcx bediede om Gandalod secours te doen / ende Gandalod zoxyde dat daer eenige herraderge op den toren mocht zijn / zoo dat elc spn macht toonde d'een tegen den anderen zonder iet te rusten. Maer als sp dus te voet waren / zoo begonst Heer Guillam zeer te kloecken / waer af dat Landasin metten anderen zeer verblijt waren / want Gandalod en konde hem niet zeer wel beschudden met 'tzelve dat hem van spnen schilt gebleven was / noch ooc niet spnen sweerde slaen daer hy den anderē niet hinderen mocht / zoo was hy ghetrabaillert. Heer Guillam heeft hem eenen slach ghegheben op spnen arm die bloot was / den welken hy af sloech met spn handt mede / dat hy metten sweerde ter neder viel. Gandalod gaf eenen groeten schoet / en hadde

gheerne na den toren ghehoopen / maer Guillam achterhaelde hem / ende heeft hem met spnen helm zoo stijf getrocken / dat hy dien van spnen hoofde troc / ende is vooz spn voeten gevallen / zoo heeft hy hem spn sweert op spn aensicht ghestelt / en zepde: Het is v nu van noode dat ghy zult repen tot den Koninc Lisuart met alsulcke presenten als ghy in toegheepghent hadt / maer 't zal op een ander maniere zyn dan ghy ghedacht hadt / en wilt dy dit niet doen / zoo zal ic v nu 'thoof af slaen. Ic zal't doen / zepde Gandalod / want ic heb liever te verwachten d'ontfermherticheit vanden Koninc / dan nu aldus hier te sterben. Doen heeft hy zekerheyt van hem ghenomen ende is na den toren gegaen / want hy een groot gerucht hoorde / zoo is hy op spn peert gheseten ende Landasin met hem / zo hebben sp ghelvonden dat de Ridder die gebangen zaten / hun zelven gheloft hadden / en wt de ghevanchenisse ghekomen zijnde / hebben sp hun ghewapent boven op den toren daer de wapenen laghen / zoo hadden sp den hoorz gheblasen / d'ene van hunlieden daer blijvende / zo zijn d'ander nederwaerts gekomen / doot slaende alle die sp krigen konden. Als nu Heer Guillam ende Landasin met d'andere hunlieder gezellen zaghen boven de poorte eenen Ridder met zeden boeckknachten die vanden toren quamen geloopten die vloeden en salbeerden hun in een kleyn bosken / zo riepen die van boven dat spse volghen ende doot slaen zouden / principalge den Ridder / sp hebben der binnen hooren tijt vler doot gheslagen / maer de dy zijn hu ontloopen / ende de Ridder wert gevanghen ende hy zijn gezellen gebocht. Heer Guillam zepde: Vriende vrienden en mach hier niet langhe toeben / want ic moet repen na de Koninghinne / maer Landasin myn Hebe die zal hy vlieden bigben / maer repst met dese Ridder tot den Koninc Lisuart dat hy met hunliede doe dat hem belieft / en doet also dat dese

kerste

Rechts tot mynen beere bleef. Doen
heeft Heer Guillam synen schildt af ghe-
daen / die niet veel en docht / want hy in
rucken geslagen was / en heeft den schildt
van Amadis ghenomen / zeer weenende.
De Ridderg welke den schildt werden
kennende / ende hem zagen weenen / wa-
ren zeer verwondert / ende hebben hem
ghevraecht / by wat reden dat hy dien
schildt voerde / hy heeft hunlieden de ma-
niere vertelt / hoe dat hy dien by de Fon-
teyne gevonden hadde met alle d'ander
wapenen / ende Amadis ghesocht alle de
contrepe door / waer nopt van hem het
verhoorende. Sy waren daer door zeer
bedroeft / zogende dat hem eenich groot
quaet toeghekomen was. Hier mede is
hy van huallieden gheschepten / en is zon-
der eenich belet gekomen daer de koninc
was / die alreede de wete hadde hoe dat
Amadis d'abontuere volbracht hadde
van 't vaste Eplandt / ende de heerschap-
pe daer af gewonnen / ende was secrete-
lyc met grooter bedruetheit van daer ge-
schepden / maer de zake waerom en wist
niemandt dan de ghene daer ic af gheseyt
hebbe. Als Heer Guillam daer gekomen
was / zoo quamen sy al t'zamen om den
schildt van Amadis te zien / en om het van
hem te vernemen. De koninc heeft hem
ghevraecht : Heer Guillam wat heb op
van Amadis vernomen ? door Godt wille
ons dat te kennen gheven. Heer koninc
antwoorde hy / ic en heb van hem niet
verhoort / maer wat my met desen schildt
ghebeurt is / dat zal ic u vertellen in pre-
sentie vande koninghinne / deliever u.
Doen heeft hem de koninc by de konin-
ghinne ghelept / daer zijnde / is hy op syn
kinten door haer ghevallen / ende heeft al
weenende gheseyt : Oerwerdige konin-
ghinne / ic heb alle de wapenen gebonden
aen een Fonteyne diemē noemt de Fon-
teyne vande Acher / daer desen schilt me-
de lach daer ic zeer droevich om was / en
dien hanghende aen eenen boom / zoo heb
ik twee Jonckvrouwen die in myn gezel-

schap quamen) die te bewaren gegeven /
ende heb Amadis alle de landouwe door
ghesocht / maer myn abontuere en was
zoo goet niet dat ic hem binden mocht /
noch ooc eenige nieuware van hem ver-
hooren mocht / en ic kennende de deuchte
van hem en syn begeerte / welc was dat
al gheheel te stellen in uwen dienst totter
doot toe / zoo heb ic door my ghenomen
(aengesien dat ic hem niet en hebbe kon-
nen met brengen) dat syn wapenen ghe-
tupgenisse geven zouden hoe grootelijc
dat ic in u ende in hem verobligeert ben /
beveelt die te stellen ter plaetse daerse een
teghelijc zien mach / alsoo dat zommighe
die van alle landen hier komen in u Hof /
iet mochten van hunnen Heere witen op
dat de deuchdelijcke dencken zouden die
hun tot vroomheyt stellen willen / hem in
alsulcke hooghe seften van wapenen na
volghen mogen / ghelijc hy binnen synen
tijdt boven alle andere Ridderg te boden
ghegaen is. De koninghinne seide : Als
my boven maten zeer leet / verlies van
alsulcken man / daer de weereit zoo vele
aen verliesen zal / ende u Heer Guillam
bedant ic grootelijc van t'ghene dat ghy
ghedaen hebt / als ic doen zal alle de gene
die wapen hanteren / by al dien dat sy ar-
beyden om te zoeken den ghenen / door
wien d'orden van Ridderchap ende de
Jonckvrouwen ende Maechden zoo eer-
lijc beschermt waren. Mer dese nieuwa-
re zoo was de koninc en alle die in 't Hof
waren / zeer bedroeft / ghelovende dat
Amadis doot moest zijn : Maer boven
alle d'andere Orsane / die daer niet lan-
gher by haer moeder blijven en konde /
want sy is tot haer kamer ghegaen / daer
sy met menichte van tranen haer kran-
ke abontuere vermaledijde / om dat sy een
oorsake was van zoo veel quaets. Daer
door dat sy niet anders verwachtede en
was dan de doot. Maer alle den raet van
Mabile / en verwachtede hope der kom-
ste vande Jonckvrouwe van Denemereke
die haer goede tijdinghe brengen zoude /

en mochten haer niet vertroosten. In't
opende van vyf daghen zyn daer int Hof
gekomen de Ridderg ende de Jongvrou-
wen (die Heer Guillam wt den Kerker
verlost hadde) by den Koninc en de Ko-
ninginne om haer te bedanken van 'tge-
ne dat hy dooz hun gedaen hadde. Doen
zyn ghekomen de Jongvrouwen/vertel-
lende de doofheyt die sy Gandalin hadde
zien bedryfde/ niet dat sy spnen naem ken-
den/maer zeggende dat hy was eē schilt-
knecht die na den Heere vracchde/ die den
schilt en de wapenen toebehoorde. Ter-
stont daer na zoo zyn daer ghekomen de
Ridderg die Gandalot gebangen broch-
ten/ende hebbende den Koninc vertelt de
batalie die Heer Guillam tegen hem ge-
hadt hadde/ende de redene waeron/ met
alle de woorden die daer gebeurt waren/
ende ooc dat hy hunlieden gebangen ghe-
houdē hadde/ de maniere ooc hoe sy ver-
lost waren. De Koninc heeft tot Ganda-
lot gheseyt: Op dese plaetse heb ic uwen
vader doen steruen / dooz de groote ver-
raderge die hy my gedaen heeft / ende op
dese zelue plaetse zo zult ghy ooc steruen/
dooz de verraderge die ghy my begeerde
te doē. Doen beval hy dat mense alle bep-
de van eenen hoogen toren werpen zou-
de / onder welcken Barsinan syn vader
verbrandt was / ghelyc het eerste Boec
vertelt heeft.

Hoe Donckerschoo op d'arme rootze zyn-
de, daer aenghekomen is een Schip in't
welcke Corilande was, zoeckende haer
Lief Florestan, ende wat daer geschied-
de, ende van 'tghene dat sy vertelde in't
Hof vanden Koninc Lisuart.

Het neghenste Capittel.

Donckerschoon zijnde op d'arme
rootze / (als wy vertelt hebben)
zoo heeft hem de Heremijt op ee-
nen tijdt doen by hem aen eenen
put zitten die dooz de heremitagie stont
ende zeyde: Done ic bid u dat ghy my wilt

zeggen wat de zake was dat ghy in uwe
slaep alsoo geroepen hebt/ als wy aen de
Fonteyne vanden Kerker waren. Dat zal
ic u gheerne zeggē/antwoorde hy/ en
bidde u dooz Godt / dat ghy my wilt te
kennen geven wat ghy daer wt verstaen
meucht / 'tzy dooz my doofheyt oft blig-
schap? Doen heeft hy't hem al s'zamen
vertelt/ alsoo ghy ghehoort hebt/ dan al-
leen de namen vande Jongvrouwen die
verswech hy. De Heremijt die heeft een
lange wijle daer op gelet/ende is te hem
waert ghekeert / ende heeft hem gheseyt
al lachende met bligschappen: Doncker-
schoon beminde sone / ghy hebt my zeer
verblift/ende hebt my groote vrientchap
ghedaen met 'tghene dat ghy my gheseyt
hebt/ zyt ghy ooc alsoo / want met reden
zoo behoort dat te doen / zoo zult wy
ten in wat maniere dat ic die versta. Ghy
zult verstaen dat de kamer die d'apster
was / daer ghy binnen waert/ ende daer
niet wt en mocht / dat beteekende de
doofheyt daer ghy nu in zyt / ende de
Jongvrouwen die de kamer open deden/
dat zyn eenige van uwe vrientinnen die
daghelijc spzeken met de ghene die ghy
zoo zeer bemint/ in u zaken/ die alsulcken
maniere vinden zullen dat sy u van hier
halen zullen/ ende wt dese doofheyt daer
ghy nu in zyt. Ende den strael der Son-
nen die sy dooz hun hadden / dat is een
nieu bevel/ welc sy u zeyden zullen van
nieuwe bligschap/ waer dooz ghy u hier
gaen zult. Ende 'tbyer daer ghy u Alder-
lieffte in zaecht/ dat beteekent de groote
hangheyt van liefde daer sy dooz u (als
ghy dooz haer in zyt/ en wt dat byer welc
beteekent liefde / zoo zult ghy haer daer
wt trecken / welc zyn zal wt haer doof-
heyt als sy u zien zal. Dooz aen dē schoo-
nen boomgaert daer ghy haer in leydet/
dat beteekent groote bligschap in welcke
sy dooz u ghesichte ghestelt zyn zal: Maer
ic weet wel aengaende als myn hant
wt wysende is/ zoo en behoort ic my mee
alsulcke zaken niet te moepen / niet te min
ic

si weet wel dattet meer is ter eer Gods
 dat ic de waerheyt zegh / daer ghy mede
 vertroost meucht zyn / dan oft ic swiggen-
 de u leven zoude laten komen in groeter
 desperatie. Donckerschoon is op sprak
 dooz hem gevallen / kuffende sy handen /
 Gode danchende dat hy in alsulken ver-
 dyet ende doeshoeyt hem alsulken per-
 soon verleenst heeft die hem zoo bael ra-
 deude is / hem biddende met tranen dat
 hy dooz syn ontfermherticheyt de wooy-
 den waer laten ghebeuren zoude van syn
 dienaar dien heplighen herenijge. Daer
 na heeft hy hem geboden dat hy hem wil-
 de te kennen gheben het bediet vanden
 doorn / den welken hy den nacht te vo-
 rex (eer hem Durin den byel ghegheben
 had) doornde als hy in't vaste Eplande
 was. De herenijge heeft hem gesept: Dit
 heet ghy merckelijc wel gesien aen 't gene
 dat ghepaffert is / want ghy dit geleden
 hebt. Ic zegge u dat de hooge rootze vol
 hooghe boomen daer u docht dat ghy op
 waert / ende alle 'tholc welc ghy rontom
 u zaecht groote blyschap makende / dat
 bewijst u 't vaste Eplande / welc ghy doen
 ter tijdt ghewoonen hadt / waer dooz dat
 ghy alle d'ingeseten vanden lande groote
 blyschap mede gedaen hadt / ende de man
 die met het busken tot u quam met de
 bitter electuarie / dat was de bode van u
 byfendinne die u den byel gaf / welcke
 groote bitterheyt van hare woordē (ghy
 beter dan temant die't beproeft hebt) wel
 weet : Ende de doeshoeyt daer ghy alle
 'tholc in zaecht die te horen bljbe waren /
 dat zyn de zelve vanden lande / die om u
 went wille in groeter doeshoeyt en waer
 berdziet zyn : Ende de kleederen die ghy
 wt de ver dat zyn de wapenē die ghy van
 u leyt : De steenrootze daer ghy in ghe-
 bercht waert / die in't midden van't wa-
 ter stont / dat bediet dese rootze daer ghy
 nu op zyt : Ende den gheestelicken man
 die u toe sprac wiens tale ghy niet en ver-
 stont / dat was ic / want ic hebbe u ghesep-
 de woorden Gods die heplich zyn / de-

welcke ghy van te vord niet en verston-
 oft daer op niet en dacht. Doozwaer /
 sprac Donckerschoon ghy hebt my droe-
 rechte waerheyt gesept vā desen doorn /
 want al'tzamen alsoe ghebeurt is / waer
 dooz ic groote hope hebbe in't ghene dat
 toekomende is. Maer sy en was zoo
 groot noch zeker niet dat hy daer dooz
 onslaghen was der groeter bangicheyt
 daer hem de desperatie (die hy dooz syn
 Alderleeffte hadde) mede omvangē had-
 de / en zach diuwillig na de plaets daer hy
 zoo grooten genuechte ende blyschap ge-
 hadt hadde / ende de groote eere die hem
 daer bewesen hadde gheweest. Ende die
 nu aenmerckende gheheel en al contcar-
 te zyn / niet groote wechheyt ende bitter-
 heyt / zo is hy zornighen in zulcken noot
 ghekomen / dat / ten hadde gheweest dooz
 den raet vanden herenijge / syn leven zou-
 de in groot perijckel gestaen hebben. De
 welcke om dat hy hem een luttel van syn
 groote gepypen trecken zoude / zoo dede
 hy hem niet twee jonckkens die zyn Ne-
 ven waren ende met hem woonden aen
 een ribiere gaen visschen met henghel-
 roepen daer hy staende / daer sy visch ghe-
 noech kregen. Aldus gelijc ghy nu hoort /
 zoo was Donckerschoon daer syn peni-
 tentie doende met groeter pijnē en groot
 verdriet / denckende ten ware dat Gode
 dooz syn groote goedertierenheyt hem
 niet en beschernde nietet ontfermen vā
 syn Alderleeffte / dat hem de doot naerdes
 was dan't leven. Ende den meesten deel
 vande nachten zo ruste hy onder een deel
 dicke boomen / die daer in eenen boom-
 gaert hy de heremittagie stonden / en dat
 om te bat syn doeshoeyt ende pijnē met
 tranen daer te ghebyrden / om datet de
 herenijge ende de jonckkens wt gewaer
 woorden en zouden. Daer overdenckende
 de ghetrouwicheyt die hy althit met syn
 Geminde ghehouden hadde / en de groo-
 te dachghen die hy om haer te dienen ghe-
 daen hadde / sonder yden ende niet te
 dinct habende / dat sy't den zoo qualijc-
 ken

ken ende onghetrouwelijcken gheloont hadde / zoo heeft hy dit Liedeken door groote granschap ghemaect / aldus zegghende:

Liedeken.

Als my victorie gheweyghert is,
Diemen my met recht schuldich is,
Dat dan de glorie vergaende is,
Zoo in blijfchap, dat leven sterven is.
Ende met mynder ellendigher doot,
Zoo sterven alle myn gebreken en schaden,
Myn hope, myn begheerte ter noot,
De liefde, haer bedroch, ende haer paden.
Maer in myn memorie zal ic erven
Verdriet, dat nimmermeer en vergaet,
Welc om myn glorie te doen sterven,
Is hope en levē de doot door valsche raet.

Als Donckerschoon dit Liedekē gemaect hadde. zoo gebeurdet op eenen nacht als hy also onder de boomen lach / zoo hy ghewoonlyc was / bevyghende grooten rouwe niet menichste van tranē / dat den nacht byna gepasseert zijnde / hy gehoozt heeft op een instrument zeer zoetelike spelen / zeer na by hem / zoo dat hy daer groote blijfchap wt nam als hy dat hoorde / waer af hy zeer verwondert was / want hy wel wist dat op die plaetse geen gezelschap mēt en was dan de heremijt ende hy niet de twee jongers. Zoo is hy opgestaen ende al heymelijc voort ghegaen / om te weten wat dat was zo heeft hy twee Jongvrouwen gesien in ffens de Fonteyne die d' instrumentē in haer handen hielden / ende hoorde dat sy zeer zoetelike speelden en zongen : als hyse een wyle tijt gehoozt hadde / ende dat sy refferden / zo zepde hy tot hunlieden : Beminde Jongvrouwen blijft niet Gode / want door v'zoet spel ende zanc / zoo hebden myn mettenen doen versupmen. Sy waren zeer verwondert om te weten wat man dat hy zijn mochte / ende vzaechden hem : Wyende wilt ons zegghe op alle vrentschap wat plaetse dat dit is daer

hy aengenomen zijn / ende wat man dat hy zyt. Jongvrouwen / antwoorde hy / dese plaetse is genaemt de rootze vanden heremijt / om dat hier een heremitage staet / ende een heremijt die daer binnen woont / ende ic ben een arm man die niet hem woone doende groote ende scherpe penitentie door myn groote zonden die ic ghebaen hadde. Doen vzaechden sy hem : Wyent zoudē wy hier moghen hebben eenich hups daer een groote Vrouwē in rusten mocht die hier ghekonen is / en is van grooter weerde / ende zeer rijc / die ziet is van liefden / daer spit wec oft dy bagen in rusten mocht. Als hy dit hoorde / zepde hy : Hier staet een kleyn hups daer ic in ruste / ende wil v' de heremijt dat laten / zoo zal ic in't velt slapen gelyc ic dir wil doe / om v' te believē. De Jongvrouwen bedancet hem zeer van syn goede presentatien / ende namen't in groote danckbaerheyt. Sy-lieden aldus sprekende / zo is den dach opgekomen / en Donckerschoon heeft gesien onder andere boomen een ledikant gestelt / welc zeer schoon ende rijckelijc was / waer op de Jongvrouwe lach daer sy af ghelept hadden / ende vier ghelwapende Ridderg op den oever vander Zee die haer bewaerden / die lagen en stonden / ende noch byf mar g'perfoonen / in ffens hunlieden die niet gewapent en waren. Doortzach hy tē schip in Zee / welc zeer wel toegemaect was van als dat van doen hadde / welc op synen onker lach. Dese Jongvrouwe die dorcht hem jonc ende schoone te zyn / zoo dat hy genoechte hadde haer t' aenschouwen. Zoo is hy ghegaen totten heremijt die hem kleeide / tot hem zeggghende : Wader ons is v'comt v'olt overgekomen / het waer goet dat ghy hun wat vertoefde. Also zal ic doen / antwoorde hy. Doen zijn sy t'zamen wt de heremitage gegaen ende Donckerschoon heeft hem t'schip ghetoot / ende zagen hoe dat de Ridderg niet d'andere mans de Jongvrouwe op namen / en haer Jongvrouwe niet haer /

ende

en vzaechden den Heremijt/ oft daer geen
plaetse en was om daer binnen te gaen.
Sp zeyde: Hier binnen staen twee hupfen/
in't eene zoo woone ic / maer met mynen
wille zoo en zal daer nimmermeer ver-
soon van vrouwen komen / ende in d'an-
der woont dese goede arde man die hier
syn penitentie doet / waer wt dat ic hem
zonder spien danc niet doen gaen en zou-
de. Donckerschoon zeyde: Vader ghy
meuchse daer wel binnen laten/ want ic
zal onder de boomen rusten ghelyc als ic
gewoon ben. Doen zyn sp al t'zamen bin-
nen de Cappelle ghegaen om den Heere
te bidden. Donckerschoon aensiende de
Joncvrouwen ende de Ridderg/ en wert
denckende op hem zelven en op syn Be-
minde ende van synen boozleden tijt/ zoo
wert hy wtermaten zeer weenende/ ende
linselende booz den Outaer / badt Gode
dat hy hem wilde vstaen in syn groot
berdyet. De Joncvrouwen en de Rid-
ders die hem alsoo zaghen weenen niet
bedruet herten/ dochten dat hy was een
heplich man van heplich levē / humlieben
verwonderende vā syn jeucht en schoon-
heyt / die hy daer begheerde te besteden
dooz enige groote misdaet van syn zon-
den / aenghesien dat de barmherticheyt
Godts in alle plaetsen te verkrigē was/
goet ende waerachtich berou hebbende.
Als sp Gode gedient hadden / zoo lepen
sp de Joncvrouwen na de kamer toe / en
hebbense op een rijckelgē bedde ghelept.
Sp weende zeer bitterlyc/ en wzone haer
handen dooz de groote droefheyt die sp
hadde. Donckerschoon dit aensiende/ heeft
hy de Joncvrouwen ghevzaecht (die al-
reede hen instrumenten in hare handen
hadden om hen te verblijdē) wat sp heb-
ben mochtē / oft waer dooz sp also swaer-
lyc bedruet waren? Sp hebben hem ghe-
antwoorde: Wiendt dese vrouwe is zeer
rijcke/ van grooter weerde/ en zeer schoo-
ne / al ist dat haer berdyet haer schoon-
heyt zeer vermindert heeft / en haer van-
ghelicht / (al ist dat wy't eenen anderen

niet gheerne zeggē en zonden) nochtan-
zoo zullen wy't v te hemmen gheben / ho-
pende dat ghy't secretei houdt zult. Wees
dat sp niet grooter liefden gh: quelt is/ en
gaet zoeken den ghenen die sp aldus be-
minnt in't Hof vanden Koninc Lisuart/
Gode gebe dat sp hem daer blind moet /
om dat haer pijn wat versoet mochte.
Als hy hoorde noemen t' Hof vande Ko-
ninc Lisuart / ende dat de vrouwe dooz
liefde steruende was/ ghelyc als sp dede/
zo liepen hem de tranen over syn oogen/
zeggende: Ic bidde v dat ghy my zeggē
wilt den naem vanden ghenen die sp zoo
zeer bemint. Dese Ridder daer ghy na
vzaecht / antwoorde sp / die en is van
desen lande niet / en is de vroomste Rid-
der der weereit/ wigesteken alleene twee
die zeer ghepyesen zyn. Nu bid ic v spzē
hy / dooz al dat ghy van Gode houdende
zijt/ dat ghy my synē naem noemen wilt/
ende van d'ander twee mede. Wy zullen't
v zeggē/ spzaken sp/ op conditie dat ghy
ons zeggē zult/ oft ghy Ridder zijt/ want
v wesen toont dat vate/ ende hoe dat uw
naem is. Wat zal ic doen/ zeyde hy/ om te
weten t'gene dat ic v gebzaecht heb. In-
den naem ons Heeren/ hebben sp geant-
woort. Ghy zult weten dat de Ridder die
dese groote Vrouwe bemint / ghenaemt
is Florestan/ de broeder vanden vromen
Ridder Amadis van Gaule / ende van
Heer Galaor / en is de sone vanden Ko-
ninc Perion van Gaule en vande Gra-
vinne van Balandia. Danc moet Gode
hebben / nu weet ic wel dat ghy my de
waerheyt gheseyt hebt van syn zaken en
vromicheyt/ ic gheloobe dat ghy zoo veel
deurghden van hem niet en zoude moghen
zeggē/ het en is noch veel meer. Hoe
vzaechde sp/ hene ghy hem dan wel? Ten
is niet langhe gheleden/ antwoorde hy/
dat ic hem gesien heb in't Hof vande Ko-
nincinne Byolantie/ daer ic gesien hebbe
de batalie die Amadis hadde en syn Me-
de Agates teghen Abisus ende syn sone
totten eynde toe / ende tot dat Heer Flo-
restan

eerst an bare quam / hy docht my zeer wel
 bequaem zyn van goeder manieren ende
 vromt heyt van wapenen / zo heb ic heer
 Galaor syn broeder zeer veel hooren zeg-
 ghen / die teghen hem ghevochten hadde /
 na dat hy zeyde: Dooz dese betalte zeyden
 sy / zoo schiedt heer Florestan van daer /
 want daer werden sy d'een d'ander ken-
 nende dat sy broeders ware. Hoe vzaech-
 de hy / is dit de Joncvrouwe van't Ep-
 lant / daer de batalie van hun beyden om
 geschiedde? De zelve is sy / antwoorde
 sy. Zoo is dan haren naem Corisande /
 sprac hy. Dat's waerachtich / spraken
 de Joncvrouwen. Nu en heb ic alsoo
 grooten medelijde niet haer niet om haer
 doofheyt / sprac hy want ic weet wel dat
 hy zoo bleef ende van zonderlinge goe-
 de conditie is / dat hy alijdt haer bevel
 volbringhen zal. Wilt ons nu te kennen
 gheben wie dat ghy zijt / zeyden sy. Be-
 minde Joncvrouwen / antwoorde hy /
 ic ben een Ridder / en't heeft tot anderen
 tijden beter niet my geweest dan't nu is
 inde pdel zaken van dese woerelt / die ic nu
 wel betalen moet / ende mynen naem is
 Doncker schoon. Want hebt / spraken sy /
 ende blift niet Gode / want wy moeten
 onse Jufferste wat gaen vermaekt niet
 dese instrumenten / 'twelc sy gedaen heb-
 ben / want als sy tot haer ghekommen zyn /
 ende een wijle ghesonghen ende ghespeelt
 hebbende / zoo hebben sy haer vertelt al
 'tgene dat sy van Doncker schoon ghe-
 hoort hadden van heer Florestan. Och
 zeyde sy / laet hem terstont hier komen /
 want het moet eenich man van eerē zyn /
 die ghesien dat hy heer Florestan gesien
 ende gekent heeft. Deene vande Jone-
 vrouwen heeft hem ghehaelt. De groote
 Vrouwe zeyde tot hem: Dese Joncvrou-
 wen hebben my gheseyt dat ghy Flore-
 stan ghesien hebt / ende dat ghy hem zeer
 bemint. Zoo bid ic u op al'tgene dat ghy
 van Gode hebt / dat ghy my zeght'tgene
 dat ghy vā hem weet. Hy heeft haer ver-
 selt't zelve dat hy de Joncvrouwen ghe-

seyt hadde / ende dat hy wel wist dat hy
 ende syn broeders ende Agnais syn s-
 ve gheweest hadden in't vaste Ep-lant /
 maer daer na en had hy hem niet meer
 ghesien. Nu zeght my / sprac Corisande
 (ist u belieste) oft hy van u machtschap
 iet is / want my dinct dat ghy hem zeer
 lief hebt. Joncvrouwe / antwoorde hy /
 ic bemint hem om syn groote weerde / ende
 om dat syn vader my Ridder ghemaect
 heeft / waer dooz dat ic in hem ende in syn
 kinderen grootelijc verobligeert ben:
 Maer ic ben zeer bedroeft om een nieu-
 mare die ic van Amadis verhoorde al eer
 ic hier ghekommen ben. Wat nieuware is
 dat? vzaechde sy. Als ic herwaerts qua-
 zoo zach ic een Joncvrouwe / sprac hy / in
 een boschagie hy den wech daer ic dooz
 moeste komē / die een Liedeken zont wel
 genueliche om hooren: ic vzaechde haer
 wie dat ghemaect hadde? Het heeft een
 Ridder ghemaect / antwoorde sy / dien
 Gode meer blyschap wil verleenē dan
 hy hadde op dien tijt dat hy't maecte /
 want na het wylgisen der woorden / zoo
 was hy dooz groote liefde / swaer ver-
 driet lydende / waer af dat hy hem zeer
 beklachde. Ic was twee dagen in haer
 geselschap / ter tijt tot dat ic't geleert had-
 de / ende zeyde tot my dat Amadis haer
 gheleert hadde / al weenende en grooten
 druc makende. Ic bid u vrendelicheit /
 sprac sy / dat ghy dit Liedekē myn Jone-
 vrouwen leeren wilt / om dat sy't op hare
 instrumenten spelen ende zingen mogen.
 Ic wilt gheerne ter liefden van u doen /
 zeyde hy / ende om den ghenen dien ghy
 aldermeest bemint. Hoe wel het nu ghe-
 nen tijt van spelen en is / zoo is hy met
 de Joncvrouwen ter Cappelle ghegaen /
 en leerde hunlieden het Liedeken / 'twelc
 een zeer vzeemde vops hadde: ende dooz
 syn groote doofheyt / zoo luydet veel zoe-
 ter / de Joncvrouwen hadden't haest wel
 vast gheleert (endespeelden dat booz Co-
 risande daer sy groot vermaekt in hadde
 als sy't hoorde. Dooz is zoo bleef sy daer
 bleef

hier bagen lanc / ende op den vijftien zoo
 schepeden sy van Donkerschoon en van
 den Herenint. Sy vzaechde hem oft hy
 daer noch langhe blijven zoude? Totter
 tijt toe dat ic sterf / sprac hy. Doen zijn
 sy t'scheyt ghetoghen / ende gherepft den
 rechten wech na Londe daer de Koninc
 Lisuart was / want sy hoopte daer eer
 nieuwmare te verhoorē dan in ander plaet
 sen. Sy wert zeer wel ontfangen vanden
 Koninc ende Koninghinne / ende van een
 segelinc / wetende dat sy een Vrouw was
 van hoogher weerden / zoo heeft sy haer
 doen logeren binnen haer Halleys. De
 Koninghinne heeft haer gebzacht d'ooz-
 sake van hare komste / en dat de Koninc
 en sy (by al dien sy haers van doen had-
 de) haer behulpelyc zijn zoudē. Gertweer-
 dighe Koninghinne / zeyde Corisande / ic
 neemt in grooten dancke / maer myn
 komst is om te zoeken Heer Florestan /
 ende om dat hier volc wt alle landen ko-
 mende is / zoo begheer ic hier een wyle
 tijds te blijven / op aboutuere oft ic hier
 iet van hem mocht vernemē. De Koning-
 hinne zeyde haer : Dit menichdy doen
 zoo langhe alst v believen zal / maer nu
 ter tijt en weetmen niet van hem te spre-
 ken / dan dat hy gerepft is om te zoeken
 syn broeder Amadis / die heel ende al ver-
 loren rijdt / ende de reden waerom en kan
 niemant geweten. Doen vertelde sy haer
 hoe dat Heer Gullam syn wapen daer
 gebzocht hadde / maer van synen persoon
 zoo en konde hy niet vernemen. Als Co-
 risande dit al verstaen hadde / zoo wert sy
 weenende / zeggende : O Heere wat zal
 van mynen vrient Heer Florestan ghes-
 chien? want na de groote liefde die sy
 tot dien broeder heeft (by al dien dat hy
 hem niet en vīdt) zoo zal hy hem zelven
 noc verliesen / zoo en zal ic hem nimmer-
 meer meer mogen zien. De Koninghinne
 die trooste haer zoo sy best mocht / ende
 'twas haer leedt dat sy haer de nieuwmare
 gheseyt hadde. Oriane die niffens haer
 moeder stonde / aenhoorende de redenen

vā Corisande / hoe dat sy Heer Florestan
 den broeder van Amadis zo zeer bemin-
 de / zoo had sy groote begheerte om hare
 eere te bewyzen / en haer gezelschap hou-
 dende / zoo heeft sy haer in haer kamer
 genomen / daer sy van haer gewetē herse
 alle haer gelegentheyt. Aldus sprekende
 van vele diversche zaken / zoo heeft Cori-
 sande haer ende Mabile vertelt hoe dat
 sy gewest hadde op d'arme rootze / daer
 sy eenen Ridder gevonden hadde die daer
 groote penitentie dede / die hare dienst-
 joncvrouwen een Liedeken geleert had-
 de / welc Amadis ghedicht had ter rijdt
 dat hy vol droefheyt was / het welcke
 wel blijckende was aen de woorden van
 'tzelve Liedeken. Mabile zeyde tot haer:
 Myn beminde vrouwe / ic bid v dat ghy
 dit Liedeken uwe dienstmaechden wilc
 doen zingē / want ic int hooren van dien
 zeer verblijt zoude zijn / want ic de sichte-
 ren vanden ghenen die't ghedicht heeft.
 Wat wil ic gheerne doen / sprac sy / want
 myn herte niet min blijchap daer dooz
 ontfanghende en is / int hooren dooz het
 maechschap het welc sy niet min Heere
 Heer Florestan heeft. Doē zijn de Jong-
 vrouwen gekomen ende hebben daer op
 haer instrument zeer zoetelc gesongen /
 'twelc een groote blijchap was om aen-
 hooren / aenghesien de goede gratie daer
 mede dat ghesonghen was / maer 'twas
 droefheyt dooz de ghene die't hoorde.
 Oriane die sloech de woorden gade / ende
 zacht wel / na dat sy hem zoo t'onrecht be-
 teghen hadde / dat hy hem niet groote re-
 den beklagende was / zoo is sy niet groot
 verdriet in haer herte verlagen geweest /
 sy is tot haer kamer gegaen met grooter
 beschaemtheyt dooz de menichte vā tra-
 nē. Mabile die zeyde tot Corisande: Ghy
 ziet wel hoe dat Oriane niet wel en is /
 maer om v vrientschap te bewyzen / zoo
 is sy hier langher ghebleven dan sy be-
 hooft / zoo zal ic haer wat gaen bystaen:
 maer ic bidde v dat ghy my zegghe wat
 wat man dat dit is die op d'arme rootze

uwe dienstmaechten dat Tiedeken gheleert heeft / oft hy ooc eenighe nieuware van Amadis weten mach. Sy heeft haer al t'jamé vertelt hoe dat sy hem daer gebonden heeft / en al t'gene dat hy haer geseyt heeft: Waer dat sy noyt geen man ghestien en hadde (zoo ziec zjnde) die zoo schoon was / noch ooc zo bequaem in spin armoede ende zoo gewillich daer in / ende noyt en had sy zoo jonghen man ghestien die zoo vol verstants was. Mabile docht terstont wel dat Amadis wesen moest / die dooz syn groote desperatie in zo scherpen ende wilde plaetse hem daer ghestelt hadde / schouwende de gheheele weerelt / ende sy is tot Oriane ghekomen daer sy in haer kamer vol ghepeps zat ende zeer bitterlijc wende: ende is al lachende sy haer gekomen ende zepde: Al vraghende weet een mensch zomtijds meer dan hy peys. Ghy zult weten dat t'ghene ic van Corisande verhoort hebbe dat de Ridder die zic ende krant is die Donckerschoon ghenamit woxt op d'arme rootze / by redenen Amadis behoort te zyn / die hem zelven daer gheschepden heeft van al de weerelt (begheerende v bevel te volbrachten / in v presentie niet te komen / noch vooz niemant anders / daerom weest verblift / wāt in syn herte in certeyn tuggende is dat hy't zonder twyffel is. Oriane staet haer handen na den Hemel / zeggende: O Heere van al de weerelt later v belijste zyn dat waer zyn moet / ende ghy in syn beminde bysindinne gheeft in raet wat ic doen mach / want ic in al sulcken staet ben / dat ic hert noch zin en hebbe / daerom (om de minne Godts) hebt medelijden met in / als over d'arme catijvighen ongheluchighe die dooz haer dwaeshept ende rasende gramschap alle haer genvuechte ende blischap verloren heeft. Mabile had groot medelijden met haer / zoo dat de tranen wt hare ooghen spronghen / maer sy heeft haer omghekeert om dat sy't niet mercken en zoude / en zepde: Den besten raet is / dat wy verbeiden de

komt van uwe dienstmaechte / ende gheeft sy hem niet ghenonden / zoo laet verlast op in staen / want ic zal inddel vinden hoe dat wy van hem mochten vernemen / maer nochtant alreys zoo make in sterck dat hy't zelve is die Donckerschoon ghenamit is.

Hoe de Ioncvrouwe van Denemerske Amadis gezocht heeft / zijnde na veel rey. En met grooten arbeyde door groote avontuere ghekomen aen d'arme rootze daer Amadis op was / die Donckerschoon ghenamit was / ende hoe dat sy t'zamen ghekomen zyn van daer na Londen om Oriane syn beminde te bezoeken.

Het tiende Capittel.

DE Joncvrouwe van Denemersken was tien daghen by de Koninghinne van Schotland / maer niet zo grootelijc met hare danc als met de groote vermoetheit ende onlusticheit vander Zee / ende te meer om dat sy gheen nieuware vernomen hadde vā Amadis in dat lant / daer sy nochtant met groote hope daerom vā hem te vernemen gekomen was / zeggende dat haer Beesterse Oriane dooz haer onachsaemheyt (dat sy gheen zeker antwoorde en bracht) daer dooz de doot niet ontgaen zoude. Zoo heeft sy oorslof aen de Koninghinne ghenomen / met haer nemende kostelijcke juweelen die sy aen de Koninghinne Byzene ende Oriane ende Mabile haer dochter gesonden heeft / ende is ter Zee ghegaen om wederom te keeren zonder bescheet te byenghen van daer sy gekomen was / niet wetende wat sy meer doen mochte. Maer als de Heere van al de weerelt (als de menschen zonder enig hope oft troost geen betrouwen meer hebbende) een luttel vā syn macht toone wilt / een teghelijc te kennen gevende dat niemant hoe wjs oft hoe discret dat sy zyn mach / zonder syn hulpe bystant ghebruygen mach: Zoo is haer vopagie ghebruyt.

leert niet grooten angst ende tribulatiën
van haer en van alle die in't Schip wa-
ren / hantlieden het epade gheuen met al-
sulleke blyfchap en goede auenture als
sp ghesochten begeert hadden / komende
tot hun inepninghe ende begheerte. Dit
was dat de Zee dooz haer selhept ende
de toynenten zonder comparatiën hun-
lieden bystant ghedaen heeft / zoo dat sp
varende warē zonder roer / en de Schip-
pers en wisten niet waer sp henē vor-
ten / ende en hadden gheen hope van hun
leven. Ten lesten op eenen morgenstont
in't opgaen vanden daghe / zoo zijn sp ge-
komen aen den voort van d'arnie rootze
daer Donkerschoon was / die de Schip-
pers terstont kenden / want zommighe
van hun die in't Schip waren die wisten
wel dat dien heyligen Heremijt Andalod
daer boven woonde / lepdende daer een
heylighen / 'twelc sp de Jonckvrouwe
van Denemerche gheseyt hebben. Ende
sp wt alsulken pernekel ontkomen zijn-
de / (als vander doot totten leven) beval
dat men haer boven op de rootze lepdē
zoude / om dat sp daer haer devotie by die
heylighen man doen wilde / ende Gode
danken dat hy haer alsulckē gracie ver-
leent hadde. Op desen tijt zo was Donc-
kerschoon aen de Forreynē beneden de
boomen / daer hy dien nacht gherust had /
ende spn leven was zoo na ten epade ge-
komen dat hy gheen veertien daghen en
indepde te leven / ende de menichte van
spn tranē die hy weende ende de slauhept
spns lichaems hadde hem zo zeer t'onder
gebracht dat spn aensicht swert en maer
een bal en was / veel meer dan oft hy ee-
nighe ander groote zierde gehad hadde /
zoo dat hem gheen mensche kennen en
mocht. Als hy die Schip een wijle tijds
aensien hadde / ende dat de Jonckvrouwe
mit de schilcknechten opwaerts quamē /
ende dat spn ghebacht ende spn hope an-
ders niet en was dā de doot te verwach-
ten / alle tghene dat hy van te voren ghe-
hateert hadde met blyfchap / 'twelc was

vzeemde personen t'aensien / alsoo wel
die te kennen als bystant in haer kran-
ke aboutueren te bewysen / desē ende alle
andere dierghelijcke die waren van hem
met grooter desparatiën veracht en ver-
smaet. Zoo is hy van daer gegaen totter
heremitagie / ende zeyde tegen den He-
remijt : Ic hebbe volc gesien wt een Schip
komende die herwaerts komen. Ende
is op spn knien vooz den Outaer gheval-
len / spn ghebede doende / biddende onsen
Heere dat hy spnder zielē ontfemen wil-
de / want hy hoopte hem daer zier hoop-
rekeninghe af te doen. De Jonckvrouwe
met Durin ende Ensl die zijn ter kerckē
in gekomen om hem ghebede te spreken /
ende hebben hem aensichten ontdeckt / die
bedect warē. Donkerschoon spn geb-
de gesproken hebbende / zo is hy opgrisen /
spn aensichte tot hantlieden kerkende ende
neerstlyc ziende / zoo werde hy de Jonc-
vrouwe en Durin kennende : hy is daer
dooz zo verandert / dat hy op spn knien
niet langer staen en mochte / maer is ter
aerden gheballen oft hy doode gheweest
hadde. Als de Heremijt dit sach zo dacht
hy dat hy in spn leste ure moeste zijn / en
zeyde : O almogende Heere / waerom en
hebby gheen barmherticheyt ghecoont
over den ghenen die v noch zoo ghediē-
stich zoude gheweest hebben / ende de tra-
nen liepen over spn wanghen ende wtē
baert / zeggende : Beminde Jonckvrouwe
beveelt uwe knecht dat sp nyp desen man
helpen in spn kamer d'zaghen / want na
dat nyp dunct zoo is dit den lesten dienst
diemen hem doen zal moghen. Zoo heb-
ben hem de Heremijt en Durin met Ensl
in spn kamer ghed'zaghen / ende op een
bedde ghelept dat zeer sober was / zondes
vā iemand bekent zijn. De Jonckvrouwe
heeft Gode ghedaent / en wilde wat gaen
etē op't groene / want sp vander Zee zeer
vermoept was ende sp brachtde den He-
remijt wat mā dat dese was die zo kran-
ke was : De Heremijt zeyde : Het is eē Gid-
der die hier penitentie doet. Zoo moet

De

hy grootelijck misdaen hebben / sprac sy / dat hy op albusdanigen scheypen plaetse dit daende is. **T**is alsoo ghy zeght, antwoorde hy / maer 'tis meer om de ydel vergaenlycke dingen vander weelt, dan om den dienst Gods. **I**c begheer by hem te gaen / sprac sy / om dat ghy zeght dat hy een Ridder is / ende ic zal hier eenighe dingen laten die ic in't Schip hebbe om hem te consofteren ende te liden. **D**oot alsoo / zeyde hy / maer ic zorghe dat sy doot zoo korten nakende is / dat uwen bystant van gheenen doen zyn en zal. **D**e Jonckvrouwe is alleen tot hem ghegaen. **D**onckerschoon verwachte wat hy doen wilde / zoo en wiste hy geenen raet / want liet hy hem kennen / zoo passeert hy't bevel van syn alderlieffste / en doet hy's niet / ende dat de ghene die alle reparatie van syn leven is / van daer schepde / zoo is alle syn hope verloren. **T**en eynde zoo dacht hy dat hem de doot niet zoo swaer oft pijnlyc zyn en zoude / dan syn wtverhoren vziendinne te verstooren en gram te maken / zoo heeft hy vooz hem ghenomen dat hy hem niet laten kennē en zoude in geender manieren. **D**e Jonckvrouwe by hem komende / zoo vzaechde sy: **B**eminde vziende / ic hebbe vanden Heer niet verstaen dat ghy een Ridder zyt / en om dies wille dat alle vzoopersoonen totten meesten deel vande Ridders verobligeert zyn / dooz de groote defensie die syn groote perckelen ons liden bewijzende zyn / zoo ben ic hier tot v ghekomen om v wat te laten van zommighe lieffelijcheit daer ghy v mede onderhouden meucht / die ic in myn schip hebbe. **H**ypen heeft niet een woort gesproken / maer hy heeft bitterlyc gheweent ende versucht / zo dat haer docht dat syn ziele selichael wi schepden zoude / daer sy groot medelijden niet hadde / en om dat inde kamer zeer luttel licht was zo dede sy een kleyn vensterken open dat gesloten was / ende is aen syn vlied ghekomen ende zyn oft hy voer was / en begonst op hem te staen

ende hy desghelijck op haer al waernehmende zuchtende / ende zoo ziende op hem een langhe wijle tijdt dat sy hem niet en kende / want haer ghedacht was verri van daer te vinden op allikeken plaetsen den ghenen die sy zochte / maer sy werd eenen nacht die hem Arcalaus de Conenaer ghegeven hadde met het pfer van syn lantie / als hy hem Oriane wederom ontnomen hadde / ghelijc ghy in't eerste Boec ghehoort hebt / zoo wert sy hem kennende om't ghene daer sy van te voren geen suspitie af en hadde / ende zoch mere kenne dat hy Amadis was / ende zeyde: **O** Godt staet my by / wat zie ic hier / **O**ch Heere ghy zyt de ghene daer ic zoo grooten arbeijt om gedaen hebbe / ende is met haer boort op't vlied gheballen / ende op haer knien mede / kussende syn handen menighe reys / zeggende: **H**eer Amadis hier is wel van noode karinherticheit en vergiffnisse over de ghene die v zoo grootelijck onghelijc ghedaen heeft dooz haer quade suspitie / v stellende in zo swaeren verdriet / waer dooz sy dooz de groote reden ende veel zaken lijdende is / en een leven leydende is veel bitterder dan de doot. **D**onckerschoon nam haer in syn armen / vast aen hem douwende zonder een woort te moghen spreken / zoo heeft sy hem den brief ghegeven / zeggende: **D**esen brief zeynt v Oriane v alderlieffste vziendinne / en laet v dooz my weten / by al dien dat ghy zyt dien zelken Amadis die ghy te voren kiert / die sy zoo zeer bemint / dat ghy (stellende als vergeten het ghene datter gh'passeert is) terstont v zult vinden by haer op haer kasteel van Bloemendale daer met grooter blijfchap gebeter zullen zyn de groote droefheden ende pinnen / daer d'obergroote lijfsoe (die sy t'waerts heeft) een doofake af is. **O**p heeft den brief aenbeert / ende na dat hy dien menige reys gekust heeft / zoo heeft hy dien op syn hert ghelept / zeggende: **O** bedruet hertel' welc zoo langh in tijt niet zoo grooten verdriet wtgheflozt heeft zoo grooten

groeten menschte van tranen) v hebbe mogen onderhouden tot het wterste van de bitter doot. Ontfanght de medeghe, welcke gheen ander tot uwer gesontheyt sijn, sant ghesont en zoude moghen zyn. Aechte van v de wolcken van duyster, tassen daer ghy tot noch toe mede v dert hebt gheueest / neem nu kracht en bro, ticheyt daer ghy mede dienen meucht / ende verdien de groote byleschap die v vberleeste v bewasende is v te verlos, sen vander doot gebende v vlevē. Doen heeft hy den byes open ghebozen om te lesen / luydende aldus.

*Briefvande Princeesse Oriane
aen Amadis.*

BY al die de groote gramscappē die wyantschap komen ende spruyten, verandert worden in ootmoedicheyt (weerdich zijn om te vergeven) wat zal't dan zijn vande gramscappen dewelcke komen ende groeyen wt groote hittigher liefden. Niettemin icen wil my niet ontschuldigē, myn ware vrient, want ic had behooren te aenmercken dat onder voorspoedige ende ghenoechlijke dinghen wel schuylden de ligen der fortuynē, om die tot catijvicheyt te brenghen ende te stellen: Ooc was ic schuldich by redenen te consideren v discretie, v eerbaerheyt die tot noch toe noyt verandert en is geweest in gheen zaken ter werelt, ende boven al de groote subjectie van myn bedruet herte, 'twelc hem anders nergens door ghekomen is dan ghelijc als v herte besloten is, het myne desgelijcx, op en dien dat ooc door eenige avontuere een luttel van syn bernende vlamme iet mocht verkout zijn, myn herte dan dat wetende ende ghevoelende, (eenige ruste van myn dootlijke begheerten van hem begheert zijnde) zoude mogen bygebracht hebben, maer ic hebbe ghedoot als de ghene die staende in syn gheluckigher fortuynē ende in grooter verzeketheyt ende vasticheyt van den ghenen die sy beminnen, daer wt niet willende nemen alzulckē deucht door

suspitie, maer door wils by redenen die sy gehoort hebben, van enige woorden van liechte personen oft klapachtighe van kleynder autoriteyt ende waerheyt, ende noch min van den hden dewelcke begeertē alzulcken grooten blijfchap te verdestrueren met nevel van kleynder listzaemheyt. Alzoo dan myn wterkoren ghetrouwe vrient, als van een beschuldicht persoon, die met grooter ootmoet haer scholdt bekennende is, zoo wilt ontfangen de se myn dienstmaecht, die noch boven het inhout vande brieven v te kennen gheven zal het wterste daer myn leven in is, van welcker (niet dat sy't verdient heeft) maer om reparatie van leven zoo behoortmen barmherticheyt te hebben.

Den byes ghelesen zijnde / de blijfchap die Donkerschoon hadde / was zoo boven mat in groot / (dat gelijckertwijls als hy die doot voozleden doefheyt was) zoo zijn hem de tranen over syn wangen ghelooopen zonder die te ghevoelen. Zoo sloten sy over een / dat sy te verstaen gheben zouden alle de gene die daer quamen dat de Jonchzouwe doot Godts gratie hem van daer niet haer nemende was / doot diē (syn ghesontheyt aengaende) daer gheen ghereetschap en was / dat de ghene die t'schepe gegaen waren / waren wederom op't landt ghekomen om hem t'schepe te helpen. Daer na heeft Donkerschoon eerlijc aen den Herenijt doot lof ghenomen / hem zeggende hoe dat de Jonchzouwe doot de gratie Godts met grooter avontueren tot behoef van syn zalicheyt daer aen ghekomen was / hem vriendelijcken biddende dat hy den last aennemen wilde te reformeren het klooster / 'twelc hy hadde beloofte te doen maken aen den voet bande rootze vande vafte Eplandt / 'twelc hy hem beloofte alsoo te doen / zoo is hy ter Zee ghekomen ende wech ghevaren / zonder dat hy van iemandt bekenet was dan vande Jonchzouwe alleen. Als sy nu te lande ghekomen zijn / en de Jonchzouwe ootlof vande

De Schippers ghenomen hadde / 300 zijn
 sp gherepft den wech in daer syn Alder-
 ltefte was / 300 hebben sy gevonden een
 schoon plaetse op den kant van een rivie-
 re die zeer klaer was / daer by dat schoon
 boomen stonden. Om dat nu de onghes-
 onthept van Donkerschoon een luttel
 tot haer zelven komen mocht / 30 hebben
 sy daer neder gheslagen ende gherust ter
 bedden van haer daer hy (ten hadde ghe-
 weest d'absentie van syn vriendinne die
 hem zoo tozmitterde) tghenoechlijgste
 leven zoude gelept hebben (tot synder ge-
 sonthept bequaem zonde) die inde we-
 reld mochte zyn / want benede de boomen
 zoo groepden daer Pontepuen / daer sy
 aten ende droncken noen ende avondt / en
 des nachts zo rusten sy in hupsen die daer
 by stonden / ende aldus spraken sy vandi-
 hersche doozleden zaken: Onder allen zo
 vertelde sy hem de groote dooshept ende
 benaethept die Oriane lydende was als
 Durin haer de nicumate bracht / en dat
 Mabile ende synopt tet vanden briefen
 wisten te spraken die sy hem ghesonden
 hadde. Donkerschoon insghelyx ver-
 telde haer alle de kranke avontueren die
 hy gheleden hadde / ende tverdytichle-
 den twelt hy op d'arme rootze beleest
 hadde / niet verswighende de sware ende
 diepe ghepeysen / ghenacht met swaer
 versuchten ende menichte vantroen / die
 hem dagelijx in syn memorie quam /
 ende hoe dat Corisande daer gheweest
 hadde / de vriendinne van Dier Flo-
 stan syn broeder / dewelcke groot verdriet
 om synet wil lydende was / twelt (als hy
 aemterre hoe dat sy sterbende was dooz
 haren vriendt / ende hy zonder reden van
 haer alsoo versmaet ende wech ghejrecht
 was) en zake was dat hy zoo na de doot
 gekomen was / en hoe dat hy hare dienst-
 marchden leerde het Liden dat hy
 gemaect hadde / niet meer andere dingen
 dewelcke te lanc waren te vertellen / van
 dewelcke dat hy hem byz ende los ken-
 den / ende beven al vande bitter doot die

hy verwachtende was / 300 ontfinc hy
 groote blyschap ende glorie / 300 groote-
 lyx dat hy binnen tien dagen die sy daer
 rusten / 30 tot hem zelven gekomen was /
 hem syn herte ghetupchde dat hy wapen
 dragen zoude. Daer liet hy hem kennin
 van Durin / en herft Enil den Rebe van
 Heer Gandales syn Doesterheere dooz
 syn schiltnercht ghenomen / niet wetende
 wie hy was noch wien dat hy diende /
 maer hy was wel te vrede dooz syn gra-
 tieuse sprake. Daer na zo zyn sy van daer
 gheschepden / ende binnen vier dagen daer
 na gekomen aen een Klooster van Non-
 nen / twelt hy een goede Stadt was ghe-
 legghen daer sy ober een doezghen dat de
 Jongvrouwe ende Durin voozt tepleen
 zouden / ende hy ende Enil daer blyden
 zouden / verwachtende het bevel van syn
 Meesterse Oriane / twelt alsoo ghedarn
 wert / en sy heeft Donkerschoon ghes-
 ghenoech ghelaten / om dat hy peert ende
 harnas ende habijten niet al dat hy van
 deen hebben mocht / koopen zoude / ende
 eenige juweelt die sy wederom gebracht
 hadde / al wetens ende al willens / om dat
 Durin onder al sulken bederchep we-
 derom reysen zoude metter antwoorde /
 ende ts voozt ghelomen op den rechte-
 wech van Bloemendale / daer sy hoopde
 Oriane haer Meesterse te vinden / alsoo
 sy haer gheseyt hadde al eer sy van hare
 sehtede.

Hoe dat Heer Galzor ende Florestan troc-
 ken wt tvalte Eylande / om Amadis te
 zoeken / ende hoe sy langhen tijdt rey-
 kende zonder van hem iet te vernemen /
 zyn sy ten laetsten zeer misroofich ge-
 komen tot het Hof vanden Koninc Li-
 suart.

Het elfste Capittel.

In den voren hebben wy u vertelt
 hoe dat Heer Galaz ende Flo-
 restan niet Agrais gheschepden
 waren wt tvalte Eylande / om
 Amadis

Amadis te ziele. Maer als sy vele lan-
den doorgereiden hadden / die veel vrom-
seften van wapenen doende / alsoo wel in
bewoonde plaatsen als in bosschagien
maer om dat sy hun voornemen niet en
volbrachten / zoo en wert hier geen men-
ste daer af ghemact. Als het jaer nu ten
ende ghekomen was / ende sy niet met
allen van hem verhoort en hadden / zoo
zyn sy wederom gekomen ter plaetse die
sy in alskanderen beschepden hadden / het
welc was een hermitagie / een halve
mijle van Londen staende / daer de Ko-
ninc Lisuarte was / hopende dat sy daer
ser dan op ander plaatsen (want daer da-
gelijck volc van diverse contrēen ver-
saenden) eenighe nieuware van hunnen
broeder Amadis verhooren zouden. De
eerste die aen de hermitagie ghekomen
is / was heer Galaoz / terstont daer na
Agrates / niet lange daer na heer Flo-
restan / en Bandalin met hem. Als sy in al-
skanderen ghesien hebben / zoo hebben sy
den een den anderen niet groter blijfchap
inden arm genomen / maer als sy nu wi-
sten 'ckleyn profijt dat sy gedaen hadden /
zoo wierden sy zeer bitterlijck weenende /
aenmerckende dat sy-lieden (die zoo ghe-
luckich waren in alle dingen te volbrin-
ghen) daer in ghesaelgeert hadden / zoo
hadden sy kleyn hope dat sy in toekomende
zaken ende tijdt / niet zeer prospereren
en zouden. Maer Bandalin die (om het
verlies van Amadis niet min bedroeft en
was dan sy-lieden) gaf hun allen goeden
moet / zeggende dat hunlieder droefheyt
ende misbaet niet helpen en mocht / maer
dat sy wederom hun reyse op een nieu be-
ghinnen zouden. Te voren legghende het
gene dat sy den heere doen zoude om eenich
van hun allen waer't dat sy in last ware /
want hem verloren hebbende zoo verlo-
ren sy hunnen broeder / en oec den vrom-
sten ridder vander weereelt / zoo heeft
hunlieden goet ghedocht dat sy eerstmael
gaen zouden tot Dof / ende by al dien dat
sy daer van hem niet en verhoorden / zoo

zouden sy alle lande vander weereelt door-
reysen te water ende te lande / ter tijdt dat
sy van sy door oft leuen vernomen had-
den. Mer die opset zyn sy ghereiden na
Londen: die was op S. Jans dach. Als
sy byder stede gekomen zyn / zoo werden
sy in hunnen wech die sy reden / den Ko-
ninc ziende / die daer niet veel Ridder
rydende de eerste eerende was alsoo wel
om dien grooten heylighen dach / als om
dat sy op dien dach Koninc ghekroont
werdt. Als de Koninc dese byz Ridder
wert ziende / zo dacht sy wel datter Rid-
ders van abontueren moesten zyn / ende
is om hunlieden eere te bewijfen / hun te
zamen te ghemoeete gerden / als de gene
die een teghelijck ere bewees en prijfende
was. Maer als sy de Koninc gesien heb-
ben / hunlieden te gemoete komende / zoo
hebben sy hun hoofden ontwapent / wij-
sende heer Florestan welc de Koninc
was / want sy hem te voren noyt meer
gesien en hadde. Als sy bat naerder qua-
men / zoo waren daer vele die heer Galaoz en
Agrates werden kennende / maer nē-
mandt en kende heer Florestan / niet te
min sy scheen hun allen zeer schoon te
zyn / want eer sy hem bat naerder qua-
men / zoo hielden sy hem voor Amadis
ende de Koninc mede / want sy was A-
madis niet ghelijckende van aensichte /
dan eenighe van sy broeders. Als sy by
den Koninc ghekomen zyn / zoo hebben
sy heer Florestan voren gestelt om hem
eere te bewijfen. De Koninc heeft tot
heer Galaoz gheseyt: Op dunct dat dit
is heer Florestan u broeder. Zoo ist oec
antwoorde sy. Zoo begheerde heer
Florestan sy handen te kussen / maer de
Koninc en wilde dat niet consenteren /
maer sy heeft hem niet groter vrient-
schap in syen arm genomen / daer na al-
le d'ander / ende heeft hem gheschiet by
hunlieden niet groter blijfchap / en zyn
na de stede gereden. Bandalin ende den
heere die ontfanghen aensende / daer sy
heer niet afwacker groter eeren dan een
tegher

teghelike ontsaen en aensien plach te zijn/
ende nu hem verloren hebbende / die be-
driegen grooten rou / zoo dat de koninc
met alle de ghene die't aensaghen groot
medelijden daer met hadden : Maer bo-
ven al van Amadis hunlieder Meester
aldermeest / dien sy zeer lief hadden. De
koninc wert vraghende onderweghen/
oft sy niet verhoort en hadden van hun-
nen broeder Amadis maer sy-lieden met
de tranen in d'ogen / antwoordde neen
al wast dat sy nochtans veel landen door
gherepft hadden. De koninc vertrooste-
te / zeggende dat de soynnen vander
weerde alsulcx waren / al ist dat eenighe
vliedende zijn d'avontueren en perijcke-
len met grooter zoichvuldicheyt (hinnen
persoon daer af dencken te wachten) zoo
veel te meer / de ghene die hunlieder stijl
en officie is die te zoeken / stellende hun
leven dupsentfout tot in't wterste vā hun
doot. Daerom dat sy hyn betrouwe zou-
den op Godt stille / dat hy hem alsulcken
gheluckigen man niet gemaect en hadde
in alle zaken om hem alsoo te verlaten.
De nieuware vande koninc vā d. se rid-
ders was terstont in't Hof vā de konin-
ghinne / wāer aff sy met alle d'andere zeer
verlijdt waren : maer boven al de wel-
ghemanterde Glinde / vriendinne van
Agraies / wetende dat hy volbracht had-
de d'avontuere des boochs vande ghe-
troutwe Minnaers / ende Corisande de
weerde vriendinne van Heer Florestan/
betwelcke hem daer verwachtende was/
als ghy ghelooft hebt. Mabile die zeer
verblijt was mette komst van hare broe-
der Agraies / die is ghegaen tot Oriane/
die in haer kamer in een venster gelegen
was met grooter bedruetheyt lesende in
renen boec / tot haer zeggende : Jong-
vrouwe gaet by v Moeder / want Heer
Galaoz zal terstont daer komen met
Agraies ende Heer Florestan. Sy heeft
al weenende geantwoort / zeer zuchtende
al oft haer d'aderen van haer herte ghe-
hoften zouden hebben : Myn vriendinne

waer wil by dat ic hem ga? want ic ben
ten eynde van myn verstandt / zoo dat ic
meer doot dan levende ben / en myn aen-
schijn met myn ooghen zijn ghestelt van
weenen / also ghy zien meucht / maer noch
boven dien / hoe zal ic mogen de Gidders
aenschouwen / in wiens gheselschap dat
ic plach te zien myn Heer Amadis ende
mynen vriendt? wil by my doot hebben/
zeght my dat om de minne Gods / want
de doot heb ic liever te steruen. Daer na
zepte sy al weenende : Och Amadis myn
wtherkoren vriendt / wat zal dese arme
catybighe ongheluckighe moghen doen/
als ic v in't gheselschap van v broeder
niet zien en zal die ghy zoo zeer bemint/
daer ic v plach by te zien. O myn bemin-
de Heere v absentie die zal een zake van
myn doot zijn / en dat niet groote reden/
want ic hebbe ghemaect daer door wy
beyde steruen zullen / zoo en heeft sy haer
niet langer mogen onthouden noch over-
eynde staen / maer is op een bedde geval-
len. Mabile die heeftse vertroost zoo sy
best mocht / zeggende dat haer de Jong-
vrouwe goede en blijde nieuware vren-
ghen zoude. Oriane antwoorde : Als
dese zeer gheluckige Gidders zoo langen
tijt hem gesocht hebben niet zoo grooter
begerten / ende niet verhoort en hebben/
hoe ist dan moghelic dat myn dienst-
marcht die maer tot eender plaetse ghe-
rept en is / hem zoude moghen vinden?
Denct daer op niet / syrac sy / want niet
alsulcker manieren als hy ghebloden is /
zo zoude hy booz alle de weerde vlieden/
maer van uwe Jongvrouwen zoude hy
hem laten kennen waer dat hy oec v re-
bozghen ware / als de ghene die alle re-
creet van v ende hem kennelijc is / ende
datse hem de ghesontheit van syn leven
ende doot mede vringhende is. Oriane
is hler door wat vertroost gheweest / op
staende zoo sy best mochte / zoo heeft sy
haer ooghen ghewassen / ende Glinde tot
haer ontboden / en is met hunlieden ghe-
gaen daer de koninghinne haer moeder
was /

was/maer als de byz Gidders haer ghesien hebben/ zoo waren sy zeer verbljdt/ ende zijn tot haer gekomen weerdichlijcken haer ontfangende. De Koninc zepde tot Heer Galaoz: Merct ghy wel hoe dat v bytendinne Oriane niet wel en is/ ende zeer dzoëve? Heer/antwoorde hy/ic heb groot medelijden met haer / want het is wel reden dat wy allegader haer gediensich zijn in al t'gen: dat tot haer gesontheyt bequaemst is. Oriane zepde al lachende: Myn beminde bytend Heer Galaoz / Godt is de ghene die de zietten geneest / ende de soztupne verandert, daerom alst hem believen zal/ zo zal hy myn ooc gedachtich zijn/maer aengaende dan v-lieden dat v groot verlies toegelien is / verliesende uwen byoeder / dat deert my zeer / want alsoo moet my Godt helpen/tzoude my zeer wel believen dat den arbeit ende de perijckelen (gelijcmen ons zept) die ghy om hem te zoeken geleden hebt/dat daer eenige vucht dooz ghekommen ware na v begheerte / alsoo wel om v-lieder wille/als ooc dat de Koninc myn vader altijt eerlijc van hem gediend was. Joncvrou / zepde Heer Galaoz / ic hope aen Godt dat wy eer lanc goede nieuware van hem verhooren zullen / want hy en is gheen man die hem verbaert dooz grooten aneyt/ daer en is geen Ridder in de weert die hem beter tegen alle perijckelen onderhoude kan als hy doet. Oriane wert hier dooz wat vertroost/en heeft Heer Galaoz en Heer Florestan by haer doen zitten op een ledikant / en nam zeer groote blijfchap Heer Florestan t'aensie/ want hy Amadis zeer wel ghelijckende was/maer d'absentie vanden anderē dede haer therte byken. Mabile die riep Agrates haer byoeder/ende dede hem by haer ende by Olinde syn bytendinne zittē/ die zeer bljde ende vroljke was dat hy onsharent wille d'abontuere vande getrouwe Minnaers volbyocht hadde / twelc sy hem wel betoonde dooz de groote blijfchap ende amoureuus gesicht dat sy hem

bewijfende was. Agrates die bedante haer hoven maten.grootelijc met grooter ootmoet/maer hy en konde haer handē niet ghekussen / om dat t'serret van hun beyden niet gheopenbaert en zoude wordē. Aldus daer met blijfchap zynde/ zoo hoorde sy stemmen ende groot ghe-rucht in't Palleys. De Koninc dede vernemen wat dat bedieden mocht/ zo wert hem gheseyt dat Gandalin ende Durin waren. Als sy den schildt ende wapenen van Amadis gesien hadden/zoo maecten sy groot misbaer / ende de Gidders vertroosten hunlieden. Hoe vzaechde de Koninc/is Gandalin hier? Ja hy Heer Koninc sprac Heer Florestan: tis gheleden wel twee maenden dat ic hem gebonden heb aen den voet vande berch Sanguin/ alomme verneimende enighe nieuware van synen Heere / ic zepde hem/ na dat ic gherepft hadde alle de gheberchten dooz alle plaetsen / maer ic en hadde niet vernomen/ alsoo wast wel synen wille (dooz myn bede) dat hy by my blijden zoude. De Koninc zepde / ic houde Gandalin booz ernē den besten schiltmeest vande weert/so ist wel reden dat wy hem vertroosten. Doen stont hy op ende is derwaerts gegaen Als Oriane hoorde spreken van Gandalin ende vande dzoefhy die hy maecte/ zo verloos sy haer coler/ zo dat sy op haer voeten niet langer staen en mocht. Maer Heer Florestan heeftse gehouden/nemende haer handen om met den Koninc te gaē. Mabile die haer herte wel wist / is by haer ghekommen / ende heeft haer armen op haer schouderen genomen. Oriane zepde tot Heer Galaoz ende Heer Florestan: Myn beminde en ghetrouwe bytenden / ist dat ic v niet en kan spreken ende eeren als ic schuldich ben / dat en zuldy my niet wjten / maer de groote krancke die ic hebbe die daer of d'oofsake is. Joncvrouwe / spraken sy/ dat is goet te ghelooven / want aenghesien de groote begheerte die in ons is om v dienst te doen in wat zaken dat ooc zij/

zoo en zout geen reden zijn / en en zoude eenighen loon dooz v groote jonst ende deuche volgende zijn / zoo zijn sy van haer ghescheyden ende by den koninc gegaen. Oriane is tot haer kamer ghegaen / ende op haer bedde gaen liggen swaerlyc ver- suctende om iet te weten met grooter begheerten vanden ghenen die sy meer dooz wille dan dooz reden van haer ver- jaecht hadde ende heel verbyzemt / doen zepde sy tegē Mabile: *Wyn* waer byen- dine / van dat ic hier in dese stadt van Londen gekomen ben / zoo en heb ic noot gheweest zonder verdriet en benauchtich- van herten / zoo zoudt my wel goet dunc- ken (ist dat ghy't goet vint) dat wy zom- mighe dagen op myn kasteel van Bloemendale / 'welc een plaspante plaetse is / ons gaen vermaken / nochtans al ist dat ic in myn herte vast houdende ben dat ic in gheen plaetse ter weert rust hebben en zal / zoo dunct my nochtans na myn fantasie / dat ic daer bovē ergens eenigen troost vinden zal. Mabile antwoorde: *Ghy* behoort dat te doen zoo wel om de- ser zake wille / als ooc oft v dienstmaecht v eenighe goede tijdinge bracht zuler als wy begheeren / zoo zoudt myn moghen zonder senich belet niet alleen dooz de bliscchap van hier maer bliscchap gheven den ghe- nen die dooz groote reden / aenghemect syn groote voozleden droefheyt / de blij- schap toebehoorende is / 'welc hier zijn- de / (van d'een noch ooc van d'ander) niet verbliden en zout mogen. Ic bid v / sprac Oriane / laet ons dit te wercke legghen. *Tis* van noode / zepde Mabile / dat ghy't wien vader ende moeder eerst te kennen gheeft / want toe welbaert van uwe za- lichheyt die sy begheerende zijn / zoo zullen sy al doen dat ghy begheert. Dit kasteel van Bloemendale was gheleghen twee mijlen byten Londen / ende was klep- ne / maer 't was de ghenuechlijgste plaetse die in alle dat land zyn mocht wāt 't was gheleghen in een boschagie aen den hoe- van een geberchte / rontom besloten met

boomgaerde / daer vele kostelijcke byuch- ten op groepde / 'en noch niet ander hoo- ghe boomen / waer in dat stonden veel- derhande bloemen van diverse mante- ren / welke boomgaerden zeer wel ghe- maect ende gheordonneert waren. Bin- nen dit kasteel waren schoone zalen ende schoone kameren die zeer rijckelijc ghe- stoffert waren / ende in die pytelen wa- ren schoone fonteynen van kostelijc wa- ter / overdeert met boomē die alle het jaer dooz bloemen en byuchten droegen. Zoc- ghebeurde op eenen tijdt dat de koninc daer quam jagen / met hem hebbende de koninghinne ende haer dochter: Als hy mercte dat syn dochter groote genuecheit in dit kasteel nam om dat zoo plaspant was / zoo heeft hy't haer ghegheven al- booz haer eyghen / ende een boochscheute werck vande poozte des kasteels / zoo stont een Abdijc van Joncvrouwen / die Oriane daer hadde doen stichten / na der tijdt dat haer toebehoorde / waer in dat woonden vrouwen van heyligh leven. Zo heeft Oriane dien avont met de ko- ninc en koninghinne ghesproken / beghe- rende consent om daer zommige daghen te blijven / 'welc sy haer ghewillichlijc consenteerden. Kortz datt na zoo is de koninc eens ter tafelen gheseten / en ne- fens hem Peer Salaoz / Agrates en Flo- restan / zeggheende tot hunlieden: Ic be- trouwe in Godt myn beminde vriende / dat wy eer iet lanc goede nieuware van Amadis verhooren zullen / want se heb- wtghesonden dertich van myn Ridders- vande vroomste die ic in myn Hof hebbe / ende sy al dien dat sy anders geen tijdin- ghe en byngen / zoo neent ghylieden alle de ghene die ghy begeert / ende zoect hem daer't v bestien zal / want behoortlijc is datmen om hem arceyden zoude om te zoeken / maer zoo veel bid ic v dat ghy zoo langhe toeben wilt ter tijt toe dat ic een baralie gepasseert zal hebben: die be- terckent is tegen den koninc Elbau van Pylant / welc een machtich gepysen ko- ninc

sine is ter wapenew. Hy was ghehou-
 den een dochter vanden Koninc Abies/
 die Amadis versloech. Desen slach zoude
 zijn hondert teghen hondert / de reden
 waerom is dese. Het Koninkrijc van Pz-
 lant was schuldich te gheben de Konin-
 gen van groot Bizetagnien eenige ryfen/
 ende dat sy over een gekomen waren / dat
 hy al dien Koninc Lisuare verwinde-
 bleve / zoo zouden de ryfen ghedobbeleert
 worden / en de Koninc Elidan zoude sy
 vassael blijven / maer bleef hy verwon-
 nen / zoo zoude hy ten eeuwighen daghen by
 zijn : Ende na dat hy verstaen hadde (na
 't volc dat hem gereet maecte tegen hem)
 zoo zoude hy wel behoeven de syne ende
 alle syne vrienden. Als dese byzidders
 den Koninc hadden hooren spreken / zoo
 zijn sy gebleven al waer teghen hunlieder
 danc / wāt sy liever op de repse van Ama-
 dis gheweest hadden / daer sy groote be-
 gheerte toe hadden om na hem te verne-
 men alst wel reden was : maer sy zouden
 hun geschaemt hebben dat sy den Koninc
 in al sulcken last ende perijckel niet ghe-
 dient en zouden hebben. Doen de tafel
 opghenomen was / Oer Florestan ont-
 boot Gandalin dat hy Mabile gaen be-
 soechen zoude / want sy't hem ghebeden
 hadde / twelc hy ghedaen heeft / maer als
 sy in al anderen werden ziende / zoo en
 konde sy hun niet onthoude van schygen.
 Gandalin zeyde : Och Jonckvrouwe wat
 onreden heeft Oriane teghen u en u ghe-
 slachte g. bruyt / want sy verdoeven heeft
 den byzonnigen Ridder vander weerdelt.
 Och hoe qualijc is besteedt dat ghy haer
 opt dienst hebt ghedaen / aenghesien dat
 sy't u zoo qualijc gelooft heeft / en boven
 al den genen die haer noyt noch in wooz-
 den noch wercken gefaelt en heeft / Godt
 heeft zeer qualijc al sulcken schoonheyt in
 haer besteedt / en alle haer ander gratien /
 aenghesien dat sy verract in haer hadde /
 maer bar. dit quaet zoo weest ic wel dat
 daer niemant meer aen verloren en heeft
 dan sy alleen. Och Gandalin / sprac sy / te

led u dat ghy dit niet zegghe en wilt /
 want ghy zoudt groot onghelijc hebben /
 want sy't ghedaen heeft dooz groote van-
 ghelicheit endes waerheyt dooz zommighe
 woorden die haer gheseyt waren / waer
 wt dat sy met groote reden wel suspitte
 hebben mocht / denckende dat sy van u
 heer vergeten was / ende dat hy een an-
 der met groter affectien beminne-
 was / maer hoe dat nochtang den byzef
 geschiedt was dooz groter gramschap
 ende boozt ghesonden / zoo en dacht sy niet
 dat daer zoo groten quaet dooz gheko-
 men zoude hebben / maer ghy moet wel
 weten dat ghekomen is dooz de groote
 vperighe liefde die sy te hem waerts dra-
 ghende is. O Godt / sprac Gandalin hoe
 is daer in gefaelgeert het groot verstant
 van Oriane ende van u en vande Jone-
 vrou van Denemerkke / denckende dat
 myn heer zulke dwalinghen ghebruy-
 ken zoude teghen de ghene waer dooz hy
 (om minste graminste woort hiet welcke
 sy in haer herte draghen mocht / na de
 groote byese die hy heeft om haer gram-
 te innot / hem levende onder d'aerde stel-
 len zoude : maer wat woorden mochten
 dit zijn / die overstant van vallen zoo ge-
 turberet hadde / om te laten sterben den
 byzonnigen Ridder die opt geboren was.
 Dat was van Ardan de Maen / zeyde
 Mabile / denckende dat daer dooz d'eere
 van synen Meester vermeerderet zoude
 worden die heeft haer die woorden ghe-
 seyt. Doen vertelde sy hem alle tghene
 ghy passeert was aengacnbe de byz stuc-
 ken vanden sweerde als in't eerste Boec
 vertelt is / maer en gheloof niet Ganda-
 lin dat te noch de Jonevrouwe van De-
 nemerkke daer niet meer en mochten toe
 gedaen hebben / want de gramschap van
 Oriane was al sulck / denckende dat een
 man dien sy boven maten lief hadde / dat
 hy haer om een ander laten zoude / zoo en
 heeft sy haer herte niet konnen bedwin-
 ghen oft stillen / booz dat sy dien byzef ge-
 fonden heeft / zonder ons wetē / waer dooz
 sy ons

sp ong al te zamen op't wterste van onse
doot gheboort heeft / maer gheloofte dat
doozwaer dat sint dier tyt dat sy vā Du-
rin gheweten heeft 'tghene dat Amadis
dede / sy gheweest is met alsulcken ver-
driet ende ygne / dat wy daer dooz ver-
troost hebben gheweest / (aenhoorende
't groot jammer ende verdriet van Ama-
dis) dat wy om spnen't wille behoorden
te hebben. Als dese redenen tusschen
Gandalin ende Mabile geschieden / zoo
was Orlane inden eenen hoec van haer
kamer ende hoorde al 'tghene sy spraken.
Als sy nu hoorde dat sy daer niet meer af
en spraken / zo is sy by hantieden gekomē
als oft sy daer niet met allen af ghehoort
en hadde. Als sy Gandalin wert ziende /
zoo wert haer 'thert bevende / en en kon-
de haer niet onthouden / sy moest op een
bedde vallen / ende zepde zeer bitterlyc
schrypende / zo dat sy nau spraken en kon-
de : **G**andalin dat v Godt bewaren
ende goede avontuere verleenē wil / doet
nu 'tghene dat ghy schuldich zijt te doen /
zoo zult ghy volbrengen 'tgene daer ghy
in verobligeert zijt. Joncvrouwe / sprac
hy al weenende wat is v bevel : Dat ghy
mij doot laet / zepde sy : want ic heb uwen
Heere gedoot zonder reden / ende ghy zijt
schuldich syn doot te waken / want hy
zoude v doot waken had v iemand doot
gheslaghen doen wert sy zoo zeer bukten
kennisse / als oft haer ziele wten lichaem
geschepden zoude hebbe. Gandalin was
zoo zeer t'ontpas dat hy wel ghewilt had-
de dat hy daer niet ghekomen en hadde
gheweest. Mabile heeft water genomen
ende in haer aenschijn geworpen / zoo dat
sy tot haer zelven gekomen is / zuchtende
ende haer handen wzinghende / zepde : **G**
Gandalin waerom toefdy te doen 'tgene
dat ghy schuldich zijt te doen : Doozwaer
v vader en zoude niet hebben te doen het
gene dat hy behoorde. Myn wtverkoren
Heesterse / sprac Gandalin : Godt wil
mij beschermen van alsulcken ongetrou-
wichheit te gebuycken / waer't dat ic dat

alleenlyc pefde / zoo zoude de meeste ver-
raderge vander weerdelt zyn / niet alleē
een maer twee / aengemeret dat ghy myn
Heesterse zijt / ende Amadis myn Hee-
ster / want ic ben dit wel zeker dat hy v
v doot niet een ure leven en zoude / ic en
hadde nimmermeer ghehoopt alsulcken
raet van v t'ontfanghen zoo veel te mee-
dat myn Heester Amadis niet dootdē ei-
is / want de doofheit en granschap (di
hy dooz v groot veroyet gheschadt heeft
die stont in syn handen om die te liden en
laten passere / maer niet de doot / dan als
Godt believen zal / want zoude hem ons
Heere alsulcken eynde verleent hebben
hy en zoude hem int beginsel zoo ghesluc-
lich niet ghemaect hebben : Daerom bit
ic v Joncvrouwe dat ghy't oec dooz zoo
vast houden wilt / dat alsulcken man zoo
zeer gepreest inde weerdelt als hy is / Godt
nimmermeer en laet geschien zonder re-
den te doen steruen. Dese woorden ende
meer ander dierghelycke zepde hy om
haer te troosten / die haer zeer wel con-
forteerden. Doen zepde sy : Myn getrou-
we vrient Gandalin / morgen vooch zoo
zal ic repen na myn Kasteel van Bloe-
wendael / daer ic wil verwachten 't leven
oft de doot / na de nieuware die ic verne-
men zal en ghy versoect ons / want Ma-
bile zal om v zepden / want ghy neemt
mij veel ynen en doofheden af die myn
herte beswaren. Joncvrouwe / zepde hy /
ic zal also doen / ende alle 'tghene dat ghy
mij bevelende zijt. Hier mede zoo is hy
van hantieden gheschepden / ende is ghe-
passert doozby daer de Koninginne
was / die hem geroepen heeft / ende heeft
hem dooz haer doen zitten / ende hebben
veel sprake gheschadt van Amadis zaken /
zo dat dooz 't groot verdriet dat sy hadde /
de tranen wt hume oogen geloopen zyn.
Zoo heeft haer Gandalin gheseyt : Eer-
werdighe Koninginne ist dat ghy dooz
hem bedruet zijt / dat en is zonder reden
niet / want hy grootlijc v di naer is.
Dat noch meer is / sprac de Koninginne /
ende

ende een goet beschermmer / Gode wil ons
 van hem gorde menmare verleenē / daer
 by dooz vertroost mogen worden. Gan-
 dalin aldus daer zijnde / zoo heeft hy op
 een zijde vanden Pallepse zien zittē Heer
 Galaoz ende Heer Florestan / ende Co-
 rissande by hunlieden zeer blijde zijnde / sp
 docht hem een zeer schoone vrouwe te
 zyn want hy haer van te voren noyt ge-
 sien hadde / noch en wist niet wie dat sp
 was zoo verzachde hy der Koninginne /
 wie dat de schoone vrouwe mocht zyn /
 die met alsulcken blijfchap de twee ghe-
 broeders toe sprac. De Koninginne heeft
 hem gheseyt wie dat sp was / en de reden
 waer dooz sp Heer Florestan zeer bemin-
 de / ende dat sp om spneut wille daer zoo
 lange ghehoofd hadde. Als Gandalin dit
 ghehoort heeft / zoo zeyde hy: By al dien
 dat sp hem bemint / zoo mach sp haer wel
 vermeten / want in hem is alle deucht /
 brusch / pt / ende vromicheyt / men zouder
 zeer luttel vinden al reysdemen de wer-
 rekt dooz spns ghelijc ter wapenen / daer-
 om eerweerdige vrouwe / waer't dat ghy
 Heer Florestan wel kendet / ghy en zout
 geenen anderen Ridder dooz hem lifsen.
 Dat schijnt oot aen syn wesen wel / sprac
 sp / want een man van alsulcken geslachte
 alsoodanige Ridder daer in te hebben
 die zo vroom ter wapenen zyn / zo waer't
 onreden dat hy hunlieden niet ghelijc zyn
 en zoude / zo veel te meer na het wtwijfen
 spnder dispositie. Aldus was Gandalin
 houtende met de Koninginne / ende Heer
 Florestan met syn vriedinne / haer groo-
 te liefde bewijfende / want boven al dat sp
 zeer schoon ende rijc was / ende hem zoo
 grootlijc beminde / zonder iemandt ter
 weerelt haer vrientschap gunnende / zoo
 was sp van afkomst van d'older edelste
 ende hooghebornen Zaven die in groot
 Bretagnien zyn moechen. Daer sprac
 haer Heer Florestan aē in presentie van
 Heer Galaoz / dat sp zoude wederom tot
 hare lande reysen / ende dat hy met Heer
 Galaoz ende Graaf haer conuoperen

zouden twee dachreysen / en zoo jaen als
 sp van Amadis iet verhoort hadde / ende
 de batalie ghepasseert zijnde / die de Ko-
 ning beschepden hadde / by al dien dat hy
 levendich ontkomen mochte / zoo zoude
 hy by haer komen ende blijven in hare
 lant eenen langhen tijt woonende. Dat
 moet Gode gebe / sprac sp / dat ghy kort
 van Amadis gorde eydinghe verhooren
 moet / op dat ghy u belofte na komen
 meucht / wāt ic ben daer dooz vertroost.
 Zoo zyn sp t'zamen tot den Koninc ghe-
 gaen / ende Gandalin met. Dien avont
 zoo heeft Oriane vanden Koninc en Ko-
 ninginne oozlof ghebeden / dat sp des an-
 deren daerhs reysen mocht na Bloemen-
 dale / twelc sp haer geerne consenteerden /
 zoo hebben sp Heer Guinedan bevolen /
 dat hy in't opgaen vanden daghe met
 haer en met Mabile en d'ander Vrouwe
 en Maechden / haer zoude gheleiden in't
 Kasteel / en dat hy terstont wederom ko-
 mē zoude / daer latende alsulcke dienaers
 als behoort was / ende pooziers om
 t'Kasteel te bewaren. Heer Guinedan
 dede bereyt maken al 'tghene de Koninc
 bevolen hadde / ende is vooz den daghe
 met Oriane ende d'andere gereys / ende
 zyn wel vzoech te Bloemendale gekomē.
 Als nu Oriane de plapfante plaetse zoo
 versch van bloemen en boomen aensach /
 ende klaer water met conduyten en font-
 eynen / zoo wert sp zeer verblift van her-
 ten ende verlicht van geeste / haer betrou-
 wen in Godt stellende / dat daer komen
 zoude den ghenen die haer leven verma-
 ken zoude / want zonder hem zo en mocht
 sp de doot niet ontgaen. Als sp daer ghe-
 komen is / zo heeft sp aen Adalase d'Ab-
 disse gesonden / dat sp haer de sleutels van
 den Kastele zeynde zoude / ende van een
 winckel daer sp in eenē boomgaert dooz
 gingen vast by t'Kasteel / dewelcke sp ge-
 geven heeft de pooziers die haer vader
 daer met haer gesondē hadde / hunlieden
 bevelende dat sp dagelijc de poozten wel
 aupten zouden / ende de winckellen / ende
 gheben

gheben des abonts de sleutels wederom
d'Abdisse van't Klooster / om dat sy die
tsnacht bewaren zoude. Als Oriane haer
in alsulcken plaspanten plaetse ghesien
heeft/zo heeft sy haer handen tem Hemel
gherepet/zegghende in haer zelven: Och
Amadis myn vriet / die is de plaetse daer
se v begheere aligt by my te hebben/ en se
en zal nimmermeer van hier scheyden/
ter tijdt toe dat se v zien zal / maer is die
niet moghelijc te gheschien / zoo zal v ab-
sentie my hier doen sterben. Daer en myn
bemint v zient/laet nu v beleeftheit my
bystaen ende doet my secours / want ic
sterbe: hebby hier voozighdes myn bevel
volbrycht ende noyt ghesaelgeert/ zoo is
my nu secours ende bystandt aldermeest
van noode/ zoo bid ic en bevel v dat ghy
my bystaet en verlost my vander doot/
daerom myn ghetrouwe wterkoren
vrient/en wilt niet toe v/want ic beveel
v dooz de groote heerschappie die ic ober
v hebbe. Aldus was sy een langhe wijle
van haer zelven/ niet wetende sy en was
sprekende met Amadis / in zulcker ma-
nieren als of sy by haer gestaen hadde.
Maer Mabile die heeft haer metter hat
genomen ende heefse op een zetel geset
welc by een schoon Fonteyne stont/van
daer zo is sy tot haer logus gegaen/daer
zeer rijckelijcke kameren binnen waren
ende een pzeelken het welcke vooz haer
kamer-deure stont met dyp boomen die t
al bedecten / zoo dat daer gheen sonne in
schijnen en mocht. Oriane die zepde tot
Mabile: Ghy zult weten dat ic de sleu-
tels hebbe doen byngen daechs/om die
wille dat Gandalin die doet na maken/
oft myn abontuere alsulcx ware dat A-
madis hier quaem / dat wy hem mochte
dooz den boomgaert ende dooz't winckel
binnen laten komen. Dat's goeden raet/
sprac Mabile. Alsoo passerden sy daer
dien dach ende nache / al wast met groo-
ter zorchvuldicheit ende angst / om de
Jonchvrouwe van Denemercke die sy ver-
wachtende waren, Des anderen dachs

is Durin daer ghekomen/ ende de vooz-
tier heeft Mabile de wete gedaen dat een
schilcknecht Oriane begeerde te spreken.
Sy zepde/laet hem binnen komen/want
hy een ghetrouwe schilcknecht is / ende
is met ons opgeboet / zoo veel te meer
om dat hy is de vzoeder van Amadis van
der bozt/die sy t'samen gesogen hebben/
dat Godt hem bewaren wil. Dat wilt
Godt geben/sprac de vooztier/ want het
ware een groot verlies vooz de weereelt/
dat alsulcken vromen Ridder zoo vroom
ter wapenen verloren ware. Ghy zeght
waer / zepde Oriane / nu gact en doet
Gandalin binnen komen. Sy keerde
haer tot Mabile/ende zepde: En ziet ghy
niet hoe dat Amadis bemint ende gracht
wozt van een teghelijc/dat noch meer is/
van slechte lieden die luttel verstant heb-
ben. Ic aenmerct wel/antwoorde Ma-
bile: maer wat zal ic nu anders doen dan
sterben dooz den genen die van een sege-
ghelut zoo zeer ghepresen ende b'klaecht
wordt: hy bemindde my veel meer dan
hem zelven/maer ic ben d'oofte van syn
doot. Vermaledicht zij d'ure daer ic in ge-
boren ben / aenghesten dat ic dooz myn
boosheyt ende raserijc dooz quade sus-
spitie alsulcken onreden gebuyet hebbe.
Swijcht daer af / sprac Mabile/ en hebt
goeds hope. Hierentusschen zoots Gan-
dalin binnen ghekomen / die van hant-
den zeer wel onthaelt was sy hebbe hem
nessus haer doen zitten / zoo heeft hem
Oriane vertelt hoe dat sy de Jonchvrou
van Denemercke ghesonden hadde met
ten brief die sy aen Amadis gheschreven
hadde/ en den inhout van dien/hem vza-
ghende: Dunct v ooc Gandalin dat hy't
my vergheben zal. Jonchvrouwe ghy
spreect zeer vzeint/zepde sy: Het schijnt
aen v t'aenhoort dat ghy syn herte noch
qualijc kent/want dooz t'minste woort
inden brief staet zo zoude hy onder d'aer-
de kruppe waer't dat ghy't hem beaelt/
hoe veel dan te meer te komen tot uwen
ghebode/ende boven al als de Jonchvrou
dien

dien bylef hem draghende is: Jonckvrou
 te ben daer dooz zier verblgt om dat ghy
 my dit gheseyt hebt / want al waer't dat
 hem alle de werelt zocht / zo en zout niet
 ghenoech zyn om hem te vinden / als de
 Jonckvrouwe als ene / aenghesien dat hy
 hem van my verhozen heeft / zoo en ge-
 loove ic niet dat hy hem van iemandt ter
 werelt openbaer zoude dan haer. Daer-
 om Jonckvrou dooz de hope vande goede
 eydinghe die sy u brengen zal / zoo en laet
 niet ghy en moet een ander leven aente-
 men / op als hy komen zal / dat hy u niet
 en zie verandert van uwe schoonheyt / oft
 anders hy zoude van u vlieden. Oriane
 verbljde haer in't ghene dat Gandalin
 zepde ende heeft hem gheseyt: Doe dunct
 u dat ic zooleelge ben. Op heeft gheseyt:
 Ist dat ghy't u zelven laet duncken dat
 ghy't zyt / zoo gaet en bercht dat niemant
 en zie. Om dier zaken wille zoo ben ic op
 myn Kasteel gekomen op avontuere oft
 Amadis hier quaem en vlien wilde booz
 my dat hy niet en zoude mogen. Oft al-
 soo ware / sprac Gandalin / dat ic hem in
 dese ghevanckenisse aensten mochte / out-
 dagen zijnde van die andere u liefde hem
 inhoudende is. Daer na hebben sy hem
 de leutels gheroont / hem bevelende dat
 hy diergelicke na zoude doen maken / om
 dies wille als sy Meester komen zoude
 (als sy wel hoopten) dat Oriane volbrin-
 ghen mochte zonder eenich hinder t'ghene
 dat sy hem onthoden hadde / dat sy hem
 daer by haer houden zoude. Gandalin
 heeft de leutels ghenomen / ende is na
 Londen gherept / ende heeft die na doen
 maken / ende heeftse hunlieden gedragen.
 Mabile heeft Oriane die gheroont ende
 zepde: Jonckvrouwe / dese leutels zullen
 een oorfake zyn met u te doen versamen
 den genen die zonder u niet levē en mach.
 Als de maeltijt ghebaen is / ende dat alle
 'chole vanden Kastele te rusten is / zoo
 laet ons die gaen proeven. Als de maelt-
 ijt gedaen was / zoo zepde Oriane: Laet
 ons gaen / Godt gheve dat sy vermaken

moet t'gette dat dooz myn Kastele zin-
 nen zoo schadelijc is ghewest. Malkan-
 deren metter handt nemende / zoo zyn sy
 bepde by dachter ghegaen totten win-
 ketten / waer dooz men inden boomgaert
 quam. Als sy nu by het eerste ghekomen
 zyn / zoo sprac Oriane: Och lieve Mabile
 ic sterbe vā daer / wāt ic en heb de mach-
 niet met u te gaē. Mabile nam haer met-
 ter hant / en zepde al lachende: En vrees
 ghy niet met allen / want waer dat ic ben
 ic zal u beschermen / want ic ben de Rich-
 te vande vroomsten Ridder der werelt /
 ende ic ga in synen dienst / laet myns wel-
 gade zōder vrees. Oriane en mocht haer
 niet onthouden van lachen / zeggende:
 Aenghesien ic in u hōde ben / zoo en wil
 ic niet vreesen / na t'groot betrouwen heb-
 welc ic heb in u groote vromicheyt van
 wapenen. Als ghy my booz alsulcx hou-
 dende zijt / (zepde Mabile) zoo laet ons
 dan voort gaen / zoo meuchdy zien hoe ic
 dese avontuere volbringhen zal / ende by
 al dien dat ic daer in faelgeerde / zo sweer
 ic dat ic van al dit jaer schijdt aen mynen
 hals hangen en zal noch sweert aen myn
 zijde goeden. Zoo zyn sy al lachende ghe-
 komen aen't eerste wincket / twelc zōn-
 der eenich belet opengegaen is / ende het
 ander desghelijcx / zoo dat sy den boom-
 gaert over al ghesien hebben. Oriane
 vzaechde: Doe zullen wy't nu voort ma-
 ken / want aengesien dat desen muir van
 den boomgaert zoo hooghe is / zoo en zal
 Amadis daer niet wel over moghen ko-
 men. En zo zocht ghy daer niet booz sprac
 Mabile / want ic hebt al voort u ghesien:
 daer de muir versaemt metten anderen
 muir / daer is eenen hoec aen / ende wy
 zullen een groot hout van bukten daer
 aen doen werpē / dan zullen wy hem met
 de handen optrecken / zo zal hy met klep-
 ue moeyte over komen / maer dese stou-
 ticheyt behoort u toe / ende ghy zult ooc
 den loon daer af hebben. Oriane heeftse
 met haren doec gh'griepen / afreckende
 heeft sy dien ter aerden gheworpen / dus
 hebben

hebben sy beyde t'zamen een langhe wijle met v'ruichde daer geweest. Doen hebben sy de winckerten wederom toeghesloten/ende sy te ruste ghegaen. Als Oriane in haer bedde gaen zoude/ zo zeyde Mabile: Ic bid onsen Heere dat ic v hier versamen mach met den Capiteyn die vol desperatie is/ want hem zeer wel van noode is. Oriane antwoorde: Dat wil Godt believen dat hy hem en my barmhertich wil zijn. Wat Godt aegaet/ sp'ac Mabile en hebt daer geen achterdenken in / want hy zal alsulcken remedie daer toe vinden als hem goet duncken zal: Eet/dyinct en rust wel/ op dat v schoonheyt wederom kome / zoo veel als ghy daer aen verloren hebt/ ghel'ge als Gandalin v gesept heeft. Aldus hebben sy dien nacht gherust / niet meer gerustheyt dan sy te voren ghedaen hebben. Des morgens v'roech na datse Godt gedient hadden/ zoo zijn sy in't neerhof ghekomen en v'coorts inde schoon boomgaerde daer de schoon Fonteynen in stonden / zoo zagen sy dat Gandalin alreede gekomen was/ die tot hunkeder bevel alle daghen van Londen quam om hunkeden te besoecken zoo hebben sy hem met haer ghelept in't p'teel vande dyp schoone boomen/ doen zeyden sy hem hoe dat de sleutels zeer wel ghemaect waren/ende de woorden die Mabile ghesproken hadde als sy die p'roefde / daer sy zeer om werden lachende. Ende hy vertroc hunkeden tegene dat hy Amadis gheseyt hadde om hem te conforteren 't'quare van Oriane / en dat hy hem door groote gransichap die hy daer door nam/ byna doot geslagen hadde en dat hy om dier zaken wilter wijlen dat hy slapende was / synen zadel en syn tuch ghebozghen hadde/ende heeft hem inde geberchten gelaten / zoo dat hy noot sint dier tijt van hem iet verhoort hadde/ daerom / want ic hem groote leughenen te verstaen gaf / uwen persoon aengaende/ zo moest ic ooc terstont alsulcken loon daer af ontfacen als die weerdich was/

want als ic ontfyzotte en bevonden hadde dat hy gherust was zonder my/ hadde ic eenige scherpte van messen gehadt/ ic hadde my zelven het leven ghemomen. Oriane zeyde tot hem: Och Gandalin/ om de minne van Godt zeght my niet meer / want ic ben wel versckert dat hy my grootelijc bemint zonder bedroch/ ghy doet my 'therte byken/ want 't leven ende de doot (door de goede oft contrarie nieuwaren/ die my van hem komen zullen) die begheere ic ontfanghen/ eer my meer angst ende pijnen (boven alle die ic gheleden hebbe) overkomen.

Hoe de Koninc Lisuart ter maeltijt zittende / daer een vreemt Ridder in volle wapenen binnen ghekomen is/ende de Koninc ende alle die van synen Hove ontzeyt heeft/ende wat Heer Florestan met hem ove quam / ende hoe Oriane vertroost wert/ ende Amadis ghevonden.

Het twaelfte Capittel.

De Koninc Lisuart aen sy n' tafel zittende / ende de lakenen opghenomen zijnde/ zoo begeerde Heer Galaos/ Florestan/ en Agatans oozlof te nemen om Corisande te ghelepen / zo is binnen den Dalcysse gekomen een vreemt Ridder al ghewapent/ wiggenou sy n' hooft ende handen/ende twee schilckinechte by hem / hy had in sy n' hant eenen b'rief met v'ns zeghels / sy n' knien buygende/ heeft hy dien den Koninc ghegeven z'ggheende: Heer Koninc laet desen b'rief lesen/ dan zal ic te kennen geven d'oorfacke van my n' komste. De Koninc heeft n' gelesn/ ziende dat hy van zekerheyt ende geloove was / zoo heeft hy ghesproken: Nu meuchdy wel zeggen al'tgene dat v beliest. Heer Koninc/ sp'ac de Ridder/ ic ontf'gge uwen persoon en al v' bassalen ende v'rienden/ van wegen Samongomad de Heuse vanden brandende poel/ en Cartadaque sy n' Hebe de Heuse vande roode Toreen/ Heer Ouedzagant/ de

de broeder vanden Koninc Abies van
Vylant/ ende Arcalaus de Toobenaer/
ende laten v dooz my weten dat sy alt za-
men uwe doot ende van alle die in v hul-
pe zijn mogen ghesworen hebben: Noch
ontbieden sy v dat sy v niet ghesaender
hant met alle hun groote ende machtige
vrienden zullen tegen v zijn in bystande-
hept vande Koninc Eildan/ alwaer ghy-
lieden hem binden zult inden slach dien
ghy t'zamen bestemt hebt: Doch ist dat
ghy v dochter Oriane wilt gheben der
schooner Madasime/ dochter vande booz-
zede Famongomad tot eē diestmaecht/
zoo en zullen sy v niet ontfegghen / noch
doo v vanden niet zijn/ en hy zal Oriane
syn sone ten houwelijc geven/ als hy zien
zal dattet ijt is/ want hy alsulcken heer
is / dat v lande aen hem wel besteedt zal
zijn ende het syne mede: Daarom heer
Koninc aenmeret nu welc v best goet
duncken zal / weder den peys ghelgt sy
dien begheerende zijn / oft de meeste oor-
loghe die ghy nimmermeer houden en
meucht tegen alsulcken machtigen volc.
De Koninc heeft al lachende geantwoort/
als de ghene die syn ontfeggen zeer luttel
achte/ zeggende: Heer Ridder het is
veel beter de perijckeluse oorloghe / dan
den onerlijcken peys/ want ic zoude zeer
quade rekeninghe gheben den oppersten
Heere/ die my in alsulcke groote hoocheit

gestelt heeft/ waer't dat ic die dooz kleyn-
moedicheit van herten en niet zo groote
oneere / dalen ende ter neder zoude laten
vallen. Met dier antwoorde zo meuchdy-
repfen: Maer zeght hun allen dat ic veel
liever d'oorloghe alle de dagen myns le-
vens begheeren zoude tegen hunlieden/
ende irt eynde daer in te sterben / dan ic
zoude oetroyeren den peys die sy my eys-
schen. Maer zeght ghy my / waer dat
myn Gidders hunlieden binden zullen/
oy dat sy dooz hun moghen weten dese
myne antwoorde die ic v gegeven heb-
be? Inden brandenden voel antwoorde
de Ridder/ daer zalmense vinder wie dat
se begheert te spreken / het welcke is irt
Eplandt ghenaeint Dongaze/ alsoo wel
hunlieden als de gene die met hun inden
slach zullen zijn. Ic en weet niet/ sprac de
Koninc/ aenghemeret de conditien vande
Keusen / oft myn Ridder zoude moghen
over ende weder by zijn. Hier booz en
dofdy gheen vreesse hebben/ antwoorde
hy/ want zo waer dat heer Quedzagan
teghenwoordich is/ daer en zal gheen on-
reden ghebruyt worden/ ic neme dat tot
mynen laste. In Godts naem/ sprac de
Koninc / wilt my nu uwen naem te ken-
nen gheben. Heer Koninc/ zepde hy/ my-
nen naem is Landin / ende ic ben de ne-
ve van heer Quedzagan / syns suster
sone/ ende wy zijn ghekomen in dit landt

om te waken de doot handen Koninc
 Abies van Bylandt maer het is ons zeer
 leedt dat wy hier niet vinden en moghen
 den genen die hem verslagen heeft/ noch
 wy en konnen niet gheweten oft hy le-
 vende oft doot is. Dat is wel moghelijc/
 sprac de Koninc / ic wilde wel dat Godt
 beliefde dat ghy wist oft hy levende ende
 ghelont waert. zoo zoude alle dingen goet
 worden. Ic versta de reden wel / waer
 hy dat ghy het zelfde zeght / antwoorde
 Landin: Om dies wille dat hy hem hout
 doot den vromsten Ridder die ghy opt
 ghesien hebt / maer hoedanich dat ic ben
 zoo zuldwy my vinden inde batalie van v
 ende den Koninc Gildan / want daer zul-
 len myn vrome seften blijcken/ tot uwer
 schade/ zoo ic best mach. Dat is my zeer
 leet/ antwoorde de Koninc/ want ic had-
 de veel liever dat ghy in mynder hulpe
 mocht zyn / maer ic geloofte wel dat ghy
 hier niet faelgeren en zult te vinden daer
 ghy tegen slaen zult. Noch sp-lieden ooc/
 sprac Landin / die hun ter weere zullen
 stellen totter doot toe. Als Heer Flore-
 stan dit aenhoorde/ zoo wert hy zeer ghes-
 stoort om dat hy hem vermeten hadde
 dat hy Amadis syn vromder zochte / ende
 zepde : Heer Ridder ic en ben van desen
 lande niet / noch ooc bassael handen Ko-
 ninc / alsoo dat tusschen v ende my gheen
 queste en is van tegene dat ghy den Ko-
 ninc gesept hebt/ noch ooc zoo en wil ic op
 die reden niet antwoorden aengesien dat
 in syn Hof veel meer ander vromer zyn
 dan ic ben / om daer op te antwoorden:
 Waer om dies wille dat ghy zeght dat
 ghy Amadis zoect / ende niet vinden en
 kunt / twelc ic wel gheloofte dattet tot u-
 wer schaden niet en is / maer hy al dien
 dat ghy teghen my slaen wilt die Flore-
 stan syn vromder ben. op alsulcken condi-
 cte ist dat ghy verwonnen blijft/ dat ghy
 dese begheerte zult laten varen / ende ben
 ic verlagghen zoo zal daer doot een wep-
 nich vā v gramschap en verdriet gebluft
 zyn. Dit wil ic doen doot de bedructheyt

die in v is doot den Koninc Abies / want
 veel meer liden zal Amadis hebben dan
 myn doot/ dan ghy doet. Heer Floresta
 sprac: Landin ic niet wel dat ghy groot
 begheerte hebt om te kampen / maer
 ontfie my / aenghesien dat ic niet voord
 en mach/ want ic moet tot eenen besten
 den daghe myn antwoorde oerdragen
 ende ooc want de voorgenomde Heere
 van my zekerheyt ghenomen hebben de
 ic my in gheenen anderen last stellen e
 zoude: maer hy al dien dat ic levende hie
 wt ontgaen mach / zoo zal ic dien aenme-
 nen op eenen zekeren gheselden dach
 Landin sprac : Heer Florestan ghy heb
 ghesproken als een eerlijc ende vrom
 Ridder / want die met alsulcken commi-
 sie belast zyn / die behooren wt hunlieden
 epgen wille wt te gaen / om te volbrin-
 ghen den wille vande ghene wiens be-
 spdragende zyn/ want anders / al waer
 zake dat ghy v eere bewaren mocht. zoo
 mocht die hunlieden doot v lanc beyden
 verachtet zyn / staende al heel op uwen
 last: daerom zoo ben ic wel te vreden dat
 tet alsoo gh'schiedde als ghy ghesproken
 hebt. Doen heeft hy den Koninc synen
 hantschoen ghegeven in een teeken van
 pant. Ende Landin werp de hantschoen
 van hem/ zo dat doot hun beyden consen-
 den kamp beschepden wert dertich dagē/
 na de batalie vande Koninghen. Doen
 beval de Koninc eenē Ridder welc hy op-
 ghehouden hadde / die Philippinel ghe-
 naemt was / dat hy met Landin repseu
 zoude/ om te ontfeggen de ghene die hem
 ontfie hadden. Als dese twee Ridder
 gheschapden waren / zoo bleef de Koninc
 houtende tegen Heer Florestan ende v
 graes / ende met meer ander die hy hem
 waren hunlieden zeggghende: Ic begheer
 dat ghy wat vermaect hebt daer ghy v
 en verbliben zult. Doen beval hy Leo-
 nore syn jongste dochter met alle vander
 hare Waerthen te komen danff n/ gelijc
 so ghewoonlijc waren ende zepde: Zingt
 dit Liedeken / twelc Amadis v ter liefde
 ghe-

ghemaect heeft/als hy Ridder geworden was. De jonghe Dochter met haer ander Maechdekens hebben dat begonst te zinghen/ aldus luydende.

Liedeken.

Leonorette schoon Roosken fijn,
Witter dan Lelien-bloemen minjoot,
Stelt v liefde zoo niet in't herte mijn,
Dat sy my brenghen totter door.

Zonder gheluch heb ic my in dwaesheyt
bracht,

7 te beminnen zo waer ic zo versot geacht
Niet moghen te scheyden, o schoonheyt
niet ws ghelijcke.

Die my pijn en ver soet zonder swijcke
stelt zoo niet, &c.

Van alle die ic aensic oft begeerē mach,
Ien ander te dienē dat zoude schande zijn,
Noch tans van scheydē begeer ic verdrach,
Maer v te laten dat waer my pijn
stelt zoo niet, &c.

Al schijnt myn klachte dat sy t'waerts
gaet,

Ien ander verwint, een ander die slaet,
Myn leven faelgeert, sy heeft de machte
sy mach my bestrijden met lijden groot,
Onverdiert te leven in d'aerde als doot,
stelt zoo niet, &c.

[C] begheer dat ghy weten zult by wat
reden Amadis dit Liedeken ghemaect
heeft vooz dese jonghe dochter Leonore:
Op eenen tijt zoo sprac sp teghen de Ko-
ninghinne Brisene haer moeder / ende
Oriane ende Dabille ende Olinde / zoo
seide sp tot Leonore, dat sp Amadis zeg-
gt zoude dat hy haer Ridder wilde zijn/
inde haer ghetrouwelijc dienen / zonder
na een ander meer te zien. Sp is tot hem
ghegaen / zeggghende 'tghene dat sp haer
belast hadden. Amadis ende de Koning-
hinne dit hoorende / werden zeer lachen-
de. Zoo heeft Amadis haer in spn armen
ghenomen/ ende heeftse by hem doen zit-

ten/ zeggghende: Aenghestien ghy begeert
dat ic v Ridder zij / zoo gheeft my eenich
julweel / in tecken dat ic my vooz v Rid-
der houdende ben. Sp heeft eenen krans
van haer hooft genomen van goude met
kostelycke steenen daer op/ en heeft hem
dien ghegeven. Doen werden sp al t'za-
men zeer lachende / dat sp zaghen dat de
jonghe Maecht in goeden ernste ghenom-
men hadde 'tghene dat haer vooz voerden
gheseyt was. Zoo is Amadis haer Rid-
der ghebleven / ende heeft vooz haer dit
Liedeken ghedicht / maer als sp dit met
haer Maechden danssende waren / zoo
hadden sp elc een hupde op haer hooft/ en
al t'zamen ghekleedt van habgten als
Leonore. Sp was ooc zeer schoon/maer
niet als Oriane haer suster/ want haers
ghelike en was inde weereit niet. Sp
wert namaels noch Kesperinne vā Roo-
men/ghelijc ghy noch hooren zult. Daer
Maechdekens dier wasser twaelf / (alle
dochters van Hertoghen ende Gzaven/
ende van ander groote Heeren) ende zong-
ghen ende dansten dit Liedeken zoo be-
quamelijc/ dat de Koninc niet al de Rid-
ders groote genuechte hadden als sp dat
hoorden. Als sp dus een wijle ghedans-
t hadden/ zoo buychden sp hun knien vooz
den Koninc/ende zijn by de Koninghinne
ghegaen. Heer Galaos/ Florestan ende
Agraies zeyden tot den Koninc dat hem
beliefde henlieden oozlof te gheven om
Corisande te gaen conuopren. De Ko-
ninc heeftse op een zijde vanden Pallepse
ghenomen/ende zeyde: Myn ghetrouwe
vrienden / inde weereit zoo en zijn gheen
dyp ander daer ic zoo grooten moet ende
betrouwen op hebbe/ als in v-lieden/ en
den bestemden dach is zeer makende/ zyn-
de d'eerste weke vā Augustus / ghy hebt
ooc wel ghehoort wat volc dat tegen my
zijn zal, die noch tot hem vzenghen zullen
die zeer vroom en siet zijn ter wapenen:
ghelijc als zijn moghen de ghene die van
den bloede ende natuere van Mensen zijn/
daer vooz zo bid ic v dat ghy binnen dien
tijt

ijst v-lieben in geenen last stellen en wilt/
 die v beletten mach met my inden slach
 te zijn / want ic hebbe dootlijcke ende ca-
 pitael vbande / want ghy zout my groote
 schade aen doen zonder reden / zoo dat ic
 Godt betrouwe dat ic dooz v-lieber vzo-
 michept en met d'ander die my ten dienst
 komen zullen de macht vā onse vbanden
 zoo groot niet zijn en mach / sy en zal in't
 eynde van ons verwonnen / verslaghen
 en verjaecht worden. Heer Koninc ant-
 woorden sy: Om alsulcken sake die zoo
 excellent is / en over al vermaert zijn zal
 als dese is / zoo en ist van gheenen woode
 ons v bevel oft v bidden / want al waer't
 hy al dien dat den goden wil oft begeer-
 te faelgeerde / (die wy t'uwerts hebben
 om v te dienen) zoo en zoude de begheerte
 niet faelgeren te zijn in alsulke groote
 abontuere / waer dooz onse herten ende
 goeden wille verkrigghen moghen tgene
 dat wy in vzeemde landen ende plaetsen
 der weerekt zoeken / twelc is ons te vin-
 den in zaken van't aldermeeste verijckel/
 om dies wille dat wy (daer af verwin-
 ners zijnde) verkrigghen moghen de glo-
 rie die wy daer dooz begheerende zijn / en
 verwonnen zijnde / zoo hebben wy vol-
 brocht tghene daer wy toe geboren zijn/
 zoo dat ons wederkomst kortz zijn zal/
 ende binnen dien middelen tijt zoo gheeft
 v Ridderz couragie ende goeden moed/
 want de ghene die mer groter liefde en
 affectie dienende zijn / de krancke macht
 die woxt daer dooz sterc en vroom. Dus
 zijn sy al gewapent (vanden Koninc ooz-
 lof nemende) met Corisande wt Londen
 ghereyst. Gandalin dit al gesien hebben-
 de is terstont ghereyst na Bloemendale/
 ende heeft Oriane ende Mabile gheseyt
 dat de dyp Ridderz tot huilliede zeer ge-
 biedende waren. Oriane zeyde: Nu is
 Corisande in groote vzeucht / aenghesien
 dat sy Heer Florestan (die sy zoo zeer be-
 mint) in haer ghezelschap heeft / Godt
 laet haer langhe dueren want sy een eer-
 lijcke Jonckvrouwe is. Doen begonst sy

te zuchten dat haer de tranen wten oo-
 ghen vielen / ende zeyde: O almachtigh
 Godt / wacrom en beliebet v niet dat i
 Amadis zien mach ten alderminsten ee-
 nen dach: O Heere wilt my dat toelaten
 dooz v groote barmhertichept oft neem
 my van dese weerekt / ende en laet my si
 alsulcken tribulatie ende verdriet niet le-
 ven. Gandalin hadde groot medelijder
 met haer / maer hy maecte semblant dat
 gram te zijn / zeggende: Jonckvrouwe
 ghy zult maken dat ic niet meer hy v ko-
 men en zal / want wy zijn alle dagen ver-
 wachtende goede nieuwaren die ons
 Godt verleenē zal / maer ghy wilt ons
 in desperatie stellen. Oriane droochde
 haer ooghen van tranen / ende zeyde: O
 Gandalin en wilt doch niet gram zijn/
 want kond ic my anders onthouden / ic
 zoudt gheerne doen al ist sake dat ic goet
 semblant bewyse / zo en is nochtans myn
 herte nimmermeer zonder weene waert
 dat ic (groote hope hebbende dooz v goe-
 de woorden) my niet en vercloecte / ghe-
 looft vplijc / ic en zoude zoo veel machten
 niet hebben dat ic van d'een plaetse ter
 ander zoude moghen komen: maer nu
 wilt my zeggen / hoe zal't metten Koninc
 myn vader gaen / aengesien dat hy Ama-
 dis tot syn hulpe niet en mach hebben in
 desen slach: Jonckvrouwe / antwoorde
 hy: Myn Heer en mach hem zo zeer niet
 verborghen houden noch verbzeemt / al-
 dus danighen weggenomen stuc en zal wel
 tot synder ooren komē / wie wyl dan daer
 aen twijffelen als hy weten zal dat v aen-
 gaet / v vader verwonnen zijnde / hy en
 zal komen ende gebuycken al syn macht
 ende vromichept om v te dienen: Al ist
 nochtans dat hy boven v bevel in v pre-
 sentie niet en derf komen: zoo zal hy hem
 daerenboven presenteren ende laten zien
 ter plaetse daer hy mercken zal dat hy
 v rdienen mach ende verwerden vergif-
 fenisse vande dolinghen die hy niet mis-
 buyct noch gheypst en heeft om doen.
 Dat wil Godt gheben / sprac Oriane/
 ende

ende: 'tgheschiede alsoo ghy ghezept hebt. Als sp aldus staen spreken hebben / 300 is daer een jonc Wepsken binne by hun. Veden komen geloopt / en zepde: Jonc. Vrouwe ziet hier is de Jonc. vrouwe van Venemercke / die v kostelijche juweelen byengt. Oriane wert haer herte beven. de ende op en neder springhende / 300 dat sp niet een woort en heeft konnen spreken / en was gheheel gheturbeert / als de gene die verwachtende was doot haer komt het leven oft de doot / na de eydinge die sp byenghen zoude. Als Wabile haer aldus ghestelt zach / 300 heeft sp tot het Wepsken gesept: Gaet en zeght der Jonc. vrouwe dat sp hier alleen binne come. om de gewille dat sp haer alleen spreke wilde. Dit heeft sp ghedarm / om dat niemant de blijfchap oft droefheyt mercke en zoude van de eydinghe die sp byenghen zoude. Het Wepsken is haer te ghemoet geloopt / ende heeft haer zult ghesep. Maer van Wabile ende van Gandalin 300 zegghe te v dat sp zeer verslagen waren niet wetende wat de Jonc. vrouwe begeeren zoude. De Jonc. vrouwe is binnen gekomen met een blinde ghelaet ende een volge opstien / ende is op haer knien gheballen booz Oriane / ende heeft haer eenen byef ghegeven die sp mede byocht / ende zepde: Jonc. vrouwe aensiet hier dees nescumaren al sulcke als v herte begheerende is / want ic heb volbyocht al tghene daer ghy in om gesonden hebt / gelijc als ghy begeert hadt. Leest desen byef 300 meuch by zien oft Amadis dien gheschreven heeft. Sp heeft dien byef ontfanghen / maer haer handen werden zo zeer beven van blijfchap / dat sp wt haer hant gheballen is: Als haer herte een luttel gestilt was / 300 heeft sp den byef opgebroken / ende heeft daer den rinc in ghehouden den welken sp met Gandalin Amadis gesonden hadde / als sp teghen Warden binnen Vindelsore kempte / diesp zeer wel kende / en heeft hem menighe reys gekust / zeggende: Ghebenedijdt moet dure zijn inde

welcke ghy ghemaect waert / die niet zo grooer blijfchap van een hant ter ander ghekomen zijt: Met dien heeft sp hem aen haren vingher ghesteken / maer als sp de zeer ootmoedige woorden ghesien heeft die daer in stonden / ende 't groot bevanden dat sp synder ghedachnich is geweest / en hoer dat sp vander doot levende gheworden is / 300 is haer herte zeer verblijdt geweest / haer handen ten Hemel stekende / zeggende: Och Heer van al der weereit / beschermier van alle dingen ghebenedijdt moet ghy zijn / dat ghy in al sulcken noot bygestaen hebt / ende verlost vander doot die in 300 na by was. Daer na heeft sp de Jonc. vrouwe booz haer doen zitten / ende zepde: Myn lieve vrientinne nu vertelt in hoe dat ghy hem gebonden hebt / en hoe veel daghen dat ghy by hem geweest hebt / ende waer dat ghy hem gelaten hebt. Sp heeft haer vertelt hoe dat sp hem ghesocht hadde / en weder keerende zonder tet gebonden te hebben / zeer droefte zijnde / 300 heeft haer 't groot toornent vander Zee bestoert ende aengebracht aen d'arme rootse / daer sp hem gebonden heeft / ende dat haer niet hem gheschiede was / ende de blijfchap welke sp doot dien byef ontfinc. Woort heeft sp haer gesept waer sp hem gelaten hadde / verbejdende haer bebel / maer als sp haer begonst te zeggen dat sp 300 na der doot ghekomen was / ende 300 verandert dat men hem niet kennen en mocht dan doot de quetsure vander lancien in sp aensicht / ende hoe dat sp spnen naem verandert hadde / ende dat Durin byp dagen by hem was dat sp hem niet en kende. Zeer groote droefheyt heeft Oriane in 't hooren van al dit ontfangen ende groot medelijden. Als sp haer dit al t'zamen vertelt hadde / doe zepde Oriane: Myn vrientinne t'waer van noode dat sp terstont v bebel hadde / daerom wilt in zegghe in wat manieren dat byp die aenlegghen zullen. Wat zal ic v zegghe zepde sp: Ic heb daer twee juweelen ghelaten al wil

A

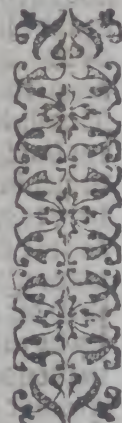
kens

lens vanden genen die ic niet my byenge/
om dat door die bedectheyt Durin we-
derom tot daer repen zoude niet v bevel.
Dat hebby zeer wel gedaen/antwoorde
sp. wilt my nu de juweelen geven die ghy
niet v ghebyacht hebt in presentie vande
ghene die hier teghenwoordich zijn/ende
zeght dat ghy vergeten hebt de juweelen
aen Mabile ghesonden zijnde / alsoo ghy
geseyt hebt. Daer na hebben sp de Jong-
vrouwe vertelt dat Corisande van hem
daer geseyt hadde / ende hiet hem Don-
kerschoon/maer sp en kende hem niet noch
en wist van hem anders niet te spreken.
Dat is waer/zepte de Jongvrouwe/dat
is synen naem/en heeft beloofd dien naem
te houden ter tijt toe dat hy v gesien heeft/
ten zij door v bevel. Dor hebben sp haer
geseyt/hoe dat sp de sleutels vande win-
ketten hadden vanden boomgaert/ ende
hebben Durin alleene ghenomen / hem
wijfende de plaetse daer hy Donckers-
choon byengen zoude als hy quame/hem
bevelende dat hy terstont hem halen zou-
de / maer sp en doxden daer in niet zeer
besocht zijn / want hy was zoo bezeeft
vande quade tijdingen die hy hem inden
bries ghebyocht hadde / waer door hy hem
zoo na ter doot ghestelt hadde / hopende
met dese niefumare die hy hem nu dragen
zoude / alle syn groote droefheyt van syn
herte in alsulcke bliscchap te veranderen/
dat hy d'eerste daer door vergheten zou-
de/ zoo heeft hy haer bevel geerne gecon-
senteert om na hem te repen/kussende de
handen van Oriane van bliscchap door
dat bevel. Zoo droeghen sp over een dat
Mabile hem bidden zoude in presentie
van hem allen / dat hy wilde de juweelen
gaen halen/ maer dat hy quaet semblant
toonen zoude/als oft hy dat niet gheerne
en dede/om dat sp gheen suspitie nergens
in hebben en zoude/also hy gedaen heeft/
wat hy wert zuerlijc ziende als sp't hem
haden/ende zepte grammelijcken teghen
Mabile: Ic zegh v Jongvrouwe inder

waerheyt; aenghesien dat sp v toech hoo-
ren zoo zal ic't doen,maer waer't door de
Koninghinne oft door Oriane / ic zoude
r'hups blijven/want ic grooten arbeit in
dese vopagie ghedaen hebbe. Mabile be-
dancte hem grootelijc. Ende Oriane
zepte hem: Myn vriend Durin/al ist dat
ghy wel ghedient hebt / en wilt daerom
niet achter laten den dienst die ghy noch
doen zult / en denet niet dat ghy qualijc
daer af gheloont zult zijn van den dienst
die ghy ghedaen hebt. Insgelijc zoo zal
ic v oot doen / sprac hy/ als ghy't op my
begheert / om eenighen dienst van my te
ontfanghen/want ic gheloove wel dat u-
werdanc zoo luttel weerdt is als mynen
dienst is. Sp werden al t'zamen zeer lac-
hende door de grāschap die Durin toon-
de/ ende dat hy zoo wel geantwoort had.
Doen zepte hy teghen Mabile: Jong-
vrouwe aengesien dat v belijste is dat ic
repe zoo wil ic moggē droech derwaerts
repen. Aldus heeft hy van hemlede oor-
lof ghenomen/ende Gandalin en hy
t'zamen gaen slapen inde stadt / maer sp
heeft hem gebede dat hy syn recomman-
datie doen wilde aen Enil syn Rebe/ende
dat hy hem bidden wilde dat hy hem ko-
men versoeken wilde / waer't hem mo-
ghelijc/want hy hem nootzakelijc te spre-
ken hadde:Noch dede hy hem bidden dat
hy vernemē wilde ter wijlen dat hy met
dien Ridder repende waer na eenighe
niefumare van Amadis. Dit ontboot hy
hem/ om dat Amadis veel bedetter hem
houden mochte / en al waer't dat hy van
hem schepden wilde/dat hy zeggen zoude
dat hy hem gaen versoekē wilde/ op een
bedectheyt. Aldus zijn sp binnen Londen
ghelkomen / ende des anderen daechs is
Durin geredē ter plaetse daer hy Donck-
kerschoon ghelaten hadde / maer van te
voren so hadde hy hem wel bedacht van
alle de niefumaren die in't Hof vande Ko-
ninc ghelkomen zijn / om dat hy die hem
vertellen zoude.

Hoe Donckerschoon een harnas dede maken, ende al dat hem van noode was, om te gaen besoecken syn alderliefsste vriendinne Oriane, ende van d'avontueren die hem onder weghen toe quamen, verwinnde Heer Quedragant ende de twee vermaerde Reusen Famongomad ende Basagant syn sone.

Het dertienste Capittel.

De zullen wy wederom keeren tot Donckerschoon / die in't Nonnen Klooster gebleven was verheydende 't bevel vā syn Weminder. De Historie zeyde als hy nu was in syn ghesondsheyt ende kracht bekomen / zoo heeft hy Enil belast dat hy binnen de stadt (die daer by stont) doen maken zoude wapenen het velt groene met zoo veel Leeuwen als daer in staen mochten / en dat hy hem besorgghen zoude een goet peerdt ende ooc een sweert / met het beste pansier dat hy vinden mochte. Enil is na de stadt ghereyst ende heeft ghedaen 't ghene hy hem bevolen hadde / alsoo dat hy binnen twintich daghen wel versien was van al 't ghene dat hy van doen hebben mochte. Binnen desen tijt zoo is daer ghekomen Durin met syn bevel / waer door Donckerschoon zeer verblint was / vragende hem in presentie van Enil hoe dat de goede Jonckvrou van Benemere, die syn suster waren mocht ende wat nieuwmare hy brochte? Hy antwoorde dat de Jonckvrou haer grootelijc tot hem gheboot ende dat hy daer gekomen was om

twee juweelen die sy vergeten hadde / de oorkussens laghen daer sy geslapen had. Hy zeyde tot Enil / hoe dat Gandalin syn suster hem zeer tot hem gheboodt met de ander boodschappen die hy hem belast hadde. Donckerschoon vracnde / wie is desen Gandalin? Een schildknecht die myn suster is antwoorde hy die langen tijt ghedient heeft een Ridder ghenamt Amadis van Gaule. Doel heeft hy Durin hy hem ghenomen en zijn gaen wandelen op een plaetse / hem vraghende de nieuwmare van syn suster / maer als sy wat boozs alleen waren / zoo heeft hem Durin te kennen ghegheven 't bevel van Oriane / hoe dat sy hem verwachtte was te Bloemendale / ende dat sy wel geordeneert hadden in wat manieren sy hem daer bedect houden zouden / ende hoe dat syn broeders ende Agrates in't Hof waren / om inden Rijk vanden Koninc Lisuart te zijn / die hy bestemt hadde teghen den Koninc Eldan van Plant / en heeft hem ooc vertelt het onseghen van Famongomad ende d'ander Reusen en Ridders, welc sy hem onbedect hadde: booz

Noe dat sy Oriane begheert hadden om
 een dienstmaecht van Adasime te zijn/
 ende dat syse gheben zouden te houwelijc
 Wasagant de sone van Pamongomad.
 Als Donckerschoon dit aenhoorde / 300
 werdt hem syn gheheel lichaem bevende
 dooz groote gramschap / ende syn herte
 bzande hem van quaetheyt / vooz nemende
 dat hy geenderhande last oft perijckel
 kennemen en zoude / vooz dat Oriane syn
 Beminde ghesien zoude hebben / totter
 tijt dat hy ghesocht ende ghevonden zou-
 de hebben dien Pamongomad en teghen
 hem te verchten ende te sterben / oft hem
 doot te slaen dooz tghene dat hy van O-
 riane ghesproken hadde. Ma dat Durin
 hem dit al t samen vertelt heeft / 30 heeft
 hy de juweelen genomē / oozlof van hem
 nemende / ende is wederom gekeert niet
 grooter bligschap / om dat hy synen last
 volbzocht hadde. Donckerschoon heeft
 Godt zeer ghedancē om dat hy hem al-
 sulcken secours gedaen hadde / hem zelve
 wederom ghestelt hebbende inde gratie
 van syn vziendinne / want zonder die te
 verwerben / 30 was hy de doot nakende.
 Dien avondt heeft hy oozlof ghenomen
 aen de Fontvrouwen / en is een ure vooz
 den daghe opghestaen ende ghewapent
 met de groene ende versche wapenen op
 syn kostelijc peerdt zittende niet grooter
 bligschap van herten / 300 is hy van daer
 ghereden / ende Enil met hem die synen
 schildt ende helm metter lancien hem na
 ghevoert heeft na den werch daer syn Al-
 derlieffste was. Als hy aldus rijdende
 was / 300 was den dach zeer schoon ende
 klaer opghegaen / 300 heeft hy syn peerdt
 niet sporen ghesteken ende heeftet doen
 springhen waer dat hy't hebben wilde /
 300 dat Enil dit aensiende / hem zeer ver-
 wonderde / ende zepde : Heere de vromē-
 heyt uwer herten is my onbekent / maer
 ic en hebbe binnen alle myn leven noyt
 schoonder gewapent Ridder gesien. Een
 blijde couragieus herte / sprac Doncker-
 schoon / dat maect vromschept in ee man /

maer het schijnfel oft het duncken dat is
 dicwils bedzoch / maer als Godt een per-
 soon die alle bepde verleent / die is groo-
 telijc in hem gehouden: Daeromme nu
 ghy t'schijnfel ende v duncken ghejugeert
 hebt / 30 jageert vooz t'herte na syn ber-
 dienste. Aldus hebben sy gereden al kou-
 tende niet grooter bligschap / als een die
 verlost was wt der dupsternissen / ende
 ghezocht in't licht / ende wt armoede in
 weelden / totten avont toe / ende zijn dien
 nacht ghelogeert geweest ten huse van
 eenen ouden Ridder / daermen hem groo-
 te eere bewees / ende was wel ghetra-
 teert. Des anderen daechs 300 is hy van
 daer gheschepden / ende heeft synen helm
 op syn hoofst gestelt om dat hem niemant
 kinnen en zoude. Sy hebben ghereden
 zeven dagen lanc zonder eenige avontue-
 re te vinden / maer op den achtesten dach
 zijn sy ghekomen aen den voet van eenen
 berch / ende heeft langs eenen kleynē vat
 ghesien eenen zeer grooten Ridder op een
 groot valu peerdt / 300 dat hy scheen een
 kreuse te zijn / ende niet hem twee schilde-
 knechten die syn wapenen voerden. Als
 sy by malkanderen begonsten te komen /
 300 heeft de groote Ridder niet luyder
 stemmen geroepen tot Donckerschoon:
 Ghy Heer Ridder die daer komt ghere-
 den staet stille / en rijdt niet eenen voet
 voozder / vooz dat ghy my gheseyt zult
 hebben t'gene dat ic v bzagen zal. Don-
 kerschoon heeft stille ghestaen op een ef-
 sen velt daer hy ober quam ghereden / en
 heeft op den schildt vanden Ridder zien
 staen by bloemen van goudt / ende t'welt
 was lazuer terstont 30 kende hy wel dat
 Heer Quebzagant moeste zijn / want hy
 desghelijc ghesien hadde in't vasse Ep-
 lant verheben boven alle d'ander / als die
 meest eere daer behaelt hadde in't proebē
 vande verboden kamer : t'welt hem leet
 was / want hy wel dachte dat hy zonder
 batalie van hem niet en zoude schryden /
 in den zin hebbende de batalie van Pa-
 mongomad / want om dier wille 30 zou-
 de hy

be hy alle d'ander laten baren / ende ooc om te zyn ten ghesetten daghe by Oriane syn Alderlieffte dien sy hem ghestelt ende ontboden hadde / zoo had hy anxt dat hy dooz den Ridder eenich belet hebben zoude / zoo bleef hy stille staen / roepende Ensl tot hem / zeggende : Komt by my / ende geef my myn wapenen / oft icse van doen hadde. Godt behoefde v daer af / sprac Ensl / want dese dunct my dat ghelykenende eenē dupbel van een Ridder. Ten is geen dupbel / zepde Donckerschoon / maer een zeer vroom Ridder daer ic hier booztjts af heb horen spreken. Aldus Heer Quebragant hem naerder ghekomen is / zeggende : Heer Ridder 'tis v van noode my te zeggen oft ghy een vassael zyt vanden Koninc Lisuart. By wat reden vzaechdy dat ? zepde Donckerschoon. Om dies wille / antwoorde hy / dat ic hem ontfeyt hebbe en alle de syne niet alle syn vzienden / zoo dat ic niet eenen van hunlieden te lijde laten en zal. Donckerschoon wert boven maten zeer ontfeyt met gramscap / tot hem zeggende : Zyt ghy een vande ghene die hem ontfeyt hebben? Ja ic / antwoorde v'ander / want ic zal hem ende de syne al 'tquaet doen dat ic mach. Hoe is uwen naem? vzaechde Donckerschoon. Mynen naem is Quebragant / antwoorde hy. Waerachtich Heer Quebragant / hoewel ghy van groter afkomst ende van vrome seften van oozloghen zyt / zoo ist nochtang zeer dwaesliche van v ghedaen / te ontfegghen den besten en vroomsten Koninc der weerelt / want de Ridders behoore aen te nemen zaken die hunlieden toe behooren / maer doen sy daerenboven anders / zo ist hun meer tot zotternijse gherekene dan tot vromicheyt. It en ben geen vassael van desen Koninc daer ghy af spreect / noch ooc van synen lade / niettemin om syn deuchtes wille die hy weerdich is / zoo is myn here ghestelt om hem te dienen / zoo dat ic niet reden my mach houden als een van v ontfeyt zynde / ende begheerdy batalie ghy zulse

hebbe / sprac Donckerschoon / oft begheert ghyse niet rijt wi weeches. Heer Quebragant antwoorde : Certeyn Heer Ridder de kleynē oft luttel kennisse die ghy van my hebt / die maect v zoo stoutelghe spreken met zulcker dwaesheyt / maer ic begheere op v dat ghy my uwen naem te kennen gheben wilt. Mynen naem is Donckerschoon / antwoorde hy / alsoo dat dooz mynen naem en dooz dat ic zeer luttel bekenet be / ghy van my niet anders weten en zult dan ghy van te voren ghe weten hebt / maer niettemin hoewel ic wt vzeemde ende verre lande ben / nochtang heb ic gehoozt dat ghy Amadis vā Gaulle zoect / maer na de same die van hem gaet / zoo dunct my dattet v schade niet en is dat ghy hem niet en vindt. Hoe vzaechde Heer Quebragant / den ghenen die ic zoo zeer hate / vzyft ghy dien boven my ? weet dat ghy hier in v doot ghekomen zyt / daerom neemt v wapenen / by al dien ghy v daer mede verweerd dozft. Al had ic gheenen wille tegen iemant anders die te nemen / sprac hy / zoo zal ic te ghen v nemen dooz v hoobaerdige ende dreyghelijcke woorden die ghy tegen my ghesproken hebt. Daer na heeft hy syn wapenen genomen ende zyn malkanderen zeer vromelghe te ghemoet ghereden / en d'een d'ander zoo gheraect / dat Donckerschoon syn peert byna gevallen was / maer Heer Quebragant die viel wt syn zadel / zoo dat sy beyde hun niet wel en gheboelden. Donckerschoon hadde het schildken van syn hofst gekloben mettet pfer vander lancien. En d'ander die was ghequetst in syn zyde / maer de quetsuere en was niet groot. Hy is lichtelghe opgestaen / als een die zeer vroom was / syn sweert wtgetrocken hebbende / zoo is hy tot Donckerschoon ghekomen / die synen helm schitte / zoo dat hy hem niet en zach / ende heeft syn peert mettet punct van syn sweert wel totter helst in syn lendenē gesteken / twelc den steet gheboelende / zoo heeftet begonnen lanc den velde te loo.

pen/300 dat byna gheballen was. Maer
Donckerschoon is lichtelyc afghefpon-
ghen/ende heeft syn sweert wtghetogen/
ende met zulcken gramschap dat hy syn
peert ghedoot hadde / 300 is hy tot Que-
dzagant gekomen/ende zeyde: Heer Rid-
der / ghy en hebt daer v byzomicheyt niet
wel ghestoont myn peert te verlaen/niet
te min v peert zal wel te passe komē vooz
den genen die de victorie hier hebben zal.
Doen sloegen sy malkanderen 300 selyc-
ken / dat sy hun verbaerden die't zaghen
want 'tghelupt van hunlieder sweerden
was zo groot/300 sy malkanderen doot-
lijcken sloegen/als oft daer tien Ridders
ghevochten hadden/zoont ges 300 grepen
sy d'een d'ander met d'armen om mal-
kanderen ter aerden te worden / 300 dat
een seghelijc syn kracht ende byzomicheyt
soonde. Enige vande schiltknechten dit
aensiende/verveerden hun raensien dus-
danighen sellen strijt van twee Ridders/
want sy en hadden anders geen dencken/
dan datse deer beyde doot zouden blijbe.
Albus hielden sy hun batalie van neghen
uren tot vesper-tijt toe/dat sy noyt en ru-
sten noch malkanderen noyt toe en spra-
ken. Maer op dat pag 300 werdt Que-
dzagant zo machteloos ende moede van
eenen slach die hem Donckerschoon op
synen helm ghegheven hadde / dat hy ter
aerden gheballen is/sonder eenighe ken-
nisse als oft hy doot gheweest hadde.
Donckerschoon heeft hem den helm van
syn hooft ghetrocken om te zien oft hy
doot was / maer al in lucht gheboelde
zo is hy weder toe herzelven gekomen/
ende verstant ghyckregen: Doen heeft hy
hem 'rpunct van syn sweert op syn aen-
sicht ghestelt/ende zeyde: Heer Quedza-
gant denct op v ziele/war ghy moer ster-
den/maer hy die tot hem zelven gekomē
was / zeyde: Och Donckerschoon ic bid
v dooz Godt dat ghy my telijve wilt late
om de zalicheyt van myn ziele. Hy zeyde:
Wp al dien dat ghy begheert te lijve te
blijven/300 want v verwonnen te zyn/ en

dat ghy volbzenghen zult dat ic v bebele-
zal. Ic bebel zal ic volbzenghen/zeyde hy
om myn leven te salveren / mer dat i
kennen zoude dat ic verwonnen zoud
zijn / dat en behoort ic niet redenen niet
doen / want de ghene die hem byzomelij-
ter weere stelt/ghen bloetheyt toonende
en is niet verwonnen / doende al 'tghen
dat hem moghelijc is ter tijt toe dat hem
syn kracht en aeffen saelgeert/ende val
vooz de hoeten van synen vbandt: maer
die verwonnen is/dat is de gene die niet
volbzengt 'tghene dat hy wel zoude mo-
gen doen dooz onbyzomicheyt van herten.
Certe yn/sprac Donckerschoon/ghy zeyt
de waerheyt / en ic verblide my dat ghy
my dit gheleert hebt. Gheeft my v hant
ende beloofte dat ghy doen zult 'tgene dat
ic v bevelen zal. Hy gaffe hem 300 hy best
mocht. Doen heeft hy de schiltknechten
geroepen dat sy't zien zouden / zeggende:
Ic bevele v dooz de belofte die ghy my
hier ghedaen hebt / dat ghy van stonden
aen gaen repen zult in't Hof vanden Ko-
ninc Lisuart/ende dat ghy van daer niet
schepden en zult vooz de tijt dat Amadis
van Gaule daer zijn zal/ die ghy 300 zeer
zocht/ende daer ghekomen zijnde/300 zult
ghy v stellen onder syn genade / ende dat
ghy hem vergheven zult de doot van v
broeder / de Koninc Abies van Ylandt/
aenghsien (alsoo ic ghehoort heb) dat sy
beyde t'samen malkanderen ontsijt heb-
bende/alleene inden kamp ghekomen is/
300 dat alsulcken doot niet en behoort ge-
epscht oft ghewroken te zyn als dese is/
al waer't onder slechte persoonē/hoe veel
te meer van in aldusdanigē als ghy zyt/
na de groote byzomicheiden van wapenen
zeer gheluchich die ghy bedreven hebt.
Noch bevel ic v oot dat ghy het ontsig-
ghen vanden Koninc Lisuart wederroep-
pen zult/ende alle den synen/noch gheen
wapenen tegen hem aen doen dat tegen
de sime zoude zyn. Heer Quedzagant
heeft dit al t'samen geconsenteert / groo-
telijc tegen synen danc/maer dooz breefe
des

Des boots daer hy zeer na by was. Doen beval hy syn schildknechten dat sy hem een Littere van hout ende mepen maken zouden / ende draghen hem alsoo daer't hem Donkerschoon beholen hadde / om syn belofte te quiten. Donkerschoon die sach dat Enil rpeerde van Quedzagan houdende was / en heeft syn Heere ghebracht. Donkerschoon is te peerde gheseten ende wech ghereden / gevende Enil syn wapenen. Hy en was niet verre ghereden hy en heeft een Joncvrouwe gebonden die reet vlieghe met eenen sperwer / ende noch by ander Joncvrouwen niet haer / die de batalie ghesien hadden / ende alle de woorden byna gehoort die sy ghesproken hadden. Als sy zagen dat hy zoo qualijc gestelt was / zoo baden sy hem dat hy met hem lieben wilde reysen op een Kasteel daer sy Vrouwe op was / daer hy wel ghetracteert zoude zijn / om de groote begheerte die hy hadde om den Koninc Lisuart haren Heere te dienen. Hy heeft in danke genomen / want hy zeer getrabailleert was vanden grooten arbeit die hy ghedaen hadde / maer als sy daer gekomen zijn ende visteerden oft hy zeer ghewont was / zoo en vonden sy anders geen dan de klepne van syn boots daer veel bloets wt geloopt was. By daghen daer na zoo schiedt hy van daer / ende reet dien geheelen dach door zonder enighe avontuere te vinden. Dien nacht logeerde hy ten huse vā een eerlijc man die op synē wech woonde. Des anderen daechs reysde hy tot op den middach / daer is hy op een hoochte gheklommen / van daer heeft hy de stad van Londen ghesien / ende op de rechte hant t Kasteel van Bloemendale daer syn bevinde Orlane binnen was / dirziende / zoo is hy zeer verblift gheweest. Daer bleef hy een wijle staende / denckende hoe hy vā Enil zoude moghen scheyden / hy heeft teghen hem gheseyt : Kennyt dese landbouw wel daer wy nu in zijn ? Ja ic / antwoorde hy / want in ghene valsepe daer leyt de

stad van Londen / daer de Koninc Lisuart binnen is. Zijn wy zoo na by Londen ? vzaechde Donkerschoon / zoo en wil ic my noch niet laten kennen vanden Koninc noch van iemant anders ter tijt dat myn wercken dat verdient hebben / want alsoo ghy ziet / ic ben noch jonc / ende ic en heb noch niet gedaē / dat ic daer door gheacht zoude moghen worden / maer na dat wy zoo na by Londen zijn / zoo gaen nu besoecken den schiltknecht Gandalin / daer nu Durin groetenisse aen zont / daer zuld hy hooren wat men daer in't Hof van my zept / en verneemt wamieer den nach zijn zal vanden Koninc Eldan. Zal ic v hier alleen laten ? vzaechde Enil. En zojcht daer niet door / antwoorde hy / want myn costume is zontijcs alleen te rijden / maer ic begeere dat wy een plaetse v een v ander bescheyden daer ghy my vinder zult. Aldus reysden sy wat boots / niet langhe daer na zoo hebben sy op den kant van een riviere zien staē twee Tenten / ende in't midden van die twee noch een die veel rijckelijcker was / ende daer waren veel Ridderz en Joncvrouwen die daer spateerden / zoo heeft hy ghesien vanden deure van een Tente vyf schilden hangende / ende op v ander noch vyf / en tien Ridderz die ghewapent waren / maer om gheen oorsake te hebben om te ghen hun lieben te steken / zoo is hy byscens wechz gereden. De Ridderz hebben hem aengeroepen dat hy komen steken zoude. Het en belijft my nu niet te steken / antwoorde hy / want ghelieden zijt vele ende gherust / ende ic ben alleene ende getrabailleert. Ic gheloove dat / sprac daer een / dat ghy't laet van angstē oft ghy v peert hier laten zoudt. By wat reden zoude ic dat hier latē ? vzaechde hy. Om dies wille dattet toebehooren zoude den ghenen die v wt uwen zadel steken zoude / welc zekerder zal zijn dan dat sy v al toebehooren / die ghy van hun lieber peerdt steken zoudt. Alst alsoo is / sprac Donkerschoon / zoo heb ic liever mette myn

myn hooft te rjden / dan in zulcker avon-
tueren te stellen / ende begonst dooz te rj-
den bezydens weechs als te voren. De
Ridders zepden tot hem : Heer Ridder
ons dunck dat v de wapenē veel bat ver-
weert zijn dooz schoone woordē dan dooz
broomhept van heren / alsoo dat men se
wel legghen mach na v doodt op v graf
al leefde ghy oot noch hondert jaer. Ghy
esimeert myn vooz alsulcx alst v-liedē be-
lieft / sprac hy / want dooz al tghene dat
ghy myn zeggen meucht zoo en zuld myn
broomhept daer dooz niet verminderen /
hy al dien dat daer eenighe in my is. Of
Godt nu versage / sprac daer een van hun
allen / dat myn behoorste ware dat ghy te-
ghen myn steken zoudt / ghy en zout heden
desen dach op v peerdt gheen logijs zoec-
ken / oft ic wil daer dooz een verrader ge-
rekenen zijn / oft dat ic binnen desen jare op
geen ander peerdt rjden en zoude. Don-
kerschoon zepde : Heer Ridder dit is alle
myn zoeghe die ic hebbe / ende daerom zo
laet ic mynē rechten wech te rjden. Doen
begonsten sy al t samen te zeggē : O Godt
wat armer verbaerder Ridder is die.
Daer hy en antwoorde niet / ende reedt
spnen wech in tot dat hy quam aen een
riviere daer hy passeren wilde / zoo hoor-
de hy roepen : Heer Ridder staet stille. Hy
om ziende / sach een Jonckvrou zeer rj-
delijc gheacoutreert op een zeer schoon
hakeney. Hy hem komende zoo zepde
hy : Heer Ridder binnen ghene Tente is
Leonore de dochter handen Koninc Li-
suart spende alle haer Jonckvrouwen die
ontbieden v / ende bidden v dat v beliebe
te maintainen tsteetspel tegen haer Rid-
ders / ende begeert dat ghy dit wilt doen
om de liefde van haer / want ghy meer
verobligeert zyt tot heilseden dan tot de
Ridders. Hoe vzaechde hy des Konincs
dochter is sp't die daer binnen is. Jae't
Heere / antwoorde hy. Het is my leedt /
zepde hy / dat ic onminne tegen haer Rid-
ders hebben moet / want ic hadde haer
veel liever dienst te bewysen / maer aen-

ghesien dat sp't myn bekeelt zoo zal ic da-
doen / op conditie dat de Ridders myn nie-
meer epsschen en zullen dan teghen hun
lieden te steken. De Jonckvrouwe is me-
haer antwoorde wederomme ghereden
Donkerschoon heeft syn wapenen ghe-
nomen / rjden de wederom na de Tente
op een effen velt / daer hy hun verbeiden
de was. terstout heeft hy zien komen den
Ridder die hem geseyt hadde dat hy niet
syn peerdt niet wech rjden en zoude / hy al
dien dat hy teghen hem steken mocht /
want hy hadde hem wel genieret / twelc
hem zeer lief was dat hy d'eerste mocht
zijn. Hy staken hun peerden niet sporen /
ende reden zeer vloechelijc op malkande-
ren. De Ridder brac syn lancie. Don-
kerschoon die stac hem zoo rouwelijc dat
hy wten zadel blooch / rollende op't velt.
Hy beval Enil dat hy syn peerdt aenwe-
den zoude. De Ridder die was zeer qua-
lijc ghestelt vanden val dat hy van hem
zelven niet en wist : korts daer na zoo
quam hy een luttel tot hem zelven / zeer
versuchtende / wende en keerde hem lācx
tvelde als een die dyp ribben ghebrocken
hadde / en syn een heupe. Donkerschoon
zepde : Heer Ridder / hy al dien dat v woort
waerachtich is / zoo zuld binnen desen
jare de tweede repse van geen peerdt val-
len / want ghy't alsoo beloofd hebt / waer't
dat ghy het mynē niet winnen en mocht.
Hierentusschen zoo heeft hy noch eenen
Ridder zien komē / roepende dat hy hem
wachten zoude. Donkerschoon is hem
teghen ghereden / ende heeft hem afgeste-
ken ghelijc den eersten : insgelijcx oot den
verden / ende den vierden / ende doen zoo
brac syn lancie / maer de Ridder was zeer
ghewont : want de lancie passerde synen
schilt ende synen arm / ende van een lege-
lijc beval hy hun peerden te nemen / ende
die te binden aen de tacken vande boe-
men / maer als hy den vierden af hadde /
zoo mernde hy wech te rjden / zoo heeft
hy eenen anderen Ridder ghesien ghereet
om steken met hem eenen schildknecht /
hebbende

hebbende vier lancien / ende zeyde : Heer Ridder Leonore die zeynt u dese lancie / ende sp ontbiet u dat ghy daer mede doen wilt dat ghy bejoozt teghen de Ridders die overgebleven zyn / aengessen dat ghy hun ghezellen afgheteken hebt. Donckerschoon antwoorde : Ter liefden van Leonore die een dochter is vā alsulcken eerlycken koninc / zoo zal ic haer bevel doen / maer ter liefden van haer Ridders zoo en zal ic niet met allen doen / want sp onbesefdelijc gedaen hebbe / dat de Ridders die hunnen wech ryden / bechten moeten tegh hunlieder danc. Doen heeft hy een lancie ghenomen / rydende teghen de Ridder / hem afstekende als d'ander / insghelijc mede al die daer na quamen / wtgenomen den lesten / want die stac teghen hem twee repen / daer hy twee lancien tegen byat dat hy hem niet afsteken en konde / maer ten anderen zoo stac hy hem wt den zadel ghelijc zyn medegezellen. Dese was Ricoran vande bevelde byugge / die op dien tijt een vande vroomste stekers vander lancien was van gheheel Byraguten. Wit aldus gheschiede zinde / zoo heeft hy alle de peerden (die hy ghewonnen hadde) ghesonden Leonore / haer ontbiedenbe dat sp hare Ridders bevelde zoude datse beleefder zouden zyn teghen de Ridders die hunnen wech reden / oft dat sp beter steken zoude want sulcken Ridder mocht daer passeren / hy zoudese doen te voet gaen. De Ridders waren zoo zeer beschaemt van tegene dat hun geschiet was / datse niet en antwoorden / maer waren wel verwondert dat sp al t'zamen alsoo van eenen Ridder alleen afgheteken waren / sp en konden niet gedoncken wie dat hy zyn mocht / want sp en hadde nocht Ridder alsulcke tecken en in syn wapenen zien dragen. Ricoran die zeyde : Waert sake dat Amadis levende ende ghesont ware / ic zoude inder waerheyt zegghe dat hy't selve ware / want ic en kenne gheenen anderen Ridder die alsoo van ons geschepten zoude hebben.

Ander waerheyt sprac Saliscus : Hy en kan't niet zyn / want tenant van ons allen zoude hem ghekent hebben / zoo veel te meer hy en zoude teghen ons niet willen steken hebben / aenghesten dat hy ons alle dooz syn vrienden houdt. Glontes de Rebe vanden koninc die daer was / zeyde : Oft Gode versaghe dat hy Amadis ware / zoo zouden wy onse beschaemitheyt wel befreede hebben / maer het zy wie hy mach / Godt wil hem oer al goede adruere berleene / want als een vroom Ridder zoo heeft hy al onse peerden ghewonnen / ende als niet beleeftheyt heeft hyse ons wederom ghesonden. Vermaledijc moet hy ryden / sprac Labamor / want ic hebber wel gheweest dat ic myn ribben en myn heupe ghebroken hebbe / maer de schult was myne / want ic was de beroepet hoven alle d'ander tot myner schade. Dese was d'eerste die teghen hem stac. Donckerschoon reysde met blyschap vā daer / ende reer al koutende teghen Enly ende zach dat syn lancie zeer groot was die hy behouden hadde. Aldus rydende dooz de groote hitte / en dooz den arpepde die hy ghedaen hadde / zoo werdt hy doostich / als hy nu gherest hadde ontrent een quartier van eender mijlen / zoo zach hy een heremitagie onder een deel boommen staen / ende om dat hy daer syn devotie doen zoude / en schoon water dzycken / zoo is hy derwaerts ghereden ende heeft daer zien staen dyp hackeneyen gezadelt dooz de dyp Joncvrouwen en noch twee peerden dooz twee schilcknechten. Hy is van syn peert geseten / ende is daer binnen ghegaen / maer hy en heeft daer niemant ghesien hy heeft syn gebedt ghesproken / hem bevelende Gode almachtich / zoo is hy wtgekomen ende heeft gesien dyp Joncvrouwen onder de boommen neff'ns een fonteyne / ende de schilcknechten hy hunlieden. Hy is ghekomen ont water te dzycke / maer hy en kende daer niemant vande Joncvrouwen. Sy zeyden hem : Heer Ridder zijdy vande huyf.

ghesien

gesten vanden Koninc Lisuart / Geminde
 Jonckvrouwe / antwoorde hy / ic zoude
 wel begeerten een van dien te zijn behou-
 delijc dat sy nips begheerden in hun ge-
 zelschap / maer waer leyt v-lieder repse?
 Te Bloemendale / zeyden sy / om te zoe-
 ken ons Noepe die daer Abdisse is van
 een klooster / ende oot om te visiteren
 Oriane des Konincs Lisuarts dochter /
 zoo hebben wy hier gherust ter tijde dat
 de hitte ghepasseert ware. Inden naem
 Godts / sprac hy / ic zal v gezelschap hou-
 den tot dat tijdt zijn zal om repsen. Hy
 brachde hantlieden hoe de Fontepne ge-
 naemt was? Dat en wete wy niet / sprac-
 ken sy / noch alle d'ander die in dese bos-
 schagie staen / dan de ghene die daer inde
 dellinghe staet neffens gene groote boe-
 men / die is genant de Fontepne mette
 byzcondupten / ende sy hebbense hem ge-
 wesen. Maer hy kende se bat dan sy-liede /
 want hy daer menich repse geblogt had-
 de. De Fontepne begheerde hy tot een
 teercken dat Enl daer wederom komen
 zoude / want hy wilde van hem schep-
 den ter wijle dat hy Oriane gaen besoe-
 ken zoude. Als sy aldus diversende wa-
 ren / zoo ghebeurde kortz daer na dat sy
 worden ziende lanx den zelven wech die
 Donckerschoon gekomen was / een ker-
 re daer twaelf peerden in gespannen wa-
 ren diese voozt trocken / en op de peerden
 twee manen diese regeerden / op welcken
 dat zaten veel Ridders al gewapent / ge-
 bonden met ketenen / ende hun schild-
 knechten gheboept aen een pferen gheer-
 de / ende met hunlieden Jonckvrouwen en
 Maechdekens die zeer luyde krisschende
 waren / ende dooz de kerre quam eenen
 Reuse zoo groot dat hy verbaerlyc om-
 zlen was op een swert peer / ghewapent
 met stercke platen van stael / ende eenen
 helm die zeer schoon blinkende was in
 syn handt / zoo hadde hy eenen grooten
 spiet met een pfer voozt aen eenen vadem
 byet / ende achter de kerre zo quam noch
 een ander Reuse veel byesselijcker dan

den eersten. De Jonckvrouwen waren
 zeer bei haert / en verborzen hen tusschen
 de boomen van grooter aenre. De Reuse
 die voren quam die keerde hem om / zeg-
 ghende tegen de Rancu: Ic zal v in dup-
 sent stucken houwen / zoo ghy niet wel toe-
 en ziet dat dese Maechdekens hen bloede
 niet en stozten / want niet dien bloede zoo
 wil ic sacrificie doen mynen Gode dien
 ic aanbiddet. Als Donckerschoon dit ghe-
 hoort heeft / zoo kende hy wel dat fa-
 mongomnad was / want syn costupne
 was alsulcx / dat hy nimmermeer en es-
 seerde jonghe Maechden de keel af te ste-
 ken inde teghenwoordicheyt van eenen
 Afgod die hy hadde in den byandenden
 poel / dooz wiens raet oft sprake hy hem
 in alle syn zaken regeerde / ende dooz al-
 sulchen sacrificie zoo was hy gepaert est
 te byede / als een die de dupdel was / niet
 alsulcken grooten quaet te byeden zijnde.
 Al wast zake dat hy voozt hem genomen
 hadde tegens hem te stryden dooz tegens
 welc hy van Oriane ghesproken hadde /
 nochtans wast hem leed dat hy hem die
 repse te ghemoete was ghekomen ter tijt
 dat hy dien nacht met Oriane ghesproken
 hadde / ghelghe als dat gesloten was / ende
 oot om dat hy zeer verarbept was van
 de tien Ridders van te vort. Maer ken-
 nende de Ridders die op de kerre laghen
 ende Leonore met hare Jonckvrouwen
 ende Maechden / zoo had hy groot ver-
 driet mit herte die r'ansien / ende boven al
 d'ongenuichte die syn bytendinne hebben
 zoude / waer't dat haer suster alsulcken
 krancken costupne gheschiede. Twelt te
 te dencken is / als hy vande Ridders ge-
 schepden was / ende hunlieden zoo qualge
 ghestelt ghelaten hadde / zoo ghy hier vo-
 ren ghehoort hebt. Kortz daer na zoo zyn
 daer ghekomen twee Reusen / vader ende
 sone / die de Koninc Lisuart ontfeyt had-
 den. Zoo hebben syse al t'samen opgeno-
 men ende op de kerre gestelt (als ghy ge-
 hoort hebt) om alle de ghevanghen die sy
 krysghen mochten daer op te leggen.

Dout

Donckerschoon op syn peerde gheseten
 zijnde / heeft Enil terstont syn wapenen
 gheerscht. Hy vzaechde hem / waer toe
 begeert ghy v wapenen? Lant eerstmael
 dese dubbels ghy passeert zyn die hier ko-
 men. Geefse my spzac Donckerschoon/
 want eer dat sy passeren / zoo begheer ic
 e' ondersoekel de barmherticheyt Godes/
 oft hem believen zal dat dooz my te niet
 ghedaen zoude mogen worden de groote
 overdaet die dese syn vbande hem doen-
 de zyn. **O** Heer/spzac hy waerom wil-
 dy de jucht van uwe joncheit aldus ver-
 liesen / want al waren hier twintich van
 de vzoornste Ridders hande Kontinc Li-
 suart die hy by hem heeft / sy en zouden se
 niet dooven bestaen. En zojcht daer niet
 dooz/antwoorde hy/want waert dat ic
 alsulcken zake doozby my liet passeren/
 ic en waer niet weerd my te vertoonen
 dooz lieden van eeren/maer ghy zult zien
 wat abontuere dat ic hebben zal. Enil
 heeft hem syn wapenen ghegheben / zeer
 bitterlijc weeneude. Donckerschoon is
 wt een dellinghe opwaerts geklommen
 tegen den Reuse/maer eer hy by hem ge-
 komen is / zoo heeft hy syn oogen op ghe-
 slaghen na de plaetse daer Bloemendale
 lach / zegghende : **O** myn weerde vrien-
 dinne Oriane / noyt en heb ic vroom seyt
 in myn herte bestaen / tot wat plaetsen ic
 opt was dan in uws seften : daerom zoo
 bid ic v nu staet my by / aengesien dat my
 zoo grootelijc van noode is. Mer mede
 zoo docht hem dat hy alsulcken kracht
 hadde ghekreghen / dat alle verbaertheyt
 van hem vloot / ende zeyde tegen de Pa-
 nen dat sy stille houden zouden. Als den
 Reuse dit hoorde / zoo heeft hy hem om-
 gekeert met grooter gramscap zo groot
 dat den rooc die dooz de visiere van synen
 helm quam / ende spne spiet die hy in syn
 handt hadde / die dede hy daveren dat hy
 verl beefde / ende zeyde : Ghy onzalich
 catijf / wie heeft v alsulcken stouticheyt
 ghegheben dat ghy in myn teghenwooz-
 dichteyt doze komt? **O** Heer,antwoor-

de hy / den welken ghy zoo grootelijc
 vertrooynt die my hebt desen dach krachte
 geben zal daer v groote hoobaerdige dooz
 gheboeken ende te niet gebachte zyn zal.
 Du komt dan aen / spzac hy / zoo zult
 zien ofc syn macht drachtich ghenoech is
 tegheng de myne. Donckerschoon heeft
 syn lancie int arrest ghelept / ende is hem
 teghen ghereben wat syn peerde loopen
 mocht / ende heeft hem gheraect op de
 Rerke pferre platen onder syn gozdel met
 zulcher kracht dat syn lancie dooz syn pte-
 lier gekome is dwers dooz syn lichaem/
 dattet achter dooz quam / ende d'ontmoet-
 tinghe was zoo groot / dat hy raecte het
 artsoen handen zadel / dat de riemen bze-
 ken moesten / ende is metten zadel gebal-
 len onder syn peert / ende een stuc vander
 lancien is in des Reusens lijf ghebleven/
 maer eer hy ter nebet viel / zoo schoot hy
 synen spiet na hem / ende raecte syn peert
 inden punte vander bozt / ende doozte
 tusschen syn beenen. Donckerschoon is
 terstont van syn peert ghesprongen ende
 heeft syn sweert getrocke / maer de Reuse
 was totter doot ghewont / ende syn peert
 dat lach hem op syn lijf tot spnder schade/
 want dooz syn groote kracht zoo scheem
 hem 't vper wten aensicht. Hy heeft 't stuc
 vander lancien wtgetrocken ende heeftet
 na Donckerschoon geworpen / en raecte
 hem op synen helm / wederom keerende
 op spne schilt dat hy die in d'aerde sloech/
 zo dat (dooz de kracht die hy daer bezich-
 de alle syn ingewant wt syn lijf liep dooz
 de quetsure / vallende ter aerden / zo heeft
 hy zeer luyde gheroepen : **W**pn sone Ba-
 sigant komt my terstont te hulpe / want
 ic ben doot. Dooz desen roep zoo is Ba-
 sigant ghekomen zoo zeer als syn peerde
 loopen mocht / ende hadde in syn hant een
 haefse van stael die zeer swaer was / ende
 is Donckerschoon tegen ghereben / me-
 nepude hem in twee stucken te slaen.
 Maer dooz syn groote lichticheyt ende
 stouticheyt / zoo wachte hy hem van dien
 slaef / al doozby rijdende / zoo mepude hy
 syn

syn peert te staen/maer hy en mocht niet/
maer hy raectet metten punt van synen
sweerde ende sloech hem het artsoen af/
en de helft van syn been. Maer de Reuse
door groote rasende grāschap die in hem
was/ zoo en gevoelde hy dat niet/al wast
dat hy synen steghelreep niet ghebinden
en konde. Hy is tot hem gekomē. Don-
kerschoon heeft syn schilt van synen hals
gedaen vast houdende van binnen mette
riemen. De Reuse gaf hem eenen slach
zoo groot metter haetse daer op dat den
schilt ter aerde moest vallē/maer Don-
kerschoon heeft hem op synen arm eenen
slach ghegheven door syn pantsier in syn
vlesch en isweert vers neerwaerts en
raette op de stalen platen die zeer sterk
waren/ ende isweert is ghebrocken/ zoo
dat hem daer niet meer in syn handt en
bleef dan den hecht/maer hier door zoo
en flaude hy niet/ noch syn couragieus
herte en saelgeerde niet/wāt als hy wert
ziende dat de Reuse syn beste dede om de
haetse wt den schilt te krighen/ende niet
en konde/ zoo is hy terstont by hem ghe-
komen ende troc teghens hem/ zoo had
hy teghelut dat hy op de zijde was daer
synen steghelreep hem saelgeerde. Aldus
d'een treckende ende d'ander mede/ zoo
dat de Reuse ombrayde ende syn peert
sprong zeer lichtelyc wech/ ende hy is ter
aerden ghevallen. De haetse is gebleven
inde handen van Donkerschoon. De
Reuse is met grooter pijn opghestaen/
ende heeft syn groot sweert wtgetrockē/
mepnende tot Donkerschoon te gaen/
maer hy en konde niet/ om dat de zenu-
wen van syn been in stukken waren: hy
is niet d'een knie op d'aerde ghekniet.
Maer Donkerschoon heeft hem eenen
slach metter haetse boven op synen helm
ghegheven/dat alle die riemen in stukken
braken/ ende blooch van synen hoofde.
Als Basigant sach dat hy hem zoo by
was/ zoo mepnde hy hem thoost af te
gaen/maer hy raette hem in't sop van syn
helm/ zoo dat hy de krupre vanden

helm af sloech/ ende syn hant mede/ zont
der vlesch te raken. Donkerschoon
trat wat achterwaerts/ende synen helm
die gheen weere meer bieden en mocht/
viel hem op syn schouderen. En isweert
van Basigant viel ter neder op eenē steen
ende brac in twee stukken. De ghene die t
aensaghen dachten dat hy hem de helft
van synen hoofde afgheslagen hadde/ en
maecten grooten rouwe/ ende principa-
lyc Leonore met hare Maechden ende
Jonckvrouwen/ die al t'zamen op de ker-
re op haer knien laghen de handen ten
hemel stekende/ en baden Gode dat hyse
wt het perickel berlossen wilde/ sy troc-
ken sienliedē hant spraken sy krechten/
Gode aenroepende. Donkerschoon die
nam synen helm van syn hooft/ en raste
met syn handt op syn hooft om te weten
oft hy ter doot ghequeert was/maer als
hy niet en gevoelde zo is hy metter haet-
se totten Reuse ghegaen (al wast dat hy
nochtans zeer sterk was) als hy hem al-
dus heeft zien komen/ zoo werdt hy zeer
bevroest ende stau van herten/ zoo dat hy
hem niet ghewachten en konde. Hy heeft
hem een zoo swaeren slach ghegheven bo-
ven op syn hooft/dat hy syn een oore met
t'armbachken heeft af sloech in d'aerde.
De Reuse sloech hem mette helft van syn
sweert een kilyn wonde in syn been/ende
is op d'ander zijde ghevallen/ rollende
lang der aerde door den anere vander
doot. Op desen tijt zoo hadde Famong-
mad sonen helm van syn hooft genomē/
ende stac syn handen in syn wonden om
t'bloet te houden/maer als hy synen sone
doot sach ligghen/ zoo begonst hy Gode
te blasphemieren/ zeggende dat hem
niet verdrietich en was te sterben/ dan
om dat hy syn kercken ende kloosters
niet ghestuert en hadde om dat sy ghe-
doordē dat hy ende syn sone verflaghen
waren van eenen Ridder allene/ want
syn hadden gheen vrese door hondert
Ridders. Donkerschoon viel op syn knie/
danckende Gode vande groote gratie en
victorie

blistorie die hy hem verleent hadde / ende
 zeyde teghen Famongomad desperaet
 van Godt ende van syn hulpe / nu zuld
 betalen v groote weertse die ghy ghe-
 byzpet hebt / ende heeft syn hande wt syn
 wonden ghetrocken / en zeyde hem : En-
 bidt nu uwen Afgodt voer het onnoosel
 bloet dat ghy hem gheoffert hebt dat hy
 v beschermme ende behoude v bloet 'twelc
 v 'leven nemen zal. De Geuse en dede
 anders niet dan Godt blasphemieren en
 alle syn heplighen. Donckerschoon die
 troet den spijt van syn peert / en stac hem
 in synen mond / zoo dat hy wel een palm
 verte achter wt quam tot inder aerden
 toe / ende hy heeft den helm vā Basigant
 ghenomen / ende op syn hooft gestelt om
 datmen hem niet kennen en zoude / ende
 is op Famongomads peert gheseten het
 welc hem Enil ghegheben hadde. ende is
 ter kerren ghereben. De Ridder ende
 Jonckvrouwen mette Maerckkens die
 hebben hun verootmoedicht tegen hem /
 grootelyc bedanckende van't secours
 dat hy hun allen ghedaen hadde. Maer
 hy heeftse alle gelost wt de ketenen / hun
 bidde dat sy op hunne peerden ryden
 wilden die daer ghebonden waren / ende
 datse de twee Geusen op de kerre leggen
 zoude / en Leonore met hare Jonckvrou-
 we op haer hackenepen die haer schildt.
 knechten boerden al waren sy gevangē /
 ende schenckte de Geusen den Koninc Li-
 suart van eens vreemde Ridder wegen
 die ghenamt was Donckerschoon / die
 hem begeerde te dienen / ende vertrecken
 hem d'oorake waerom hyse verslaghen
 hadde. Doch dede hy hem zeggen dat hy
 hem zondt 'tpeerdt van Basigant / 'twelc
 zeer groot ende schoon was / om dat hy
 daer mede inden strijt komen zoude / die
 hy metten Koninc Eldan bestort hadde.
 De Ridder hebben met groter blij-
 schap syn bevel ghedaen / ende hebben de
 Geusen op de kerre gelept. Maer al was
 de kerre groot / zo moest sy vande knen
 merwaerts met haer beenen wt de ker-

re hangen / zoo groot waren sy. Leonore
 met hare Maercken plachten bloemen in
 de boschagien / ende maecten daer kran-
 kens af / ende stelden die op haer hooft /
 ende zyn al zuighende niet groter blij-
 schap binnen Londen ghekomen / waer
 af een iegelijc zeer verwondert was die-
 se aldus ter stadwaerts zagen inkomē /
 ende zoo veel groote Ridderg ziende. Als
 de Koninc hoorde 't groot peryckel van
 syn dochter / ende Donckerschoon haer
 verlost hadde door zoo grooten arbeyt en
 pijn / ende daer te voren heer Gueyza-
 gant ooc ghekomen zynde / hem presente-
 rende als verwonnē man van Doncker-
 schoons wegen / zo was hy zeer verwon-
 dert / hoe dat alsulcken Ridder van nieuw
 gekomen zijnde niet vreemde seften van
 oorloghen boven alle d'ander in syn lande
 ghearriveert was / zoo heeft hy hem een
 langhe wyle gheprezen / een seghelijcken
 vraghende oft hem niemant en kende /
 maer daer en was niemant die van hem
 set wist te spreken / dan dat Corisande de
 vyndinne vā heer Florestan daer ver-
 trocken hadde dat sy op d'arme rootze
 eenen Ridder ghewonden hadde die zier
 was / ghenamt Donckerschoon. Ofse
 nu Godt bekefde / sprac de Koninc / dat
 wy alsulcken man hy ons hadden / te en
 zoude hem van hier niet laten gaen om
 eenich dinc ter weerde dat hy op nyp be-
 geerde / al'oo verre alst in mynder macht
 waer / ende ic volghen mochte.

Hoe Donckerschoon (d'avontueren voor-
 zeyt volbracht hebbende) ghereyft is na
 de Fonteyne vande diu conduyten, daer
 hy voren nam de reyse van Bloemenda-
 le daer syn beminde Oriane was, ende
 hoe dat een vreemt Ridder twee juwe-
 len van ghetrouwelijc te beminnen ge-
 bracht heeft in't Hof vanden Koninc
 Lisuart, ende hoe hy met Oriane onbe-
 kent derwaerts is ghereyft om d'eere te
 verwinnen.

Het veertienste Capittel.

It is

Donckerschoon

Donckerschoon (met sulcker blij-
schap van herten alsulcken groo-
ten persijchel doozghekomen zijn
de/ ende oozlof genomen hebben
de aen de Jonckvrouwen ende Bidders)
zoo is hy tot d'ander Jonckvrouwen ge-
komen/ die hy aende Pontepne ghebon-
den hadde / die wt de boomien quamen
daer sy hun verbergen hadden / ende zijn
hem te ghemoeete ghekomen. Op heeft
Enil bevolen dat hy na London reysen
zoude/ ende versoeken syn Neve Sanda-
lin / ende dat hy hem daer laten maken
zoude wapenen alsulck als hy inde bata-
lie aen hadde/ want de spne warde al dooz-
houwen / zoo dat sy hem niet meer dienst
en konden doen/ ende dat hy hem koopen
zoude een goet sweert/ ende dat hy binne
achte dage wederom hy hem komen zou-
de ter Pontepnen vande dyp conduxten/
want hy hem daer vinden zoude. Zoo is
hy van daer geschepten/ ende is dooz het
biste vande bosshaghe gherepft / oozlof
genomen hebbende vande Jonckvrouwe.
Ende Enil is gherepft om syn bevel te
volbzenghen. En de Jonckvrouwen reys-
den na Bloembale daer sy Oriane en
Mabile vertrocken alle 'tgene dat sy ge-
sien hadden / zeggende hoe dat een Bid-
der die Donckerschoon gheuaert was
dit al volbzocht hadde. Daer blijfchap en
bzolgscheit was zonder comparatie/ we-
tende dat Donckerschoon zoo na huus-
den was met alsulcker grooter eeren en
prijs van synen persoon als iemandt an-
ders ter weerelt zoude moge zijn. Don-
ckerschoon aldus inde bosshaghe zijnde/
zoo ghy ghehoort hebt/ zoo heeft hy hem
ghastelt op de zijde daer Bloembale
stont/ daer heeft hy een ribiere gebonden
die beneden de klepne boomkens loopen-
de was/ maer om dies wille dattet noch
bzoech was/ zoo is hy van syn peert ghe-
seten / en heeft dat laten wepen in't groe-
ne gras/ synen helm afgedaen hebbende/
heeft syn aensicht en syn handen ghewas-
schen/ ende heeft van dat water gedron-
ken.

Dooz is hy daer neder gaen ziti-
pessende ende overlegghende de groot
veranderinge vander weerelt/ oberdru-
kende de groote desperatie daer hy in ge-
weest had/ en hoe dat hy niet synen bzogel-
epgen wille zoo menich reys de doot be-
geert hadde/ gheen hope ter weerelt ver-
wachtende tot syn groot verdriet / en da
Godt meer dooz syn barmherticheit di
dooz syn verdiensten/ dit al i' samen gere-
medeert hadde/ niet alleen ghelgic als hy
van te voren was/ maer met ongelijcke
meer glorien ende sinnen dan hy opt bu-
nen syn leuen had gheweest: Ende boven
al dat hy zo na was om t'aensien syn zee-
beminde bzienidume Oriane/ dooz wiens
absentie hy in grooter tribulatie en
groot verdriet menich reyse totter doot
toe ghestelt was. In dese ende in meer
ander gepepen zoo was hy overleggen-
de eeren langhen tijt/ en contemplerende
in syn memorie de glorie en hoohaerdige
die hem dooz de groote avontueren die
hy op eenen dach volbzocht hadde / ghe-
schiedt waren: Olerenbinnen zoo is den
nacht aengenomen/ ende is te preerde ge-
seten/ rijdende na t'kasteel van Bloem-
dale aen de zijde vande boomgaert/ daer
heeft hy Sandalin ende Durin ghebon-
den, die syn peert aenbeert hebben. Ende
Oriane ende Mabile ende de Jonckvou-
van Denemercke die waren boven aen
den muert / en dooz de hulpe vande schilt-
knechten (mits dat sy van boven hem de
handen ghegheuen hebben) zoo is hy bo-
ven gheklommen daer sy-lieden waren.
Daer heeft hy syn beminde bzienidume
in syn armen ghenomen. Maer wie is de
ghene die zoude ten vollen moghen vol-
schrijven de bzienidelijcke omhelsinghe/ de
zoete amoureuse kusking / de tranen die
daer mont aen mont in een ghemenght
waren. Certeyn niemant anders dan de
ghene die dier passien onderdanich ghe-
weest zijn/ en in alsulcke hyperighe blam-
men ontfleken mach zijn / 'thert ghepij-
nighe van alsulcke amoureuse wonden/
niet.

niet moghen ghebruycken de vzeucht die haer joncheit begheerende is. Alsoo dat van dusdanighe zaken niet vzeeder verclaert en zal zyn. Nu aldus dreen den anderen omghelt hebbende / geen memorie van hun zelven hebbende / noch van ander zaken. Wabile ghelijc oft spse we eenenswaren vroom ontweert had / heeftse met haer op't kasteel gelept. In deser manieren zoo is Donckerschoon ghelogeert gheweest inde kamer van Orlane / het welcke na alle de voorszeden zaken die ghyp ghelooft hebt / men wel gheloooven mach hem aenghenamer was dan't Paradijs. In alsulcker genuechte en vzeuchden zoo was hy by spn Alderliefsste acht daghen lanc / dewelcke al en waren sp al egot snaches in alsulcken vzeuchden niet / zoo versaeinden sp in een schoon pzeel / daer plaspante bloemen in stonden / als ghyp ghelooft hebt / met alsulcker blijfchap dat sp bupt huijlieder memorie sekenen te zyn / niet inder weertelt daer boren klesende / wat men ooc zoude moghen dencen oft spreckē. Gandallin is diuils daer gekomen / van wien sp alle de nseumaren vande Hobe wisten die in spn loghs hadde Enilspn Rede / die de wapenen van Donckerschoon dede maken / zoo hy hem bevolen hadde. De Koninc Lisuart was zeer besozcht vooz den slach dien hy hebben zoude teghens den Koninc Eldan / wetende de wozeede ende straffe natueren der Reusen met meer ander van hunnen blorde die hy gheprouceert hadde met hem te vzeinghen / zoo besozchte hy neerselije / ghereetschap makende hoe dat hy die tot spner eere zoude moghen volepden / zoo hadde hy daer by hem binnen Londen Heer Florestan / Agrates / ende Heer Galvyn zonder lanc / die doen gekomen waren / ende meer ander Ridderg van grooter weerde. Sp spzake zeer veel onder malkanderen vande vrome seften van Donckerschoon / en vele wasser die zepden dat sp verre te boven ghinghen de seften van Amadis : Dit belchden zoo

zeer Heer Florestan spnen vzeeder / dat en hadde gheweest de belofte die sp den Koninc ghedaen hadden / dat sp hem in geen avontuere stellen zouden totter tge toe dat den slach gheslagen had gewest / sp zouden hem terstont gaen zorckē hebben / ende tegen hem ghevochten hebben / met alsulcker gramfchap en nydicheit / dat die dooz eenich van hun vreden ghevolcht zoude hebben / ende sp zouden hun vooz zeer gheluckich houden / mochten sp wt den strydt levende komen / dat sp zonder huilieden in eenige andere avontuere te stellen / hem zouden gaen sprecken / maer dit en zepde sp niet dan onder huijlieden. Op eenen tijdt de Koninc in spn Pallops zijnde / sprekende met spn Ridderg / zoo is ter poozten in ghekomen een oudt schildknecht / ende met hem noch twee ander schildknechten / alle dyp van eenen kilerde spn hooft was gheschoren / ende spn ooren die schenen groot te zyn / ende spnen baert was grys. Op is totten Koninc gekomen op spn knien vallende / zoo heeft hy hem gegroet in Gzterscher tale / daer hy gheboren was / ende zepde Heer Koninc de groote fame die ober al de weertelt loopende is vande Ridderg ende Jonchvrouwe ende Waerhden van uwen Hobe / is een oorzake gheweest van myner koninc / om te zie oft ic onder huijlieden vande zal' egne dat ic tzeftich jaer lanc gesocht hebbe alle de contrepē vander weertelt deure zonder eenighe vzeucht oft pzoft van mynen arbept ghebonden te hebben / ende by al dien Heer Koninc dat v beliest ende goet dunet / dat hier een pzoebē gedaē wert / (twelc v schade noch verlies niet zyn en zal) ic zal't v te kennen gheben. De Ridderg hebben den Koninc zeer hertelijc gebrden dat hy daer in consenteren wilde / maer hy die zoo grooten begheerte daer toe hadde als sp-lieben / heestet gheconsenteert. Doen heeft den vanden schildknecht in spn handen ghemomen een roffertien van Jaspis dyp rubis tyn lanc ende een palm vzeede / ende was t'zamen

t'zamen verfaemt met gulden lekens/ hy
heeftet opgedaen ende heeft daer wt ge-
trockē een sweert/ het alderbzeemste dat
opt ghesien was / want de scheede was
twee groen platen gelijc 'tcoleur van een
Esneraude / ende waren van beenen die
zoo klaer waren datmen de lemmet van
den sweerde daer dooz zach schijnen/
maer niet als de lemmet vā ander sweer-
den/wāt d'een helft die roonde haer klaer
ende zupber/datmen geen desgelijc vin-
den en zoude moghen/ ende d'ander helft
die was alsoo gloepende roodt als vper/
het stoffeersel ende den riem die daer aen
waren / was al t'zamen vanden besten
veene ghelijc de schee ghemaect van veel
stukken t'zamen gevoecht met gulden le-
kens/zoo datmen mocht omgozden ghe-
lijc eenen anderen riem. De schiltknecht
heeftet over spnen hals gheworpen/ende
heeft wt het kofferken ghetrocken eenen
krans van tweederlep schoon bloemen/
d'een helft was alsoo schoon ende groen
ende van alsoo levende coleur / als of se
terstont eerst versch gepluct waren/ ende
d'ander helft was van doore ende dzooge
bloemen dat se schijnen hadmen daer aen
geraect dat se af gevallen zouden hebben.
De koninc bzaechde hy wat redenen/
aenghesien de bloemen al wt een sprupte
quamen/ waerom se zo diversch waren/
d'eene versch ende d'ander dzooge? Ende
t'sweert waerom dat zoo vzeemt was
als seheen. Heer koninc sprac de schilde-
knecht: Dit sweert dat en mach niemant
wter scheede trecken dan de Ridder die
bopen alle die inde weereelt zijn/spn bzen-
dinne meest beminnende is/ ende als dus-
danighen Ridder t'sweert in spn handen
hebben zal/ de helft die nu bernende is/ zo
klaer ende zupber zal worden / als d'an-
der helft is schijnende / ende alsoo zal de
lemmet al-eens zijn : En den kranz oft
hoet van bloemē die ghy hier ziet (ist dat
dien gheslele wort op 'thoofte van eenighe
Jonckvrouwe oft Maecht die haren man
oft haren vriendt zoo zeer bemint als hy

haer doet) zoo zullen terstant de dzoogh
bloemen also groen ende schoon worden
ghelijc d'ander/ zoo dat daer geen onder-
schept tusschen zal zijn/ende ghy zult we-
ten dat ic gheen Ridder en mach worden
dan vande handen van dien getrouwen
Winnaer die t'sweert wtreckē zal/nor-
ic en mach gheen sweert ontfanghen dan
vande ghene die den kranz ghewonnen
zal hebben. Daerom Heer koninc zo-
ben ic in v Hof ghekommen in't leste van't
zestichste jaer dat ic met dese pzoobe ghe-
rept hebbe / denckende dat ic gheen van
allen (daer ic gherept mach hebben) nopl
Hof vā Keiser noch koninc in eere ende
sane hy uwen Hobe te gelijck en mach
zijn / zoo hope ic oot hier dan te vinden
t'ghene ic tot den dach van heden niet ge-
houden en hebbe. Nu zeght hy sprac de
koninc / hoe ist mogelijc dat t'vper van-
de helft vanden sweerde de scheede niet en
verbzant? Dat zal ic v gheerne vertrec-
ken antwoorde de schiltknecht : Ghy
zult weten / Heer koninc / dat tusschen
Tartarien ende Indien een Zee is alsoo
heet datse ziedt ghelijc als t'water over
t'vper/ende is gheheel groen/ binnen die
Zee groepen Serpente grooter dan Co-
rodzillen/ende hebben vleughelen daer se
met vliegghen/die zijn zoo fennich dat de
menschen van hun vleden wt grooter
bzeese/ maer zontijts als se de doot vin-
den/zoo estimeren se die zeer grootelijc/
want se zijn zeer pzoftelijc tot medec-
ken : Dese Serpentes hebben een been
vanden hoofde totten steert toe/ t'welc zo
grof is dattet heel lichaem daer aen ghe-
vesticht is / ende zoo groen als ghy hier
zien meucht binnen de schee ende accou-
trement/en om dies wille dat ghegroept
is binnen de Zee die zoo ziet zo en wacht
van gheen ander vper verbzant werden.
Nu zal ic te kennen geven wat vanden
kranse met de bloemen is/dewelcke zijn
van boomen die in't lande van Tartarien
zijn / in een Eylandt vijftien mijlen verre
inde Zee / ende die boomen en zijnder
maet

Maer swer/ noch men kan niet gheweten
 dat mer ergheus meer vindt: Binnen die
 Zee is een zoo vreeselicken gheruchte/
 ende zo zoehlyc dat de lieden hun ontsien
 ende verbaren die te halen/maer zomins-
 ghe die hun ter avontueren stellen / ende
 plucken/die verkoopense zoo diere als sp
 willé/want hy al dien dat mensche bewaert
 zoo zullen sp altyde eben groen en schoon
 blyden/en nimmermeer vergaen. Maer
 Heer Koninc nu ghy bediessel van d'een
 ende van d'ander ghehoort hebt / zoo be-
 gheerte ic dat v beliebe de redenen te hoo-
 ren waarom ic aldus repse/en wie ic ben.
 Ghy zult weten dat ic ben de Hebe van
 den vroomsten Ridder die binnen spen
 tijde zyn mocht / die genaemt was Apo-
 lidon/ en heeft langhen tijt gewoonst hier
 binnen uwen lande in't vaste Eplandt/in
 welc Eplant hy veel dingen gelaten heeft
 van Algomancien / niet meer ander
 wonderlycke stucken ghelyc alle de we-
 relt kennelijc is. Myn vader was de Ko-
 ninc Ganoz/ spn broeder/ die hy het Ko-
 nincryc ghelaten heeft: Van dien Ganoz
 ende van een dochter vanden Koninc vā
 Canontas ben ic gekomē. Als ic nu was
 in sapsoen om Ridder te mogen worden
 (aenghesien dat ic van myn moeder zeer
 wel bemint was) zoo begheerde sp van
 my vooz een ghisc (aenghemerct dat ic
 ghewonnen was door groote liefde die
 tusschen myn vader ende haer was) dat
 ic gheen Ridder en zoude mogen worden
 dan van den getrouwen Ridder in liefden
 die inde weert mocht zyn / noch ooc het
 sweert ontfangen/ dan vande Joncvou-
 oft Maecht in dier zelver qualiteyt: Ic
 consenteerde haer / meynende dat ic nē
 langher beuden en zoude ter tijt toe dat ic
 inde presentie van mynē Oom Apolidon
 ende spn vrendinne Gysmanese komen
 zoude/maer tgebeurde my anders: wāt
 als ic in spn tegenwoozdicheyt gekomen
 was/so was Gysmanese door Als Apo-
 lidon d'oozake van myn komste vernom-
 men hadde / zoo had hy groote deernisse

met my/want de costume van dien lan-
 de is alsulcx / dat zoo wie geen Ridder en
 is/ die en mach in dat Konincryc niet re-
 gnieren / welc my van rechts weghen
 toe komt/also dat hy my op dat pag gee-
 nen raet gheben en konde/maer hy beval
 my dat ic binnen een jaer weder hy hem
 komen zoude/ hy hem komende tēpnde
 van't jaer/zoo gaf hy my dit sweert ende
 den krans/ zeggende dat ic (d'onnoosel-
 heyt die ic ghedaen hadde / alsulcken be-
 gheerte te consenteren) die beteren zoude
 met arbeiden / zoekende dien Ridder en
 de Joncvouwe/zoo dat ic volbzengende
 dese twee dingen / myn belofte volbzocht
 zoude hebben. Aldus Heer Koninc dit is
 d'oozake van myn komste ende tghene
 ic zoekende ben: Zoo zal't uwe Maes-
 stept belieben Heer Koninc (die niemant
 en faelgeert) het sweert te pzoeben ende
 alle v Ridders/ ende de Koninginne met
 alle hare Joncvouwen ende Maechden
 den krans met de bloemen / ende is hier
 semant die d'avonture volbzengē mach/
 de juweelen zullen henlieden toebehoort/
 ende t'pzoegt en ruste zal myn zyn: Ende
 ghy Heer Koninc d'rere boven alle ande-
 re Princen/in v Hof gebonden hebbende
 tghene dat in hunlieder Hof gefaelgeert
 is. Als den oude schiltknecht spn redenen
 wt had gesept/ alle de Ridders die hy den
 Koninc waren die hebben zeer ghebeden
 dat hy de pzoebe bevelen zoude te doen/
 maer hy die tzelve begheerende was/ die
 heeft ghesententert/ende zeyde teghen
 den schiltknecht: Aenghesien dat maer
 vijf dagen meer en was van S. Jacobg
 dach / ende dat op dien zelven dach vele
 Ridders hy hem zyn zouden / die hy ont-
 boden hadde/dat hy zoo lange wilde be-
 toeben/ want hoe daer meer volcx zoude
 zyn hoe hy veel eer binden zoude tghene
 hy zoekt. Hy heeft in dancke genomen.
 Gandalin die op dat pag turt Hof was/
 al hoorc hebbende al tghene dat de schilt-
 knecht gesproken hadde en d'antwoorde
 vanden Koninc/so is hy terstont te peer-
 de ghe-

de gefeten ende na Bloemenbale geryft/
als quamfups dat hy Mabile ghinc be-
foeten : zoo is hy in't yzeel ghekommen
daer de fchoon boomen ftonden/ daer hy
Ortane ende Donckerschoon heeft ghe-
bonden/ fpielende in't fchacrfpel/ en zepde
hunlieden : Myn vziendē ic byenge v zeer
vzeemde nieuwaren / die defen dach in't
hof ghekommen zijn. Daer heeft hy hun-
lieden al t zamen bertelt vanden weerde
ende vanden krans niet de bloemen ende
d'oorfakē waerom dat se dien oudē fchilt-
knecht daer ghebracht hadde/ en hoe dat
hem de koninc gheconfenteert hadde de
proeven te doen zoo ghy hier boven ghe-
hoozt hebt. Als Donckerschoon dit al
ghehoozt hadde / zoo heeft hy fpu hooft
laten hanghen ende begonst te pepsen in
zulcker manieren dat hy nergheus op en
heeft ghesien/ zoo dat Ortane/ Mabile en
Gandalin henlieden lieten duncken dat
alle zaken der weerelt hem begaven. Al-
dus was hy een wyle tyds zo bange dat
Mabile en Gandalin van daer ghegaen
zyn / maer als hy tot hem zelven gheko-
men is / zoo vzaechde hem Ortane wat
d'oorfakē was van fpu fwaer ghepeps?
Hy antwoorde : Myn vzeidinne waert
dat dooz Godt ende dooz v myn greps
mocht te wercke ghestelt worden / ghy
zoudt my de blifste man maken die inde
weereelt mach levē. Myn bewinde vziē
fprac sp / de ghene die v Heere ghemaect
heeft van mynē perfoon/ zal d'ander zeer
lichtelijc volbyenghen. Hy heeft se metter
handt ghenomen / ende heeft die menich-
reple ghehult/ zeggende : Tghene dat ic
pepsde dat is/ dat ghy ende ic ge worden
hebbende de twee juweelen/ onfer beyder
herten zouden alight in grooter blifchap
ende gerustheyt leven/ ende alle ghy pepsen
ende twiffel daer wy mede ghetommen-
teert hebben gheweest / zouden van ons
verfchoven zijn. Daer hoe zoude dit mo-
ghelijc om doen zyn / vzaechde Ortane/
zonder myn groote fchande en perijckel
ende van dese Joncvrouwen die ons lief-

de bekent is? Met allen wel/antwoorde
de hy : Ic zal v alsoo bedectelijc ende on-
kennelijc leyden/ en met alfulcken zeker-
heyt vanden koninc v vader/ om niet be-
kent te zijn / als oft wy waren in pzen-
te van't vzeemfte volc dat inde weerelt
is / die ons niet en kennen. Wy al dien/
fprac sp / dat dit aldus doenlijc is / vol-
byenght ulwen wille/ ende Godt geve dat
ons wel vergaen moēt/ wāt my en twij-
felt niet ic en zal den krans niet de bloe-
men mede byengē/ hy al dien dat hy dooz
onfpzekerlijcke liefde te winnen is. Dunc-
kerschoon die zepde : Ic zal verferet heyt
van v vader kringhen/ dat men my gheen
zake ter weerelt vragen en zal tegen my-
nen wille/ ende ic zal ghewapent zyn heel
ende al / ende ghy zult omhanghen een
vzeemde kleedinghe ende een moornen-
ficht / in zulcker voeghen dat ghy elc een
zult moghen zien / maer niemant en zal
v mogen zien : In deser manieren zullen
wy riden ende weder omkeeren/ dat nie-
mandt van ons weten en zal. Myn we-
verkoren vriendt/ fprac sp/ behaert my
wel tghene dat ghy zeght/ maer laet ons
Mabile roepen/ want zonder haren raet
zo en zoudt ic alfulcken grooten zake niet
dozen beftaen. Wy hebben haer ghero-
pen/ en de Joncvrouwe van Denemerc-
ke ende Gandalin die hy henlieden was/
en hebben hen henliedē opstel te kennē
ghegeven. Al wast nochtans merckelijc
dat daer groot perijckel in gelegen was/
bemerckende dat hun beyder wille wel
was/ zoo en hebben sy daer niet tegen ge-
fpt/ maer Mabile zepde : De koning-
ne myn moeder heeft my onder d'ander
juweelen die de Joncvrouwe van Dene-
mercke my ghebracht heeft / een kappe-
die zeer fchoon is ende zeer kostelijc ghe-
maect ghesonden die niemant noot om-
gheshadt en heeft / noch niet ghesien en is
gheweest dit lant desgelijc / ende dese zal
nooz v zyn. Sy heeft se t'vfont doen ha-
len. Sy hebben Ortane in een kamer ge-
lept / ende gheleert in zulcker maniere als
sp rep-

sp reysen zoude / met haer handschoenen
aen haer handen / ende haer aensicht ver-
stopt / zoo hebben sp haer ghebracht dooz
Doncker schoon / maect hoe ende in wat
manieren sp alom haer aensagen / zoo en
honden sp niet aen haer gesien oft gebin-
den daer dooz spse hadden mogen kennē.
Doncker schoon die zepde: *Sijn* Bemir-
de / ic en hadde nimmermeer gedacht zoo
bljde te syn / om dat ic v niet en kenne:
Hy heeft terstont Gandalin belast alle
de conrepe dooz te zoeken de schoonste
hakeneye die hy vinden mocht / ende dat
hyse bzinghen zoude op den dach vander
pzoeden aen de muer vande boomgaert /
na der middernacht. Doen heeft hy Du-
rin bevolen dat als den nacht aen quam /
hy hem niet spn peert verwachten zoude
ter plaetse daer hy inden boomgaert ge-
komen was / want hy wilde dien nacht
rjde totter Fontepne vande dyp condup-
ten / ende zepden Enil spnen schilt knecht
aen den konins om ghelepde / ende aen-
beerden spn wapenen die hy hem hadde
doen maken. Metten koststen / d'ure ge-
komen zynde / zoo is hy wt den boom-
gaert gereden alleene zynde dooz de bos-
schagte die hem wel bekend was / als die
daer menich reyse geblogen hadde. Den
dach aengekomen zynde / zoo heeft hy
hem zelven ghebonden aen de Fontepne.
Niet lange daer na zoo heeft hy Enil zien
komen met spn wapenen die zeer wel
gemaect waren ende schoon / daer hy zeer
bljde om was: Hy bzaechde hem na
nieuwre wten Dove. Hy antwoorde
hem hoe dat de koninc ende alle die hy
hem waren / heel spraken van spn bzo-
michept ende stoutichept. Doen begonst
hy hem te vertellen van 't sweert en den
krang met de bloemen. Maer Doncker-
schoon antwoorde hem: Dit heb ic ober
dyp daghen gehoozt van een Joncvrou
die't my geseyt heeft / op conditie dat icse
daer bedectelijc bzingē zoude om te pzo-
ven / zoo ist wel behooflic dat ic't doe / en
dat ic niet haer reyse onbekent / want ic

wil 't sweert pzoebē / ende daerom / want
ghy mynē zin weet / dat ic my niet en wil
laten kennē aen den koninc noch oer een
niemant anders ter tijt dat myn werke
dat verdient hebben / so zult ghy terstont
wederom reysen en den koninc zeggen /
hy al dien dat hem beliest my ghelepde en
zekerhept te geven / ende noch een Jon-
vrou met my dat ons niet gedaen oft ge-
sept en zal worden tegen onsen wille / zoo
zullen wy daer komen om d'avontuere
te pzoeben. Doozt zuldyp de koninghinne
ende hare Joncvrouwe ende Maechden
te kunnen geven / hoe dat dese Joncvrou
my hier doet komen tegen mynen wille /
maer ic en hang niet voozhy / want ic't
haer beloofte hebbe: ende op den dach dat
men de pzoebē doen zal / zoo zuldyp hier op
dese plaetse komen sinorghens inden da-
gheraet / om dies wille dat de Joncvrou
wet mach oft ghy de versekerthept niet
v bzinght oft niet. Daerenbinnen zoo zal
ic wederom tot haer reysen om haer hier
te bzingen / want sy woont verre vā hier.
Enil beloofde hem also te doen / hem ge-
vende spn wapenen / zoo is hy gerespt om
spn bebel te volbzengen. Doncker schoon
is ghereden na de riviere daer ghy hier
voren af ghehoozt hebt / daer is hy ghe-
bleven tot den abont / ende also na Blo-
mendale gerespt / daer komende zoo heeft
hy Durin ghebonden die spn peert ghe-
nomen heeft / ende is gegaen aen den in-
gant vanden boomgaert / daer hy heeft
zien staen spn alderleefste Oriane met de
andere die hem zeer wel onthaelt hebbe /
hy heeft henlieden spn wapenen gegeve /
ende is opghegaen. Mabile die zepde te-
ghen hem: Wat bediet dit myn beminde
Nede dat ghy rijcker wederom zijt ghe-
komen dan ghy waert als ghy van hier
ghinght. Ghy en verstaet het niet / zepde
Oriane / hy heeft wapenen geweest zoec-
kē om hem wt dit gevangeniss te lossen.
Tis certepn waer / sprac Mabile / tis v
wel vā noode dat ghy goede raet neemt /
aengesien dat ghy teghen hem moet strij-
den.

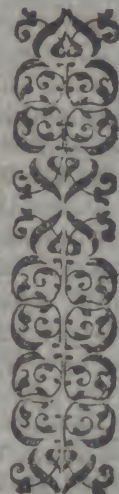
Lij

Het tweede Boec van

Den. Andus zyn sp ten Kastele ghegaen | den gheheelen daghe niet ghegheten en
met grooter blijfchap daer sp hem tuten | hadde / om dat hy niet bekent zyn en
en te dyncken voor zuten / want hy van | zoude.

Hoe Donckerschoon ende Oriane gesonden hebben de Ioncvrouwe van Denemercke,
om te weten d'antwoorde vanden Hove, aengaende de verskertheyt vanden Ko-
ninc, ende hoe sy de proeve deden, ende die gewonnen hebben met grooter eeren
boven alle d'ander.

Het vijftienste Capittel.

D Es anderen dachz zoo hebben
sp de Joncvrou van Denemere-
ke na Londen ghesonden / om te
vernemē wat antwoorde de Ko-
ninc tot Enil ghegheben hadde / ende dat
sp de Koninghine ende d'andere Jone-
vrouwen ende Maechden segghen zoude
dat Oriane niet welen luste / zoo dat sp
haer kamer bewaerde. De Joncvrou-
we is terstont gherepft om haer boodt-
schap te vernemen / zoo dat sp niet weder
onten kerke ten was spade / de reden
waerom was dese / want de Koninghine was
gaen ontfangen de Koninghine Brio-
lantie / die daer ghekomen was / ende met
haer ghebrucht hadde hondert van haer
Ridders / om Amadis te doen zoeken /
als syn broeders dat beghinnen zouden /
noch had sp met haer ghebracht twintich
Joncvrouwen / alle ghekleet in't swerte /
ghelyc als sp ghekleet was / want sp an-

ders gheen aen doen en wilde ter tijt toe
datmen tijdinghe van hem verhooren
zoude / want in gelijcke habjten zoo was
hy haer vindende als hy haer t Koning-
inc wederom dede hebben / ende sp wilde
daer blijven hy de Koninghine tot dat
haer Ridders wederom zouden komen /
oft datme van Amadis verhoort hadde.
Doen vrachde haer Oriane / wat dunct
v is sp alsoo schoon als men zecht / Alsoo
moet my Godt bystaen / antwoorde sp
(inwen persoon wtghefekten) zoo is sp de
schoonste vrouwe die ic binne myn leven
opt ghesien hebbe. Sy was zeer bedroeft
als sp van uwer siecke verhoorde / ende sp
laet v hy my weten datse v komē befoer-
ken zal als v beliden zal. Daer vifitatie
zoude my wel behaghen / sprac Oriane /
want sp de persoon is die ic bove alle die
inde weereit zyn meer beghere te zien.
Bewijst haer eere / seide Donckerschoon /
want

Want sy dies wel weerdich is / al ist noch-
tans dat ghy wat anders in v ghedachte
hadt. **M**yn beminde vrient / sprac sy / en
laet ons daer af niet syken / want ic wel
verseker ben dat myn gepeys niet waer
en is. **I**c weet wel / antwoorde hy / dat
dese proeve die op hande is / v noch meer
verscherpt inbynghen zal / ende my
veel meer onderdanicheyt. **O**p al dien
sprac Oriane / dat het ghene ghepasseert
zoude / ghekomen was wt aracht van
grooter liefden die ic uwaerts draghen-
de ben / ic hope aen Gode dat den krans
met de bloemen daer af gherupghemisse
gheden zal. **D**oen zepde de Joncvrouwe
van Denemercke / hoe dat de Koninc
Enil t'ghelepe de gheconsenteert hadde / zoo
hyt begheert hadde. **A**ldus hebben sy in
grooter vzeuchde gheweest ter tye vande
proeve. **D**en nacht te voren zyn sy ter
midternacht opghestaen / ende hebben
Oriane de kappe omghehangen / ghelyc
dat gheordneert was : **E**nde Donckers-
schoon heeft hem gewapent met de nieu-
we schoone wapenen die hem Enil ghe-
bracht hadde oer de muir vande boom-
gaert dalende. **O**riane opeen hackeney-
zittende / die Gandalin daer ghebracht
hadde / ende hy op syn peerdt onder hun
beiden alleen rydende lanct de bosscha-
gie / zoo zyn sy ghereden na de Fonteyne
vande byp conduyten niet zonder groote
vzeke van Dabille ende de Joncvrouwe
van Denemercke / dat sy bekent zouden
moghen worden en dat de groote klaer-
heyt van blyschap in dypsternis gekeert
zoude worden. **M**aer als Oriane haer
zelve allen gebonden heeft met haren
vrient bynachte inde bosschagie / so wert
sy zoo verbaert dat haer alle de leden be-
gonsten te beven / so dat se niet een woort
en dorsten syken ende begonst te twis-
felen dat se d'abontuere niet volbynghen
en zoude / ende dat haer beminde vrient /
van wiens liefde sy versiert was / dat
ho eenighe quade suspitie op haer zoude
mogen hebben / zoo dat se wel gewilt had

dat sy haer zelven op alsulcken reyse niet
ghefelt en hadde. **D**onckerschoon ghe-
waer wordende haer groote verande-
ringe / zepde : **O**p al dat ic van Gode hou-
dende ben (myn vrientinne) had ic ghe-
dacht dat ghy alsulcken aneyt vooz dese
reys gehadt zout hebben / ic zoude liever
ghesloven hebben dan dat ic u daer in
gebracht zoude hebben / **d**aerom ist beter
dat wy wederom keeren. **D**oen keerde
hy syn peerdt en haer hackeney om we-
derom te keeren. **M**aer als Oriane zacht
dat dooz haer belet zoude worden een als-
sulcken wtgenomen sake als sy op han-
den hadden / zoo veranderde sy haer her-
te ende zepde : **M**yn beminde vrient / en
aenmeret ghy niet de vzeke die ic als een
vrouw hebende ben / my zelve binden-
de in aldusdanige vzeemde plaetse / meer
dan ghy (als een vroom Ridder als ghy
zyt) doede zyt ? **M**yn wtberhoene / sprac
hy / laet v discretie myn dwaesheyt ver-
winnen / ende wilt my vergeben / want
ic en zoude niet een woort dorven syken /
noch eenighe sake doen dan 't ghene dat
ghy my bevelen zoudt. **A**ldus zoo zyn sy
voozts ghereden / ende zyn ghekomen ter
Fonteyne vande byp conduyten een ure
ter den dach opquam. **A**ls den dach op
was zoo is Enil daer ghekomen / daer sy
niet verblift warde. **D**onckerschoon zep-
de : **J**oncvrouwe dit is de schildeknecht
daer ic u af gheseyt heb / die van mynne
weghen aen den Koninc geweest is / laet
ons hooren wat hy zeggen zal. **E**nil zep-
de hem / hoe dat hy huer begheerte vol-
brocht hadde / ende de Koninc die haddet
al geconsenteert / ende dat (als de Koninc
syn devotie gedaen hadde) men de proeve
beghinnen zoude. **D**onckerschoon heeft
hem synen schilddende ende syn lancie ge-
geven (maer synen helm behoudende) zoo zyn
sy gereden na de Stadt van Londen / ende
zyn ter poozten binnen ghekomen. **A**lle
t'volc werdt op hun lieden stende en zep-
den : **D**it is den vromen Ridder die hier
ghesonden heeft **H**eer **Q**uedragant ende

Lij de

de Reusen: Certeyn dit is de bloeme van alder hoochheit van wapenen zeer geluckich mach haer de Jonckvrouwe rekenen die in syn beschermt komt. Oriane die aenhoorende/werdt sy boven maten zeer verblijdt van herten haer zelven vinden. de Meestasse vanden genen die doot syn groote vromicheit heerschappye hadde over zoo veel volck ende zoo bemint ende geprezen was. Aldus zoo zijn sy ten Paleysse des Konincs ghekomen/ daer hy en alle syn Ridder met de Koninginne met haer Jonckvrouwen ende Maechden in een zale versaemt waren ter oorsake van de proeven. Maer als sy syn konste vernamen/ zoo is hem de Koning op't eynde vander zale te gheinoet ghekomen/maer als sy by hem ghekomen zijn/ zoo zijn sy op hun knien doot hem gevallen/ begeerende syn handen te kussen/maer de Koning en wilhet niet hebben/ ende zeyde: Wpn beminde vrient/ weet dat al'tgene wat ghy begheert/ ic gheerne volbringen zal/als doot eenen die binnen korten tijdt my zoo grooten dienst ghedaen heeft als op't Ridder eenigen Koning gedaen heeft. Donckerschoon bedantte hem met grooter ootmoedicheit/maer hy en wilde niet spreken/maer is met syn Jonckvrou ghegaen daer de Koninginne was. Oriane die wert zeer bevende van grooter angst als sy haer zelven vondt in presentie van haer vader en moeder/zo ghende bekent te worden/maer haer vriendt heeftse altoos byder hant gehouden/ sy zijn beyde doot haer op hun knien gevallen: Maer de Koninginne die heeftse met haer handen opgeheben/ende zeyde: Jonckvrouwe ic en weet niet wie dat ghy zijt/ want ic v noot gesien en hebbe/maer doot de groote diensten die ons desen Ridder ghedaen heeft die v by staet/ende om uwer deucht wille/so zal ic hem ende v groote eere bewijzen en vriendschap doen als betamelijc is. Donckerschoon bedantte haer/maer Oriane en sprac niet een woordt/maer sy neyghde haer thoofst in tecken

van ootmoedicheit. De Koning heeft hem gestelt met alle syn Ridder op d'een zijde vander zale: Ende de Koninginne met hare Jonckvrouwen ende Maechden aen d'ander zijde. Donckerschoon zeyde hy/ begheerde met syn Jonckvrou alleene te staen/ om de leste vande proeve te zijn. De Koning was te vreden. Tot is de Koning ghegaen ende heeft het sweert ghenomen/ twelc op een tafel lach en heeft een hant byet wegghetogen en niet meer. Marandon de schilcknecht die zeyde: Heer Koning/ by al dien dat in v Hof gheen en is die amoureuwer is dan ghy zijt/ zoo en zal ic niet myn begheerten van hier niet gaen. Zoo heeft hy 't sweert wederom op syn plaetse ghelept/ want de costumme alsulcx was. Terstont daer na zoo proefde de Galaoz/ die en troc maer by twee sche vingheren wt. Na hem zoo proefde Florestan/ Galbepn/ Gzumedan/ Bzandopbas/ en Landin/maer niemant van hun allen en troc zoo verre wt als Florestan/ die troc een palm wt. Terstont daer na Guillam de Fantazeerder die heeft half wegghetogen: Marandon die zeyde hem: Waert dat ghy noch eens zoo zeer bemindet/ ghy zout het sweert winnen/ ende ic't ghene dat ic zoo langen tijt ghesocht hebbe. Daer na zoo proefden't meer dan hondert Ridder van grooter fame/maer niemant en konde't wttrekken: sommighe trocken't niet veel wt/ sommighe niet met allen. Tegen dese zeyde Marandon dat ketters waren vande liefde. Daer na is Agraies gekomen om te proeven/maer al eer hy begonst/ zoo werdt hy derwaerts ziende daer syn beminde vriendinne Glinde was/ heyende dat het sweert (aenghesien de waerachtighe ende getrouwe liefde die hy tot haer hadde) syn toshooren zoude/ en heeft zoo verre wtghetrocken dat maer een hand byet en schilde/ende heeft syn beste ghedaen om dat met forszen wt te trekken/ zoo zeer dattet bernende handen sweerde synen mantel racte ende een stuc daer af

der

verbjande/maer zeer verblijdt zijnde om dat hy't boozder wtgetrocken hadde dan temantel/300 heeft hy't ghelaten/ende is ghegaen van daer hy ghekomen was. Maer Macandon hadde hem van te voren gheseyt: Heer Ridder ghy waert zeer na om grootelijck verblijdt te zyn/ende ic voldoen. Waer na 300 proefde't Palo-mit ende Dragon/die eenē dach te voren gekomen waren / ende trocken't 300 vele als Heer Galaoz ghedaen hadde. Maer Macandon die zeyde tot hūnliede: Heer Ridder hadde 30 vele maer van v / weert behouden als ghy daer wtgetrocken hebt/ghy zoudt zeer luttel behouden om v mede te verweeren. Ghy zeght waer/antwoorde Dragon / maer al ist dat ghy dooz'tleste van dese proeve Ridder ghe-maect wort/ ghy en zyt 300 jont niet'ten zal v wel ghebdencken. Sy begonsten al te zamen zeer te lachen dooz'tghene dat Dragon gheseyt hadde / maer als daer niemant meer en was van alle den boze spen hadden't alle gheproeft / 300 is Donckerschoon opghestaen / nemende Oriane byder handt / ende is ghekomen daer't weert lach. Macandon heeft teghē hem gesept: Heer Ridder die byemint zyt/dit weert zoude v beter voeghen dan'tghene dat ghy aen hebt/maer ten waer niet quaet dat ghy v weert liet op betrouwe oft hope van dit te winnē/ want dit meer te winnen is dooz'ghetrouwicheit van herte dan dooz'kracht van wapenen. Maer hy heeft't weert genomen ende heeft al heel wt de schrede getrocken. Terfont 300 is de bernende helst 300 klaer gheworden als d'ander h'lt/300 datter ghelijc was. Als Macandon dit zach/30 viel hy booz hem op syn knie/zeggende:Och edel byoom Ridder/Godt die wil v eeren/aengesien ghy dit Hof al-dus gheert hebt/miet grooter reden 300 behoort v bemint en begheert te zyn van de ghene die ghy bemint/by al dien dat sy niet en is de valste en onwetenste vrouwe van alle de weerele: Ic begheer van

v Ridderchap a:nghefien dat ic die van niemands handt ter weert hebben en mach dan van v / want daer dooz 300 meuchdyt my gheben landt en zandt ende heerschappye over veel lieden niet eeren. Hyt vrient/spac Donckerschoon / lart eerstmael de proeve vanden krans ghe-daen zyn/en ic zal niet v doen dat ic schuldich ben. Waer na 300 heeft hy't weert ghezegent het syne daer latende booz den ghenen die't belofde / en hingt aen synen hals / ende syn vriendinne nietter hande nemende/300 is hy gaen staen ter plaatsē van daer hy gekomen was. Maer synen lof was 300 groot van al e de ghene die daer in't Palles waren vā liefde te dragē ende van byzonticheit van wapenen/dat Galaoz ende Florestan met onspreekelijcker granschap ontfleken waren/booz groote onere rekenende dat (wtgesteken Amadis) niemant alsulcken eere toe en behoorde dan hūnlieden / en daer dooz hebben sy gedacht dat het eerste (na dat sy levende wt den strydt mochten komen van den Koninc Lisuart ende den Koninc Gildan)doen ende beginnen zouden / dat zoude zyn tegen hem te vechte/ende te slierben oft eenen teghelijcken te laten blijckē het onderschept dat tusschen hem ende haren broeder Amadis was. Dese proeve vande swerde dooz Donckerschoon volbracht zijnde/alsoo ghy gehoozt hebt / 300 heeft de Koninc bevolen de Koninginne met alle d'andere Jongvrouwen die in't Palles waren / dat sy proeven zouden den krans met de bloemen / zonder eenighe zorghe daer dooz te hebben / want hy al dien dat sy ghehouwē en dien ghewonnen hadde sy zoude des te meer van haren man bemint worden/waer't een Maecht/300 zout groote eere booz haer zyn / want sy de getrouste van alle d'ander zyn zoude. Doen heeft de Koninginne den krans op haer hoeft ghestelt / maer de bloemen en zyn niet meer verandert dan sy van te voren en ware. Macandon zeyde haer. Eerweerdighe

dighe Koningshinne / al ist dat de Koninc
v man zeer luttel aen / sweert gewonnen
heeft / zoo blijket wel dat ghy hem inder
zelver manieren betaelt hebt. **S**p is van
daer met grooster beschaemtheit gegaen
zonder een woordt te spreken. **T**erstont
zoo is ghekomen d'overschoone **V**iola-
nie / Koninginne van **S**obradise dewelc-
ke zoo vele ghewonnen heeft als de ko-
ninginne. **M**arandon heeft haer gheseyt:
Overschoone **J**oncvrouwe het is reden
dat ghy meer bemint wordet / dan ghy be-
mint / na dat ghy hier getoet hebt. **D**aer
na zoo zijn gekomen vier jonge **M**aech-
den Koninc dochters **E**lvida en **E**strel-
lette haer suster / die overschoon was / en
Aldena ende **O**linde de ghemanierde / op
wiens hooft dat de bloemen een luttel be-
gonsten groen ende verschte worden / zoo
dat een ieghelijc hoopt dat sy dien ghe-
wonnen zoude hebben / maer hoe langhe
dat sy dien op haer hooft hiel / sy en ver-
anderden niet voozder / maer afnemende
van haren hooft / zoo veranderden sy
weeterom als te horen. **N**a **O**linde zoo
proefde meer dan hondert groote **V**rou-
wen / **J**oncvrouwen en **M**aechden / maer
niemant en quam zoo verre als **O**linde
ghekomen was. **E**nde **M**arandon zepde
een ieghelijc eenighe kluchte. **O**riane die
al aensiende / zoo had sy groote zorghe dat
de Koningshinne **V**iolanie den krans
winnen zoude / maer als sy zach dat sy ge-
faelgeert hadde / zoo was sy zeer verblift /
om dies wille dat haer vriendt niet den-
ken en zoude dat de liefde die sy dzagende
was om spient wille zoude geweest heb-
ben / want na dat haer docht zoo was sy
de schoonste die sy bliuen haer leven opt
gesien hadde. **M**aer als sy zach dat daer
niemant meer en was ghybleven om te
proeben anders dan sy / zoo gaf sy **D**on-
kerschoon een tecken dat sy haer lepen
zoude : daer komende / zoo wert haer den
krans op haer hooft ghestelt / en terstont
zoo zijn de drooge bloemen zoo groen en
schoon geworde dat men se d'een wt d'an-

der niet kennen en mocht. **D**oen zepde
Marandon : **O** zeer beminde **J**oncvrou-
we ghy zijt de ghene welcke ic begheert
ende gesocht hebbe vrechtich jaer te voren
al eer ghy gheboeren mocht zijn. **D**aer na
begeerde hy aen **D**onkerschoon dat hy
hem Ridder zoude maken / ende dat hy de
Joncvrou bidden wilde dat sy hem het
sweert gheben wilde van haerder hande.
Dat zij terstont / zepde hy / want ic hier
niet langhe toeven en mach. **M**arandon
kleedde hem met witte habjten die hy
met hem ghebracht hadde / ende syn ha-
nas ende wapenen al wit / gelijc een nieu-
w Ridder. **E**nde **D**onkerschoon die herse
hem Ridder ghemaect / ende spande hem
de rechte spore. **O**riane die gaf hem het
sweert / twelc hy met hem gebracht had-
de / zeer schoon en rijckelijc. **A**ls de **J**on-
cvrouwen ende **M**aechden hem aldus ge-
sien hebben / zoo begonsten sy te lachen / en
Aldena die zepde dat een ieghelijc mocht
hooren : **O** Gode wat wtgenomen **J**on-
ghelinc / wat wtgenomen marcsel boven
alle nieuwe Ridders / 't behoort ons liede
wel te behaghen / aenghesien dat hy jonc
blijven zal al syn leven lanc. **D**aer vooz
weet ghi dat / vzaechde **E**strellette. **D**ooz
de habjten die hy aen heeft / antwoorde
sy / die alsoe langhs dueren zullen als hy
zal. **D**at wil **G**ode gheben spraken d'an-
der / ende behoude hem in alsulcker rijcht
ende schoonheyt als hy op die pas is.
Beminde **J**oncvrouwen / zepde hy / ic en
gave myn blijchap niet vooz de beleefte
heyt van v-liden allen / want ic ben be-
leefder ende van meerder rijcht dan ghy
t'zamen van beleefte en schaemten.
Dit vzaechde de Koninc zeer wel dat
hy aldus gheantwoort hadde / want 'ten
behaechde hem niet wel dat sy zo ghypro-
ken hadden. **D**it aldus ghedaen zijnde /
zoo heeft **D**onkerschoon syn **J**oncvrou
ghenomen / ende heeft oorlofa n de ko-
ningshinne ghenomen. **S**y heeft tot haer
dochter gheseyt die sy niet en kende : **B**e-
minde **J**oncvrou aenghesien het vberste
is dat

is dat hy v niet kennen en moghen / 300
 bid ic dat v liefste (tot wat plaetse dat
 ghy zyt) my van uwen staet ende zalien
 te laren weten / ende begheert op my wat
 v beliest / ic zal't zeer geerne volbringen.
 Donkerschoon antwoorde : Verweerdighe
 koninginne / ic kenne haer 300 wel
 als ghy doet / al ist zake dat ic nochtans
 zeven dagen in haer gheselschap geweest
 hebbe / maer na dat ic haer gesien heb / 30
 zegge ic v dat sy boden maten schoon is /
 ende 30 schoonen hant dat sy't niet bedec-
 ken en kan. Byolante zeyde : Zonchzouwe
 ic en kenne v niet / maer aenghesien dat
 ghy hier ghetoont hebt v groote liefde /
 ende by al dien dat v vziende v alsoo lief
 heeft ende bemint als ghy hem doet / 300
 ist het schoonste ding dat opt liefde t'zame
 versaeinde is hy oec beleeft 300 zal hy't
 oec doen. Oriane verblifde haer zeer in
 dese woorden van Byolante. Hier mede
 300 sy hy vande koninginne gescheiden /
 ende zyn wech ghereden van daer sy ge-
 komen waren. De koninc ende Galaor
 reden niet hunlied. Donkerschoon zey-
 de teghen den koninc : Heer koninc aen-
 veert dese Zonchzouwe / en bewijst haer
 eere / want sy's wel weerdich is / aenghe-
 sien dat sy uwen hobe 300 grooten eere
 ghedaen heeft. De koninc namse by den
 toom / ende Donkerschoon / sprac Heer
 Galaor toe / die gheen begeerte en hadde
 hem te hooren niet goeder herten / want
 hy begheerde teghen hem te bechten. Als
 sy een wyle tijt gerepft hadden / 30 heeft
 Donkerschoon Oriane wederom aen-
 veert / ende zeyde teghen den koninc : Ic
 beuele v tot Godt : By al dien dat v be-
 liefste is dat ic een vande hondert mach
 zyn in den strijt / ic wil v gheerne dienen.
 Dit behaechde de koninc zeer wel / hem
 grootelijc bedankende / ende zeyde dat
 hy een groot deel van syn zorge en vrees
 verloreu hadde / hem hebbende tot syner
 hulpe. Alsoo zyn sy gescheiden / en Don-
 kerschoon heeft hem inde bosschagie ge-
 stelt met syn Alderliefste / met Enil die

syn wapen boerde niet groter blifschag
 dat sy d'avontuere zo eerlycke volbrac
 hadde. By het kostelyc sweert aen synen
 hals hangende / ende sy op haer hooft oen
 krans niet de bloemen. Aldus zyn sy ge-
 komen aen de Pontyne vande dyp con-
 duchten / en hebben zien komen een schilt-
 knecht gereden. Als hy by ghekomen is /
 300 zeyde hy : Heer Ridder Arcalaus die
 laet v weten dat ghy dese Zonchzouwe
 tot hem byenghen zoudt / oft en doet ghy't
 niet / 300 zal hy v-lieder hooft den doot af
 slaen. Waer is Arcalaus / vachde hy.
 Vander heeft hem ghewesen onder de
 boomen / ende noch een by hem / beyde
 ghewapent ende hume peerden neffens
 hun. Oriane dit aenhoorende / was 300
 zeer verbaert dat sy haer nauwelijc op
 haer hackeneye en mocht onthouden.
 Donkerschoon quam by haer / en zeyde :
 Zonchzouwe en hebt gheen vrees / want
 by al dien dat my dit sweert niet en fael-
 geert / ic zal v wel beschermen. Doen heeft
 hy syn wapenen genomen / ende heeft te-
 ghen den schiltknecht gheseyt : Ghy zult
 Arcalaus zeggen dat ic een byemit Rid-
 der ben / ende want ic hem niet en kenne /
 daerom en ben ic niet schuldich zyn bevel
 te doen. Als Arcalaus dit hoorde / 300
 was hy zeer ghestoort / ende zeyde teghen
 den Ridder die by hem was : Lindorac
 nebe neemt ghy den krans die de Zon-
 chzouwe op haer hooft heeft / want dien
 zal zyn booz v vziendinne Madasine / en
 ist dat de Ridder dien beschermen wilt /
 laet hem syn hooft af / ende hant haer
 nietten hant aen eenen boom. Lindorac
 is terstont derwaerts ghereden om alsoo
 te doen : Maer Donkerschoon die ghe-
 hooft hebbende / is daer tegens geweest /
 al wast nochtans dat hy zeer groot was /
 want hy de sone was van Caraque den
 keuse vanden verboden berch / ende van
 de suster van Arcalaus / 30 en ontfach hy
 hem niet / want hy niet groter hoovaer-
 digen tot hem quam / en zeyde : Heer Rid-
 der en rijt niet voorder / want om uwent
 wille

wille zoo en zal ic niet laten te doen dat
 my Arcalaus myn Oom bevolen heeft.
 Dat zal nu blijken / sprac Doncker-
 schoon / tghene dat ghy dooz hoobaerdige
 ende dooz valscheit zult moghen doen.
 Zoo hebben sy malkanderen zeer krach-
 telijc gheraect dat beyde hun lancien by-
 ken / ende Lindorac viel wt de zadel met
 ee stuc vande lancie in syn lyf / maer dooz
 syn groote byomicheit zoo stonde hy ter-
 stont weder op / en heeft Donckerschoon
 zien komen om hem te slaen / hy wilde
 hem daer vooz wachten maer hy stron-
 kelde en viel in d'aerde / zoo dat hy pfer
 vande lancie dooz syn schouderen quam/
 ende terstont zoo is hy ghestorven. Arc-
 laus dit ziende / is terstont op syn peerde
 gheseten om hem bystande te doen / maer
 Donckerschoon is hem te ghemoet ghe-
 reden / zoo dat hy sacgeerde van synen
 steke der lancie / maer in't boozhyt ryden
 zo gaf hy hem eenen slach met syn sweert
 dat de lancie met de helft van syn hande
 ter aerden viel / zoo dat hy maer en behiel
 de mups vander hant. Als hy hem aldus
 gheboorde / zoo begonst hy te vlien. Ende
 Donckerschoon hem na / maer Arcalaus
 heeft synen schilt afgeworpen ende dooz
 groote lichticheit van syn peerde / zoo is
 hy hem verre ontreden / zoo dat hy hem
 niet achterhalen mocht / doen is hy we-
 derom ghekeert tot Oriane / ende beval
 Enil dat hy thoofte van Lindorac ende
 den schilt metter hant van Arcalaus boe-
 ren zoude tot den Koninc Lisuart / ende
 vertellen hem de reden waerom sy hem
 bebochten hadde. Daer na is hy met syn
 byzindinne synen wech in ghereden. Als
 sy nu een luttel gherust hadden neffens
 een Fonteyne / en den nacht aankomen-
 de / zoo zijn sy gekomen te Bloemendale
 daer sy Gandalinde Durin gevonden
 hebben / die hun peerden ghenomen heb-
 ben / ende ooc Mabile ende de Joncvou
 van Denemercke die haer met groter
 blijfchap ontfangē hebben aen den muur
 by den inganc des boomgaerts / als de

ghene (hadde hunleden eenighe quade
 forctupne toegheslagen) anders niet ver-
 wachtende en waren dan de doot. Ma-
 bile die zeyde : Wat schoonder juweelen
 byengdy niet v-lieden / maer ic zeg v dat
 dat met groter benaetheit van herten
 vooz ons lieden / ende met menfchte van
 tranen zoo hebben wy die ghekocht / ghe-
 daet moet Godt zijn dattet dus wel ver-
 gaen is. Aldus zijn sy int kasteel gheko-
 men daer sy gheten hebben met groter
 blijfchap van herte. De Koninc Lisuart
 ende Heer Galaoz inde stadt komende /
 als sy van Donckerschoon ghescheyden
 waren / zoo is tot hunleden een Jonc-
 vrouwe ghekomen / ende heeft de Koninc
 eenen byef ghegeven / zeggende dat hy
 quam van Vrgande d'Onbekende / ende
 ooc eenen aen Galaoz en zonder tet mer
 te zeggē / zoo is sy wederom gherepft
 den zelven wech die sy ghekomen was.
 De Koninc den byef open doende / zoo
 heeft hyen ghelesen / den welcken aldus
 luydende was.

*Brief van Vrgande d'Onbekende
 aen den Koninc Lisuart.*

A En v Lisuart, Koninc van groot Breta-
 gnien : Ic Vrgande d'Onbekende ghe-
 biede my t'uwerts, ende laet v weten dat
 in dien bitteren ende perijckelenfen slach
 van v ende vanden Koninc Cildadan, dien
 Donckerschoon daer ghy v zoo grootelijc
 op verlaet, synen naem ende faem en groo-
 te vermaertheyt zal verliesen, en door ee-
 nen slach die hy slaen zal, zoo zullen alle
 syne vrome ende groote feyten vergheten
 worden, ende op die ure zoo zult ghy in't
 meeste verdriet en perijckel zijn daer ghy
 oyt in waert, ende zoo wanner dat het wel
 snijdende sweert van Donckerschoon v
 bloet wesprenen zal, zoo zuldy in't meeste
 perijckel uwer doot zijn. Dit zal eenē zeer
 vreeselijcken slach zijn, ende zeer bedruet,
 daer vele vrome en valjante Ridders hun
 leven laten zullen, ende zal zijn van groo-
 ter wreetheit ende vā groeter gramfchap,
 zonder

zonder eenich medelijden oft compassie. Niet teghenstaende door de d'ry slagen die de voorzeyde Donckerschoon sien zal, zo zullen de ghene van synder zijden victorie hebben. Daerom Heer Koninc aensiet wel wat v te doen siet, want 'tghene dat ic v hier onbiede dat zal zonder faute gheschieden.

Als de Koninc desen brief gelese heeft / (al wast dat hy van groeter couragien ende zeer vroom van herten was in alle perijckelen) aemerckende dat dese Vrgande die zoo wijs was dat den meesten deel van alle hare propheeten waerachtich vielen / zoo was hy nochtans wat verbaert / vast gheloebe hebbende dat Donckerschoon (den welken hy zoo beminde) syn leven daer laten soude / ende het syne dat zoude in groot perijckel staen / maer niet blyden gh' lart is hy tot Heer Galaor gekomen. die synen brief ooc gelese hadde / en was grootelijc pepsende / ende zeyde tot hem: *My beninde vrient ic begheer niet v raide te nemen zonder dat iemandt anders meer daer af weten zal / van 'tghene dat Vrgande my hier schryvende is. Zoo heeft hy hem den brief ghetoot / dien ghelesen hebbende / Heer Galaor heeft hem geantwoort / en zeyde: Heer Koninc na 'tghene in uwen brief staet / so behoefde ic dat raet te hebben dan te gheven. Daerom waer't dat men eenigh in middel mocht vinden dat men desen slach niet eeren mocht schouwen dat zoude my 'tbeste duncken maer is dat niet mogelijc om doen / ten minsten zoo waer't beter dat uwen prijs daer niet en waer / want ic binde hier twee swaere zaken in / d'ene dat dooz den arm ende swaert van Donckerschoon v bloet wighestort zal worden ende d'ander dat dooz d'z' slagen die hy slaen zal zoo zullen de ghene van synder zijden victorie hebben. Dit en weet ic hoe verstaen aengesien dat hy nu van uwer zijden is / ende na dat den brief luyt zoo zoude hy van d'ander zijde zijn. *My beninde vrient /**

spreekt de Koninc / de groote liefde die ghy tot my hebt / die doet dat ghy u p geen goeden raet en gheeft / want waer't dat ic het betrouwen vanden almoghenden Heere verlore / die my in al sulcher groeter hoocheyt gestelt heeft / denckende dat niemant ter werelt / hoe wijs hy ooc zijn mach synen Goddelijcken wille belien en mach zoo mocht ic dooz groote reden ende syn gheneknisse gheheel ter neder geworpen worden / want 'therte ende de discretie der Koninghen die hooren hant te verenigen met de hoocheyt van hunlieder staet / te wert stellende 'tghene dat sp'schuldich zijn te doen / zoo wel met hun ondersaten als t'it beschermen / dit bevelende dan voort den almogenden Heere / in wiens macht dat geheel ende al staet. Daerom beninde vrient ic zal inde slach zijn / ende al sulchen aventure als Gods myn ondersaten en myne vrienten verleen zal / de zelve begheer ic dat hy my mede zeynde. Toen Galaor dit hoorde / zoo heeft hy syn opinie verandert / aemerckende de groote vromicheyt vande Koninc / zoo heeft hy gh'sp't: Zonder reden en ist niet dat ghy ghep'sen wort en vermaert vooz de merste ende eerlijeste Prince der werelt / daerom waer't dat de Koninghen alsoo betispen den simplen raedt van hare ondersaten / niemant en zoude hunli den iet dozbé zeggen dan dat waerachtelijc tot hunli der eere bequaem zoude zijn. Daer na zoo heeft hy den Koninc synen brief laten lesen / luydende aldus.

Brief van Vrgande aen Heer Galaor.

AEN v Heer Galaor van Gaule zeer ste ende vroom: Ic Vrgande ghebiede my tot v, als den ghenen die ic beminne ende groot achte, ic begheer dat ghy door my weten zult 'tgene dat in dien druckelijcke strijt (by al dien dat ghy daer in zijt) v gheschieden zal: Na groote wreedheyt ende dootslagen die ghy zien zult, in't alderleste van dien v vrome lichaem ende v kranche ghes

gheleden die zullen begheven v vyerich ende vroom herte, ende in't scheid van den strijdt zoo zal v hoeft zijn onder de macht vanden ghenen die dry slagen gheven zal, daer den strijdt door ghewonnen zal zijn.

Als de Koninc dit ghehoort heeft / zoo zeyde hy : *Opn vrient / by al dien zulcx warachtich is dat desen brief wtwyft / zo ist blijckelike zonder faute dat v doot nakende is / ist dat ghy daer in zijt. Daerom aenghesien de vrome seften van oozlogghen daer ghy dooz gepasseert zijt / zoo rade ic v dat ghy v daer mede laet genoeghen / ende laet dit passeren / alsoo dat ic daer mede te vreden ben / volderende in mynen dienst tot uwer eeren zoo meuch / by van desen strijt geexcuseert zyn. Heer Galaor antwoorde: Het is goet te zien / Heer Koninc dat ghy verdyet ghehad hebt vanden raet die ic v gegeven hebbe / aenghesien dat ic ghesont ben en in mynen vijzen wille my bevelende zijt dat ic in al sulcken grooten schande ende dwalinghe van myn ere vallen zoude. Dat en ghehenge Gode nimmermeer dat ic v in al sulcx obedieren moet. De Koninc zeyde: Heer Galaor ghy spreect eerlijcker dan ic ghedaen heb / en laet ons daer af niet meer spreken betrouwende de almogenden Godt / ende laet ons dese vztoben wel bewaren / want na de vztesselijke woordt die daer in staen waer't by al dien dat wy die te kennen gaven / (zijnde onder myn holt al sulcken quaden roep) sy zouden zeer bervaert zyn. Aldus zyn sy na de stadt greden / mer al eer sy daer binnen quamen zoo hebben sy twee ghewapende Ridders te perde gesien / die zeer ghetravallert waren / en hunlieder wapenen te sommige plaetsen doozhouwē / zo dat wel schen dat sy in eenich verdyet hadden gheweest / die ghenacmt waren Heer Brunco vander goeder zee / ende Bryanfil syn broeder / die daer quamē om inden strijt te zyn / by al dien datse de Koninc begheerde t'ontfanghen. Heer Bru-*

neo vernam dat vande proebe banden sweerde / en beklaechde hem grootelijc dat hy daer niet in tijts gekomen en was om die avontuere te versoeken / als de gene die onder den boge vande getrouwe Minnaers ghepasseert was (alsoo ghy ghehoort hebt) want aengesien de groote ghetrouwicheyt van liefde die hy hadde tot Melice / de suster van Amadis / zoo hoopte hy wel dattet sweert en oot ander dingen hoe groot sy oot geweest hadden / (die dooz lief den mochten te winnen zyn) volbrocht zoude hebben. Zoo wast hem zeer leet d'avontuere voleyt was. Als sy de Koninc zaghen / zoo zyn sy niet grooter ootmoedicheyt by hem gekomē. Ende de Koninc heeftse vriendelike onthaelt. Heer Brunco die heeft teghen den Koninc gheseyt: Heer Koninc wy hebben verstaen hoe dat ghy eenen slach aenghenomen hebt / op eenen bestemden dach / daerom aenghesien dat het ghetal vande personen luttel is / zoo ist wel betamelike dat sy wtghelesen moeten zyn / zoo ghy kennisse van ons hebt / en dat alre wafestept beliede / wy zouden v wel begheeren te dienen. De Koninc die alrede geïnformiert was van Heer Galaor vande vromicheyt vande twee gebroeders / principalit van Heer Brunco / die (al was hy noch jonc) een vande vromste Ridders was diemen verre ende vrede vanden mocht was zeer verbljgt niet hunlieder komste / ende heeftse grootelijc bedankt. Daer na heeft hem Heer Galaor laten kennen / ende hebben d'ren d'ander willekom gheheeten / hem biddende datse met hem logeren wilden / ende by malkanderen blyben tot op den dach der batalie / hun mentie makende vande Heer Florestan syn broeder ende van Agates ende Heer Baldevin / want dese algt t'zamen warē. Heer Brunco nam't in grooten danke / zeggende dat inde weerelt geenē Ridder en was / die hy meer beinnde naest Amadis dan hem / dooz wien hy grooten arbeijt ende last gheleden hadde om hem

te zoeken/na dat hy verhoort hadde dat hy in zulcker maniere gheschieden was wt 't vaste Eplandt/ ende dat hy niet op-
houden oft cesser en zoude van hem te zoeken/ ter tijt toe dat hy in desen sijdt geweest zoude hebben/ dan zoude hy wederom op een nieu beghinnen. Soo heeft hy hem syn bogheerte geconsenteert. Aldus zo is Heer Buneo ende syn broeder Bysfil int gezelschap van Heer Galaoz en inden dienst vanden Koninc Lisuart gebleven. De Koninc in syn Valleys gebleven zijnde/ zoo is Enil de schilt knecht van Donkerschoon met 'thoofst gebonden aen syn priert metten hant ende met den schilt/ ende de helft vande handt van Stralaus ghekomen ten Hove vanden Koninc. Maer al eer hy int Valleys gekomen is zo is hem een groote menichte van't volc vander siadt ghevolcht om te weten het bedrieffel. By den Koninc komende / zoo heeft hy hem het bevel van Donkerschoon te kennen ghegeven/ waer af de Koninc zeer verblijt ende verwondert is gheweest vande vromicheit van desen valianten/ ende vromē Ridder ende priers hem boven maten zeer/ desgelijck mede alle die daer waren. Maer dit was een vermeerderinghe van grooten haet ende nijt voor Heer Galaoz en Heer Florestan / want sy en begherden niet anders dan d'ure om tegen hem te slaen/ en daer te sterben / oft dat syn sepien niet te ghelijken en waren teghen die van Amadis. Op dit pas zoo is daer gekomen Philippin de Ridder die van 's Konincs lueghen ghesonden was om t'ontseggen de machtige Ausen / als hier voren verclaert is / ende heeft te kennen ghegeven den meesten deel vande ghene die inden sijdt zijn zouden daer veel wyede Ausen ware / ende meer ander Ridders van groter fame. Ende dat sp alreede gekomen waren tot in Plant by den Koninc Cildan/ ende dat speer vier daghen ariveren zouden inde Haven van 't groene vlepā daer dē slach beteekent was : Ooc

zo vertelde hy hoe dat hy gebonden hadde inden brandende poel, welc is int Epland van Mongarche den Koninc Arban van Norgalen ende Angriote van Estravaus / onder de subjectie van Gomadace de Keysinne/ de hups vrouwe van Famongomad/ dewelcke hertieden houdende was in zeer scherpe ghevanckenisse/ daer sy met scherpe geesselen ende ander sware toymenten daghelijck ghepōnicht waren / zoo dat hen 't bloedt niet grooter overbloedicheit wt 't lichaem bloepende was/ ende heeft met hem gebacht eenen brief/ aldus luydende:

Aen den machtigen Koninc Lisuart Koninc van groot Bretagnien, en aē alle onse vrienden van synen Rijke. Wy Arban cattijch Koninc was van Norgalen ende Angriote van Estravaus, gheselt zijnde in scherpe ghevanckenisse, laten v weten hoe dat ons krancke avontuere (die veel bitterder is dan de doot) ons gestelt heeft onder de macht vande straffe Gromadace, huysvrouwe van Famongomad die in wrake van haren man ende sone ons lieden al sulcke tormenten ende pijnē laet aen doen als sy immermeer dencken mach, zo groot dat wy menich reyse de doot begheerende zijn, die ons eenen grooten troost zijn zoude. Maer sy begheerende dat wy alle daghe de doot smaken moghen, zoo onderhoudt sy ons levende, welcke doot wy ons zelven aenghedaen zouden hebben over langhen tijt, 'ten ware door 't verlies van onser zielen. Maer aenghesien dat wy nu ghekomen zijn op't wterste van niet langher te leven, zoo hebben wy v desen brief ghesonden, geschreven zijnde met onsen bloede, ende daer mede van v te scheidē, biddende den almachtigen Heere dat hem believe v victorie te gheven teghen dese verraders, die ons zoo veel leets ghedaen hebben.

De Koninc hadde groot verdriet in syn herte dooz het verlies van dese twee Ridders / maer aenmerkende dat luttel profiteren mocht/ zo toonde hy een blide ghelaet, syn volc vertroostende en gorden

De tijt

moet

moedt ghebende/hooz oozhen legghende
d'ander sware stucken van oozlogen / de
eere ende lof begeerende te hebben al tot
hunjeder eere volbrocht hadden / goeden
moedt ende couragie ghebende tot den
strijt / den welken gewonnen zijnde / een
waerachtighe remedie was om de twee
Ridders wt de gevangenenissen te krijge.
Ende terstont heeft hy bevolen de ghene
die met hem inden strijt zouden zijn / dat
sy hunlieden des anderen daechs ver-
maken zouden / want hy tegen syu hpan-
den trecken wilde / om die te ghemooten.
Twelc zoo ghedaen wert / want met al-
sulcken goede informacie ende couragie
daer hy syu volc alcht mede informeren-
de was / zoo beweerchde hy syu volc om
slach te leberen.

Hoe Donckerschoon binnen Bloemendale
quam, ende met syn Alderhefste daer
ghebleven is, naer de victorie vanden
sweerde ende vanden krans, ende van
daer is hy ghereyft na de batalie teghen
den Koninc Cildan, ende wat hem daer
weder voer.

Het zestiende Capittel.

Donckerschoon heeft hy syu bye-
dine gheweest te Bloemendale
dij daghen / na dat hy gewonnen
hadde 't weert ende syu den krans
met de bloemen / ende op den vierde dach
zoo is hy van daer ghe-
pist ter midder-
nacht alleen met syu wapenen en peert
want hy hadde Enil ghesonden op een
kasteel 'twelc aen't hanghen van eenen
berch stont / niet verre van daer den slach
zijn zoude / 'twelc een oudt Ridder toebe-
hoozde Abzadan ghenaemt die alle Rid-
ders van avontueren grooten dienst be-
wees / ende dien nacht zoo passerde hy
hy den Leghet vanden Koninc Lisuart
ende op den vijfften dach zoo is hy op't
kasteel ghekomen / ende heeft Enil daer
ghebonden / ende van den Ridder is hy
wel onthaelt gheweest. Daer zijnde / zoo

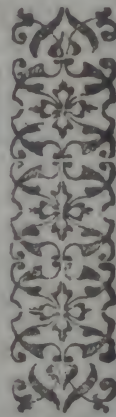
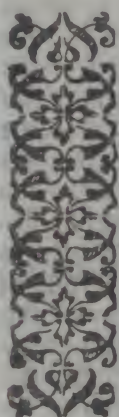
zijn daer ghekomen twee schelleknechten /
beyde Reben vanden Weert / die vander
plaats quamen daer den slach ghesche-
den zoude / en zeyden dat de Koninc Cildan
alreede met syu Ridders daer geko-
men was / ende laghen in hun Tenten op
den ocher vander Zee / ende dat syu hun
wapenen ende peerden wt de Schepen
losten / ende dat syu daer ghesien hadden
Heer Gzumedan en Giontes Rebe van
den Koninc Lisuart / die daer bestande
maecten tot op den dach vander batalie /
en ooc dat beyde de Koningen niet meer
dan hondert Ridders in stellen en zoude /
alsoe't besproken was. De Weert zeyde:
Beminde Reben wat dunet van dit volc
'twelc Godt bedorven moet? Beminde
Gom / antwoornden syu: 'tis niet te zeg-
ghen / na dat syu stercken verbaerlyc zijn /
ende wat willen wy u veel zegghe / ten
zij dat Godt doez mit al meer op de
zijde van onsen Koninc is / dat hy teghen
hunjeden mit dueren en mach want syu
macht en is teghen hunlieden als niet.
De tranen liepen oec Weert over syu aen-
sicht / ende zeyde: O almogende Heere en
wilt doch niet verlaten den vroomsten en
rechtveerdichsten Koninc vander weerdelt.
Beminde byert / sprac Donckerschoon /
en zijt niet mistroostich / al ist volc fier en
wreet / want menighe ropse zoo verwinde
de deuchte en de beschaemtheit / de hoo-
baerdighe macht: Daerom bid ic u dat
ghy wilt hy den Koninc gaen / ende zegge
hem dat ghy binnen uwen hupse hebt ge-
logeert eenen Ridder die Donckerschoon
ghenaemt is / ende dat hy my laet weten
den dach vander batalie / want ic daer
tegen hy hem zijn zal. Als hy dit hoorde /
zoo was hy zeer verblit ende zeyde: Hoe
Heer Ridder / zijt ghy die mynen Heere
den Koninc ghesonden hebt Heer Que-
bzagant / ende die verlagen hebt den vromen
Gheuse Ramongomad met syu sone
als syu ghevangen bochten Leonore met
hare Ridders? Nu zegghe ic u hy al dien
dat ic eenighen dienst ghedaen hebbe de
Ridders

Ridders van avontueren / zoo houde ic
 my wel betaelt met desen dienst alle d'an-
 dere. Daerom 'tghene ghy my beveelt
 dat zal ic geerne doen. Zoo heeft hy met
 hem ghenomen syn twee Reven die hem
 ghelept hebben daer hy den Koninc met
 alle syn volc gebonden heeft / die ghetroc-
 ken waren op een halve myle na by hare
 byanden / ende des anderen daechs zoo
 zoude den slach gheschieden. Hy heeft den
 Koninc syn bevel gesept / daer hy den Ko-
 ninc met alle de spne zeer mede verblijdt
 heeft. Doen sprac de Koninc: Nu en ont-
 blyect ons maar een Ridder meer vā ons
 getal van hondert. Hier Gynedan ant-
 woordde: Hy dunt Heer Koninc datter
 v overschieten zal want Donckerschoon
 die zalder wel vyfde werte zijn. Dit ver-
 droot Heer Galaos / Florestan / en Heer
 Agrates te hooren / want ten behaefde
 hunniden niet wat erre datmen hem toe-
 lepte / meer doo haet ende nydt van syn
 vrome seften / dan doo eenige ander by-
 anstchap: Maer sy hebben ghesweghen/
 wetende wat so doen zouden. Wydan
 heeft oorlof aen den Koninc ghenomen:
 ende tot synen gast ghekommen / hem ver-
 tellende de groote blyschap die de Koninc
 met alle de spne hadden / en hoe dat daer
 maar een Ridder en gebzac van hondert.
 Als Enil dat ghehoort heeft / zoo heeft hy
 Donckerschoon doo een poorte ghelept
 en is op syn knien vallende / zoo heeft hy
 gheseyt: Alst / myn beminde Heere dat
 ic v geenens dienst gedaen en hebbe / maar
 my betrouwende op v groote wtneemen-
 de drucht / zoo begheere ic op v een bede
 ende vrentschap / biddende v om de min-
 ne Godts dat ghy my die consenteren
 wilt. Donckerschoon heeft hem opgeno-
 men / ende zeyde: Begheert wat ghy wilt
 dat in mynder macht is. Enil had geerne
 syn handen ghekust / maar hy en wilde't
 niet ghebooghen / ende zeyde: Heere ic be-
 gheer van v Ridder ghemacert te zijn / en
 dat ghy den Koninc wilt bidden dat hy
 my in't getal van het hondert stellen wil

aenghesien dat daer noch een onbzyer.
 Donckerschoon antwoordde hem: Enil
 myn beminde vziende en laet v herte niet
 beghepen alsulcken grooten ende zojhe-
 lijcken seft als dit is / maer ic en zegghe
 dat niet om v gheen Ridder te maken /
 maer om dat ghy behoortet v beghinsel
 te nemen in ander lichter zaken. Wy
 Heere / sprac hy / ic en mach my niet avon-
 tueren in meerder perijckel al waer't dat
 my de doot daer na volgende ware / dan
 in desen slach te zijn / zoo groot is d'erre
 die my daer af kommen mach / want by al
 dien dat ic daer levende mach wt komen /
 zoo zal't een eenwighe memorie / prijs en
 lof zijn dat ic doo een bande hondert ge-
 rekent zal zijn / ende blyf ic daer versta-
 ghen / zoo zal my de doot willekom ende
 aenghenam zijn / ende myn memorie zal
 niet d'andere vrome Ridders gherekent
 worden die daer verlagen zullen blyve.
 Donckerschoon heeft een amoreuse cor-
 passie in't herte gekregen / in hem zelven
 denckende: Het blyft wel dat ghy zyt van
 'tgheslachte van den getrouwen en vromen
 Gandales myn Doester-heer / ende
 heeft gheantwoordt: Alst v alsoo belieft /
 zoo zal't gheschieden. Zoo is hy tot synen
 Weert ghekommen / ende heeft hem gebe-
 den dat hy dien schildknecht wilde har-
 nag ende wapenen gheben / want hy be-
 geerde hem Ridder te maken. Twelc hy
 gheerne ghedaen heeft. Zoo heeft Enil
 dien nacht de wapenen ghewaert inde
 Capelle / ende sinorghens in den daghe-
 raet daer na heeft hem Donckerschoon
 Ridder ghemacert. Terstont zoo is hy
 wech ghereyst / ende syn Weert met syn
 twee Reven met hem / die syn wapenen
 boerden. By den Koninc komende / zoo
 hebben sy hem ghebonden syn Ridders
 ordinerende om syn byanden te bestrijde /
 die hem in een groot plat velt verwach-
 tende waren: Maer als hy Doncker-
 schoon zach / zoo is hy met de spne zeer
 verblijt gheweest / ende hebben grooten
 moed daer doo ghekreghen. Doncker-
 schoon

schon heeft hem gheseyt: Heer Koninc se-
ben gekomen om myn belofte te ghyten/
met my byngende eē Ridder inde plaese
vanden genen die v noch ghykende is.
De Koninc heeft hem met groeter bly-
schap willekom gheeten/ende den ande-
ren Ridder dien heeft hy in't getal vande
hondert ghestelt. Waer na zoo is hy spn
vpanden te ghemoete gereden/maer een
hep gemact hebbende van alle spn holt
hoor den Koninc die in't midden hant
hep reet/ zoo steldemen Donckerschoon
met spn gezellen ende Heer Galaoz/ Flo-
restan ende Agraes / ende Gandalac de
de Voesterheer vā Heer Galaoz met spn
sone Bymandil ende Ganus (den wale-
ken Heer Galaoz Ridder ghemaect had-
de) Ricoran vander bezyes der byuggen
Dragon ende Palomit / Diborant ende
Giontes de Rebe vanden Koninc en den
byomen Heer Byneo van goeder Zee/
ende spn broeder Byansil/ en Heer Guil-
lam de Fantazeerder / dese reden al t'ja-

men hoor den Koninc. En hoor hun al-
len zoo reet vā kloeken ende eerluken
ouden Heer Gynedan Voester-heere
vande Koninghinne Wyfene met de ba-
nicre ende standaert vanden Koninc. De
Koninc Eldan had spn holt in goeder or-
dinantien ghestelt/ en hoor hem de Wy-
de Keusen rivele een ruyt velt was/ ende
met hunkeden noch twintich Ridders vā
haren gheslachte/ die zeer byoom waren/
en heefse bevolen op een groote bochte
te blijven. Mandafabul de Keuse vā t
Eplant vanden rooden Toren/ met noch
tien Ridders tot hem vande byoomste die
hy hy hem hadde / hunkeden bevelende
dat sy hun niet roeren en zouden vā daer
totter tijdt dat den slaech ten eynde zoude
zyn/ ende dat sy alle vermoeyt zoude zyn.
Maer dat sy dan zeer byomelijc in den
hoop slaen zouden / ende hun beste doen
om den Koninc te vanghen oft doot te
slaen ende byngghen hem dan t'schepe.
Albus zyn sy malkanderen te genoot ge-

komen met goeder ordonmantien. Waer
aen den anderen komende/ zoo hebben de
voorzte zoo rupdelijcken teghen malka-
deren ghesteken / datter vele ter aerden
geballen zyn. Terstont zoo zyn beyde de
hepren versaeint met alsoo groeter grā-
schap ende selheyt / daer hunkieder byo-
micheyt eēzake was dat daer veel peer-
den zonder haer Heeren lancx den velde

lipen die doot oft zeer ghewont waren/
zoo datmen wel zegghen mocht dat dien
dach den bedroefden en toornighen dach
was voor de ghene die daer gh komen
waren. Albus quetsende en doot slaende
deen den anderen / zoo is het derde deel
vanden daghe ghepasseert zonder te to-
rusten met groeter straffheyt ende arbeyt
van hun allen/ aengesien het inde groote
hiet

blite banden Zomer was / zoo waren sp-
lieden ende hun peerden zoo ghetravail-
leert ende vermoept dat wonder was /
ende de gequetste die worden groote me-
nichte van hun bloet quyt / zo dat sp dien
niet ontzagghen en mochten / maer daer
in't velt zeer deertlyc ende mismaect ghe-
stozven zijn / principalijc die bande sterc-
ken Reuse ghewont waren. Op dat pas
gao bedreef Donckerschoon groote ende
wonderlycke seften vā slaen in spn hant
hebbende spn groot kostelijc sweert / af-
woyende en doot slaende al dat hy vooz
hem vande konde / al wast dat hem noch
tang zeer hinderlyc was de zorge om de
Koninc te bewaren inde groote perijcke-
len daer hy hem in zach wāt hy verwon-
nen zijnde / zoo zoude alle de schande op
hem ghekomen hebben / ende ter contra-
ste de ere verwinde zunde: Dit was de
zake dat spn bewaerders hem zelven stel-
den in groote perijckelen. Maer Heer
Galaor / Florestan / en Agrales bemere-
kende de vzeemde stucken van Doncker-
schoon die hy bedreef / zoo zijn sp by hem
ghekomen / omfanghende ende ghevende
alsulcke swar / slagghen / dat dien grooten
haet ende nijt die sp op hem hadde groot
voordeel was vooz de ghene van hunlie-
der kinde. Heer Brunel versaeinde hem
by hunlieden / ende bewaerde Heer Ga-
laor / die ghelijc eenen vergramden Leeu
om hem te gelijcken by Donckerschoon /
niet vzeefende de sware slagghen vande
Reusen noch den doot die hy andere vooz
spn oogen zach ontghelden / hem niet spn
sweert inde hant onder spn vanden ge-
stelt heeft quetsende en doot slaende zon-
der compassie. Aldus zijnde met een ver-
gramt herte / zoo heeft hy vooz hem ghe-
sten den Reuse Cartadague van't verbo-
den gheberechte / die met een ware haetse
zoo groote slagghen sloech den ghenen die
hy gheraken konde / dat hy wel zes Rid-
ders vooz spn voeten afgeslagen hadde /
maer hy was ghequetst op spn schouder
van Heer Florestan / waer vooz hy veel

bloets quyt gheworden was. Heer Ga-
laor spn sweert opheffende / is tot hem
gekomen / ende herft hem eenen zoo swa-
ren slach op spnen helm ghegheven / dat
die muesch afkomende / al't ghene dat hy
raerte met spn een oore afgeslagen heeft /
ende het sweert noch nederdalende / zoo
heeft hy den steel vande haetse tot aen spn
handen afgehouden. Als de Reuse hem
zoo na by hem zach (niet hebbende daer
hy mede slaen mochte) zoo heeft hy spn
armen om spn lijf gheslagen / niet alsul-
ker kracht dat hy spn eingelen gebzocht
heeft / ende den zadel met Galaor afre-
kende dat hy ter aerden is gevallen / hem
zoo vast houdende dat hy wt spn kracht
ghearmen niet ontkomen en mocht / zoo
dat hem docht dat hy alle spn ghebeente
ende spn leden ontstucken bzat. Maer al-
eer hy spn ghevoelen verloos / Heer Ga-
laor die kreech spn sweert dat aen een he-
ten hinc / ende heeft hem daer mede zoo
in spn ghesichte gheslagen / dat hy spn
kracht van spn armen verloos / ende ter-
stont daer na gestozven is. Galaor is op
gestaen zeer getravailleert vande groote
kracht die hy gheleden hadde / ende vooz
menichte van spn bloet 'twelt hem ont-
loopen was / dat hy spn sweert wt den
hoofde vande Reuse niet trecken en kon-
de. Daer zijn versaeint geweest van bep-
de zijden groote menichte van Rid-
ders / om hunlieden secours te doen daer meer
wzeetheyt ende dootslagghen ghebeuren
dan't binnen den gheheel n daghe ghe-
beurt was / onder dewelck gekomen is
de Koninc Cildadan van spn der zijde / en
Donckerschoon van d'ander zijde / ende
heeft den Koninc Cildadan twee slagen
gegeven met spn sweert op spn hoofte zoo
swaer / dat hy onmachtich van alle spn le-
den zijnde / gevallen is vande n peerde
vooz de voeten vā Galaor die spn sweert
opghenomen heeft / ('twelt hem ontbal-
len was) en heeft daer mede groote ende
sware slagghen gheghen aen alle ziden
zoo lange ende vele dat hem spn verstant
ende

ende spu sracht faelgeerde/ende hem zel-
ven niet meer moghende overepnde hou-
den/ 300 is hy op den Koninc Eldan ge-
vallen / als oft hy doot gheweest hadde.
Te deser tijdt 300 versaemden de twee
Reusen Gandalac ende Albadanoz / die
hebben malkanderen 300 swaerlijc met
hun haetsen gheslaghen / dat sy beyde ter
aerden gevallen sijn / 300 dat Albadanoz
spnen eenen arm ghebroken hadde / ende
Gandalac spu been / maer hy met spu so-
nen hebben Albadanoz doot gheslaghen.
Op die tijdt 300 waren van beyde zijden
doot gheslaghen meer dan hondert ende
tewintich Ridderg/ende de middach was
ghesasseert. Mandafabul de Reuse
van't Eplandt vanden rooden Toren /
die op de hoochte was/300 ghy ghehoort
hebt / die heeft op dit sapsoen den strjdt
aenghesien / ende ziende 300 grooten me-
nichte van dooden ende d'ander zeer ver-
moeyt/ende hunlieder wapenen al dooz-
slaghen / ende de peerden zeer ghewont/
300 dacht hy dat met spn ghezellen lichte-
lijcken d'ren en d'ander verwinnen zou-
de/ 300 is hy met zulcken gramscap ne-
der ghedaelt dat wonder om zien was/
roepende met luyder stemme tot spu volc:
En laet niet eenē te lijde / want ic zal den
Koninc vanghen oft doot slaen. Donck-
kerschoon dit aenstende / die doen ee vers-
peert ghenomen hadde van eenen vande
Reben van spnen Weert / 300 heeft hy
hem dooz den Koninc ghestelt / tot hem
roepende Florestan ende Agreies die hy
hy hem gevonden heeft/ ende tot hunlie-
den 300 hebben hun versarnt Oer Bru-
neo/ Branfil/ Guillam en Enil/ die hem
300 vromelijc inden strijt ghehadt hadde/
dat hy alijt daer na zeer gepresen wert.
Alle dese t'zamen (al wast nochtans dat
sy zeer gewont waren/ende hun peerden
mede) die hebben hun vooz den Koninc
ghestelt. Ende vooz Mandafabul / 300
quam ee Ridder die genaemt was Sar-
madan de Leeu/ de sterste ende vroom-
ste die in alle t'gheslachte vanden Koninc

Eldan mocht sijn /ende was spn Dom
Donckerschoon is wt spn volc tot hem
ghetkeert. Sarmadan heeft hem met spi-
lancie geraert op spnen schilt/ (al wast za-
ke nochtans dat sy byac/300 beviel hy een
wonde / maer niet groot. Maer Donck-
kerschoon in't passerē heeft hy hem ee-
nen dweerschen slach ghegheven op de
visiere van spnen helm/ dat hy hem beyde
spn ooghen wtgheslaghen heeft / 300 dat
hy ter aerden gevallen is / zonder eenig
kennisse te hebben. Maer Mandafabu-
met de spne die hadden hun 300 vromeli-
jke/ dat den meesten deel vande ghene die
hy den Koninc Lissart waren ter aerder
vielen. Mandafabul is recht na den Ko-
ninc toe gekomen met 300 grooter weert-
heyt/dat de ghene die hy hem waren niet
machtich en waren/(dooz alle de slaghen
die sy sloegē) hy en sloech hem spnen arm
over spn borst/en heeft hem 300 ras ghe-
vat dat hy (spn macht benomē hebbende)
wt spnen zadel getrocken heeft / en voer-
de hem na de Schepen toe. Doncker-
schoon ziende datmen hem wech voerde/
300 zepde hy: Heere wilt doch Oriane
alsulcken verdriet niet te zenden: Hy gaf
spn peert de sporen/ende spn sweert in spn
handt / achterhalende den Reuse met alle
spnder macht/ 300 heeft hy hem g'slagen
op spne rechten arm daer hy den Koninc
in hadde / ende sloech hem dien oft tot een
spnen elleboghe / ende sloech den Koninc
een stuc van spn pansier af / 300 dat hy
hem quetste / en dat hy veel bloets quijt
wert. De Koninc ter aerden vallende/ 30
is de Reuse ghebloden ghelijc een wilsin-
nich mensche. Als Donckerschoon zach
dat hy met dien slach den wyreden Reuse
ghedoot hadde / ende den Koninc wt dat
perijckel zijnde / 300 heeft hy met luyder
stemme gheropen: Gaule/Gaule/ic ben
Amadig. Dit zeggende / 300 heeft hy
zeer vreeselijc onder de vanden ghesla-
gen/afwoyende ende doot slaende groo-
te menichte van hunlieden / twelt op die
tijt grootelijc van woode was / want de
Ridders

Ridders van spider zijde die waren zeer
bevangen ende benant. Jomnige te doe-
te/ jomnighe doot/ ende de vanden die
waren al verſch aenghekommen/ ende met
groter ſtouwicheyt ende met groter be-
gheerte doot te ſlaen alle de ghene daer ſp
hy mochten komē. Hier dooz was Amadis
hem zeer haestende: Zos datmen wel
zeggen mocht dat ſpn groote vromicheyt
en beſcherminge en een reparatie was
van spider zijde: maer dat hem meest tot
wreethet vzocht / dat was Galaos ſpn
vzoeder die hy te voet geſien hadde/ ende
zeer vermoeyt/ ende na dien tyt en hadde
hy hem niet meer geſien / hoewel hy me-
nighe reys na hem geſien hadde/ zoo dat
hy dachte dat hy doot was / zoo en ont-
moette hem niet een Ridder hy en sloech
hem doot. Als de Ridders vande Koninc
Cildadan alſulken ſchade onder hun
volc zaghen / ende de groote vromicheyt
van Amadis / zoo hebben ſy dooz eenen
Capiteyn genomen een Ridder wt' ghe-
Rachte der Auſen die zeer vroom was/
ghenaemt Gandacurtel/ die zoo groeten
mooyt bede op ſpn vanden / dat hy van
een ſeghelijc aengheſien wert. Maer op
deſen tyt (Amadis dooz de groote gram-
ſchap ende begheerte die in hem was om
doot te ſlaen de ghene die hy bereycken
mocht) is hy in ſpn vanden zoo diepe ge-
reden dat hy byna verlorē was. De Ko-
ninc Liſwart die doen ter tijdt een peerdt
verkreghen hadde/ hy hem zijnde Heer
Byneco/ Floreſtan/ Guillam/ Ladaſin/
Galbeyn/ Olpvas/ en Heer Gumedan/
die den ſtandaert tuſſchen ſpn armē half
af gheſlaghen hadde / ziende Amadis in
groot perijckel/ zoo heeft hy hem ſecours
ghedaen als een vroom Koninc / al was
hy nochtans zeer gewont / dooz de groo-
te blijſchap van hun allen / wetende dat
Donckerſchoon nu Amadis was / zoo
zijn ſy al t'zamen onder hun vanden ge-
reden / houwende ende doot ſlaende wat
ſy ghebonden hebben / dat ſiſe niet en
dozden verachten. Zoo dat ſy Amadis

lieten rijden waer dat hy wilde/ ende d'a-
vontuere die heeft hem ghevzocht daer
Agrales ſpn Heer/ ende Palomir. Byan-
fil/ ende Dragon te voete ſtonden/ want
hunlieder peerden waren doot geſlagen/
ende daer waren veel Ridders op hun
diſe wilden doot ſlaen / maer ſy ſtonden
vaſt hy malkanderen ende verweerdert
hun vromelicheit. Als hy hem aldus gebou-
den heeft/ zoo riep hy zeer luyde aen Flo-
reſtan ſpn vzoeder ende Heer Guillam/
ende heeft ſe met hunlieder hulpe byge-
ſtaen. Zoo is teghen hem ghekommen een
wtghenomen Ridder / ghenaemt Waba-
gimar / dien ſy den helm van ſpn hooft
gheſlaghen hadden / ende heeft Amadis
eenen ſteec metter lancie ghegheben dooz
den hals van ſpn peerdt/ dat het pſer d'an-
der zijde dooz quam/ maer Amadis ach-
terhaelde hem niet ſpn ſweert/ ende heeft
hem 'thooft totten ooren tot ghekloven.
Als hy ter neder viel / zoo zeyde hy : A-
grales Heer rijt op dit peerdt. Heer Flo-
reſtan die ſtaet eenē anderen vromen Rida-
der af die Daniel ghenaemt was / ende
heeft Palomir dat peerdt ghegeven / ende
Guillam heeft Byanfil en ander peerdt
ghegheben / van't welcke hy Landin af-
ghevozen hadde/ hem latende zeer ghe-
wont. Ende Palomir heeft Dragon een
ander peerdt ghevzocht / zoo dat ſe alle te
peerde waren: den werch na Amadis vol-
ghende / die wonder doende was / hem
wederom noemende om datmen hem
kennen zoude / ende dat ſpn vanden in
meerder anxt ende vzeſe gheſtelt zijn
zouden/ ende hebben zoo vele gedaen/ hy/
Agrales/ en Floreſtan met d'ander Rida-
ders die hy hunlieden verſaemden / ende
dooz de groote vromicheyt vanden Ko-
ninc hunlieder Heere / wierg klorcheyt
dien dach zeer behulpſich was / toonende
daer ſpn groote kracht dat ſy den ſtrijde
ghewonnen hebben/ in't veldt blijven lig-
ghende verſagen ende ghevroont alle den
meesten deel van hune vanden. Maer
Amadis dooz de groote raſernije die hy
hadde/

hadde / meynende dat Galaoz spn byzeder doot had geweest / die en dede anders niet dan hunsleden te vervolghen / quetsen / ende doot slaende / tot dat sp quamen aen de Zee daer sp hun vlote hadden ligghende. Daer dien valjanten en machtigen Gandacuriel Capiteyn bande vanden / als hp spn volc aldus verwonnen sach / ende dat sp in hun Schepen niet en mochten gheraken / zoo heeft hp by hem versaemt de ghene die hp krygen konde / ende is wederom ghekeert / het sweert hebbende opghelieven om den Koninc te slaen / dien hp naest hem gevonden heeft / maer Florestan die hem dien dach meynigen swaren slach had zien slaen / vreesende het perijckel vanden Koninc / die is booz hem gaen staen om de slaghen zelve t'ontfanghen / nochtans zoo en was hem van spn sweert niet meer in spn hant gebleven dan de handthave. Gandacuriel gaf hem eenen zo swaren slach boven op spnen helm / dat hp dien tot den vleesche booz sloech. Heer Florestan gaf hem eenen slach niet t'zelve dat hem van spn sweert gebleven was dat hp hem den helm van spn hooft dede vallen. De Koninc is terstont by gekomen / ende heeft hem t'hooft ghekloven / daer twee stucken af makende. Als dese doot was zoo en is daer niemant die heeft dooven t'v te honden / maer om hun te salveren in hun Schepen / zoo zijn sp inde Zee verdooncken / ende vander w't vele doot gebleven en is. Daer na heeft Amadis spn broeder Florestan begraven ende salomte geroepen / en heeft hunsleden al weenende gheseyt: Och welverloren vrsenden / te zorge dat wy Galaoz verloren zullen hebben / laet ons hem gaen zoeken. Doen zijn sp ghekomen daer Amadis hem te voet hadde zien staen / daer hp den Koninc Cildadan afghestiken hadde / maer daer waren zoo veel dooden dat sp hem niet gebinden en konden / maer als sp een deel vande dooden omghekeert hadden / zoo heeft hem

Heer Florestan ghebonden / ende werd hem kennende door een teeken van een der vrouwe die met bloemen van zilbe daer op ghezaept was. Daer hebben si grooten rouwe begonst te maken ovehem. Als Amadis dit ghesien heeft / zoo heeft hp hem zelve vanden peerde laten vallen / ende spn wonden daer t'bloet aghestelt was booz de kracht vanden val / zoo zijn sp wederom opgheroysten / zoo dat hem t'bloet overvloedelijc wt spn lichaem ghelopen is / spnen helm vanden hooft dede / ende den schildt die al in stucken was / zoo is hp by Heer Galaoz ghekomen zeer bitterlijc weenende. Hp heeft hem spnen helm afgebaen / en heeft spn hooft tusschen spn knien ghelept. En Heer Galaoz de locht gevoelende / begoft hp hem wat te roeren. Zo zijn sp al t'zamen tot hem ghekomen / ende begonsten zeer te weene niet grooter droefheyt als sp hem aldus ghesien hebben. Als sp daer een wyle tijt gheweest hadden / zoo zijn daer ghekomen twaelf Joncvrouwen rijckelijc verciert / en niet hunsleden schilt knichten die een bedde gebrocht hebben / ghedeet met kostelijc laken sp zijn op hun knien ghailen booz Amadis / zeggende: Heer Amadis wy zijn hier gekomen om Heer Galaoz / by al dien dat ghy hem levende honden wilt / zoo gheften ons / maer en doct ghyt niet / alle de gheestes die in groot Betoghen zijn die en zoud hem niet moghen cureren. Amadis die de Joncvrouwe niet en kende / armmerkende t'groot perijckel van Galaoz / zoo en wist hp wat doen / maer de sidders die rieden hem dat beter was hunsleden Galaoz te gheben ende in avontuere te stellen / dan booz spn ooghen hem te zien sterben zonder hem te moghen helpen. Doen zeyde Amadis: Beminde Joncvrouwen / en zouden wy niet mogen weten waer dat ghy hem voeren zult? Een ghy op dit pas niet antwoydt sp / maer begheerdy hem levende te hebben / zoo geften ons terstont / wi dy niet / zoo zullen

ten wy van hier vertrecken. Amadis be-
geerde dat hy niet humlieden mochte rep-
sen/maer sy en wilden't niet consenteren/
maer dooz sy begeerte zoo lieten sy Ar-
dan syen staen en sy schildknechte niet
repsen. Doen hebben sy hem ghelept al-
soo ghewapent als hy was/wingenomen
sy hooft ende sy handen op het bedde/
half doot zijnde. Amadis niet d'andere
Ridders syn niet hem tot aen de Zee ge-
gaen,makende grooten rou: Daer sy een
Schip ghehouden hebben in't welcke de
Joncvrouwen een schoon bedde ghelept
hebben. Doen hebben sy aen den Koninc
Lisuart begeert dat hem helieven wilde
humlieden te gheben den Koninc Cilda-
dan/die onder de doode lach/hem te ken-
nen ghevende dat hy een vroom Koninc
was/ende dat hy ghedaen hebbe't ghene
dat hy schuldich was van doen / dooz de
Krancke forsupne in alsulcker grooter
tribulacien ghekomen was/ende dat hy
niet hem compassie wilde hebben / op a-
vontuere oft alsulcken forsupne op hem
daelde / dat hy alsulcken compassie aen
andere oot vinden mocht. De Koninc be-
hal datmen hem humlieden gheben zou-
de/meer doot dan levende/ zoo hebben sy
hem terstont op't selve bedde ghelept/ en
de zeplen optreckende / syn sy ter Zee-
waert in ghebaren. Hierentusschen is de
Koninc aenghekommen/ die zeer gearbept
hadde datmen vander vande goet noch
hun blote niet salveren en zoude/ en heeft
doen vanghen alle de ghene die niet doot
en waren. Zoo heeft hy Amadis/ flo-
restan ende Agrais ende alle d'andere
gebonden zeer bitterlyc scheypende/maer
als hy hoorde dattet was dooz't verlies
van Galaor / zoo had hy groot verdriet
ende droefheyt in sy herte / als die hem
niet goeder herten beminde / en dat niet
zonder reden want vander tijt af dat hy
in syen dienst gebleven was zo en was
sy ghedachte anders niet dan om hem
dienst te doen. Hy is van sy peert gheset-
ten alhoewel hy zeer gewont was/want

sy wapenen die waren al gebruyct met
bloede. Zoo heeft hy Amadis in sy ar-
men genomen wt grooter liefde / die hy
tot hem hadde / hem vertroostende/ zoo
heeft hy gheseyt : Dat hy al dien't ver-
driet van Heer Galaor gheremediert
mocht werden / (dooz groote droefheyt
ende misbaer te maken)de syne groot ge-
noech zoude zyn / na de groote benaut-
heyt die hy in sy herte geboelende was:
maer hope ende betrouwen hebbende op
den almogenden Heere/ dat hy alsulcken
man niet heel ende al verlaten en zoude/
daer op hem vertroostende / ende dat sy
lieden niet eenen vromē moet oot alsulck
schuldich waren te doen. Daer na zoo
heeft hyse met hem ghenomen en heeftse
ghelept inde Tente vanden Koninc Cil-
dadan/daer niet hem houdende/zo heeft
hy bevolen datmen hem't eten bregghen
zoude/ ende daer na datmen neersticheyt
doen zoude de Ridders te begraven die
van synder zijde daer verflaghen waren/
in een Klooster dat aen't hangen vanden
berch ghelegen was/ hun latende groote
renten tot reparatie van't Klooster / om
daer een schoon Capelle te maken / om
hun daer te begraven in schoone tomben
zeer kostelijc ghewocht / ende humlieder
namen daer op geschreven. Daer na zoo
heeft hy boden ghesonden aen de Konin-
ghinne Bysene / liet haer weten de goe-
de avontuere die Godt hem verleent had-
de. Zoo is de Koninc ende de ghene die
ghewont waren gereyft na een stadt vier
mijlen van daer/genaemt Sanota daer
blijvende ter tijt toe dat sy van hunne
quetsueren ghesen waren. Binnen des-
sen middelen tijt dat den slach gebeurde/
de schoone Bysolante die hy de Konin-
ghinne Bysene ghebleven was die heeft
dooz haer ghenomen te repsen na Bloes-
mendale/om Oriane te besoecken/ die zo
wel d'ren als d'ander dooz de same van
henlieder groote schoonheyt malhande-
ren begheerden te zien. Oriane dit hoo-
rende/zo heeft sy haer logijs zeer rijcke-
lyc

lijt doen slofferen met kostelijcke tapit-
serpen ende ander cietaten. Als de Ko-
ninghinne daer ghekomen is / ende mal-
kanderen ghestien hebben / zoo waren sy
beide zeer verschiet ende verwondert/
zoo grootelijc dat noch den boghe bande
ghetrouwe Minnaers / noch de proebe
banden sweerde zoo grooten kracht niet
en hadden / noch alsulcken zekerheyt niet
ghetoont en hadden / oft Oriane en is in
grooten twyffel ghevalen / gheloovende
dat inde weereit geen mans herte mocht
zyn zoo ghetrou oft bevanghen / oft de
banden en zouden in stucken breken dooz
deschoonheyt van Byzolanie / om alsulck-
ke dinghen te winnen. Maer Byzolanie
bemerckende de bangicheyt ende de tra-
nen vā Amadis / insgelijc mede de vooz-
genoemde proeben van liefden / zo kreech
sy terstont suspijs / dat aengesien sy groo-
te weerde dat sy herte nergheens om in
lijden en was dan om harent wille / vooz
dewelcke alle de gene die hun vā schoo-
neit vermetende warē / schuldich waren
te blieden / want dooz haer wtghenomen
grootte klaerheyt / zoo waren hunlieder
in dypster misse ghestelt / Amadis gebede
de grootte reden ende hem ontschuldigen-
de dat hy veracht ende versmaedt hadde
tgene dat sy hem te voren gelept hadde.
Albus zoo hebben sy daer t'zamen met
grootter byzucht ende bliscchap gheweest/
diviserende zaken die hunlieden aenghe-
naemst warē. Byzolanie heeft haer ver-
telt onder ander dingen als t'principael-
ste / het ghene Amadis vooz haer gedaen
hadde / ende hoe dat sy hem met goeder
herten beminde. Oriane om meer te we-
ten / zoo heeft sy ghebyzacht: Eerweerdighe
Koninghinne / aengesien hy zoo vroom
is / ende van zoo grooter afkomst als ge-
komen zijnde bande meeste keysers der
weereit / naer dat ic verstaen hebbe / ho-
pende noch koninc van Gaule te wor-
den / hy wat reden en beziel hy hem niet
by v / hem makende heer van v koninc-
rijc / welc hy v vercregen heeft aenghe-

sien dat hy in als v gelijckende is? Byzo-
lanie heeft geantwoort: Beminde Byzo-
reffe ic wil wel gheloooven / al ist dat ghy
hem menich reyse gesien hebt / nochtans
zoo en kent ghy hem noch niet: Ick wyl
ghy dat ic in sy zelven niet achten en zoude
dooz de gheluckichste vrouwe der wee-
reit / hy al dien ic mocht verwerwen tge-
ne dat ghy in sy zegt / maer ic wil wel dat
ghy weten zult dat in sy daer af ghebeurt
is / maer wilt dat secretelijc hy v houden
gelijc als alsulcken Byzintesse dat behoort
te houden / want ic heb hem te voren ge-
lept tghene ghy in sy nu geseyt hebt / hem
proevende om hem te houwelijc te heb-
ben / waer dooz ic althit beschaemtheit
krijge alst in myn memorie komt. Daer
hy gaf in sy wel te verstaen dat hy van in sy
noch van een ander luttel weret maecte /
welc ic zeer wel gheloooven wille / want
alle den tijdt dien hy by in sy was / zoo en
hoorde ic hem noyt van geen vrouwe ter
weereit vermanen gelijc gheineprijc alle
ander ridders doer. Maer also veel wil
ic v wel zegghen / dat hy de man is inde
weereit alleene dooz wien ic liever in sy
koninkrijc verliesen zoude willen / ende
in synen persoon avontuerē. Oriane was
zeer verblijdt als sy dit hoorde / ende veel
verskerder van haren beminden byent /
aenmerckende niet hoe grooter affectie
Byzolanie dat zeyde / bat van sy was met
d'andere proeben / ende zeyde: Ic ben zeer
verwondert van tgene dat ghy in sy zegt /
want waer t dat Amadis niemant en be-
minde / hy en zoude dooz den boghe bande
ghetrouwe Minnaers niet moghen pas-
seren hebben / van wien datmen zeyt dat
om syne wille meer teercken van ge-
trouwe liefde ghetoot werden dan dooz
iemant anders die daer te voren geweest
hadden. Als wel moghelijc / sprac de Ko-
ninghinne / maer hy is alsoo bedert ende
secret als opt ridder mocht zijn. Albus
is de Koninghinne daer ghelieben tien
daghen met grooter bliscchap op t eynde
van dien zoo zyn sy beide t'zamen met
berader

Denliedder ghezelschap gerypft na de Stadt van Feruile/ daer de Koninginne Byfene hare man den Koninc was verwach-
tende/ die met haerliedder komst zeer ver-
blijdt was/ boven al als sy haer dochter
ghesondt ghesien heeft ende wederom in
haer schoonheyt ghekomen was. Daer
is hunlieden de blijde nfeumare gekomē
handē strijte/ want na de groote blijfchap
die de Koninghinne ghemaect heeft/ zoo
heeft sy groote aelmoeffen ghegheben de
kercken ende kloosters/ en meer arme
menschen dewelcke ghiet haddē. Daer
als de Koninghinne Bytolantie ghehoort
heeft dat Donckerschoon Amadis was/
wie zoude moghen vertellen de blijfchap
die sy in haer herte hadde. Zoo dede ooc
mede de Koninghinne Byfene en alle de
groote Vrouwen ende Jonchvrouwen die
hem zeer beminden: Anghelijc mede
Oriane en Mabile/hen vespēde dat dese
tjdinghe henlieden nieu was. Bytolantie
die zepde teghen Oriane: Wat dunct v
myn byfendinne van dien vromen Rid-
der? Hoe grootelijc dat hy tot noch toe
ghepzen is geweest/waer door dat ver-
donckert is gheweest de fame van Ama-
dis/ daer hy na gheen memorie en is af-
ghebleven/ niettemin al wast dat ic hem
zeer beminde/ ende vele van syn vrome
septen my wel kennelijc waren/ zoo was
ic nochtans in twijffel. aemmerckende de
kloetke septen van Donckerschoon/ tot
welcken van him bepdē ic meer affectien
ghekreghen zoude hebben. Cerweerdige
Koninghinne sprac Oriane/my dunct dat
wy al tamen alsulc geweest zijn/ daer-
om by al dien dat hy niet dē Koninc myn
vader hier komt/ zoo moeten wy hem
hzagen by wat reden hy spnen naem ver-
andert heeft/ ende wie de gene is die den
krans met de bloemen gewonnen heeft:
Laet ons alsoo doen/ antwoorde Byto-
lantie.

Hoe de Koninc Cildadan en Galaor wech
ghervoert waren om te cureren, d'eene

ghestelt zijnde in eenen stercken Toren,
rontom inde Zee staende, ende d'ander
in eenen schoonen boomgaert hooghe
ghemuert, daer sy (een ieghelijc tot hem
zelven ghekomen zijnde) anders niet en
dachten dan dat sy in een gevanckenisse
waren, niet wetende wie datse daer ge-
bracht hadde, ende van 'ighene dat hun
gheschiedde.

Het zeventienste Capittel.

DW zullen wy u vertellen tghene
dat de Koninc Cildadan en Ga-
laor ghebeurde. Hy zult weten
dat de Jonchvrouwen henlieden
besochden/ ende op den derden dach zoo
zijn sy tot hunnen verstande ghekomen.
Galaor die heeft hem zelven gebonden
in eenē boomgaert in een kostelijc hupen/
op vier pilaren staende van marbersteen
gemaect/ ghesloten van pilaer tot pilaer
met stercke pseren geerden/ zoo dat hy van
de kamer daer hy in lach/ dē boomgaert
wel zien mochte/en na al dat hem dochte
oft wat mercken mochte/ zoo was hy
rontom ghepoot met hooghe mueren/
daer een klepne pseren deure stont/ waer
af hy verbaert was hem bindende in al-
sulcken plaetse/ denckende dat hy gevan-
ghen was/ ende van syn quetsueren ghe-
voelde hy groote pijn ende smerce/ zoo
dat hy niet anders verwachtēde en was
dan de doot. Daer is hem te voren ghe-
komen hoe dat hy in den strijt hadde ge-
weest/ maer hy en wist niet in wat ma-
nieren hy daer wt ghekomen was/ oft
wie hem daer ghebrocht hadde. De Ko-
ninc Cildadan tot sy verstande gekomē
zijnde/ zoo heeft hy hem zelven gebonden
op eenen zolder van eenen stercken toren
in een kostelijc bedde ghelept neffens een
venster: Hy wert vast zende vanden ee-
nen hoec in den anderen/maer hy en sach
niemant/ dan dat hy bovē sy hoofte volc
hoorde spreken/ hy en heeft inde kamer
noch deure noch ingang ghesien om daer
binnen te mogen komen/ zoo heeft hy sy
hoofte.

hoofst ter venster wtghestecken/ende heeft
de Zee ghesien / ende daer hy in was dat
was eenen hooghen toren ghelegghen op
een hooghe rooſte/ zoo docht hem dat de
Zee dien beslotten hadde met de dyp par-
ceelen: hy wert denckende hoe dat hy in
den slach gheweest hadde / maer hy en
wist niet wie hem daer wt gebrocht had-
de/ en aengesien dat hy hem alsoo qualijc
gestelt vondt/ende alsoo ghevangen/ zoo
dacht hy wel dat syen volc niet vry en
was/ maer ziende dat hy niet voogder en
mocht/ zoo heeft hy hem zelven gepaert/
in syen bedde zeer zuchtende / ende groote
smerte lijden vanden quetsueren / ver-
wachtende wat daer af konien mochte.
Heer Galaoz die in't hups vande boom-
gaert lach / die heeft een kleyn deure zien
open gaen. hy heeft syen hoofst opgeheven
zoo hy best mochte met groter pijn. en
heeft een schoon Zonczouwe binne zien
komen/ kostelijc verciert/ ende niet haer
een man zoo oudt ende onghevallich dat
wonder was hoe dat hy gaen mocht. Als
sy gekomen waren aen de pſeren tralien
vande kamer / zoo hebben sy hem gesept:
Heer Galaoz peyst om v ziele/ want wy
en konnen v niet helpen noch verskeren/
daer na zo heeft de schoone Zonczouwe
twee buffen wtghelanght / d'ene van p-
ſer / ende d'ander van zilver / die heeft sye
Galaoz ghetoont/ende gheseyt: De gene
die v hier ghebrachte heeft die en begheert
niet dat ghy sterft ter tijdt toe dat sy we-
ten zal van v oft ghy haer begheerte vol-
doen zult / daerentusschen zoo wille sy dat
ghy van v wonden gecureert wort/ ende
darmen v t'eten gheben zoude. Beminde
Zonczouwe/ zeyde hy by al dien de be-
geerte die ghy my zeght/iet is dat in myn
macht niet en ware/ oft niet en behoorde
te doen dat waer my veel swaerder dan
de doot/maer anders om ghesontheyt en
om myn leven te salveren / zoo zal ic al
doen dat in myn macht is. Ghy zult al
doen dat v dunck best gedaen te zyn / want
van t'gene dat ghy zeggen meucht / daer

en leyt ons niet veel aen / v leven en doot
staet in onse hande/ antwoorde de Zon-
czouwe. Daer na zoo heeft d'oude man
de deure vander tralien open gedaen / en
zyn daer binne ghelcomen/ sy heeft d'p-
ſeren buffe ghenomen/ ende zeyde teghen
d'oude man dat hy verrecken zoude/ al-
soo hy dede. Doen zeyde sy teghen Heer
Galaoz: Beminde Heere ic heb alsulcken
grooten compassie met v/dat ic (om v le-
ven te salveren) my zelven aboutueren
zal totter doot toe / ic zal v zeggghen wat
my bevolen is / dat is / dat ic dese buffe
vullen zoude met senn / en d'ander met
zalve/ die zeer doet slapen/ om dies wille
als ic senn in v wonden ghedaen ware/
ende dat d'ander v dede slapen/ werken-
de t'zamen metten slape / zoo zoudt ter-
stont sterben: Maer ic deernisse hebben-
de op alsulcken Ridder om alsoo te ster-
ven/zo heb ic ter contrarie gedaen/want
ic heb dese mederghue genomen, dewelcke
ist dat ghy die alle dage neemt. zoo zult
op den zeventen dach zoo vroom zyn dat
ghy zult moghen zonder eentghe zorge te
peerde ryden. Doen heeft sy hem de ko-
stelijcke zalve in syen wonden ghedaen/
waer door de pijn ende smerte terstont
versoet was / zoo dat hy hem zelven hiel
wel gevoelde/ ende verblift zinde/ zeyde:
Bemide Zonczou ic danke v groote-
lijc van t'ghene dat ghy door my doet/
want by al dien dat ic van hier mach ge-
raken door v hulpe / zoo en was noyt le-
ven van eenich Ridder alsoo geloont/als
ghy gheloont zult worden / maer op a-
vontuere oft ghy v niet kloet genorch en
kendet/ ende dat ghy myn leven salveren
wilt / zoo zoet maniere dat vyzande
d'Onbekende myn zochlijcke ghevanc-
kenisse mach weten/ in dewelcke ic groot
betrouwen hebbe. De Zonczouwe be-
gouft te lachen/ende zeyde: Hebby alsul-
ken grooten betrouwen op vyzande die
zeer luttel v schade oft bate achtende is?
Alsoo groot/ antwoorde hy dat ghelijc
als haer kennelijc is den wille der men-
schen

ken die vzeemt zyn / zoo kent sy ooc wel
 dat myn wille is om haer dienst te doe.
 En zo zocht vooz gheen ander Wegande/
 sprac sy dan vooz my op zulken ondi-
 rie dat ghy heer Salaoz ghelyckerwijz
 dat ghy goeden moet ende kracht gestelt
 hebt / om in dusd'ighen perijckel ghes-
 onthept te verkriggen / zoo moet ghy ooc
 daer om v remedie te gheben / want het
 groot ende vroom herte moet hem in veel
 meer ander stucken stellen dan in oozlo-
 ghen / daerom vooz't perijckel daer ic my
 zelve in stelle / om v te ghenissen ende v
 van hier te helpen / zoo begheer ic van v
 een bede die v schade oft kleynichept niet
 zyn en zal. Ic consenteert v sprac hy ist
 dat ic't niet reden doen en v loven mach.
 Zoo wil ic dan gaen tot dat tijdt zyn zal
 nu v te verfoerken ende licht neder in v
 hebbe/ende ghelaet v als oft ghy stercke-
 lye slaep. Zo heeft hy gedaen. De Jong-
 vrouwe heeft droude man tot haer doen
 komen/ende zepde: Mensiet hoe dat desen
 Ridder slaep / nu zal het sijn zeer wel
 wercken. 'Tis ooc van noode/antwoozd-
 de hy om dat de ghene die hem hier ghe-
 brocht heeft / ghewozen mach worden.
 Daerom aengesien dat ghy zoo wel vol-
 brocht hebt dat v bevolen is / zoo zuld
 van nu vooztaen alleen by hem komen/
 maer onderhoudt hem op dese maniere
 vijftien daghen/ dat hy noch en lebe noch
 en sterbe dan in grooter pijn/ want bin-
 nen dien tijt zoo zullen sy hier komen, die
 (na't groot verdriet dat hy henlieden ge-
 daen heeft) hem den loon daer af betalen
 zullen. Salaoz dit al'tamen aenhooren-
 de / zoo dacht hem wel dat d'oude man
 syn doot-vpant moeste zyn/maer hy had
 goet betrouwen op 'tghene dat hem de
 Jongvrouwe gheseyt hadde / dat sy hem
 binnen zeven dagen ghesont lederen zou-
 de/want mocht hy door fortune gesont-
 hept verkriggen / zoo hoopte hy wel hem
 zelve wt 'tperijckel te lossen / daer door
 verblinde hy hem grootelicker in den raet
 vande Jongvrouwe. De Jongvrouwe

ende d'oude man zyn dan daer ghegaen/
 maer hoys daer na zoo is sy wederom
 ghekeert / en met haer twee schoone jon-
 ghe Maechdekens zeer wel toegenmaect/
 vzenende heer Salaoz spise om'teren/
 de deure open gedaen hebbende / zoo zyn
 sy binnen ghekomen. De Jongvrouwe
 heeft hem t'eren ghegheben / ende heeft
 de twee Maechdekens by hem ghelaten
 om ghezelschap te houden/ende ooc beec-
 ken van Historien dat sy die lefen zouden/
 bevelende dat sy hem des dachs niet la-
 ten slapen en zouden. Heer Salaoz was
 hier door zeer vertroost / want hy zocht
 wel dat de Jongvrouwe voldoen zoude
 'tghene dat sy beloofte hadde/ende heeft se
 grootelijcken bedanct. Sy is van daer
 ghegaen / de deure sluytende / ende de
 Maechdekens zyn by hem gebleven om
 hem ghezelschap te houden. Desghelijc
 zoo ist ooc ghebeurt den Koninc Elda-
 dan / die hem ghesloten heeft ghebonden
 in dien stercken ende hooghen toren bin-
 nen der Zee. Zoo heeft hy (binnen ko-
 ten tijt in sware ghepepsen liggende) een
 deure zien op gaen van steen / die in dien
 toren ghehouwen was / alsoo dicht dat
 men niet en konde ghesien ten was al re-
 nen steen / ende heeft binnen zien komen
 een Jongvrouwe van middelbare oud-
 hept / met haer noch twee ghewapende
 Ridders / zoo zyn sy ghekomen tot vooz
 syn bedde / maer sy en hebben hem niet
 ghegroet/maer hy tot hunlieden zoetelijc
 sprekende / waer op sy-lieden niet geant-
 woort en hebben. De Jongvrouwe heeft
 syn dersel opgheslaghen / syn wonden vi-
 siterende zoo heeft sy die ghecureert ende
 vermaect/en hem t'eten ghegheben ende
 zyn wederom ghegaen van daer sy ghe-
 komen waren/sonder ic't te spreken/ende
 hebben de deure toeghesloten ghelac als
 sy te boren was. De Koninc dit aensien-
 de zoo geloofde hy wacachtelicken wel
 dat hy ghebanghen was onder de macht
 vande ghene daer hy syn leven niet ver-
 sekert af en was / maer hy verkleete
 hem

hem zelve ten besten dat hy konde / want
hy niet bat en mocht. De Joncvrouw
die voor Heer Galaor zorghende droech / die
is wederom by hem ghekomen alst tijdt
was / hem vraghende hoe dat met hem
was. Hy antwoorde zeer wel / en mocht
aldus voort gaen / zoo hoopte hy wel in
goeder dispositen gheselt te zijn ten dage
die sy hem gheselt hadde. Daer ben ic
zeer af verblift / sprac sy / want van 'egeen
dat ic u beloofte hebbe / en twijfelt daer
niet een 'zal alsoo gheschieden: Maer ic
begheer op u een bede als een ghetrou
wde / dat is / dat ghy u niet pynen en
zult van hier te komen / dan door myn
consent / want 'zoude een dootlijcke scha
de ende perijckel zijn van u leven / ende
ten lesten zoo en waer't in u macht niet
te volbringen. Heer Galaor heeft haer
geconsenteert / haer biddende dat sy hem
haren naem te kennen geven wilde. Sy
zeide: Hoe dus Heer Galaor / en weet
ghy mynen naem niet? Nu zoo zegghe ic
u dat ic niet u bedroggen ben / den tijdt is
mochtraus gheweest dat ic u een vriende
schap ghebarn hebbe / vande welke (na
dat my dunck) ghy kleyn memorie hebt /
maer als ghy mynen naem weten wilt /
zoo zult ghy my wel kennen: Mynen
naem die is Wyrt onder de Wyse / met
dien zoo is sy terstont van hem ghegaen.
Hy bleef vast pypfende / zoo is hem in sp
nen zin ghekomen het kostelijc schoon
swercr welc Wgande (op dien tijdt als
Amadis syn broeder hem Ridder maec
te) ghegheben hadde kringhende suspiere
oft sy dat zijn mocht / maer hem twijfel
de daer in / want doen ter tijt sach hy dat
sy zeer oudt was / ende nu zeer jonc / daer
door en kende hy haer niet / do u heeft hy
na de jonghe Marchdeliens gesien / maer
hy en sachse niet / wāt in henlieder plaet
se heeft hy Gasabal synen schilt knecht en
Arban den Jaen van Amadis worden
ziende waer af hy zeer verwōdert was /
en verblift om henlieden daer te vinden.
Hy heeftse gheropen (want sy liepen)

tot dat hyse ontweete. Als sy hem werdt
ziende / zoo begonsten sy te weenen van
blyschap en kusten syn handen / zegghe
de: O beminde Heere geloofte moer Oot
zijn die ons niet u verlaemt heeft daer
wy u dienen moghen. Hy heeft hen ghe
vraecht hoe dat sy daer gekomen waer
Sy antwoorde / dat sy daer niet af en
wist / anders dan dat Amadis / Agrales /
ende Florestan ons niet u gesonden heb
ben. Daer hebben sy hem vertelt in wat
perijckel syn leven stont / ende hoe dat A
madis syn hooft houdende was in synen
schoot / daer gekomen zijn de Joncvrou
wen om u te hebben / ende door acroort
van henlieden en syn vrienden / zoo wert
ghy hen ghegheben / aemmerkende dat u
leven in't dierste van syn doot ghelegen
was / van daer sy u ende de koninc El
dadan in een Schip r'zamen gelept heb
ben. Galaor vracde hem: Hoe is Ama
dis op dat pas daer ghekomen? Heere /
antwoorde sy / wert dat de ghene die
Donker schoon ghenaemt was / u broe
der Amadis gheweest is / die door syn
grootte vromicheyt den slach ghewonnen
heeft op de ynde vande koninc Lisuart.
Doen vertelden sy hem / hoe dat hy den
koninc gesconceert hadde dien de A
u se onder synen arm gheladen hadde / ende
dat hy hem doen ter tijdt laten kennen
heeft dat hy Amadis was. Ghy vertelt
my wonder dingen / sprac Galaor / want
ic ben verblift niet de n'cunare van myn
broeder / maer hy en heeft my geen ghe
oorlofde sake bewisen / dat hy hem van
my zoo langhe verborgen heeft ic zal my
zeer van hem beklaggen. Aldus zijn de
koninc Eldadan ende Galaor d'een op
den hoogen toren / ende d'ander in't huy
vanden boorn gaert ghecureert gheweest
van hun wonden / so dat sy zonder eenich
perijckel gaen mochten daer't hun belief
de. Daer na heeft haer Wgande vā hun
lieden laten kennen / in wiens macht dat
sy waren binnen haer Plant van d'On
bekende / henlieden te kennen ghevinde
dat

dat alle den haer die sy henlieden aenghe-
daen hadde gheweest was om eer tot ge-
sontheyt te komen / want ghemerct den
wiltsten noot daer sy in waren/ zoo wast
van noode alsoo te doen: Zoo heeft sy be-
vulen haer twee Richten zeer schoone
Maechdekens dochters vanden Koninc
Palangris / die de broeder geweest had-
de vanden Koninc Lisuart / ende hadde
die verkrege van een suster vande selve
Wyzande/ genaemt Wynote als hy jonc
was/ dat syse dienen en visiteren zouden/
ende ten vollen ghesen zouden: D'ene
was ghenaeemt Juliane / ende d'ander
Dalis / welcke visitatie een oorzake ghe-
weest heeft dat sy beyde bevrucht geble-
ven sijn van twee sonen/ de sone vā Oer
Galaoz ghenaeemt Talaoque/ en vanden
Koninc Eldadan Manelt de gemanter-
de/ die nama: is kloerke ende vrome Rid-
ders gheworden sijn / alsoo ghy hier na
noch hooren zult/ met welcke dat sy daer
in grooter blifchap ende genuechte wa-
ren/ ter tijt toe dat Wyzande belieftde dat
syse van daer genomen heeft. De Koninc
Lisuart ende Amadis met alle d'andere
Ridders gesen zynde van hun quetsue-
ren / is ghereyst na Fenuse daer de Ko-
ninginne Wyzene sy hups vrouwe was/
daer hy van haer ende van Wyzolantie/
Orlane / ende van d'ander groote vrou-
wen en Joncvrouwen vā groter weer-
den zoo grootelijcx ende met alsulcke blij-
schap ontfanghen is gheweest / als opt
man ter weerelt zoude mogen sijn / ende
daer na Amadis/ want de Koninghinne
met alle d'ander Joncvrouwen wel wi-
sten hoe dat hy niet alleen de Koninc hen-
licher Heere vander doot verlost hadde/
maer dat den slach dooz sy groote vzo-
micheyt ghewonnen is gheweest / insge-
lijcx hebben sy ooc ghedaen alle d'ander
Ridders die te lyve gebleven waren/maer
'tghene dat de Koninghinne Wyzolantie
met Amadis doende was / dat en waer
niet mogh:lic om schryven/ hem metter
hant nemende/ heeft sy hem ghestelt tus-

schen haer ende Orlane/ tot hem zeggende:
: Myn wtverkoren Heere de vzoef-
heyt ende vbroziet dat ic ghy hebt geuoer
alsmen my zepde dat ghy verlore waert/
dat en waer my niet moghelijc te berel-
len/want ic heb terstont hondert na myn
Ridders ghenomen / ende ben tot oer n
Woe gekomen daer ic vernomen hadde
dat v broeders waren/om dies wille dat
sy die deelen zouden om te zoeken / maer
aenghestien dese oozloghe dat vriet heeft/
zoo heb ic vooz my ghenomen hier zoo
langhe te blijven / tot dat die ghepasseert
zoude sijn/ende nu (ghedant moet vode
sijn) zoo ist ghekommen na myn begheerte:
Daerom zoo zuld my zegghe 'tghene
dat v belieft wat my te doen staet / want
ic zal't te wercke stellē. Terwerdige ko-
ninginne / sprac hy / ist dat ghy v om my-
nent wille in vzoefheyt gestelt hebt / daer
hebdy groote reden toe / want ghy inder
waerheyt wel gelooven mocht dat inder
weert ghren man en is die niet zoo goe-
der begheerten v bevel volbzenghen zou-
de / als ic / daerom aenghemerct dat ghy
uwen wille inde mynen stelt / uwe zaken
aengaende / zoo dunct my goet dat ghy
hier noch tien dagen blijven zult/ v zaken
aen den Koninc beschickende/ ende daer-
entusschen zoo hope ic dat wy eenighe
incumare verhooren zullen van Galaoz
myn broeder / ende daer zal enen slach
gebeuren tusschen Florestan myn broe-
der ende tusschen Landin/ die sy malkan-
deren beloofte hebben / ende terstont daer
na zoo zal ic reysen na vbastē Eplande
daer ic grootelijcx van doen ben. Ic zal
alsoo doen/ antwoorde sy/ maer ic bid v
dat ghy ons vertellen wilt de wonderlijc-
ke dinghen die ghy in dat Epland gevon-
den hebt. Hy hem begheerende t'excuse-
ren/ zoo heeft hem Orlane by de hant ge-
nomen/ zeggende: Wy en zullen v niet
laten gaen vooz dat ghy ons daer wat
af gheseyt hebt. Doen heeft Amadis
ghesantwoort: Ghelooft inder waerheyt/
beminde Joncvrouwe / al waert dat se
my

men beste daer toe wilbe doen om te ver-
tellen / zoo waer't n'p onmoghelgic/ niet
te min ic wil v wel segghen / dat de ver-
boden kamer de yegste ende schoonste is
dien ende bp al dien dat die vā eenich van
v beuden niet gewonnen en wort / zoo en
gheloobe ic niet dat sp van iemande an-
ders ter weerst ghewonnen zal worden.
Byolantie die swerch een luttel / daer na
zegde sp : Ic en houde n'p zelven vooz
alsulcx niet dat ic d'abontuere volbzengē
zoude mogen/maer alsulcx als ic ben (bp
al die dat ghp n'p dat vooz zotternge oft
versmaetheit niet rekenet) ic zoudē een
proebe nemen. Men vriendinne / sprac
Amadis / ic en reken dat vooz grē dwaes-
heyt/ te p'oeven tghene dat an alle an-
dere gesaelgeert is dooz redē van schoon-
heyt / principael ghp / die Godt zoo wel
daer af voozsien heeft/want ic houde dat
vooz groote eere/te v'gheeren te winnen
alsulcken fame die menighen eeuwighe-
nig zoude moghen bueren zonder eenighe
eere te naspreken. Van tgene dat Ama-
dis daer zegde/dat was Oriane zeer leet
om hooren / toonende een gram ghelaet/
zoo dat Amadis (die een ooghe van haer
niet en noech) dat terfont g'wact is ge-
worden / t'we' t'hem leet was dat hp als
so gelpzoken hadde/ al wast dat sp n'p
ninge was meer tot humilider eere ende
saine/ wel wetende doozt aenschijn ende
schoonheyt vā Symanese dat de schoon-
heyt van Byolantie tegghen haer als niet
te compareren en was dat sp d'abontue-
re volbzenghen mocht/ waer af hp gheen
twijffel oft zozghe en hadde van spn be-
minde Oriane: maer Oriane die daer
dooz groot v'rdriet in't herte nam / zo-
gende dat ter weerelt geen dine en mocht
zjn / t'welc dooz zaken van schoonheyt te
winnen waer / Byolantie en zoude dat
winnē. Als sp daer een wile met v'zuch-
den ghedebiseert hadden / ende Oriane
Byolantie ghebeden hebbende dat (bp al
dien dat sp inde verboden kamer in ghe-

raken mocht) sp haer ontbieden zoude al-
le de ghelegenheyt daer af/ zoo is sp ghe-
gaen tot Mabile / op een zjde nemende
ende verreckende al tgene dat Amadis
ende Byolantie in haer presentie ghespro-
ken hadden/segghende: Dit gebeurt in
altijt met v Bebe / dat men bevanghen
herte nimmermeer anders en denct dan
om hem te believen / ende spn begeerte te
volghen / niet aemmerckende Godt noch
de granschap m'ns vaders / maer hp
wel wetende dat hp geheel heerschappij
over n'p heeft alleene/ ende dat hp n'p zo
kleyn achtende is/ doen zjn haer de tra-
nen in d'ooghen ghekomen. Mabile zeg-
de haer : Jongvrouwe ic ben zeer ver-
wondert van v / wat herte dat ghp heb-
ben inucht / want ghp en zijt noch nau-
welker wt ern verdrict ghekomen / ende
ghp wilt wederom in een ander vallen/
is dit zoo groeten ongelic dat men Be-
be v ghebaen heeft daer in ghp aldus ont-
stelt zijt / wel wetende dat hp noyt tegen
v gheboolt en heeft dooz werken noch
gedachten/ want ghp hebt vooz v ooghe
zelve ghesien de p'oeven die hp in zeker-
heyt van v volbricht heeft : Nu zeg ic v
dat g'p n'p wel bewijst dat ghp spn levē
luttel oft niet achtende en zijt want acn-
ghesien dat hp gheleden heeft / (dooz het
minste verdrict dat hp van v g'voelende
is) zoo is hp zoo na de doot ghekommen:
Ic en kan niet ghedencken wat verdrict
dat ghp dooz hem inden meucht / dooz't
ghene dat hp niet voozhp en mach want
heeft Apollidon dat daer ghelaten om dat
een irghelgic man oft vrouwe dat zoude
moghen p'oeven int generael hoe zoudt
dan mogelijc zjn dat hp dat beletten zou-
de mogen/ zoo moetmen gelooven (Byo-
lantie dat gewonnen hebbende) zoo zoude
sp v dat ontrocken hebben/ ic zegge v er-
teyn al en behaghet v niet dat ic vast ge-
loobe dat noch haer schoonheyt / noch de
uwe sufficient genoegh en zjn om ten eynde
te brengen tghene dat binnen hondre
jaren noch niemant en heeft konnē dooz
schoon-

Schoonheyt volbzenghen. Maer dit en is
 niet anders dan sijn krankhe abontuere/
 die hem in v onderdanicheyt zoo vast ge-
 stelt heeft / versmadende en verachtende
 alle sijn gheslachte om v te dienen / hun-
 lieden als vzeent estimerende. v dienst
 bewijfende waer dat ghy hem beveelt / en
 ghy hem (niet als sulcker vzeetheyt) ver-
 worpende ende doen sterben wile : Och
 hoe qualijc is bestet den dienst die hy ge-
 daen heeft / ende heeft sijn broeders ende
 sijn gheslachte tot dienst ghebrachte / aen-
 gesien den loon daer vooz is (zonder ver-
 dient te hebben) de doot. Ende ic Jong-
 vrouwe vooz dat ic v v waert en gedient
 hebbe (dooz mynen loon te hebben) vooz
 myn ooghen te zien sterben de fleur van
 myn gheslachte / die my zoo grootelijc
 bemint : Maer (beliebet Godt) dese doot
 noch dese doofheyt die en wil ic vooz
 myn oogen niet zien want Agrales myn
 broeder / en myn Gode Heer Galvanes
 die zullen my in myn landt voeren/want
 het ware groote dwaelheyt te dienen de
 ghene die't zoo qualijcken bekennen ende
 loonen den dienst diemen hem doende is/
 ende begonst zeer te weenen / zegghende:
 Wese wreedtheyt welc ghy Amadis zoo-
 nende zijt / Gode geve dat van hem ende
 van sijn gheslachte op v verhaelt moet
 worden al ist dat ic verhaelt v n dat sijn
 verlies ende qualijcvart (hoe groot dat
 doot sijn mach) hy het uwe niet te gheloe-
 ken en zal zyn / want hy (despne verghet-
 tende) zoo bemint hy v alleene boven al
 dat ter weerdelt bemint mach zyn. Als
 Abile die 3e pde / zoo was Oriane alsoo
 verbaert dat haer herte gesloten is / dat
 sy in een lange wijle niet spreken en kon-
 de / tot haer zelven wat komende / zoo
 sprac sy zeer bitterlijc weenende. Onge-
 lucktigher catijbige boven alle die opt ge-
 boren waren / hoe mach met my zyn te-
 ghen alsulcken verstant als ghy hebt / ic
 ben tot v gekomen om remedie van myn
 groot vrbiet / niemant anders wetende
 om tot raet te nemen / ende ghy beswaert

myn herte noch veel meer / suspitie heb-
 bende van 'tghene dat ic nopt en dachtel/
 maer dat doet myn kracke soxtupne dat
 ghy in quaet neemt 'tghene dat ic v om
 beters wille te kennē geve: Ic bid Gode
 dat hy my nimmermeer en wil zalich
 maken noch bystaen / zoo myn herte opt
 ghedacht heeft iet van 'tghene dat ghy my
 zight / my en twyffelt ooc niet dattet deel
 dat ic aen v heve hebbe / al gheheel vol-
 maect is tot satisfactie van myn begeer-
 te / maer 'tghene dat my aldermeest be-
 swaert / v t is / want hy nu ghewonnen
 heeft de heerschappij van dat Eplandt/
 oft eenighe vrou- persoon vooz my d'a-
 bontuere volbrachte dat zoude my meer-
 der pijnē zyn dan de doot / ende dooz al-
 sulcken grooten rasernijē als ic in my ge-
 voel / zoo neem ic vooz quaet 'tghene dat
 hy by abontueren ter goeder meyninghe
 gheseyt heeft. Niettemin hoe ende in wat
 manieren dat dit gheschiedt is / zoo bid ic
 v dat ghy my vergeben wilt 'tghene dat
 ic opt op v verdient hebbe / ende begheer
 op v / op de groote liefde die ghy tot uwe
 heve hebt dat vergeven zij / en dat ghy
 my raden zult al dat hem ende my pro-
 fitelijc zyn mach. Zo heeft sy haer met
 een blide aensicht al lachende in haren
 arm ghenomen / ende ghekust / zeggende:
 Myn ghetrouwde vriendinne boven alle
 die inde weerdelt zyn / ic belove v dat ic
 nimmermeer van alsulcke zaken wren
 heve spreke en zal / noch hem te verstaen
 ofte te kennen gheven dat hy daer op let-
 ten mach / maer spreect ghy met hem en
 al 'tghene dat v goet duncken zal / dat zal
 my ooc goet duncken. Abile die heeft
 haer gheantwoort : Jongvrouwe ic ver-
 geest v / op conditie dat ghy beloven zult
 (by al dien dat ghy eenighe gramscap tot
 hem draghende zijt) dat ghy hem dat niet
 betoonen zult / ghy en zult my dat eerst-
 mael te kennen gheven / op dat daer geen
 ander dwalinghe dooz en kome / gelijc de
 voozleden. Hier inede zoo zyn sy beyde
 ghepaert / als de ghene daer gheen on-

wanne tusschen beyden komen en mocht.
 Daer Mabile niet verghetende 'tghene
 dat Amadis gesproken hadde / die heeft
 hem zeer scherpelijc geseyt / ende berispt /
 verfoepende ende verachtende 'tgene dat
 Bzolanie in presentie van Oriane haer
 Meesterse ghesproken hadde / hem doen
 ghedenckende 't groot perijckel daer sijn
 leven (dooz die vrouwe) in gestelt hadde
 gheweest / hem waerschouwende dat hy
 zoo wanneer dat hy tegens haer spzake /
 booz hem zien zoude / ende dat hy pepsen
 zoude wat swaerder dinc dat is de jalou-
 sie wt 'therte van een vergramde vrou-
 we te trecken / hem zeggheende wat groo-
 ter verdriet dat Oriane daer dooz ghele-
 den hadde / ende de maniere die sy gevon-
 den hadde om haer te vreden te stellen.
 Amadis na dat hyse grootelijc daer af
 bedancet heeft / dat selve in alsulcken dan-
 nemende dat sy booz hem ghedaen had /
 dat mocht hy levē / hy haer noch konin-
 ghinne maken zoude / tot haer zeggende:
 Myn beminde Richte / myn ghedacht is
 zeer verre ende diversch van de suspitie
 van myn vrendinne / die sy ghedacht mach
 hebbē / want een van d'aldermeeste dien-
 sten daer ic haer in alsulcke zaken dienen
 mach / dat is / dat ic niet alleene Bzola-
 nie en rade dat sy d'avontuere wil proe-
 ven / want ic zoude selve met haer reysen
 in alle plaetsen daer sy begheerde om al-
 sulcke zaken : De reden is dese / na den
 roep van alle menschen / zoo is Bzolanie
 ghestimeert booz eene vande schoonste
 vrouwen der weerelt / so schoone dat men
 houdē zoude dat sy dooz haer schoonheyt
 sonder eenich belet binnen de verboden
 kamer wel komen zoude / maer om dat
 ic het contrarie houdende ben / aengesten
 dat ic Gzimanese ghesien hebbe / ende dat
 sy in verre na hy haer schoonheyt niet te
 ghelijcken en is / zoo ben ic wel verskeret
 dat de selve eere die alle d'ander gewon-
 nen hebben / die zal oec mede Bzolanie
 winnen : Het welcke ic van Oriane niet
 wisselende en ben / want daer geen ghe-

hiet meer afen is om te volbrengen / dat
 de proeve te doen : Daerom hadde di
 ghelijc gheweest booz de proeve van
 Bzolanie / zoo zoude een segelijc zeggen
 dat / hadde Oriane d'eerste gheweest end
 d'avontuere volbricht / zoo zoude Bzola-
 nie gheseyt hebben / hadde sy booz O-
 riane moghen komen / de proeve hadde
 haer gheballen : maer Bzolanie d'eerste
 zijnde / en daer in faelgerende (als ic wel
 verskeret was) zoo zal myn wtverhoren
 lief alle d'eere ende glorie behouden : Dit
 was de sake vā myn stout vstaen. Ma-
 bile die was hier dooz zeer wel te vreden
 ende Oriane noch veel bat als sy haer
 vertelt hadde / groot berou ende leedwe-
 sen hebbende vande quade suspitie die sy
 booz ghenomen hadde / denckende dat sy
 anderwerf booz alsulcken accident haer
 zelve ende haren ghetrouwen vrient in
 groot perijckel ghestelt hadde ende booz
 een aenende van haer misdaet / zoo wer-
 gheloten dat Amadis dooz een oude go-
 te (die een eenē boomgaert quam wt het
 logijs van Oriane ende de Koninghinne
 Bzolanie) komen zoude om haer te spze-
 ken ende vlijc te zijn. Dit aldus gheslo-
 ten zijnde / ende Amadis van Mabile ge-
 schepden zijnde / zoo hebben Oriane ende
 oec Bzolanie die hy inalkanderē waren
 Amadis hy henlieden doen komen : hy
 hen ghekomen zijnde / zoo hebben sy hem
 gebeden dat hy hen de waerheyt zeggen
 wilde van 'tgene dat sy hem vragē zou-
 den. Hy heeft hen beloof. Oriane zep-
 de : Du wilt ons te kennen gheben wie
 de Joncvrouwe was die den krans met
 de bloemen gewonnen heeft / als ghy het
 sweert wont. Hy was van dier vraghe
 bedruet aenghesien hy de waerheyt zeg-
 ghen moeste / niettemin hy heerde hem
 tot Oriane / ende zepde : Ander waerheyt
 Joncvrouwe / spzac hy / ic en weet niet
 meer van haren name te spzeken noch
 wie dat sy is / dan ghy en doet / nochtans
 zoo was ic zeverdaghen in haer ghezel-
 schap reysende / maer ic zegghe v dat sy
 zeer

zeer schoon hapt hadde/ende aen al dat ic ghesien konde / zoo was sy zeer schoon/maer van hare zaken zoo en weet ic niet meer dan ghy en doet/want ic versta dat ghy haer noyt gesien hebt. Oriane zeyde: By al dien dat sy groote eere behaelt heeft / volbrayghende d'avontuere / dat hadde haer byna zeer dier ghekost/want na dat ic verstaen hebbe. Artalaus ende Lindoras syn suster die wilden haer den krans nemen / ende by den hapt aen eenen boom hanghen / ten hadde ghewest dat ghyse beschermde. Ic en late my niet dunckē sprac Bytolantie/dat hy haer beschermte heeft / by al dien dat hy Amadis is / maer dien valjanten Donkerschoon/dienen niet min en bechoort t'estimeren dan Amadis: Maer al ist dat hy my alsulcken grootē dienst gedaen heeft/nochtiens zoo en zal ic daer dooz (zonder afferte) de waerheyt niet laten te zeggen. Daerom zoo zegghe ic/ al heeft Amadis te bare gegaen in byonticheyt dien stercken Apolidou/ghelwonne hebbende het vaste Eplant/dar dooz groote eere ende verkrayghende / zoo en heeft Donkerschoon (afwoyende op eenen dach tien bande byoomsten Ridders vanden Hove was vader des Konincs Lisuarts / ende verstaen de twee byome Rousen Fainogomad ende Baligant syn sone) niet min eere ende lof verkrayghen: willen wy dan zegghe dat Amadis passerende onder den boghe vande ghetrouwe Minnaers het beelde veel zorter gheluyt ghebende dan dooz eenighen anderen Ridder/ daer dooz te kennen gheghen heeft de ghetrouweheyt synder liefden / zo dunet my datmen niet min estimeren en zal Donkerschoon / wttreckende dat byandende sweert 'twelc in trestich jaren noyt Ridder heeft moghen wttrecken. Daerom beminde vriendinne zoo en ist niet betamelijc(dat d'eere dienen Donkerschoon toeschynende is) valschelijcken Amadis toeschynen zoude aengesien datmen den eenen zoo wel als den anderen groote ee-

re toebehoort te schijnen/bat sy myn opinie. In deser maniere waren dese Jonckvrouwen koutende ende lachende / inde welcke alle de schoonheyt en goede gratie bande tweerele versamit waren / zoo dat sy met dien Ridder in grooter ghenuechte waren/die zoo zeer van hun byonden bemint was. Ende zoo veel te meer blijfchap had hy in syn herte/als hy was overdenckende de kraccke fortunie daer hy in ghestelt hadde ghewest op d'armeerootze/sonder hope oft remedie/ende zoo na de doot. Aldus daer zijnde/zoo heeft hem de Koninc dooz een Jonckvrouwe by hem doen komen. Hem zeggende hoe dat Heer Ouedragant ende Landin syn suster hū begheerden te quijten van hunne beloften/zoo dat hy (laende zulcke grote blijfchap) gaen moest daer sy waren/ende met hem Heer Byneon ende Branfil: Komende by den Koninc daer veel byome Ridders waren/ zo is Heer Ouedragant opghestaen/ zeggende: Heer Koninc ic heb hier verbergt de komst van Amadis van Gaule/ also ghy wel weet/daerom aengesien hy nu tegenwoordich is/ zoo begheer ic myn belofte te quijten/die ic hem beloofd hebbe. Daer heeft hy vertelt alle t'ghene dat hem inden srydt niet hem gheschiedt was/ ende van hem verwonnen / grootelijc tegen synē danc/ komende tot desen Hove om hem te stellen onder syn macht ende hem vergeven de doot vanden Koninc Ables van Trilant syn broeder / ende hebbende nu wtghejaecht alsulcken passie ende lijden als hy tot noch toe gehad heeft syn verstant grootelijc daer dooz gheturbeert zijnde/ dat na syn kennisse ende zinnicheyt zoo moest hy de waerheyt te kennen gheben/bebindende dat hy meer dooz groote hebaerdije van dooz gherechte reden ghesocht hadde alsulckē doot te wyken/ wel wetende dat tusschen Ridders zonder eenighe verhalinge van wyken/ alsulcken batalie ghepasseert was / ende aengesien het alsoo geschiet was/ zoo heeft hy hem

syn

spus vzoeders doot vergheben/ hem hou-
 vende vooztaen vooz spn vzkende/in zul-
 ker maniere als hem dat believen zal.
 De Koninc heeft tot hem gheseyt: Heer
 Quedzagant ist zake dat vwen grooten
 lof ende v vromie seften van wapenen
 (winnende groote eere ende fame) ober
 al vermaert zijn zoo en zal die niet min-
 der gerekent worden/ want de stercheit
 ende vromicheit die de rede oft de raden
 niet onderdanich en zijn / die en zijn niet
 zeer te achten. Daer na zoo heeft hyse
 beyde in haer armen doen nemen/ Ana-
 dis hem grootelijcx bedanckende vant
 ghene 'twelc hy vooz hem dede / ende de
 vrientschap die hy aen hem begheerde/al
 was die doen ter tyt vooz slepen geacht/
 zoo heeft sp langen ende menigen tyt ge-
 buert en onderhouden gheweest tusschen
 hun beyden/alsme namarls noch hooren
 zal / ende de baralte die tussche Florestan
 ende Landin gestelt was om dier zelver
 zaken zoo was daer recht bevonden dat
 (aenghesien Heer Quedzagant spn zaken
 vergheben hadde) insgelijcx Landin ooc
 behoorde ende schuldich was te verghe-
 ben/ 'twelc ghedaen zijnde / zoo was den
 strijt gheschepten / waer af Landin zeer
 verblijt was, ghesien hebbende de groote
 vromicheit van Florestan inden strijdt
 vande Koninghen. Dit aldus gepasseert
 zijnde/ende dat de Koninc Lisuart zom-
 nighe daghen van synen arbeit gherust
 hadde die hy inden strijt vanden Koninc
 Eldadan ghehad hadde / zoo werdt hy
 denckende op de scherpe ghebanckenis
 vanden Koninc Urban van Mozgalen en
 Anglote van Estravaus. Zoo heeft hy
 vooz hem gekomen te reysen na het Ep-
 land van Mongaze daer sp ghevanghen
 laghen dit heeft hy Amadis ende spn an-
 dere Ridders te kennen gegeven. Maer
 Amadis heeft hem gheseyt: Heer Koninc
 ghy weet wel wat groter verlies het is
 van Galaoz / daerom waer v belste al-
 sulcx / ic zoude wel begheeren met myn
 vzoeder ende myn Reven hem te gaen

zoeken / Gode ghebe dat wy (op die
 tyt van v vertrecken hem niet ons vren-
 ghen moeten. De Koninc zeyde: Gode
 die weet / had ic alsoo veel zaken niet te
 beschicken/ niet wat groter begheerten
 ic hemzelve in persoon gaen zoeken zou-
 de: maer aenghesien dat my niet moghe-
 lye en is / so dunt my dat ghy volbringt
 dat ghy my zeght. Terstont zoo zijn daer
 opghestaen meer dan hondert Ridders/
 zeer wighenomen ende zeer vrom ter
 wapenen/ zeggende dat sp mede de reys
 aenemen wilden/want alsoo sp verobli-
 geert waren tot groote avontueren zoo
 en mochten sp gheen groter hebben dan
 'tverlies van alsulcken Ridder. Dit be-
 haechde den Koninc zeer wel / maer hy
 zeyde dat Amadis niet vertrecken wil-
 de vooz dat hy hem ghesproken hadde.

Hoe de Koninc wandelende inde gaelde-
 rijen van syn Paileys twee groote vye-
 ren in Zee zack, recht na de stadcke-
 mende.

Het achtienste Capituel.

Des avonts na de maekrijdt was
 de Koninc in een galerije gegaen/
 byna tijdt zijnde om slapen / ter
 Zee waert ziende / so heeft hy zien
 komen inde Zee twee vperen / die na de
 stadt quamen daer sp al t'zamen af ver-
 baert waren, schijnende een vzeemde za-
 ke te zijn dat het vper ende het water te
 zamen vereenichden / maer dat naerder
 komende / zoo hebben sp tusschen beyde
 de vperen een Schip zien komen dat bo-
 ven op de mast hadde staen twee waffen
 keerssen / zoo dat schen dat het ghehele
 Schip vbrandende was. Tgeruchte was
 zoo groot dat alle 'tvolc vander stadt na
 de mueren liepen om dit wonder t'aen-
 sien: zozghende (aengesien dat het water
 niet machtich ghenoech was om 't vper
 te bluffchen) dat daer anders niet af ko-
 men en zoude dan dat de heele stadt ver-
 bant zoude worden: het volc was groo-
 telijcx

lijck verdoert / want het Schip quam
daer naerder. Zoo dat de Koninginne
met alle hare Vrouwen ende Maechden
door groote vrese ghegaen zyn in haer
Capelle. De Koninc is te peerde gheset
ten ende noch vijftich Ridderz met hem/
die hem altydt bewaerden : Als hy nu
aen den oever vander Zee quam / zoo
heeft hy daer gebonden den weesten deel
van syn Ridderz / ende de voorsz van al
le waren Amadis / Guillaum ende Enil/
alsoo na den vper / dat hy hem verwon-
derde hoe dat sy't ghelyden mochten. Hy
heeft son peerde niet sporen gesteken / ende
is by hemlieden ghekomen / 'twelc hem
zeer verschijcde van 'tgeruchte / maer ten
leest niet langhe sy en hebben ghesien van
onder een kleedt des Schips wtkomen
een Jonckvrouwe heel in wit ghekleedt/
hebbende in haer handen een kofferken
van goudt / het welcke sy voorsz seghelijck
ooghen open ghedaen heeft / ende heeft
daer wt ghenomen een keersse al byan-
drade / die sy inde Zee wierp / ende 'tlicht
is wtghegaen / ende de vperen gheblust/
zoo dat daer gheen tecken af ghybleven
en is / waer door alle 'tvolc zeer verblight
was / verlijsende alle voorszleden vrese/
niet anders daer blivende dan de twee
wasse keerssen die boven op de mast ston-
den en byanden / zoo grooten licht geven-
de / dat den gheheelen oever vander Zee
daer door verlicht was : het kleedt van't
Schip afghenomen zijnde daer sy mede
ghedact was / zoo zaghen sy datse al heel
bedect was met roosen ende bloemen / en
hebben daer binnen hooren spelen met
instrumenten van zoeten gelupde boben
maten. Het spel cesserende / zoo zyn daer
wtghekomen tien Jonckvrouwen zeer
rijckelijck gekleet / met kostelijcke huppen
op henlieder hoofden / ende gulde roepen
in hare handen / voorsz henlieden zoo is ge-
komen de Jonckvrouwe die de keersse in
de Zee gheworpen hadde / komende na
den Koninc toe op den kant van't Schip
ende hebben den Koninc toe-ghenecht.

De Koninc insgelijck tot henlieden / ende
heeft gesept : Jo Jonckvrouwe ghy hebt ons
in groote vrese ghestelt door v dier / int
dat v belijst / zoo zeght ons wie ghy zijt/
al ist dat wy't lichtelijcken zonder veel
bedenckens wel raven zouden. Heer Ko-
ninc / antwoordden sy / te verghes zoo
zoude hy arbeiden / die meuten zoude
vrese te stellen in uwer herten / oft van
alle uwe Ridderz / maer de vper in die
ghy ghesien hebt die voere te niet in ont
in ende in Jonckvrouwen te bewar-
daerom ist dat ghy denct dat ic vgaende
d'Onbekende ben / zo denct ghy de waer-
heyt. Ic ben tot v ghekomen als tot den
meesten Koninc der weerelt / ende om de
Koninginne te besoecken / wiens gelijcke
van deuchden ende eerlijcheiden niemant
ghelijckende en is. Doen zeyde sy teghen
Amadis : Heer Ridder komt ghy hier toe
in alder-voorsz / ende ic zal v zeggen hoe
dat / om v ende om Galaoz v vorder en
v vrienden banden arbeidt 't ontslaen in
den welken ghy v hebt willen steken / ic
hier ghekomen ben / want 't zoude al ver-
loren arbeidt zyn / al waer't dat hem alle
de weerelt zochte / ic zegh v dat hy ghen-
sen is van syn wonden / ende in alsulcken
leven ende vzelijcheit als hy opt binnen
syn leven ghewerft heeft. Jonckvrouwe /
zeyde hy / ic heb alre in in gedacht ge-
hadt / dat naest Godt v remedie de ghe-
sontheit van Galaoz was / en in blij-
schap / want inder manieren gelijc hy ge-
stelt was als men hem van in begeerde/
ende voorsz in ooghen wech voerde / had
ic alsulcken suspitie niet ghehad / ic had
liever den doot met hem ghestorven / dan
hem van in te laten schepden / ende de
dancbaerheyt die ic v hier door bewijfen
mach / die en is anders niet dan zo v wel
kennelijc is dat is in personen te stel-
len in alsulcke zaken tot uwer eeren ende
dienst / geen perijckel vreesende al waer't
oor tot in in doot te gaen. Blijft ghe-
rust / zeyde hy / want ghy zult hem zeer
hoijs zien niet alsulcke blijfchap / dat ghy
wil

Wel te vreden zult zijn. De Koninc heeft
haer gheseyt: Jongvrouwe het waer tijt
dat ghy met ons ten Vallepse quaemt.
Ic bedanc v zeer / sprac sp / want desen
nacht zoo zal ic hier blijven / maer mo-
ghen vzoech zal ic v begeerte doen: Laet
van Amadis / Agreles / Heer Buneo/
Heer Guillam om myn komen / want sp
zijn amourens ende geestich van herten/
ghelijc als ic oec ben. Het zal alsoo ghe-
schieden / sprac de Koninc / ende al dat ghy
begheeren zult. Doen heeft hy alle rvolc
ter stadt waert doen gaen / ende heeft ooz-
lof ghenomen / ende is ten Vallepse gere-
den / maer hy heeft doen blijven twintich
Schutters om te bewaren dat daer nie-
mandt an den oever der Zee komen en
zoude. Des anderen dachs smorghens
heeft de Koninghinne ghesonden twaelf
hacheneyen zeer kostelijc toe-ghemaect
vooz Wgande en haer Jongvrouwe. A-
madis met v andere die sp genoot had-
de / zijn om haer ghekonen zeer kostelijc
ghehabituert daer komende / hebben sp
Wgande en d'ander Jongvrouwen ghe-
vonden 30 sp wten scheppe gekomen wa-
ren / in een Tenit die sp des nachts doen
stellen hadde. Sy zijn van hun perden
gheseten ende tot haer ghekonen / daer
sp wel onthaelt waren ende sp lieden des-
gelijc hebben haer groote ere bewisen
daer na hebben sp haer te perden gheset /
ende de vier Ridder die reden op beyde
zijden van haer. Maer als sp haer zelden
albus ghevonden heeft / zoo zeyde sp: Au-
verheucht myn herte ende is zeer gerust-
aengesien dat ic omringt ben vande gene
die myns ghelijc zijn: Dit zeyde sp / om
dat sp zoo zeer amourens was als sp-
lieden waren / van dien overschoonen
Ridder haer Lief. Binnen den Vallepse
komende / zoo heeft de Koninc haer wel
onthaelt. Sy heeft syn handen ghekuust /
ende heeft alomme ghesien groote me-
nichte van Ridder alle t Vallepse dooz /
daer na op den Koninc ziende / heeft sp
gheseyt: Heer Koninc ghy hebt hier over

groot ghezelschap / maer ic en zegghe dat
niet alleen om de weerde van dese Rit-
ders dooz de groote liefde die sp tot v dra-
gende zijn / maer de Princen bemint zijn
de van hun ondersaten / zijn sp daer dooz
in humilicde staet veel bat verskeret daer-
om ziet wel toe dat ghy v daer in wel
houdt / op dat ghy v niet en laet duncken
dat v geen dinc hinderlijc en is. Ziet wel
vooz v van quade raders / want tselve
is het opricht fenijn / welc de Princen
bedervende is / ende belicvet v ic zal de
Koninghinne besoecken / maer ic zal noch
niet v van zonnighe zaken spaken al-
eer ic van hier schepde. De Koninc heeft
haer gheantwoorde / ic bedanche v zeer
vanden goeden raede die ghy myn gheeft /
want ic hope na myn weeste beste alsoo
te doen: Gaet en besoeck de Koninginne /
want sp v in groter weerde heeft / daer-
om zyt verskeret dat sp gheerve do n zal
alle tghene dat v begeerte is. Sy is niet
haer vier Ridder by de Koninginne ge-
gaen / daer sp van Oriane en vande Ko-
ninginne Violantie ende van alle d'ander
Vrouwen en Jongvrouwen met groo-
ter vrientschap ontfanghen hebben ghe-
weest. Sy heeft grootlijc aenmeret de
schoonheyt van Violantie / maer zech
dat sp by de schoorhyt van Oriane niet
te ghelicken en was: Sy nam groote
ghenuechte in lieden van sin / en z pbe-
reghen de Koninghinne: Eerwerdighe
Vrouwe / ic ben tot d. fen v oec gekom-
en om te zien de groote hoocheyt vande Ko-
ninc ende van v / ende oec de hooghe ex-
cellentie der wapenē / ende de schoonheyt
der vrouwen vander weerd / want in-
der waerheyt zoo gheloobe ic dat men in
gheen kersers noch Princen Hof dierge-
lijcke vinden en zoude / daer van de proe-
ve van t vaste Eplandt ghetupghenisse
gheeft dat dit voorsker ende waerach-
tich is / ende dat het ghewin van dien in-
vromicheyt te boven gaende de machti-
ge ende valjante Apolidon den doot van
de weerde ende stercke Rousen / de deer-
lijcke

lijcke ende straffe oozloge daer in de vzo-
machte en krachte vanden Koninc inwen
man ende van alle de spne wel ghebleken
heeft: Wie zoude zoo stout ende onwe-
tent moghen zyn / die zoude dooven af-
sinnereu dat inde heile weerelt schoon-
heyt ware / derwelcke teghen dese twee
Zoncvrouwen te ghelijcken ware: inder
waerheyt te zeggghen niemant / alsoo ic
die aemmerkende myn herte is in groot
te ruste ende blygschap ghestelt: Noeh zoo
moet ic meer zeggghen / dat hier de liefde
in meerder getrouwscheyt onderhouden
wozt / als sy opt tot eenighen tijdt onder-
houden is geweest / twelc ghebleken heeft
ende pzooven van't byzandende sweert / en
aen den krans met de bloemen / van het
welcke men binnen tzeftich jaren (den
meesten deel vander weerelt om gaende)
niemant ghebonden en heeft die dit heeft
moghen ten eynde byzenghen / want die
den krans met de bloemen ghewonnen
heeft / die heeft wel laten blycken dat sy
wtghehouden is boven alle andere hare
lieve ghetrouwe te zyn. Als Oriane dit
hoorde / zoo branderde haer couleur / en
wert zeer bezyest / zoggende dat Vzgan-
de tet van haer ende van Amadis te ken-
nen gheben zoude / waer dooz sy in groot
perijckel en beschaemtheyt komen zoude
moghen / zoo waren sy ooc alle die daer
boelschappen hadden oft amoureux /
maer boven al Nabile en de Zoncvou
van Denemerike / wel vast gheloovende
dat het meeste perijckel op hen lieden ko-
men zoude. Oriane wert Amadis ziende
die sy haer was. Als sy haer byese aen-
merckende was / is sy bat sy haer ghe-
komen zeggghende: En hebt geen byese /
want ten zal niet gheschieden / als ghy
zocht. Doen zepde sy teghen de Konin-
ghinne: Eerwerdighe Vrouw vzaecht
Vzgan de wie dat sy was / die den krans
met de bloemen van hier gedragen heeft.
De Koninghinne zepde: Ic bid v Vzgan-
de / ist dat v beliest dat ghy ons zeggghen
wilt tghene dat Amadis begheert te we-

ten. Sy heeft gheseyt al lachende: Wy
behoort dat veel beter te weten dan te
aenghesten hy haer ghezelschap ghehan-
teert heeft / haer dooz grooren al heyt ver-
lofende wt de handen van Niclaus en
Lindorac: Ic Zoncvrouwe / zepde sy /
dat en waer niet mogelijc dat n haer ge-
kent zoude hebben / noeh sy n p / ghelijc
ghy wel weet / want sy haer teghen n p
niet laten kennende / als sy teghen v ghe-
daen heeft zoo zoude ic verloren arbejdt
doen / daer af tet te zeggghen. Aenghesten
het alsoo is / spae sy / zoo zal ic te ken n
gheben tghene dat sy daer af kennelyc
is. Doen heeft sy niet luyder stemmen
gesproken dat een tegelijc hooren mocht.
Al ist dat Amadis haer daer ghebyacht
heeft om de pzoove te doe als ic maecht /
inder waerheyt het is een vrouwe / ende
doozake dat sy den krans ghewonnen
heeft / die was dooz den genē die sy weter-
maten zeer beminde / ende ghy zult we-
ten dat sy gheboren is binnen de heer-
schappij ende Konincrijcke vanden Ko-
ninc ende ulve / maer van haer moeders
wegghen / zoo en is sy wt desen lande niet /
ende binnen dit Konincrijc is haer woo-
ninghe / daer sy grootelijc ende rijckelijc
in ghegoet is / maer ist dat sy eenich ver-
dyet liggende is oft tet derbende is / dat
is dooz faute dat sy tot haren wille niet
en heeft den genen die sy zoo zeer bemint
als sy wel begheeren zoude. Niet meer
en zal ic v van hare zaken te kennen ghe-
ben / noeh Godt en ghehenghe niet dat
dooz sy eenighe zaken te kennen ghege-
ben moeten worden / die ander personen
secreet houden / maer die haer begheert
te kennen / die machse zoekē in't Koninc-
rijc vanden Koninc daer sy nen arbejdt
verloren zal zyn. Het herte van Oriane
begonst wat te stillen / insghelijc oor van
d'andere. De Koninghinne zepde: Ic ge-
loove wel al tghene dat ghy zeght / maer
alsoo veel wist ic van te horen als ic nu
dor / dan ic dachte dat een Maecht was /
ende niet een vrouwe / als ghy zegt. Laet
v hier

v hiet met ghenorghen / zonder iet meer
 daer af te weten sprac Vygande aenghe-
 sien dat sy v Hof alsulcken eere bewesen
 heeft door haer groote ghetrouwicheyt.
 Dooz d se woorden waren Oriane ende
 alle d'ander te vreden ghestelt. Daer na
 zyn sy ter maeltijt gegaen daer't kostelijc
 bereydt was / als alsulcken hobe toebe-
 hoorde. Vygande heeft de koninghinne
 gebeden dat sy mocht logeren by Oriane
 ende by de koninghinne Violantie: Het
 zal alsoo gh'schien/antwoorde sy/maer
 ic zegge dat heulieder vlogrheyt ende
 wulph'heyt v lichte mach: heulieder schoo-
 heyt die zoude de Ridderz meer leets en
 verdriets aen doen die hun voor hen niet
 wachten en zonden sprac sy tegen wel-
 ke dat hunlied' vromicheyt noch kracht
 noch discretie niet helpen en zoude moge
 om hun van alsulck v'perijckel te wach-
 ten/veels aerder dan de doot. De ko-
 ninghinne heeft haer gheantwoorde al
 lachende: J'p d'urt dat de Ridderz lich-
 selijcken te vergeven: j' zal het toornent
 ende den doot die sy en heulder wille
 geliden hebben. Vygande verblide haer
 in d' woorden vande koninghinne: En
 heeft 't lof aen haer ghenomen ende is na
 haer logijs gegaen: welc een bierkaute
 kamer was daer vier bedden in stonden/
 een vooz de koninghinne Violantie d'an-
 der vooz Oriane: het d' d' vooz Mabel
 v/ende het d' d' vooz Vygande. Daer
 h'bben sy in v'olghen v'ende in genuech-
 ten ghewest tot dat slapen tijde was:
 Maer na dat sy alle in slap waren / zoo
 wert Vygande gheware dat Oriane niet
 in slap en was ende heeft gheseyt: Ma-
 dien ghy niet en slaep: zoo ist wel v den
 dat v wacker houde die noyt zonder v
 gesichte daer noch ruste en heeft in zult-
 ker voegen zoo gaet d'een blijfchap vooz
 d'ander. Oriane was beschaemt dooz't
 ghene dat sy haer z'pde. Maer Vygande
 dit merckende heeft haer gheseyt: En
 hebt gheen v'ese vooz my / al ist dat ic v
 sekeret kenne/want ic zal't so sekeret hou-

den als ghy zelbe / maer by al dien dat ic
 iet zegghe/dat zal zoo bedeteltijn zijn/dat
 als men't weten zal / zoo en zal v'perijckel
 daer af niet moghen hinderen. Oriane
 zepde: Ic bid v spreect heymelijc/op dat
 ic dese Jancvrouwen niet en hooren.
 Vygande antwoorde haer: Van desen
 anct zoo zal ic v ontfleuen: Doen heeft sy
 een kleyn boecxken ghelant zoo kleyn
 dat men't in een handt besleypen mocht/
 ende begonst daer wat in te lesen / en z'p-
 de: Nu zult v weten dat sy lieden dooz
 gheen zake ter weerelt diemen hen doen
 mach niet wacker worden en zullen/ende
 by al dien dat hiet tenant binnen quamen
 die zal terstont ter aerden in slape vallen.
 Oriane is tot Violantie ghegaen / ende
 hadde haer zeer gheerne ontfleuet/maer
 sy en konde niet/doen begonsten sy t'le-
 ren sy heeftse niet t'hoofst ende niet d'ar-
 men g'trocken/ende vooz's banden bed-
 de gheslept/ende insgelijc ooc Mabel/
 maer sy en konde haer niet wacker ma-
 ken. Doen heeft sy ghetorpen de Janc-
 vrou van Deuenerche / die vooz de ka-
 mer d' ure buypen op een bedde lach en
 si p/ als sy binnen ghekomen is / zoo is
 sy terstont ter aerden in slape ghevalen/
 daer na zoo is sy in haer v'bedde gavalig-
 ghen met Vygande / ende z'pde: Ic bid
 v v'riendelike (aenghesien v' discretie/ende
 wijsheyt zoo groot is dat toekomende
 dinghen v'bekeint zyn) dat ghy m' p' enige
 wile te kennen gheben die m' ghebeuren
 zullen. Vygande heeft op haer ghesien
 niet ontfleuet al lachende / ende zepde:
 V' minde dochter waer't dat ghy wijs
 t'ghene ghy begheert / (zoo verre alst tot
 uwer schade ware) ghy zout dat blieden/
 maer en ghelooft dat niet / want t'ghene
 dat dooz den almoghen den Gode gheoz-
 dineert is dat en is niemant machich te
 beletten zoo wel t'goet als t'quaet: by al
 dien dat sy't niet betert: Maer aenghe-
 sien ghy zoo grooten begheerte hebt om
 wat van my te weten / zoo zal ic't doen.
 Ende zepde haer: In dien tijt als t'groot
 verdriet

werbziet v teghenwoordich zijn sal/ ende veel volcx om uwent wille niet groo-
 der oeffhept getoemienteert zullen worden/
 zoo zal den stercken Leeu niet sonder
 versten wispzingen/ende door son groote
 byesschinghen v bewaerders zoo ver-
 baert maken / datse verlaten zullen son
 scherpe klauwen/ en zal van uwen hoof-
 de woyn de hooghe kroone / die v niet
 meer toebehooren en zal. Ende zal v in
 son sproncke stellen waer door sonen ra-
 senden hongher verzaet zal worden. Nu
 myn beminde dochter / nu ghy dit weer-
 denct oft ghy daer niet zoudt moghen tegen
 doen dat v profitelinc mocht zijn / en ziet
 wel toe wat ghy doen meucht / want dit
 moet aldus geschieden. Doozwaer sprac
 Oriane / ic waer veel bat te v den dat
 ic niet gebzacht en hadde / aengemerct
 ghy my in alsulcker byesscheitelt h-
 niet alsulcken byeminden en wreedten en-
 de. Zonchvrouwe ende schoone Zynceffe/
 sprac sp / en begheert niet te witen daer
 v discretie noch v keracht niet sterre ghe-
 noech toe en is om dat te belatten: Niet te
 min/wt bederte dingen zoo byessen zom-
 tijns de menschen daer in sp hun behoort
 te verbliben: Daerom binnen dien mid-
 delen tijt zoo maect v blibe ende byzige
 want Godt die almachtich is heeft v ge-
 maect een dochter vanden bysomsten en
 besten koninc der weerelt niet alsulcke
 schoonheyt dat sp in alle Landen v kent
 is / ende heeft v laten beminnen den ghe-
 nen die boven alle deere ende prijs heb-
 ben end- v gheeren blinkende is ghelijc
 den dach reghen de dupiternisse / vanden
 welcken (aenghemerct ghene dat ghe-
 passeert is / ende die ghy alre ghesien
 hebt) zoo nuuechp zonder faute verse-
 kert zijn dat ghy de selve zint die hy meer
 bemint dan son eyghen persoon: Hier af
 behoordp groote glorie in v herte te heb-
 ben/dat ghy heerschappie hebt over den
 ghenen die door son verdienste vande ge-
 heele weerelt weerdich is Heer te zijn.
 Nu zo ist tijt dat dese Zonchvrouwen ont-

waert woynen. Doem heeft sp'r boezken
 wederom genomen als voren / ende ter-
 stont zijn sp wt hunnen slaep gespyongen.
 Aldus was Wgande daer niet groo-
 ghenuichte/ hebuende al dat sp begerde.
 Ten eynde van zomninghe daghen heeft
 sp den koninc gebeden dat hy versamen
 wilde alle son Ridders / ende de konin-
 ginne haer groote Vrouwen ende Zon-
 chvrouwen want sp begheerde dese te spre-
 ken eer sp van daer reysde. Dit wert ter-
 stont ghebaen in een groote schoone zale/
 kostelyc verciert. Wgande heeft haer
 zelven ga n stellen in een plaetse daer sp
 van een ghelinc gehooft mocht worden/
 ende heeft tot den koninc gheseyt: Heer
 koninc aenghesien dat ghy de byeben
 bewaert hebt die ic v ende Heer Galaaz
 ghesonden hebbe ter tijdt dat Doncker-
 schoon van v schiet/ gewonnen hebbende
 tswert/ en son Zonchvrouwe den drang
 niet de bloemen / zoo begheert ic op v dat
 ghy die hier laet halen / op datmen hier
 openbare mach kennen dat my kennelijc
 waren die dinghen al eer sp gheschieden.
 De koninc heeftse laten halen / ende een
 teghelijc laten hooren lesin. Sp hebben
 bevonden dat al volbzocht was dat daer
 in gheschieden stont / daer sp zeer af ver-
 wondert waren: maer noch boven al vā
 de groote stouticheyt vande koninc hem
 zelven stellende in dien strydt boven de
 dieplichke woorden die daer in stonde:
 daer hebben sp ghehoort hoe dat (dooz de
 dypslaghen die Donckerschoon geslagen
 heeft) den slach ghewonnen was. Den
 eersten als hy den koninc Clidadan dooz
 de voren van Heer Galaaz gheworpen
 heeft. Den tweeden als hy verfloech den
 byzomen en stercke Sarmadan de Leeu.
 Ende den derden als hy verlost den ko-
 ninc die Mandafabul den byesselicken
 Reuse vande roodden Toren onder sonen
 arm gheladen hadde om in son Schepen
 te bzaghen / dien hy sonen arm totten el-
 lenboghe af sloech/ waer door de koninc
 beschermt wert/ en den Reuse ver slagen.
 P ij Jof

3. Ghehijer zoo gheschiedde tegene dat sy
van t'eer Salaoz geschreyen hadde / dat
syn hooft gheselt zoude worden onder de
macht vande ghene die de dyp slaghen
naen zoude. Welc ghebaude als hem
Amadis in synen schoot had liggende by
na doot zynde / ter tijt als hy hem overle-
verde de Joncvrouwen die hem begeer-
den. Maer nu sprac Wygande / zoo wil ic
v zonnighe dinghen zegghe die te ghe-
sieden staen / na de tyden die d'een va-
den anderen komen zullen / ende heeft al-
dus gheseyt: Daer zal twist opstaen tus-
schen de groote slange / ende den stercken
Leeu / waer dooz vele wyerde dieren ver-
samen zullen / groote gramschap en ver-
woetheyt zal hem overkomen / zoo dat
vele van die de doot sinaken zullen. Den
grooten konynschen Vos zal gequest
worden vande klauwen des stercken
Leeus / syn vel zal wyerdelyc ghescheurt
worden / waer dooz een deel vande groo-
te Slanghe in grooter benaetheyt zyn
zullen. Op die tijt zal t'amine Schaepe
ghedert met swerte wolle / tusschen hen-
lieden gheselt worden / maer dooz syn
grootte ootmoedicheyt ende vyzendelyche
toevinghe zal t' te vyzden stellen de straffe
wyetheyt van humlied stercke herten /
ende zalse d'een vanden anderen schepde.
Maer terstont zoo zullen de hongherighe
wolven neder komen vande scherpe ber-
ghen teghen de groote Slanghe / ende van
humlieden verwonnen zynde / niet alle syn
ghedierten / zoo zal hy besloten worden in
een van syn kuple. Den teeren Eenhoozn
zal synen mont stellen in d'ooren vanden
stercken Leeu / en zal hem met syn groot
geruchte wt synen slaep wecken / die niet
hem nemen zal zonnighe van syn wyer-
de ghedierten / ende zal scours doen de
grootte Slanghe / die hy vinden zal gebe-
ten ende met de tanden ghescheurt vande
hongherighe wolven / zoo dat veel bloet
van tusschen syn stercke schellen wtghe-
stort zal worden hem treckende wt hum-
re hongherighe muplen / zoo dat alle de

wolven verscheurt ende qualijc ghetra-
teert zullen worden / ende tleven vande
grootte Slanghe wederom gersitueret
zynde / zal wt haer binnenste inghewant
alle haer fen syn schieten / ende consenteren
gestelt te zyn inde klauwen vanden ster-
cken Leeu. De witte hinde in dat vrees-
selijc bosch roepende na den Hrncl inde
bleetende / die zal wederom ghenomen
wordē. Meer koninc lart dit nu beschry-
ven want t'zal t'zamen aldus gebeurē.
De koninc heeft gheantwoort dat hy al-
soo doen zoude / maer op dat pag 300 en
had hy daer gheen versant of. Den tydt
zal komen / sprac sy / dat alles openbaer
zyn zal. Wygande heeft op Amadis ghe-
sien die stont en pepsde / ende zeyde hem:
Amadis wat wil dy veel persen in t' gene
dat v niet profiteren en mach / effiert
daer af / ende peps op eenē hoop die ghy
nu doen moet. In dien tijdt zoo zult ghy
op t' waterste van v doot ghekomen zyn
dooz t' leven van vyzende p'rsouen / en
om t'bloet van vyzende zuld v bloet wt
storten / ende van dien hoop zoo zal p'ne
ende sinerte v zyn / ende t'pofyt en win-
ninghe eens anders. Den loon die ghy
daer dooz hebbē zult / dat zal gramschap
en verre verscheppinghe van uwen wille
ende begerte zyn / ende dit kostelijc ende
scherp sweert dat zal v ghebente dooz-
staen ende ooc v vleesch / in zulcker ma-
niere dat ghy in grooten ghebycke van v
bloet zyn zult: ghy zult in al sulcken staet
komen / dat al waert dat de halve wer-
relt v toebesoorde / zo zoudy die wel wil-
len gheben / op dat in stucken ware oft
gheworpen in eenighe ribiere oft poel
daer t' nimmermeer wt en zoude komen.
Daerom ziet wat v nu te doen staet / wā
ghelijcher wijs als ic t' v gheseyt hebbe /
zoo zal t' gheschieden. Amadis aenmere-
kende dat sy al t'zamen op hem werden
ziende / zoo zeyde hy haer niet een blijde
ghelaet: Joncvrouwe dooz de zaken die
ghypaffect zyn / die ghy dooz seyt hebt /
moghen wy ghelooben dat dese reghen
woordighe

woordighe woorden die ghy hier gesproken hebt/waer vallen zullen. Maer aenghesien dat ic sterffelijc ben / ende dat ic niet langher en mach leven dan't Godt en belijft/nochmans is myn begeerte veel meer om groote / swaere / ende persijckeluse dinghen te bestaen daer ere ende fame dooz te winnen is/dan anders te leven / daer dooz waer't dat ic vreesde de schynelijcke dinghen dat zoude ic dooz reden veel eer doen inde teggenwoordighe die my daghelijck te voren konen / vanden secrete oft verborgen zaken die toekomende zijn. Vergaude zijde : Alsoo moghelijc zout zijn v groote vromicheit wt uwer herten te verjagen/alsi zoude zijn alle t'water wt der Zee te trekken. Daer na zijde sy teghen den Koninc: Heer Koninc ic begheer te reysen/zijt ghedachtich de woorden die ic v hier voren gheseyde hebbe / als een die v ere ende dienst begheerende is stopt v ooren van een segeleijc boven al vooz de gane die gheen goede werken en hebben. Hier mede heeft sy van hun allen oozloof ghenomen/ niet haer vier Ridders zonder iemandt meer te begheeren tot gheselschap / ende is tot haer Schip ghegaen / ende zoo saen als sy daer in was / so wast terstont overdet mit eenen grooten duffteren nebel/ ende is alsoo inde hooghe Zee ghebaren.

Hoe de Koninc Lisuart met syn Ridders raet houdende om te bestormen het Eylandt vanden brandenden Poel, om den Koninc Arban van No-galen ende Angriote van Estravaus te verlossen. Ende daer te schepe gekomē zijnde een Joncvrou een Reusinne, begheerde aenden Koninc ende aende Koninghinne, dat Amadis eenen kampslach slaen zoude teghen Aidan Camile, ende dat op de navolghende conditien.

Het neghentienste Capittel.

Vergaude gherepft zijnde/als ghy ghehoort hebt / zommighe daghen daer

na de Koninc Lisuart wandelende op evelt/ diversende tegen syne Ridders vande reysen die sy begheerde te doen na het Eylandt van Mongaze / daer den brandenden poel was om te verlossen de Koninc Arban van No-galen ende Angriote van Estravaus / zoo hebben sy zien konen inde Zee een Schip / het welc na de haven vande stadt quam: Terstont is sy derwaerts ghereden / om te weten wat daer in was. Als de Koninc daer quam / zoo was alrede in eenen boot gesiet een Joncvrouwe ende twee schildknechten/ als sy aen landt quamen/ de Joncvrou is opghestaen/ vragende oft de Koninc daer was? Sy antwoordden ja/ maer sy waren alle zeer verwondert vā haer grootte/ want binnen alle den Hove en wasser niet een Ridder die op een palme na zoo lanc was als sy ende alle haer leden ende maetsel ware daer na geproportioneert/ ende was schoon ende kostelike ghekleet: Sy zijde tot den Koninc: Heer Koninc ic bringhe v een bootschap / ist dat v belijste is zoo zal ic die te kennen gheven in presentie vande Koninghinne. Dat zal v gheschieden antwoorde de Koninc. De Koninc is tot syn Palers ghegaen/ ende de Joncvrou is hem ghevolcht. Gheskonen zijde vooz de Koninghinne en alle vander Ridders ende groote Vrouwen vanden Hove zoo heeft de Joncvrouwe gebaecht / oft daer tegenwoordich was Amadis van Gaule / die te voren ghe-naemt was Donkerschoon: Amadis heeft gantwoort: Joncvrouwe ic heit. Sy heeft hem niet quaet semblant aenghesien/ende zijde: Het is wel moghelijc dat ghy't zyt / maer nu zalmen zien oft ghy te recht ghepzen wort. Doen heeft sy twee brieven voortghebracht/ waer af de z'ghels van goudt waren / den eenen heeft sy den Koninc ghegheven/ ende den anderen de Koninghinne/ die van gelooft waren. De Koninc heeft tot haer geseyt: Joncvrou zeght al dat v belijste wy zullen v aenhooren. Sy heeft gheseyt Heer Koninc/

Koninc / Om adate de Acusiane vande
brandenden poel / en d'overschoone Ma-
dassine / ende Ardan Canlier d'onstende
(die om henlieden te beschermen by haer
ghekommen is) die hebben vernomen dat
ghy inden zin hebt na haer lant te trecke/
om haer dat af te nemen / maer aenghsien
dat dit niet doenlyc en is zonder verlies
van groote menichte van volcke / zoo la-
ten sy u dooz my weten dat sy't stellen
zullen in een vinnisse van eenen kamp in
beter maniere / dat Ardan den kamp aen-
nemen zal teghen Amadis van Gaule/
ende by al dien dat hy hem verwinne ofte
doot slaet / zoo zal haer lant ontslagen en
by sy zyn / sy hoeft niet hem boerende na
den brandende poel / maer ist dat hy ver-
wonnen oft doot gheslaghen wordt / zoo
zullen sy heer koninc / hun alle in u han-
den overgeven / ende ooc den koninc Ar-
dan ende Angistote van Estravaus / die
sy ghevanghen houdt / die zullen terstont
hier zyn : Daerom ist dat Amadis hun-
lieden zoo grootelijc bemint / als sy ho-
pende zyn / en de hope metter waerheyt
laet blycken / consenteert dan de batalie
om te verlossen alsulcke twee vrienden/
ende by al dien dat hy verwonne oft ver-
slaghen blijft / zoo zalse Ardan met hem
nemen / maer en consenteert dat niet zo
suldy terstont aensien in u presentie hun
beyder hoofden af slaen. Beminde Jonc-
vrou / byaechde Amadis / oft ic desen strijt
acceptere / wat versekertheyt zal de ko-
ninc hebben / dat dit volbricht zal wordē
dat ghy hier gheseyt hebt ? Dat zal ic u
zegghen antwoorde sy : D'overschoone
Madasine met noch twaelf Joncvrou-
wen van grooter werden / die zullen in
ghevancnisse komen / hen stellende
ouder de macht vande koninginne vooz
een zekerheyt ende ostagie dat dit vol-
bricht zal worden / oft datmen huijle-
der hoofden altzamen af slaen zal / ende
dan u en begheert sy anders gheen ver-
sekeringhe / dan (ist dat ghy verflaghen
wort) dat hy u hoeft niet hem mach doe-

ren / ende by wech repfen : Doch zullen sy
meer doen / dat dooz dese conditie in t ge-
vancnis vanden koninc konien zuliet
Andagel den ouden Gruse niet sy twee
samen / ende negghen Ridder / die de ghe-
vanghenen in huijleder behout hebben
ende Stepen ende Sloten vanden Ey-
lande. Amadis heeft gheseyt : Ist dat de
se int behout vanden koninc ende de ko-
ninginne konien / die ghy zeght zoo zyn
hier gorde bozghen genoegh : maer ic zeg
u dat ghy van my gheen antwoorde en
zult hebben / ten zy dat ghy my consen-
teert by my te konien eten / en dese schilt-
knechten die ghy met u byeght. Waer
by wat reden moody my byaechde sy dat
en is gheen hertelicheyt / want al uwen
arbeyt zal verloren zyn / aenghesien dat
ic u hate totter doot toe. Joncvrou zeyde
hy / dit is my leed / want ic beminne u en
zoude u alle d'eere bewysen die my mo-
gelijc ware / daerom begeerdy antwoor-
de van my te hebben / zoo consenteert dat
ic u segghen. Sy heeft hem gesept : Ic con-
senteert meer om belet te schouwen / om
dat ghy antwoorde gheben zoudt ghelijc
ghy behoort / dan dooz mynē wille. Ama-
dis zeyde : Joncvrouwe om my t'abon-
tuieren dooz alsulcke twee vrienden / ende
op dat d'eere vanden koninc daer dooz
vermeerder mach worden / zoo ist een
rechtvaardighe sake / ende daerom zoo
acceptere ic de batalie inde naem Godis.
Laet komen die hier bozghen vooz blyven
zullen : Ander waerheyt / sprac de Jonc-
vrouwe / ghy hebt wel na mynen zin ge-
antwoort / behoude linc dat de koninc be-
loben zal. zo ghy u verliest dat hy u min-
mermeer verstant doen en zal teghen de
vrienden vā Pamongomad. Joncvrou/
zeyde de koninc / ic beloofte u : daerom
laet ons gaen eten / want het tijdt is. Ic
zal met gaen / sprac sy met meerder bly-
schap dan ic dachte. Dorn zeyde sy tegen
den koninc ende de koninginne. Moog-
ghen vroech zoo zullen hier zyn Mada-
sine met haer Joncvrouwen / en de ald-
der

bers in ghebancenisse: Ardan Canile die zal terstont de batalie begeren/maer het is wel reden dat ghy hem van elc een verskeret / weghesteken van Amadis/ wiens hooft dat hy van hier voeren zal. Heer Byneco die daer teghenwoozdich was / zepde: Jonckvrouwe zometijts zoo hoopt een persoon het hooft van eenen vzeemden met hem te nemen / maer hy verliest het spne/zo mocht den zelven Ardan ooc mede wel ghebeuren. Amadis badt hem dat hy swijghen wilde. Maer de Jonckvrouwe zepde teghen Heer Byneco: Wie zijt ghy die alsoo voor Amadis verantwoort? Ic ben een Ridder / sprac hy/ die zeer gheerne de batalie mede aen neme zoude / waer't zake dat Ardan Canile eenen gezelle tot hem daer in stellen wilde. Hy heeft tot hem gheseyt: Van dese batalie zijdy gheexcuseert/maer hebby zulcken grooten begheerte om te verchten / ic zal v des anderen daerhs na dese batalie stellen' eenen mynen broeder die zoo grooten doot-vpant van Amadis is/ als ghy toont dat ghy syn vrient zijt/ wāt ic geloove na dat hy is/ dat hy v wel verbieden zal dat ghy op een ander tijt voor hem niet verantwoorden en zult. Jonckvrou / zepde Heer Byneco / is v broeder alsulcx als ghy zeght / zoo zal't hem wel van noode zijn om te volbrēngghen'tgene ghy hier met grooter grānschap belooft hebt/ ziet hier mynen pandt / want ic begheert de batalie / ende heeft den Koninc syn hantchoen ghelāngt. De Jonckvrou heeft van haer hooft ghenomen een juweel van zilver / ende zepde tot den Koninc: Ziet hier den mynen / dat ic waerachtich maken zal dat ic hier ghesproken hebbe. De Koninc heeft de panden geaccepteert tegen synen dānt/ want hy was ghenoech beladen met den strijdt van Amadis ende Ardan / die zoo valijnt ende ontfien was vā alle die inde weerelt waren want in vier jaren tijds zoo en hadder noyt Ridder teghen hem doxben te velde komen/die hem kende. Dit aldus

gheschiet zijnde/ is Amadis tot syn loggs gegaen / ende de Jonckvrouwe met hem: twelc hy niet en behoorde gedaen te hebben om't beste kasteel dat syn vader toebehoorde/ en om haer meer eere te doen/ heeft hy haer in een kamer ghelept daer Gandalin alle syn wapenen en het andre ghereetschap in ghedaen hadde / en bepede haer schildknechten met haer. De Jonckvrouwe de kamer al aenstende/ zowert sy merckende het sweert van Amadis/ twelc haer zeer vzeemt docht te zijn/ ende zepde teghen haer schildknechten en teghen d'ander die hy haer waren/ dat sy wat hupten de kamer vertrecken zoude/ want sy begerde wat alleen te zijn. Sprieden denckende oft sy iet secreets doen wilde/hebben sy haer alleu gelaten. Hy heeft de kamer ghestoten / ende heeft het sweert genomen/ daer latende de scheede met haer toebehoorte / om datmen niet ghewaer worden en zoude dattet iemant wech hadde/ende heeft dat ghesteken onder haren rot dien sy onder haren mantel hadde/ die zeer vzeemt gemaect was/ sy heeft de kamer open ghedaen/ en haer volc is binnen gekomen / sy heeft den eenen van hunliede het sweert onder synen mantel gesteken/ hem bevelende dat hyt secretelijc in haer Schip draghen zoude/ tot hem zeggghende: Gaet en haelt my mynē kop dat ic daer wt dyncken mach/ d'ander dachten dattet waer was / ende de schildknecht heeft alsoo ghedaen. Terstont zoo zijn binnen de kamer gekomen Amadis ende Branfil/ ende hebben haer eerlijcken neder doen zitten op een bedde. Ende Amadis heeft haer ghevraecht: Jonckvrouwe wile ons zeggghen (beliebet v) tot wat uren dat Madasime mogghen vzoerch kōmen zal. Sy zal kōmen / antwoorde sy / voor den noen: Maer hy vraechdy dat? Om dies wille sprac hy/ dat wy haer te ghemoet begheeren te rijden/ende eerlijc ontfangghen/ haer bewijfende dienst ende vzienschap / ende heeft sy door my eenich verdijt ghehad / zoo begheert

begheer te haer daer beteringhe vooz te
 doen sulcx als sy my bevelen zal: Wy al
 dien sprac sy dat ghy gheen leetwesen en
 hebt / zoo is Ardan Canile de zelve per-
 soon die hy ghewerst is vander tgd dat
 hy wapenen begonst te draghen / zoo dat
 ghy hem gheben zult vooz een amende v
 hooft / want van d' amende die ghy zoudt
 moghen doen / die en zouden van geender
 werck zyn. Daer vooz zal ic my wach-
 ren / sprac hy / ist moghelijc / maer begheer-
 de sy niet anders v' my dat zoude ic geer-
 ne doen / om vergiffenisse van haer te
 krijghen. Hier mede zyn sy wt de kamer
 gegaen / daer latende Enil niet meer an-
 dere om haer te dienen / maer sy hadde zo
 grooten begheerte om van daer te zyn /
 dat haer verdrietelijc was alle de menich
 te van spijse die daer was. Als de tafel op
 ghedaen was / zoo is sy opghestaen ende
 zeyde teghen Enil: Heer Ridder zeght
 Amadis dat ic verrecke / en dat hy vast
 gheloofde dat al t'ghene hy my ghedaen
 heeft te vergheefs ende verloren is. In-
 der waerheyt / sprac Enil / dat wil ic wel
 gelooven / want alle t'gene dat tot uwer
 eere gedaen is geweest / dat is al om niet.
 Voedanich dat ic zyn mach / zeyde sy / ic
 belofte my zeer luttel van v / en noch min
 van hem. Ic wil't wel ghelooven / ant-
 woortde Enil / dat van alfulken onwe-
 lende Koningzouwe als ghy zyt / noch ic /
 noch niemant anders hem niet beloven
 mach: Daer na is sy na haer Schip ghe-
 gaen / zeer verblift zijnde met het kostelijc
 sweert dat sy hadde verkregen / en heeft
 Ardan Canile en Madasime vertelt hoe
 sy haer bootfchap volbracht hadde / ende
 hoe dat de batalie bekeint ende aenghe-
 nomen was / hebbende verskeringe van
 den Koninc / ende dat sy zonder achter-
 dencken te lande komen zouden. Ardan
 Canile bedancte haer grootelijc van al
 dat sy ghedaen hadde / ende heeft teghen
 Madasime gesept: Wy nu beminde vrien-
 dinne en hout my vooz gheen Ridder / by
 al dien ic v niet doe van hier reysen tot u-

wer eeren / ende v landt by houdende / en
 noch meer / dat al eer een man een halve
 myle weech mach gaen / zoo zal ic v le-
 veren / hooft van Amadis / oft en gunt
 my v liefde oft vrientschap niet. Sy heeft
 stille gheswegghen / ende niet geantwoort.
 Hoewel sy nochtans wel begheerde de
 wrake van haren vader en broeder van
 den ghenen diese verslagen hadde / zoo en
 was daer gheen dinc ter weert daer sy
 vooz begheeren zoude dat sy met Ardan
 Canile versaeint zoude mogen zyn / want
 sy was schoone ende edel / ende hy was
 zoo leelijc / mismaert / ende versmadelijc /
 als men opt zacht. Zoo dat dese reyse niet
 en gheschiedde niet haren danc / maer
 vooz den wille haers moeders / om dat
 Ardan Canile haer landt v'schermen
 zoude / ende by al dien dat hy den doode
 van haren man ende haren sone ghewe-
 ren konde / zoo zoude sy hem Madasime
 tot eenen wyve gheben / hem latende alle
 haer lant. Want dese Ardan Canile was
 een wtghenomen Ridder / inde werelt
 syns ghelijcke niet van grooter famen en
 syten van wapenen. De historie van
 hem wil ic v vertellen van waer hy ghe-
 boren was / en t'fatsien van syn lichaem
 ende aensicht / ende ander dinghen hem
 aengaende. Hy was geboren in een Kro-
 ninge ghenaemt Canile / ende was van
 den bloede vande Keusen / die daer zyn
 meer dan in eenige ander plaetsen / maer
 hy en was niet zeer groot van lichaem /
 maer wat hoogher dan ander mans die
 geen Keusen en waren. Hy was zeer grof
 van leden / ende breekt van schouderen / de
 borst hooge ende v'sterkant / eenen dieken
 hals / de handen / voeten ende beenen na
 advenant: ten anderen syn aensicht was
 zeer groot ende breedt / ghelijc van eenen
 hondt / want vooz dese ghelijckenis zoo
 was hy ghenaeint Canile / de neusgaten
 waren wijt ende breedt syn aensicht ende
 syn handen ende de borst waren al vol
 swerte placken / hy hadde een wyeet ghe-
 sichte ghelijc eenen Leeu / syn lippen wa-
 ren

ren die ende omghewelft / syn hant ghe-
kroelt datmen't nau hemmen en mocht /
synen baert insgheluyt / hy was out vyf-
endertich jaer / ende van syn vyfentwin-
tich jaren / zoo en vondt hy noyt Ridder
noch Kense die hem niet kracht van han-
den oft niet eenich ander geweer dofsde
bestaen / hy was zoo grof van ghebeente
ende zoo / waer datmen naulyc gheen
Ridder ghebinden en konde die hem dra-
ghen mocht. Dit is 't factoen van desen
Ridder. Als hy aldus belovende was
der schoonder Wadasmie 'thoof van A-
madis / doen zepde hem d'ongemanierde
Jonckvrouwe : Heere / dooz groote reden
zoo behooren wy hooz te hebben in desen
kamp / aenghesien dat haer de Fortuue
toonende is op onse zyde / en uwen vrant
contrarie / want ziet hier syn kostelijc
fweert / twelc ic u brenghen / ende niet goet
om krigghen en was / doen heeft sy't hem
in syn handt ghegheven / hem te kennen
ghevende de maniere hoe sy dat ghekre-
gen hadde. Ardan heeft dat al aenbeert /
ende zepde : Ic bedancke u zeer van dese
giften die ghy my p'senterende zyt / veel
meer om de maniere en subtylheyt daer
ghy dat mede verkregen hebt / dan dooz
de vzeese die ic hebbe vanden kamp van
een Ridder alleen. Terstont beval hy dat
men Tenten we de Schepen doen zou-
de / ende heeftse doen stellen in een groen
pleyn by de stadt / daer sy al t'zamen bin-
nen ghegaen zyn / met hun peerden ende
hackenepen met de wapenen van Ardan
Cantile / hopende des anderē daechs dooz
den Koninc Lisuart ende de Koninginne
Brisene syn huyf vrouwe te zyn. Ardan
geliet hem zeer blijde / om dat de nacht zo
koyt beteckent was / om twee zaken :
D'ene / om dat hy zonder eenich twyffel
hoopte met hem te brenghen 'thoof van
Amadis / die zoo grootelijc over alle de
weert vernaemt was / ende dat alle de
fame ende eere op hem komen zoude.
D'ander / om dat hy dooz al sulcken doot
winnen zoude de schoone Wadasmie : die

maecte hem zeer fier ende vrolyc / zonder
eenich perijckel te vzeesen. Aldus zo heb-
ben sy in hun Tenten gebleven / verwach-
tende 't bevel vanden Koninc. Insgelyc
zoo was ooc Amadis in syn logys met
veel Ridders van grooter weerden / die
alre by hem waren / ende vzeeden zeer
dooz de batalie die splieden dooz zo vze-
selijc hielden / zo ghende dat sy hem daer
in verliesen mochten. Op dese tyt zo zyn
daer gekomen Agrates / Heer Florestan /
Galbanes zonder laut / ende Heer Guil-
lam / die hier af niet geweten en hebben /
want sy hadden gheweest blyghen inde
boschagien / maer als sy wisten dat de
batalie aengenomen was / zoo beklach-
den sy hem grootelijc / om dat hy die niet
met meer Ridders aengenomen en had-
de / daer sy met groote reden hun hadden
mogen mede instellen / maer die 't meeste
verdriet daer in hadde / dat was Heer
Guillam / want hy hadde zomtijds hoo-
ren zeggghen dat desen Ardan Cantile de
sterste en krachtichste in wapenen was
boven iemandt die inder weert mocht
zyn / daer dooz vzeefde hy zeer dat Ama-
dis niet dueren en zoude mogen in't velt
een dooz een / zoo dat hy wel hadde ghe-
wilt inden stryde zyn / had Ardan willen
noch eenen tot hem daer in stellen / ver-
wachtende al sulckē avontuere als Ama-
dis verwachtende was. Heer Florestan
die gheheel ontfeken was van gram-
schap / zepde : Ander waerheyt broeder
ghy en acht my niet vele / noch ooc dooz
gheen Ridder / aenghesien dat ghy op al
sulcken tyt op my niet ghedachtich ghe-
weest en hebt / want ghy laet wel blyckē
dat my niet en p'ofiteert u te beware oft
gade te slaen / aenghemert dat ghy (in al
sulcke perijckelen) my als vzeemde hout /
desghelijc zoo beklachden hun zeer A-
grates ende Heer Galbanes. Weinde
vrienden / zepde Amadis / en wilt u niet
beklagghen / want de batalie en was niet
meer dan van my alleen begheert / ende
om mynent wille is sy gheroert geweest /

so dat se niet en mocht antwoorzen/ dan volghende sijn begheerte / maer hadde't op een ander maniere moghen geschien/ op wien had ic my meer moghen betrouwen tot myn seccours ende hulpe/ dan op h-lieden/ want de groote vromicheit vā h-lieden die zoude my kracht geven / als ic in perijckel zoude geweest hebben. In deser maniere heeft hem Amadis ontschuldicht teghen dese Ridders / en zeyde: Het waer goet dat wy morgen vooch te peerde waren al eer de Koninc te peerde waer / om Madasine ontfanghen/ die zeer gepresen wort van alle die haer kennen. Des morghens vooch zoo hebben sy kostelycke ende rijckelycke kleederen aenghedaden/ ende zyn te peerde gheseten die zeer schoon ende kostelyc waren/ende hebben haer te ghemort ghyreden / ende met henlieden Heer Wynen en sijn voochder Vansil ende Enil die een schoon en brquaem Ridd r was / zeer volgt van herten die dooz sijn goede manieren ende vromicheit zeer bemint was / ende haren teghelyc zeer ghepresen / alsoo dat sy waren onder hun acht. Als sy by de Tenten quamen / zoo hebben sy Madasine zien komen met Ardan Canile ende hun gheselschap. Madasine was ghekleet al in't swerte/ als rouwe dragende ober haren hader ende voochder / haer schoonheyt die was zoo l'vende dat een teghelyc hem daer af verwonderde/ ende niff us haer / haer Maechden en Jongvrouwen al in't swert ghelyc als sy. Ardan die leyde haer met den toom/daer na zoo quam den ouden Reuse met sijn twee sonen ende neghen Ridders als borghen zijnde. Dese Ridders by haer komende/ zoo hebben sy haer groote reberentie bewesen/ende sy heeft haer verootmoedicht tegen hunkieden/na dat scheen met groot semblant. Amadis is by haer gekomen/ ende zeyde haer : Weerde Jongvrouwe/ ist dat ghy ghepresen wordt / dat is wel recht ende reden/ na dat aen v blöckende is/ende vooz wel geluckich mach by hem

estimeren die kennisse aen v heeft / on eere ende dienst uwen persoon te bewijzen/ want my aengaende/ ic zegh v dat l alsoo doen zal in al 'tghene dat ghy my bevelen meucht. Ardan Canile besact hem / ende by docht hem zoo schoon als by opt een Ridd ghesien hadde / maer het en behaechde hem niet dat by teghen haer sprac ende zeyde : Heer Riddert achterwaerts / ende en zyt niet zoo stout toe te spreken die ghy niet en kent. Heer Riddert/ zeyde Amadis d'ooflike dat wy hier gekomen zyn is/ om haer te kennen ende die te dienen. Ardan zeyde hem: Nu zeght my dan wie ghy zyt/ dan zal ic zien oft ghy alsulcx zyt die een Jongvrou behoort te dienen van zo grooter af komst. Zoodarich als ic ben/ sprac Amadis/ zoo wil ic haer gheerne diers doen/maer om dies wille dat ic zoo weerdich niet en ben alst wel van noode ware / zoo en zal ic nochtans niet laten dese begeerte te hebben : Maer aenghesien dat ghy begheerte te weten wie ic ben / zoo zeght ghy my eerstmael wie dat ghy zyt / die my alsoo van haer jagen wilt. Ardan Canile herse hem met grooter granschap aenghsien/ tot hem zegghende : Ic ben Ardan Canile die haer meer ende beter dienst doen mach op eenen dach / dan ghy in al v levet/ al waer't dat ghy noch tweemaal zo goet waert als ghy zyt. Enach wel zyn/ zeyde Amadis / maer ic weet wel dat uwen grooten dienst met zo goeder herten niet gedaen en zoude worden als mynen kleynen dienst zoude/na welwijfen van uwe onmanterlijcheyt ende onbrquaemheyt/ ende aenghsien dat ghy my begeert te kennen / zoo weet dat ic ben Amadis van Gaule / de zelve daer ghy de batalie op begheert / ende by al dien dat ic dese Jongvrou verdziet aengedaen hebbe oft swaricheyt/ dat ic zonder groote schande niet voozby en mocht / zoo zal ic't met goeder herten beteren met eenige andere diensten. Ardan zeyde hem: Ist dat ghy dooft verwachten dat ghy belooft hebt/

300 zal sp zonder twiſſel voor amende van haer verdriet / v' hooft hebben / welc ic haer leveren zal. Dese amende / zepde Amadis / en zal sp met mynen wille niet hebben maer sp zal een ander hebben dat noch veel meerder zijn zal ende dat haer veel bat behaghen zal / dat is / want dooz myn belet zijn zal het houwelijc tusschen haer ende v' / want ic en kenne gheen man 300 simpel van verstande die hem zoude laten goetdunckē dat haer schoonheyt ende d'uwē t'zamen versaemt zouden voeghen. Van t'ghene dat Amadis zepde / dat en mis haechde Madasime niet / ende wert lachende ende haer Jongvrouwen mede. Maer Ardan wert 300 verbaerlijc gram dat hy geheel wert behende / toonende alsoo vreeselijcken ghesichte / dat de ghene die in septen van wapenen gheen groot verstandt en hadden / niet aenstaende de vromicheit en de kracht van Amadis / zonder twiſſel sp zouden ghelooft hebben dattet de lesie batalie en den lesten dach zijn zoude van sp leven. Aldus zijn sp tot den Koninc ghekomen / ende Ardan heeft gheseyt : Heer Koninc ziet hier de Ridders die in v' ghebancknisse gaen zullen / om vast te maken t'gene dat onse Jongvrouwe belooft heeft / hy al dien dat Amadis derf houden t'gene hy gheconsenteert heeft. Amadis is voort ghekomen ende heeft geseit : Heer Koninc hier ben ic al bereyt om de batalie te doen zonder langer te bryden / ende ic zegghe v' / al waer't dat ic die niet aengenomen en hadde ende belooft / 300 zoude ic die aenveerden / allienlijc om te belletten ende te keeren het ongelijc houwelijc van Madasime / maer ic begherte dat de Koninc Urban van Mozgalen en Angriote van Estrabaus hier teghenwoozdich zullen komen / ter plaetsen daer icse hebben mach / hy al dien dat ic de batalie winne. Ardan zepde : Ic zalse doen komē daer de batalie gheschieden zal / ende ist dat ic de batalie winne / 300 zal ic v' hooft ende hunlieden met myn voeren / en Ma-

dasime inghelijc met hare Jongvrouwen die in bewaernisse vande Koninginne zullen komen / om te volbrēghen dat besproken is / maer 'tis van noode dat Madasime gestelt worde ter plaetse dat sp de batalie aensten mach. Aldus 300 is de schoone Madasime met haer Jongvrouwen in bewaernisse vande Koninghinne ghestelt / ende in bewaernisse des Konincs den ouden Keuse met spn twee sonen ende de neghen Ridders. Maer van Madasime 300 zeghe ic v' / dat sp ghekomen is voor de Koninghinne met al sulcker ootmoet ende manierlijcke discretie / al wast nochtans dat dooz haer komst Amadis al sulcken grooten perijckel nakende was / maer dooz dat sp al te zamen zeer bedroeft waren / 300 genoecheden hun allen haer maniere ende wesen zeer wel / haer bewijfende groote ere. Maer Oriane ende Mabile aenstaende de vrede manieren van Ardan 300 waren sp boven maten zeer verbaert / verreckende na haer kamer daer sp menighen traen gheweent hebben / zorghende dat de groote vromicheyt van Amadis niet sufficient ghenoech en was te wederstaen al sulcken Oupvel. Dit aldus ghedaen zijnde / ende den dach vander batalie ghestelt zijnde teghen des anderen daechs / 300 heeft de Koninc spn Schutters en spn Jaghers bevolen dat sp rontom een velt beslupten zouden met slaken en ketenen / het welcke voor spn Palles gheleghen was / om dies wille dat dooz faute vande paerden de Ridders set van hun erre oft vromicheyt niet verliezen en mochtē / welc Oriane zach dooz een venster aenmerckende t'groot perijckel welc daer om haren beminden vrient bereydt ghemact wert / 300 wert sp 300 verflaghen dat sp zonder eenich verstandt gheballen is in d'armen van Mabile. De Koninc is ghegaen ten logise van Amadis daer veel Ridders versaemt waren / en heeft tot hunlieden gheseyt : Aenghesien dat de Koninghinne ende haer Dochter / ende

Bzolanke met alle d'ander Joncvrouwē die nacht in haer Capelle gegaen waren/ biddende dat Godt hare Ridder bescher- men ende bewaren wilde dat hy Amadis met hem tot spu Palleps leyden wilde/ niet Heer Florestan/ Agrates Guillain ende Enil / en rusten daer ghelghe sy doen waren / ende zeyde teghen Amadis dat hy syn wapenen doen brenghen zoude in syn Capelle / want hy begheerde hem te wapenen/ ende Godt bidden dat hy hem wilde bystaen ende victorie verleenen. Sp-lieden aldus met den Koninc gaen- de / zoo heeft Amadis bevolen dat Gan- dalin syn wapenen brenghen zoude daer de Koninc bevolde hadde. Als hy dat gaen doen zoude / zoo en heeft hy 't sweert inde schee niet gebonden / en was zoo zeer ver- baert ende bedroeft dat hy liever de doot ghekoren hadde / zoo wel om dat op die rijt ghebeurde / in al sulcken perijckel zijn- de / alst scheen een teeken te zijn dat spūs Deeren doot daer doot nakende was / hy heeft alom ghesocht / elc een brenghende die daer iet af mochten weten / maer als hy gheen bescheet en konde gheweten oft ghevinden / zoo was hy inden wille hem zelven doot een venster te laten vallen in de Zee / en hadde hem in syn memorie niet ghekomen dat hy syn ziele verdoemt zoude hebben. Zoo is hy ten Palleps banden Koninc ghekomen met grooter hanghscheit van syn herte/ende heeft A- madis op een zijde ghenomen zeggende: Heer laet my 'chooft af / want ic heb v een verrader geweest / ende en doet ghyt niet / zoo zal ic my zelven 'leven nemen. Amadis heeft teghen hem gesept: Waer doot zijdy dus dwaes gheworden / oft wat quader fortupne is v toegekomen? Heere/antwoorde hy het waer veel be- ter dat ic dwaes oft doot ware / dan dat op al sulcken tijdt zoo krancke avonture gheschiet ware: Ghy zult weten dat ic v sweert verloten hebbe / 'twelc wtenschee- de gestolen is. Amadis zeyde: Zijdy daer doot dus bedroeft? Ic zeyde dat v iet

arghers toekomen hadde geweest / wi- daer af te vreden zijn / want ic hope er- ander te vinden daer doot my Godt by- stande doen zal / ist syn belofte / maer a- heft hy dat gheseyt om hem te vertroo- sten / zoo wast hem nochtang boven ma- ten leedt / aenghesten dat een vande beste was dat men inde weerelt had moghen vinden / ende 'twelc hy op dat pas zoo grootelijc van doem hadde / ende om dat hy 't selve ghewonnen hadde doot kracht van liefde die hy tot syn vriendinne dra- ghende was / want dat aenfiende / ende daer op denckende / zo was dat een groo- te remedie ende vertroostinghe van syn doodelijcke begheerten / als hy van haer absent was. Hy heeft teghen Gandalin gesept / dat hy niemant daer iet af te ken- nen gheben zoude / maer dat hy hem de- scheide brenghen zoude / ende vernemen aende Koninginne oft hy syn sweert zou- de niogen ghekriggen / 'twelc Heer Gull- lam met d'andere wapenen daer ghe- bracht hadde / dat hy besorgen zoude dat te kriggen / ende waer't dat hy Oriane zage / dat hy haer van synent wegen bid- den wilde / dat sy haer stellen wilde op al- sulcken plaetse daer hy haer zien mochte / want haer ghesichte zoude hem verwinn- ner vande batalie maken. Gandalin syn bootfchap ghedaen hebbende / zoo heeft de Koninginne bevolen dat men hem het sweert gheben zoude / maer de Konin- ginne Bzolanke ende Olinde die hebben hem gebracht: Wat dunct v dat v Heere gheschieden zal teghen dien Dupel? Hy antwoorde al lachende met een blijde ghelaet: Joncvrouwe dit en is het eerste perijckeleus stuc niet dat myn Heere be- staen heeft / daerom gelijc als hem Godt bewaert heeft tot noch toe zo zal hy hem nu oot bewaren. Dat wil Godt gheben / antwoorde sy. Daer na is hy tot Ma- bile ghegaen haer te kennen gevende dat sy Oriane zegghe zoude 't sel vel van syn Heere / zoo kerde hy na de Capelle daer de wapenen waren / zegghe de tegen syn Heere

Heere dat al na synen wille volbrocht was / daer hy zeer blijde om was / ende grooten moede ende kracht krigghende / wetende dat syn vriendinne ter plaetse zoude zijn / daer hy haer van in't veldt aenschoutwen mocht. Doen heeft hy den Koninc aen een zijde ghenomen / en heeft hem gesept: Heer Koninc ghy zult weten dat ic myn sweert verloren hebbe / maer nopt en heb ic dat gheweten dan nu / ende hebben my de scheede ghelaten. Dit was den Koninc zeer leedt / ende heeft ghesep: Oetwel dat ic vooz my ghenomen ende belooft hebbe myn sweert nimmermeer geemen Ridder te leenen die een vooz een in myn Hof kampen zoude / zoo zal ic dat nochtans v dorn / overdenckende in wat grooter aboutueren ende perijckelen het uwe in mynen dienst ghestelt is geweest. Heer Koninc / sprac Amadis / dat en ghehenge Godt nimmermeer / dat ic een oozsake zijn zoude dat te byken / aenghesien dat ghy dat belooft hebt vooz zoo menighen man van eeren. De tranen liepen den Koninc over syn aenghesicht / ende zeyde: Blyp zyt alsulck om eenen tegelijcken recht ende getrouwicheyt te houden / maer hoe zuld't maken als ghy v kostelijc sweert niet en meucht krigghen? Ic hebbe hier / antwoorde hy / teghen daer ic mede inde Zee gheworpen hebbe gheweest / welc Heer Guillam hier ghebracht heeft / dat de Koninginne bevolen heeft te bewaren / waer dooz / ende dooz v bidden aen den almoghenden Godt / zoo hope ic van hem bystandt te krigghen. Doen heeft hyt inde scheede van d'ander gheproeft / waer in dat wel paste al wast een luttel minder. Dit behaechde de Koninc wel om de scherpe wille / dooz de kracht die sy hadde dat sy de hitte ende koude verjaghen zoude / want alsulcken kracht hadden de beenen vande serpen / ten daer sy af ghemaect was / maer het was groot verschil dit sweert teghen de deucht van't ander: in deser manieren zo hebben sy dien dach overgebracht tot dat

slapens tijt is geweest / want alle de Ridderg die ghy ghehoort hebt / hadden hun wapenen rontom de kamer vanden Koninc. Maer Ardan Canile heeft alle dien geheelen nacht alle syn volc in hun Tenten groote blijfchap laten maken van danssen ende springhen / op instrumenten spelende van d'verschijde manieren / ende ten eynde van hynliedet spel ende zang / zoo riepen sy met luyder stemmen: Mooghenstoudt komt aen / ende byenght ons den licht dach om dat Ardan Canile volbyenghen mach dat hy belooft heeft de schoone Madasime. Maer de Fortuyne heeft hem hier in teghen gheweest / want 'tis anders ghekomen dan sy ghehoopt hadden. Amadis heeft dien nacht geslapen in des Konincs kamer / maer synen slaep en dede hem gheen vrocht / want hy is ter midernacht opgestaen zonder lette zeggen / ende is na de Capelle gegaen / ende heeft den Capellaen ghewert / ende syn biechte tegen hem gesproken / te kennenen ghewende alle syn zonden / en hebben beyde t'zamen vooz de Outaer tot Godt hun devotle gedaen bidden dat hy hun hulper wilde zijn in dien strijt. Den dach aen gekomen zijnde / is de Koninc opgestaen / ende de Ridderg mede die ghy ghehoort hebt / ende Amadis werdt ghewapent van yzome Ridderg. Maer al eer hy syn pantsier aen hadde / zoo is Nabtels daer ghekomen / ende heeft hem om synen hals gehangen een bagge in't goudt beslaghen / zegghende dat de Koninginne haer moeder die haer ghesonden hadde niet de Zonvrouwe van Denemercke. Maer 'ten was alsoo niet / want de Koninginnde Helizene die hadde Amadis gheheven / als sy hem vooz harin sone wettkenende / ende hy hadde Oriane ghegeven als hy haer wt de handen van Arralaus verlosse niet syn ghezelschap. Als hy ghewapent was / zoo is hem een schoon peert ghebracht / het welcke Corisande niet ander giften ghesonden hadde haren vrient Florestan / ende die voerde syn

Het tweede Boec van

spn lancie/ende Heer Guillam den schilt/
ende Heer Gumeo den helm / de koninc
zet op een groot peert met eenen stor in
spn hant/ende alle 't volc vanden Dobe en
vander Stadt die stonden rondom 't veldt
om de batalie aen te zien / ende de groote
Vrouwen ende Jonchvrouwen die lagen
inde vensters. De schoone Oriane ende
Mabile lagen in een venster op haer ka-
mer: Op de koninginne was Brolantie
ende Madasime met andere Marchden.
Amadis in 't veldt komende / zoo hebben
sp een lieten opgeheven ende is daer bin-
nen ghereben / nemende spn wapenen.
Maer als hp spnen helm op spn hooft
stelen zoude / zoo werdt hp Oriane aen-
siende / waer dooz hem alsulcken kracht
aengekomen is / dat hem dorcht inder
weertelt gheen dine zoo swaer oft sterc te
zijn/dat hem hinderen mocht. Daer na
zoo zijn de Zugen in 't veldt gekomen / die
een ieghelijcken spn recht gheven zouden:

hunlieder waren byp/den eenen den hjo-
men ouden Heer Gumeo/ die daer af
groot verstandt hadde / ende Heer Gue-
bzagant die een vassael vanden koninc
was/ende Bzandopvas. Daer na zoo is
Ardan Canile gekomen / zittende op een
groot peert / hebbende eenen schildt ende
helm van stael / gegoyt hebbende 't koste-
lijc sweert van Amadis / 'twelt hem de
Jonchvrouwe ghestolen hadde / ende een
dicke lancie die daverende als oft hysse
hadde willen brycken/ zoo is hp in 't veldt
ghereben. Als Oriane dit zach/zoo herse
sp met grooter hangicheyt gesproken: O
myn vriendinne hoe selijcken ende hoe
verbaerlijc komt my de doot aen / by al
dien dat Godt dooz spn groote ontferm-
herticheyt dat niet en versiet. Jonchvou-
zepde Mabile/ spzeest hier af/ ende too: s
een blijde gelact/op dat ghyuwen vrient
daer dooz kracht ende moec geeft. Voer
heest Heer Gumeo dan Amadis ghestelt

op het een eynde van 't veldt/ ende Bzand-
opvas Ardan op 't ander eynde / ende sp
byp gheseten zijnde / sloeghen de Trom-
petten. Amadis spn beminde Oriane
aensende / is terstont na Ardan/ en Ar-
dan na hem ghereben zoo zeer als hun
peerden loopen mochten / ende hebben
d'een d'ander zoo straffelijc op de schilden
gheraet / ende met zoo grooter kracht
dat de lancien in stukken vloeghen / ende

hebben teghen malkanderen ghestooten/
zoo dat het peerdt van Ardan ghevallen
is op spn boyst/ dat terstont doot bleef/ en
Amadis peert hadde d'een schouder ghe-
broken / zo dattet niet en mocht opstaen:
Maer Amadis dooz de vromicheyt spner
herten is lichtelijc opghestaen maer met
grooten arbeit / want hp hadde terstont
een stuc vande lancie dooz spnen schilt en
dooz de mouwe van spn pantier zonder
spn

ſon lichaem te raken / dat wlttrekende /
 heft hy ſyn ſweert ghetrocken / ende is
 teghen Ardan gekomen / die niet grooter
 ſinnen opgeſtaen was / ende ſchijde ſynen
 helm. Als hy hem zacht komen / zoo heeft
 hy ſyn / weert wtgetrocken / ende hebben
 d'een d'ander verbaerlijcken gheslagen /
 dat een ieghelijc die t zacht hem daer af
 byſſen mochte / want hun ſlagen waren
 zoo krachtich ende zoo ras / dat het byer
 wt hun helmen ende ſweerden blooch
 dat ſp ſcheuren te bynden : Maer dit ghe-
 ſchiede meer op den ſchildt van Ardan /
 want hy ſijn ſtael was / ende de ſlaghen
 van Amadis die waren zoo krachtich /
 dat ſcheen dat den ſchildt ende den arm in
 gloepende blammen waren / maer de
 groote deucht en ſijnheyt die beſcherm-
 de ſyn lichaem dat niet gequetſt en wert /
 twelcke een doorglick ſchade was voor
 Amadis / want aengheſien dat ſyn wapen-
 nen zoo ſterc ende ſijn niet en waren / ende
 dat Ardan een vande beſte ſweerden der
 weerde hadde / zo en floech hy noyt ſlach
 hy en raecte door ſyn wapenen en in ſyn
 lijf zoo dat hy te vele plaetſen met bloedt
 ghebetwet was / ende ſynen ſchildt byna
 al in ſtucken / en Amadis ſweert en floech
 door Ardan's wapenen niet met allen /
 want ſp zeer ſterc waren. Maer al was
 ſyn pantſier van dicke ende ſtercke ma-
 lien / zoo waſt nochtans meer dan in tien
 plaetſen doorhouwē / ende door elc quam
 veel bloedts wtghelooopen. Tghene dat
 Amadis meeft pzoſiteerde / dat was ſyn
 groote lichticheyt / want daer door dede
 hy hem den meſtendeel van ſyn ſlaghen
 verlieſen / nochtans zoo was Ardan in
 alſulcke zaken zeer expert / ende een groot
 meſter vanden ſweerde. In diſer ma-
 nieren zoo hebben ſp ghewerſt tot de der-
 de ure / malkanderen met handen en ar-
 men nemende zo wreedelijcken trecken-
 de / dat Ardan daer af zeer verbaert was /
 aengheſien hy noyt Ridder noch knaſe
 ghevonden en hadde / die zoo lange tegen
 hem dueren mochte. Ende tghene de ba-

tallie zoo langhen tghen ſteet duerende / dat
 was dat hy ſynen byant liechter en liechter
 ghevonden heeft / ende krachtigher dan
 in't beghinſel / ende hem zelden aemachtigher
 ende vermoeyt ende vol bloedts.
 Doen mercte Madasine wel dat hy ge-
 ſaſgeert hadde van ſyn vernieten / dat
 hy Amadis verwinnen zoude / het wile
 haer niet zeer leet en was / noch al hadde
 ooc Ardan daer ſyn hooft ghelaten / want
 haren moet die was zoo groot dat ſp lie-
 ver alle haer lant verloren hadde dan al-
 ſulcken man te trouwen. De Ridder
 hebben malkanderē zeer ſcherpelyc met
 groote ſware ſlaghen gheladen / ende die
 dicwils / daer ſp d'een d'ander niet letten
 mochten / ende een ieghelijc dede ſyn beſte
 om den anderen ter doot te byenghen.
 Maer hadde Amadis zoo ſtercke wapen-
 nen aen ghehad / d'ander en zoude hem
 niet mogen verdueren hebben / niettemin
 al tghene dat hy doen mocht / dat was
 hem wel van noode / want hy was ghe-
 ſtele teghen eenen byomen rude ſtercken
 Ridder ter wapenen / maer ſyn wapenen
 die waren al doorſlaghen / en ſynen ſchildt
 in veel ſtucken / ende ſyn lichaem te veel
 plaetſen doorwont daer veel bloedts wt-
 liep. Als Oriane dit wert ziende / zoo en
 mocht ſp dat niet langher lyden / ende is
 wt de venſter ghegaen met groote bang-
 gicheyt / ſp is ter neder geſeten / haer han-
 den in haer aenſicht ſlaende / denckende
 dat Amadis de doot nakende was. Ma-
 hile dit aenſiende dat ſp haer zelve aldus
 ſlaech / zo waſt haer van herten zeer leet /
 ende heeft ſe wederom inde venſter doen
 gaen / zeggende dat ſp in alſulcken perij-
 kel haren byent niet en bepoorde te ver-
 laten ende af te gaen maer om dijs wille
 dat ſp niet en konde gheſien dat hy zoo
 deerlijc ghewont was / zoo ſtelde ſp haer
 metten rugghe inde venſter / om dat hy
 haer overſchoon hayr zien zoude / om dat
 hy daer door byomē rude meer moedts
 kryggen zoude. Sy-lieden aldus ſlaen-
 de / zoo zeyde Byandryas : (die een van

de Jagen was) Het is my hertelijcken
leet van Amadis/want ic zie hem qualic
gheselt van wapenen ende schildt. Dat
bunct my oec / zepde Heer Gumedan/
daer ic groot verplet dooz hebbe. Ghy
Heeren/antwoorde Heer Quedagant/
ic heb Amadis gheproeft/ende bevonden
als ic teghen hem verhtende was / vooz
alsoo valiant en met zulcker stouticheit/
dat alre spn kracht en vromicheit dob-
beleert / ende is alsulcken Ridder boven
allen die ic opt ghesien hebbe/die hem bat
kan onthouden ende van langher adem/
ic aenmercke hem nu wederom in alle
spnder kracht/twile in Ardan niet en is/
maer hy verstaet zoo laux zoo meer.
Maer ist dat Amadis set hinderlijcken
is / dat en is anders niet dan de groote
haesticheit die hy ghebruyt / konde hy
hem liden/hy zoude spnen vyant na hem
laten komen / ende daer dooz zoo zoude
het swaer ghewichte van spn wapenen
hem vermoepen ende verstaen. Maer
Amadis gesien hebbende spn alderlijste
tot de venster vertroeken zijnde / ende te
hemwaerts niet meer gesien hebbende/
zoo dacht hy dat sp't wt doofheyt van
hem ghedaen hadde. Zoo is hy niet lat-
nemender granschap teghen Ardan ge-
komen spn sweert in spn hant/heeft hem
boven op spnen helm met alsoo grooter
kracht gheslaghen / dat hy van hem zel-
ven niet en wist / dat hy met spn een knie
op d'eerste moest vallen. Den nach was
zoo swaer ende den helm zoo sterc / dat
spn sweert in dyp stucken spzont/ende het
minste stuc in spn hant gebleve is. Doen
was hy in groote vrees van spn doot zoo
waren sy oec alle die dit aensaghen. Als
Ardan Camile dit ghesien heeft zoo is hy
wat achterwaerts getreden / spnen schild
vast vooz hem nemende/ ende spn sweert
daverende in spn handt/zoo heeft hy zeer
lupde geroepen dat sp't alle gehoozt heb-
ben/zeggende teghens Amadis:Wensiet
hier v hostelje sweert twile ghy tot u-
wen onghelucke ghewonnen hebt / aen-

meret het wel / want het is 'zelve / hier
mede zoo moet ghy sterben. Terstont
heeft hy zeer lupde geroepen:Komt myn
beminde Madasime aensiet de schoone
wazke ende amende die ic v gheven zal/
ende dat ic v dooz myn vromicheit ghe-
wonnen hebbe in alsulcker maniere dat
gheen ander alsulcken vziendt hebben en
zal als ghy hebben zult. Als Madasime
dit gehoozt heeft / zoo was sy zeer be-
dooft/ende is de Koninginne te voer ge-
ballen / haer biddende dooz vzienschap
dat sy haer van hem beschermen wilde/
het welc met grooter reden wel doenlijc
was/want Ardan hadde haer beloofd dat
hy Amadis verstaen zoude oft verwin-
nen/ al eer dat een man en mgle weersch
gaen zoude/ ende by al dien dat hy's niet
en dede / dat sy hem nimmermeer haer
vzienschap gheben en zoude: Wensende
dat nu den tijt gepasseert was meer dan
vier uren/alsoo sy zien mocht. De Ko-
ninginne heeft tot haer gheseyt: Ic ver-
sta wel 'tghene dat ghy zeght/ ende ic zal
doen 'tghene dat recht is. Als Amadis
hem zelve in desen staet vondi/ spn wa-
penen doozslaghen ende zonder sweert/
zoo quam hem in spn memorie 'tghene
Wgande tot hem gheseyt hadde / dat/
waer de helft vander weereit spne/hy die
gheben zoude dat spn sweert in eenighen
poel ghewoopen ware: Hy heeft na de
venster gesien daer Oriane in was/ haer
ziende metten rugge te hemwaerts/ zoo
dacht hy wel dat spn krankie soztupne
daer af d'oorfalle was/zoo is hem alsul-
ken kracht aenghewassen / dat hy spn le-
ven in alder avontueren heeft gheselt/
lieber te doen 'tghene dat hy schuldich
was / ende is teghen Ardan ghekomen/
in zulcker boeghen als oft hy hem had
willen slaen. Ardan heeft spn sweert
verheben / ende heeft hem verwacht/ by
hem komende / zoo meride hy hem te
slaen. Maer Amadis trat achterwaerts/
zoo dat den nach te vergheefs was/ ende
heeft hem zoo na by ghekomen / dat den
anderen

anderen sijn / want niet en mocht tusschen beyden bynghen / ende heeft spien schilt ghebat / en met zoo groeter kracht dien ghetrocken / dat hy byna daer mede ter aerden gevallen was / hy is wat achterwaerts ghebepst / ende heeft den schilt vast ghehouden / oprapende een stuc vander lancien die dooz hem lach / met eysen aen / ende is terstont teghen Urban ghekeert / wel bedect met spien schilt. Urban die met groeter gramscap bevangen was / om dat hy spien schilde alsoo verloren hadde / is tot hem ghekomen / hem meynende te slaen boven op spien helm. Maer Amadis verhieft den schilt / en heeft den slach daer op ontfacen / maer al was hy zeer sijn ende stert ende van hardt staet / zoo is het sweert daer in den hant vanden schilt ghegaen wel dyp vingers diep. Amadis heeft hem gheslagen met het stuc vande lancie op spien rechten arm by spien hant / dat de helft van het yser gheraect is in't lide van spien hant / zoo dat hy daer dooz sijn macht verloof / in sulcher voegen / dat hy sijn sweert niet en mocht trecten / ende Amadis troet dat met spien schilt na hem. Hoe verblijft dat hy hier af was dat en waer niet om spreken / zoo dat hy wech geworpen heeft 't stuc vande lancie / treckende 't sweert wt spien schilt / Gode zeer dankende vande gratie die hy hem gedaen hadde. Mabile dit ziende / heeft Oriane met haer handen omghekeert dat sy haren vrient zien zoude / alsulken victorie verkeren hebben / aengesien het groot perijckel daer hy in gheweest had. Amadis is teghen Urban ghekomen / die terstont verstaet was / sijn doot zoo na aensiende / denckende op gheen reuerdie oft beschermnisse / zoo hoopte hy Amadis spien schilt te nemen / ghelijc als hy hem dien genomen hadde. Maer Amadis heeft hem eenen slach ghegeuen op sijn linker schouder / dat hy hem alle sijn wapenen af sloech / ende een groot deel van sijn vleesch en gebeente. Als hy ghevoelde dat hy verloren hadde

macht van sijn arm / zoo is hy wech ghe-loopen lant den hilde dooz groete vreesse vande sweerde / maer Amadis bloet hem na / ende als hy hem ghien geest / vermorpt zynde en beswygell / zoo heeft hy hem met sijn helm getrocken niet als sulcher kracht / dat hy hem heeft doen vooz sijn voeten vallen. Terstont is hy met beyde sijn knien op sijn lijf gevallen / ende heeft hem sijn poost afgheslagen / daer hem een teghelte af vervolgt heeft / principelijc Urban van Rozgaten ende Angriote van Estravaus / die veel verdriets ende pijn gheleden hadden / als sy Amadis in alsulken noot gesien hadden. Dit zijnde aldus gedaen / zoo heeft Amadis 't hooft bapten 't belt geworpen / ende heeft het lichaem geslepyt op een hoortete / ende heeftet van bobē neder inde Zee gheworpen. Hy heeftet bloedt van sijn sweert ghebaecht / ende heeftet inde see gesteken. Terstont heeft hem de koninc beholen een peert te gheuen / daer hy op geseten is / zeer gewont met veel quetsuren / hebbende veel bloedts verloren / zoo is hy met vele Ridders verghezelshapt na sijn logijs ghereden. Maer hy heeft te voren wt de ghevanchnisse doen lossen de koninc Urban ende Angriote / ende heeftse met hem ghenomen / zeyndende den koninc de koninghinne Bylene sijn Woep die om hem ghesonden hadde / hy hem in sijn kamer houdende spien ghetrouwen vrient Angriote / zoo zijn sy t'zamen ghetureert gheweest. Daer hebben sy besocht gheweest met groeter vrientschap van veel Ridders en groote Vrouwen ende Jongevrouwen wt den Hobe / ende Amadis van sijn Richte Mabile / die hem bracht de waerachtighe medecijns.

Hoe de batalie verginc tusschen Heer Braneo van goeder Zee / ende Mademain de eergierige broeder vande zelvige Ionevrouwe / ende vande beschuldighe die oonighe vyanden ende benijders van Amadis

madis den Koninc aendiendē, daer door
hy ende eenige (die hem wilden volgen)
het Hof verkreech.

Het twintichste Capittel.

Dese batalie van Amadis en van
Ardan Canile gepasseert zijnde/
alsoo ghy ghehoort hebt / 300 is
des anderē daerhs vooz den Ko-
ninc ghekomen Heer Buzneo / ende niet
hem noch heel vrome Ridder / vā welc-
ken hy zeer ghepzen ende bemint was/
ende heeft daer ghebonden d'onghemā-
nierde Jonckvrouwe die teghen den Ko-
ninc zepde hoe dat haer vzoeder al ver-
weert was om de batalie te leveren / ende dat
hy om bidden zoude den genen die syn te-
ghenpartije was / want al was de wza-
ke zeer klepne die haer vzoeder op hem
nemen zoude / na de vromicheit van den
valianten Ardan Canile / aengesien dat
men daer anders niet mēer doen en
mocht 30 zouden sy niet die kleyn amen-
de eeninttel vertroost zijn Heer Buzneo
op alsulcke dwase woorden niet wissende
antwoorpen / zepde dat hy de batalie ter-
stont beghreder. Zoo dat sy terstont hun
beide wapenden / ende int p. te gheselt
ende by hem hebbende die hem guntich
waren / al waren sy noch trars v fferent
want Heer Buzneo hadde by hem heel
vrome Ridder ende Madamain de m-
dighe / (want synen naem alsoo was) vzo
Ridder van syn gheselschap di syn wa-
penen dorren. Na dat de Jagen hun-
lieden gheselt hadden elc in syn plaetse
ghelyst dat h hooyt was / 300 was sy te-
ghen mākanderen ghereden 300 zeer als
by peerden loopen konden / dat him lan-
ten ten eersten ghemoeft gebroten wa-
ren / Madamain viel wt den zadel. Heer
Buzneo hadde een stuc vander lancien
dooz syn schilt / 300 dat hy een kleyn quet-
suere hadde inde boyst : moer als hy syn
peerde lieerde / 300 zach hy den anderen
niet syn sweert inde hant om hem te ver-
weeren / ende heeft hem gheseyt : Heer

Buzneo / by al den dat ghy by peerdt int
verliesen en wilt / 300 zit daer af / oft laet
int opt' inue zitten. Dit en teghene da
ghy begheert dat zal ic doen / syac Buz-
neo. Madamain denckende dat hy hen
te voert bat verweeren zoude dan te peer-
de / na syn grootte van lichaem / ende de
klepneheit vanden anderen / zepde : Men
ghesien dat ghy dit in int stelt / 300 zit af
ende laet ons te voete verchē. Heer Buz-
neo is wat achterwaerts ghereden / ende
is van syn peerdt gheseten / beghinnende
onder mākanderen een straffe oozloge /
300 dat binnen korten tyt hun li der wa-
penen te veel plaatsen in stukken waren /
ende zeer ghewont / 300 dat sy veel bloet
quyt werden / ende hun schilden doosla-
ghen / ende de stukken daer af int' bel ge-
zaept. Als sy aldus in dese grootte ha-
sticheit waren / 300 is daer een vromē
stuc ghebeurt / waer dooz dat schijnt oft
daer eenighe kennisse onder de breesten
zoude moghen geweest hebben van hun
meesters / want de peerden die int' veld
waren ende ongebonden zijnde / zijn van
zels te samen ghekomen / ende hebben
onder hun beyden een groote oozloghe
begonst / bittende ende slaende niet hun
voeten niet alsulcken neerssticheit / dat sy
alt' samen daer af zeer verwonderd wa-
ren ende duerde 300 langhe dat het peer
van Madamain vooz d'ander geblod n
is / ende is ober de ketenen van 't bel ge-
sponghen / 'twelc splicden vooz en goet
tecken genomen hebben / oit Heer Buz-
neo de victorie vande batalie jonnende
waren / wederom hun ooghen kerrende
tot de Ridder / 300 zaghen sy dat Heer
Buzneo synen vbandt zeer verbolckde
met groote harde slagen / in sulcker boe-
ghen dat hy wat achterwaerts trat / ende
zepde : Heer Buzneo wart toe zijp al-
dus hat sich / is den dach niet lanc ghe-
noech / staet wat still / ende laet ons ru-
sten / want ist dat ghy by wapen aensiet en
't bloet dat wt uwen lide loopt / 300 zout
v wel van noode zijn. Buzneo antwoor-
de:

de: Waer't dat ons batalje van een ander qualiteyt ware / ende niet niet zoo grooter vpanfchap zoo zoude in my alle beleeftheyt vinden / maer aengheften de groote hooftaerdje die tot noch toe in v gheweest is / waer't dat ic hier in confenteerde / het zoude een oofake zijn dat v fame en v vromicheyt daer doot vermindert zoude worden. Alfo ic zoude meer eere ende pyss behalen / zoo en wil ic v gheen oofake gheven dat v onvromicheyt hier openbaer zij: Daerom wacht v/want ic en zal v niet laten ruste. Daer na hebben sp malkanderē weder bebochten als te voren/maer ten leet niet lange oft Zyneo vervolghde Madamain also dat hy niet anders en konde doen dan hem te beschudden vande slaghen / dewelcke als hy die niet langer verdragen en mocht / zoo is hy geweken na de Zee-kant / hopende hem daer te beschudden onder eenige fteenen vande rootze / maer aensende dat de Zee zoo zeer neder onder de rootze was / ende afgrasfge / zoo bleef hy stille staen. Ende Heer Zyneo die hem volghde is hem zoo na gekomen dat hy nergheens wicken en mocht / zoo heeft hy hem zoo nē gheslooten van boven neder / dat hy in sturken was eer hy beneden kon komen / Gode danckende vande groote gratie die hy hem verleent hadde. Als Macalefa d'onghemantierde Jongevrouwe dit zacht / zoo is sp int pere ghekommen / loopende zoo sp zeer st mochte/ende is gheraect met grooten arbeide boven op de rootze / aensende dat de baren vander Zee wech voerden vloet en vleesch hier ende daer van hare broeder. Sp heeft 't swerē ghenomen van haeren broeder / welc hy daer hadde laten vallen/ende z yde: Te deser plaetse daer het bloedt van Ardan Camile ghebleven is / ende van myn broeder / zoo begeer ic dat myn bloet hier oec blyve zal/oh dat myn ziele met hunlieder ziele verlaent mach zijn / zoo heeft sp het punt vanden sweerde in haer lēf ghesteken / ende heeft haer

zelven achterwaerts oer laten vallen vande rootze / zoo dat sp al in sturken gevallen is. Dit aldus volbricht zijnde/38 is Heer Zyneo op syn peert geseten met grooten lof vanden koning ende van alle de ghene die daer waren / ende is met veel ridders na tloggs van Amadis gereden / daer hy in een kostelyc bedde nefsens het spne dat van Angriote daer hy met hunlieden ghecureert is gheweest. Daer werden sp verforcht van ridders ende Jongevrouwe zeer diwils om hunlieden te verlichten ende te verbliden/maer de koninginne Bytolente met consent van Amadis merckende dat sp zicte vertragen zoude / zoo heeft sp aen hem ooflof ghenomen/ende is gereyst na haer koningryc / maer sp heeft eersmael willen zien de vzeemidicheit van't vaste Eylandt / ende v'avontuere proeven vande verboden kanier / ende heeft Enil met haer ghenomen / dat hy't haer al zoude doen zien / ende sp heeft Priane beloofd dat sp haer laten weten zoude al tghene dat sp daer vinden zoude/en alle dat haer gebeuren zoude gelyc ghy namais hooren zult. Nu ist te weten dat binnen den Hove vanden koning Lisuart twee oude ridders waren / die de koning Salangris syn broeder langhen tijdt ghedient hadden zo dat sp doot oude kennisse meer dan doot beucht noch goede manieren doot hunliedē oudheyt van jaren autorispt hadden te zyn vander ranc des koning Lisuarts. Een van hunlieden was ghenaemt Byocadag ende d'ander Gandadel: d. se Gandadel hadde twee sonen die voot twee vromē ridders gherekent waren / al eer Amadis met syn broeders ende syn gheslachte daer gekomen waren / maer de groote vromicheyt ende sterre oft kracht van dese die hadde te niet gedaen ende verdonckert de fame van dese twee ridders waer doot Gandadel zeer groot verdriet in syn herte lēdende was. Zoo heeft hy voot hem ghenomen ende ghedacht/niet vzeefende den

A ij

alms

alhogenden Godt / noch den eedt die hy den Koninc syn Heere schuldich was / noch de ghetrouwicheyt / noch de groote eere ende goede wercken van Amadis ende syn gheslachte die sy hem bewesen ende ghedaen hadden / maer heeft om syn particulier eer ende profijt dat willen belletten ende verdupsteren / ende heeft bedacht eē groote verraderijē / op deser manieren : hy heeft op een tijdt de Koninc aenghesproken / zeggende : Heer Koninc het is v ende my grootelijc van noode dat ic v alleen mach spreke / ende dat ghy my ghehoor gheeft / want ic hebbe veel daghen verrocken om v te spreken / hopende dat de zake by ander manieren gebetert zoude worden / waer in ic bekenne grootelijc teghen v misdaen te hebben / maer aenghesien 'tzelve quaet daghelijc zoo lanct zoo meer groepende is / zoo ist van noode dat ghy daer op raedt wilt nemen. De Koninc dit hoorende / zoo heeft hy de zake willen wete / ende is met hem in een kamer verrocken zonder iemant daer by te zijn / ende heeft hem gesept : Nu zeght my dat v belijst. Doen heeft hy gesept : Heer Koninc alijt zoo is myn begheerte gheweest om myn ziele en myn eere te bewaren / danc moet Godt hebben : Zoo dat ic al heel by / zonder haet ende rijdt ben / om dat myn verstant sonder eenich helet uwen persoon raedt gheben ende dienft doen zoude / en ghy Heer Koninc zult doen 'tghene dat ghy schuldich zijt te doen. Waer om dies wille dat ic wel bekenne dat ic grootelijc teghen Godt ende v mis doen zoude / by al dien ic't versweghe / zoo heb ic hoor my genomen v dit te kennen te gheben : ghy zult weten Heer Koninc hoe dat van ouden tijden herwaerts over groot discorpt al tijdt gheweest is tusschen het Koninkrijc van Gaule en het Koninkrijc van groot Bytagnien / aenghesien 'tzelve Koninkrijc dooz redenen desen Koninkrijcke subiect behoort te zijn / ghelijc al die van dese contraye zijn / zoo dat dit een quale is

waer af de ziele gheen eynde en neemt / toter tijt dat de rechtverdrighe conclusie daer toe ziende is. Nu zo heb ic aenmerct hoe dat Amadis (niet alleine van daer ghebooren zynde / maer principael Heer van syn gheslachte) ghestelt is binnen uwen Lande met alsulcker macht / ende grooter affectie van v ondersaten / dat anders niet en schijnt dan in syn handen te hebben alle v Lande / als oft hy van rechts wegen daer erfghenaem af ware : 't is wel waer dat ic van desen Ridder en van syn boeders ende vrienden noyt anders dan groote eere en vrentschap ghehadt en hebbe / waer dooz ic met myn ionen en alle het myne in hunkieden verobligeert ben / maer in v meest mach ic wel zegghe / die myn Heere zijt / en myn natuerlijc Koninc / want ic zoude veel liever hunkieden laten / ende my zelve achterwaerts stellen om de minste zake die v aengaen mocht / want andersins zoo zoude ic in een quade zake vallen / alsoo ic v Heer Koninc te kennen gegeven hebbe 'tgene daer ic in verbonden was / mynen last ontdeckende dien ic schuldich was. Beveelt dat te remedieren in tijt / op dat het vertrec gheen meerder schade en vzenge / want ghy meucht na v groots eerwerdicheyt veel gerustelijker leven met uwe ondersaten dan niet vzeemde / contrarie van uwe inghesetenen in groot perijckel te zijn van uwen staet / al ist dat nu anders schijnende is : De Koninc heeft hem gheseyt zonder enighe veranderinge die hem daer dooz te vore mocht komen. Dese Ridders hebben my alsoo wel ghedient / ende zoo grootelijc tot mynder eeren ende profijte / dat ic van hunkieden niet dan goet en deucht denken zal. Heer Koninc / antwoyde Gauvadel / dat is 'tquartste wercken dat ghy aensien moet / want by alsoo dat sy v misdienden zoo mocht ghy v van hem wachten als hoor vanden / maer inde groote dienften zijn verhoogen de bedrighelicheiden ende ghene die dat een eynde kon-

ant

nen gheloochelen/ghelift it v gesept heb-
be. Hier mede is de sprake ghecessert/
want de Koninc daer geē replijcke meer
opghedaen heeft. Waer dese Gandadel
is terstont gaen spraken met sijn ghezel-
Woradag die sijn Swagher was / hem
gelijc zijnde in sijn quade manieren / hem
vertellende alle de woorden die tusschen
den Koninc ende hem gheschiedt waren/
ende is terstont van sijn opinien ghe-
weest / zoo dat sp alle humen raedt schic-
ten tot profijte vande Koninc ende sijn
Land. De Koninc was witermaten zeer
beroert met veranderinghe teghens de
ghene die niet anders en dachten dan om
hem dienst te doen / vergheuen hebbende
den grooten dienst ende perijckel / daer
hem Heer Galaoz wt verlost als hy ge-
vangen gelept wert vande tien Ridder
van Arcalaus / ende ten anderen als hy
verlost wert wt handen van Mandafa-
bul den verbaerlijckē Keuse / door Ama-
dis / doen ter tijde Donkerschoon ghe-
naemt zijnde / die den Koninc wt sijn
zadel ghemomen had ende tot sijn Schip
boorde/waer wt men niet reden wel zeg-
ghen mach dat hy door dese twee zaken
vander doot verlost is gheweest / en sijn
Landen wederom in sijn handen gesiet.
Dese woorden van dese twee tot den Ko-
ninc ghesproken zijnde / hebben alsulcken
kracht ghehad / dat de wtgenomen lief-
de die hy tot Amadis en sijn maerfchap
hadde van te horen/sonder waerachtige
reden en was niet alleen verkout / maer
versmaet. Zo dat hy terstont verzeemt
is vande conuersatie ende versoekinghe
die hy Amadis (in sijn bedde liggende ge-
quetst) gemeynlic was te doen/zomtijt
passerende door sijn logijs zonder eens te
dencken oft te vragē na sijn quetsuren/
noch de Ridder niet toe te spreken die in
sijn gheselschap waren. Dewelcke aen-
siende een alsulcke nieuwe ende vzeemde
zake aen den Koninc / zoo waren sp alle
zeer verwondert / zomwijlen vande za-
ken in presentie van Amadis sprekende.

Waer hy vast houdende/ghelijckelijc
als sijn ghedachten zoo gheheel ende vast
tot sijn dienste was / dat des Konincs
mede diesgelijcken tot hem was / zoo dat
hem ander lasten oft occupatien daer een
zake af waren : dit antwoorde hy ooc
den ghenen die ander suspien daer door
hadden/ ende principalijc sijn ghetrou-
wen vrient Angriote van Estravaus/die
meer dan een ander suspitte daer in had-
de. De zaken aldus staende/zoo heeft de
Koninc Lisuart hy hem ontboden Ma-
dasiene met hare Maechden / ende den
ouden Keuse met sijn twee sonen/ ende de
neghen Ridder die hy in ostagie hadde/
tot hunlieden zeggende : Sp al dien dag
sp hem terstont niet en deden leveren in
sijn handen het Eplandt van Mongaze/
ghelijc dat besproken was/ hy zoudese al
t'zamen doen onthoofden. Als Madasi-
ne dit hoorde / zoo liepen de tranen in
grooter overbloeijcheit wt hare oogen/
bedenkende zoo het landt overghelevert
ware / zoo zoude sp ontfest blijven/ ende
en waer het niet overgegeven/zoo moest
sp de doot steruen / zoo dat sp niet en wist
wat sp antwoorden wilde/ende wert zeer
beuende door grooten angst. Waer An-
daguel den oude Ridder die heeft tot den
Koninc gesept: Waer't datmen hem oof-
lof gheuen wilde met een deel volcx / hy
zoude beloven hem het Eplande over te
leveren, oft wederom in't ghevanghenis
te komen. De Koninc heeft dit wel ghe-
nomen/ ende heeft hem volc ghegheuen/
ende is gherepft. Madasiene wederom
ghelept zijnde ter ghevanghenis/zoo zijn
veel Ridder met haer ghegaen / onder
welc Heer Galbanes zonder landt was/
dewelcke aensiende de tranen over haer
schoon wangen loopen / zoo en is hy niet
alleen tot compassie beweecht/maer nept
met gheen vrouwen-liefde bevangen ge-
weest zijnde/zoo is hy subijtelijc niet we-
tende in wat manieren ofte waer door
(met haer liefde alsoo ontficken) dat hy
zonder eenich beraet oft delap op de zelve
ure

we de fchone Madafine secretelijc toe-
ghesproken/ spn herte haer te kennen ge-
vande/ ende zeggende: Waer't by alsoo
dat haer liefste ware met hem in hou-
welijcken staet te versamen / hy zoude
maniere vinden dat haer lijf ghelieveert
zoude zijn/ en haer erbe behouden. Ma-
dafine alreede kennisse hebbende vande
vromticheit van desen Ridder ende van
spn hooghe ende edel afkomst / hem con-
fenterende spn begeerte/ zoo is sy op haer
kanten gheballen begheerende daer door
spn handen te kussen: Heer Galbanes
dese verskerthet hebbende/ zoo zijn dese
bernende blommen zoo lantx zoo meer
ontfunt want hoe hy te voren daer min
op geacht hadde / hoe hy nu te meer daer
niede ghetozmentteert was. Gheen lange
dagen daer na te wercke stellende tegene
hy beloofte hadde / is hy by Amadis ghe-
komen / ende heeft met hem ghesproken
ende met Agates spn Rebe / hunlieden
te kennen ghevende alle 'tsecret spner
herten / tot hunlieden zeggende: Ten
ware dat sy daer raedt in stelden / dat spn
leven ten wersten ghekomen ware. Sp
al'tzamen zeer verwondert zijnde van
zoo subijten accident van een man die sy
uen wille zoo verscheyden ende contrarie
van dies ghelijcke hadde/ ende zoo onge-
lijc vande ghene die in alsulke zaken hun
zorghe ende ghedachten overbrachten/
hebben hem gesept: Aengesien spn groote
weerde ende groote diensten die hy den
Koninc Lisuart ghedaen hadde / dat het
zelbe lichtelijc aen den Koninc te verkrig-
gen zoude zijn / dat alsoo wel Madafine
ende haer landt hem in spn handen ghele-
vert zoude worden / op conditie dat sy en
alle haer lant onder de heerschappye van
den Koninc blijven zoude / ende hy spn
hassael / en zoo zaen als Amadis te peer-
de rijden mocht zoo zoude hy by den Ko-
ninc dat gaen beschikken. Binnen desen
middelen tijdt is de verrader Gandabel
Amadis diuwilg komen versoecken/ hem
toenende groote liefde/maer t'elcke reyse

als sy vanden Koninc syden / alst zoo
zepte hy hoe dat hy hem liet dunckel dat
de liefde vanden Koninc tot hemwaerts
zeer verhout was/ ende dat hy wel vooz
hem zien zoude dat hem daer af gheen
verdriet en quame / twelc hem zeer leede
zoude zijn / om dat hy grootelijc in hem
ghehouden was/ door de goede wercken
die hy ende spn souen van hem ontfangen
hadden / maer door alle de dinghen die
hem Gandabel zegghe mocht / zoo en
mocht hy Amadis tot gheender gram-
schay brengen noch tot gheender suspi-
tie/ ende heeft hem hier mede zoo zeer ge-
quelt / dat hem Amadis zepte met groo-
ter gramshay dat hy daer af niet meer
vermamen en zoude / want al waer't dat
hem alle die inde weerelt zijn / zulcx ze-
den / zoo en zoude hy niet ghelooven dat
een man zoo ghetrouwe ende zoo eerlyc
als de Koninc was/ tegen hem vergram-
men zoude / want hy noyt slapende noch
wakende en yepde dan hem te dienen.
Zommighe daghen gheleden zijnde dat
Amadis/ Angriote / ende Heer Bynco
mochten van hunlieden bedden opstaen/
zoo zijn sy eens op eenen morgenstont te
peerde gheseten zeer kostelijcken gheleet/
ende zyn ten Palleys vanden Koninc ge-
reden / daer sy van een teghelijc zeer wel
onthaelt waren behalven van den Ko-
ninc die hunlieden niet aengesien en heeft
noch ontfanghen ghelijc hy ghewoonlic
was/ twelc een teghelijc bemercte. Maer
Gandabel de quaet berocker die daer hy
was / heeft hem in spnen arm genomen/
ende heeft hem ghesep al lachende: Wen
zept somtijds een persoon de waarheyt/
die hy niet ghelooven en wil. Amadis en
heeft hem niet gheantwoort/ ende is van
hem ghescheyden ziende dat Angriote en
Heer Bynco stonden hun zeer en be-
sloechden/ om dat sy qualijc ontfanghen
waren Zoo is Gandabel by den Koninc
ghegaen/ zeggende al heymelijc dat nse-
mandt en hoorde: Heer Koninc en aen-
meret ghy niet 'tgelaet twelc de Ridder
teghen

teghen v toonende zijn? De Koninc heeft al stille gheswegen. Zoo is Amadis met goeder meyninghen tot den Koninc ghegaen met grooter reberentie en ootmoet met hem hebbende Heer Galbanes ende Agrales / ende heeft hem ghelept: Heer Koninc indien't v belieft / wy zoudē wel begheeren een woort oft twee met v te spreken / ende neemst daer by die't v believen zal. De Koninc heeft gheantwoort / dat zullen zijn Gandabel en Bzocadas. Dit behaecht Amadis wel / want hy hun lieben dooz syn vrienden hiel / zoo syn syt samen in eenen boomgaert ghegaen / daer de Koninc is gaen zitten onder een deel boomen / en sprieden by hem. Amadis heeft teghens den Koninc gheseyt: Heer Koninc myn ghelucen is niet zoo groot gheweest dat ic v heb moghen dienst doen gheluc myn herte wel begheeren zoude / maer niettemin / al en heb ic teghen v niet verdient / myn betrouwen stellende in v groote deucht en edelheyt / zoo moet ic my verstituten op v een bede oft gifte te begheeren daer ghy dooz ghe dient zult zijn / ende ghy zult reden ende recht gebuycken. Ander waerheyt / sprac Gandabel / by al dien dat also is / begeer by een schoon ghifte / zoo ist oec viel van noode dat de Koninc die weten zal. Heer Koninc sprac Amadis / tegene dat wy begheeren Heer Galbanes ende Agrales / die v zoo grootelijcken ghedient hebben / dat is het Eplandt van Mongaze (altijt blyvende onder v heerschappij en vassalagie) dat ghy'tzelve gheben wilt met Madasime aen Heer Galbanes ten houwelijc: dit doende Heer Koninc / zoo zult ghy Heer Galbanes groote vrientschap doen / die van groter afkomst is / maer hy en heeft gheene heerschappij te wrevel / waer dooz hy v altijt gebiedich zijn zal / ende ghy zult barmherticheyt doen Madasime die dooz ons is onterft gheweest. Dit hoorende Gandabel en Bzocadas / zoo hebben sy op den Koninc ghesien / ghelaet toonende dat hy't niet con-

senteren en zoude: maer de Koninc bleef een wyle tils zonder antwoorde te gaveden / overdenckende de groote weerdicheyt van Heer Galbanes / en den dienst die hy hem ghedaen hadde / ende hoe dat Amadis dooz zoo grooten perichel van syn leven dat lant ghewonnen hadde zoo bedocht ende kende hy wel dat sy hem rechtveerdighe zaken viddende waren. Daer aenghesien dat synen zin en wille ongeset was / zoo en heeft hy der betiche gheen plaetse oft gehoor ghegeven / om te gebuycke daer hy in betobingeert was / maer hy heeft gheantwoort als die gheenen wille en hadde hem dat te gheben / en zeyde: Wy en is niet wijs die te begheerende is / dat hem niet gebeuren en mach. Dit zegghe ic om v / want tegene dat ghy begheert / heb ic over vyf daghen de Koningsinne ghegheben tot behoef van haer dochter Leonore. Dit heeft hy gheantwoort meer om hem t'excuseren / dan om waerachtich te zijn. Van dese antwoorde zoo waren Gandabel ende Bzocadas zeer wel te vreden / en toonden semblant dat hy wel gheantwoort hadde. Maer Agrales die zeer abontuerlic van herten was als hy d'onwetende antwoorde gehooft hadde / ende dat hy hem niet alsulcken lichticheyt teghen hun lieben excuse rende was / zoo en mocht hy niet langher gheswijghen / maer met grooter gramschap heeft hy gheseyt: Heer Koninc ghy gheeft ons wel te verstaen dat by al dien wy van ons zelve niet veel weert en zijn / dat onse diensten zeer weynich profiteren mogen / maer mach na mynen zin gaen / wy zonden een ander leven leyden. Neve sprac Heer Galbanes / die diensten hebben zeer luttel krachten in hem als sy gedaen worden den genen die't niet en weten te loonen / daerom zo moeten de menschen zoeken daer sy wel aen besteeft zijn. Ghy Heeren / sprac Amadis / en wilt v niet beklagen al en consenteert de Koninc ons niet tegene dat wy op hem begheeren / aenghesien dat hy't gegeven heeft. Maer

ic zal

te zal hem vrbidden dat hy v Madasime wil
gheben/ ende dat hy haer lant beschout/ en
te zal v'rbaste Eplant gheben toter tijde
tot dat de koninc iet anders heeft dat hy
v gheben mach. De koninc zeyde: Ma-
dasime die heb ic in myn ghebanckenisse/
om dooz haer 'tlandt te krijghen / oft en
krijghe ic dat niet / zoo zal ic se doen ont-
hoofden. Amadis antwoorde: Zinder
waerheyt Heer koninc ghy behoordet
ons wel heuschelijcker gheantwoorde te
hebben zoo't v belofde/wilde ghy dat bat
bekennen. Op al dien dat ic v niet bat en
kenne/antwoorde hy, de werelt is groot
ghenoech/ dooz wandelt die en zoekt die v
kennen. Wat woorden diemen wel
mercken mach/ aengesien dat dese Ama-
dis van Gaule niet langhe te voren zoo
zeer vande koninc Lisuart beuint was/
zoo grootelijcken gheacht ende gheesti-
meert / dat hy dooz spnen persoon / met
spn broeders ende vrienden/ noch hoopte
te beghinnen Heer van al de werelt te
zijn hebben alsulcken medelijden met hy
als hy in dat groot perijckel was teghen
Arban dat hem de tranen wi spn ooghen
liepen / wetende dat hem spn kostelijc
sweert ghestolen was/ hem presinteren-
de teghen spnen eede het spne/maer dit en
was anders niet dan dooz den quaden
raet ende ingheven dat hy dese onbelef-
de woorden ghesproken heeft. Als Ama-
dis dese onrelijcke ende onwetende ant-
woorde vanden koninc hoorde/ zoo zey-
de hy: Zinder waerheyt Heer koninc tot
nocht toe en hadde ic niet ghelooft dat in-
de werelt dierghelijcken koninc noch
grooter Heere (die ten eynde van spnen
verstande) gheweest hadde/ als ghy zijt/
niettemin/aengesien dat ghy vzo vzeemt
te mywaerts hebbende zijt/ende contra-
rie myn gedachten grootelijc ghetoont
hebt/zoo ist ons van noode dat wy (dooz
alsulcken nieuwen raet) een nieu leven
te gaen zoeken. Doet ighene dat wien
wille is/antwoorde hy/want ic doe den
mynen. Daer na zoo is hy met gram-

schap opghestaen / ende is hy de konin-
ghinne ghegaen / ende Sandabel ende
Boradas met hem grootelijc pijnsende
dat hy zoo van hunlieden ghescheyden
was/ende verlost vande ghene daer hem
zoo grooten perijckel dooz gekomen zou-
de hebben/ ende heeft de koninghinne al
t'zamen vertelt alle de woorden die hy
met Amadis ghesproken hadde/ zeggende
dat hy met groter blijfchap tot haer
gekommen was: maer sy antwoorde
hem dat sy dooz spn blijfchap zeer be-
doeft was / want zint de tijdt dat Ama-
dis ende spn broeders met spn vrienden
in't Hof ghekommen waren / zoo hadden
spn zaken altydt ghemeerdert gheweest/
ende spn eere verbypt zonder dat sy hem
iet ter contrarie bewesen hadden: Ofse
hadde hy't dooz iemant anders raet ghe-
daen / dooz quaet vermoepen oft haet en
rijdt / die iemant om hunlieden vrome
wercken oft deuchdelijcke stucke op hem
hebben mochte / zoo en was de teghen-
woordigh: schade noch niet groot/maer
de toekomende: want d'ander Gidders
dit aenmerckende dat dese aldus ver-
jaecht zijn/ die zoo grooten eere/ loon/ en
dancbaerheyt dooz hun groote diensten
weerdich waren / die zullen kleyn hope
hebben in hunlieden dienst die daer niet
teghen te ghelijcken en zijn / maer zullen
van v blien/ende ander zoeken die beter
kennisse hebben. Daer de koninc heeft
haer gheseyt: En wilt daer af niet meer
vermanen/want ic weet wel wat ic doe/
ende zeght ghy gelijc ic v gheseyt heb/ dat
ghy'tlandt van my begheert hebt dooz v
dochter Leonore/ende dat ict haer ghe-
geven hebbe. Ic zal't alsoo doen sprac
sy/na v bevel/ Godt ghebe datter deucht
wt komen moet. Amadis is na spn lo-
ghe ghetrocken met meerder verdriet en
melancolien / dan hy bewijfende was/
daer hy vele vrome Gidders hont die al-
tijdt in spn gheselschap waren / maer hy
en wilde niet datme hunlieden iet te ken-
nen zoude geven van 't gene dat tusschen
den

den koning ende hem geschiet was / dooz
dat hy met Oriane ghesproken hadde:
Zoo heeft hy Durin sekeretelike gheseyt/
dat hy Wabile zegghe zoude dat groo-
teliker van noode was dat hy dien avont
Oriane sprake / en dat hy dooz den boom-
gaert konen zoude aldaer hy gewoonlike
was te komē: dat sy hem daer verwach-
ten zoude. Hy is daer na wederom hy de
Ridders ghekomen / ende hebben gaen
eten met blyschap als sy gewoonlike wa-
ren hunlieden zeggende: Beminde Hee-
ren ic bid v lieden vziendelyken dat ghy
mozen vpoerch hier wederom wilt ver-
samen / want ic moet v allen een zake te
kennen gheben die nootwendich is. Dat
zal alsoo geschien/spraken sy. Den avont
aenkomende na dat de maeltijt ghebaen
was, ende elc in syn ruste zynde/Amadis
heeft Gandallu met hem genomen ende
is na den boomgaert ghegaen / zoo is hy
dooz vroude gode ghekomen / ghelyc hy
meer ghebaen hadde totte kamier van
Oriane die hem verwachtede was niet
alsulcke liefde tot hem / als hy tot haer
hadde / zoo dat sy met veel omhelsen ende
kussen / zonder eenigen haet oft nijt mal-
danderen willekom gheheeten hebben/
aenmerckende dat hunlieders ghelycke
inde weerelt niet en was / dreen d'ander
zoo grootelicken beminnende. Te bedde
zynde / zoo heeft hem Oriane gebaecht
wat d'oorfakē was dat hy haer spreken
moestē hy antwoorde/om een vzeem-
de zake wille / na 't duncken die ons van
uwen vader ghebeurt is / my Agrates
en Heer Galvanes. Doen heeft hy haer
alle de zake vertelt die daer geschiet was/
ende alle de woorden die daer gesproken
waren/ende hoe dat hy ten lesten gheseyt
hadde dat de weerelt groot ghenoech
was, dat sy die dooz wandelen zouden en
zoeken iemandt diese hat kende dan hy
dede: Wpn welverkerē vziendinne/sprac
Amadis / aenghesien dat syn belicste al-
fuler is / zoo ist ooc wel behooylike dat wy
heden alsoo doen moeten / andersing alle

de groote glorie ende fame die ic dooz v
zoete aendachtelike verheghen hi ooc/
die zoude verloren gaen ende te niet ko-
men / dooz groote verachttinge van myn
eere / noch daer en mocht gheen snoover
bidder ghehouden worden: Hierom
bidde ic v vziendelyken / dat ghy my ter
contrarie niet bevelen en wilt / want aen-
ghesien dat ic meer v ben dan my zelven/
zo zoude ghy ooc de meeste schande daer
dooz lyden / al ist dat een leghelyc niet
openbaer en is / nochtans zoo ist v open-
baer ende v herte zoude aligt daer dooz
in grooten dyt ende lyden zyn. Oriane
dit al gehoozt hebbende / al wast dat haer
herte docht bersten / zo heeft sy nochtans
eenen moet ghemaect / zeggende: Wpn
waerachtige vrient niet groote reden zo
meuchdy v van myn vader beklaghen/
want 'ten is dooz hem niet / maer dooz
my dat ghy tot synen Dobe ghekomen
zyt / ende dooz myn bevel zoo zydy in sy-
nen dienst ghekomen / ende van my zoo
hebdy den loon / en zult hebben alsoo lan-
ghe als ic leven zal / daerom ist dat myn
vader eenighe schuldt te wijten is dat en
is nergheus anders om dan dat hy niet
en weet dat de dienst die ghy hem doen-
de zyt / ghy die dooz my doet / ende dooz
myn bevel ende begeerte / ende hier dooz
zoo heeft hy v alsulcken onwegende ant-
woorde ghegheben / niettemin al ist dat
het schepden van v wy zo swaer zyn zal/
als oft 't herte in stucken berstede / aen-
merckende meer de redene dan den wille
ende d'onghemanierde liefde die ic tot v
draghende ben / zoo beliebet my wel dat
het gheschiede na v begheerte / aengesien
de groote heerschappye die ic over v heb-
be / zoo zal't in myn handen staen om dat
te remedieren na myn belicste / ende om
dat myn vader (v verloren hebbende) be-
kennen mach dat al 't ghene dat hier blig-
ven zal / dooz hem een zake van grooten
verliese zyn zal. Als Amadis dit gehoozt
heeft / zoo heeft hy haer handen menich-
reys ghehaest / zeggende: Wpn weerde
vriende

bylindinne / al ist dat ic van v vele ende
grootte bylindschappen ontfanghen heb-
be waer dooz myn bedruet herte vander
doode tot het leven bekeert is gheweest/
zoo behoort dese vooz veel meerder ghe-
reken te zyn / ghemerct de groote diffe-
rentie die is in zaken van eeren / boven
de zaken van ghenuechten ende wellu-
sticheyt. In dese zake ende in meer ande-
re zo hebben sy dien nacht overgebracht/
westoztende met hunlieder ghenuechte
beel tranen/ bedenckende de lauduerige
absentie ende verschepdinghe die sy ver-
wachtende waren. Als nu den dach be-
gonst te naken / zoo is Amadis opge-
staen / hebbende in syn gheselschap syn
bevinde Richte Mabile ende de Jonc-
vrou van Denemercke/ hunlieden byen-
delijcken biddende dat sy Oriane wilden
vertroosten. Sp-lieden bitterlijc wee-
nende/ende hem dat belovende zoo is hy
van hunlieden gheschepden / ende in syn
logys komende/zo heeft hy de reste van
der nacht over ghelapen ende een deel
vanden daghe mede: maer alst tijdt was
van op te staen / zoo is hy van syn bedde
ghetomen/ ende alle de Ridders die ghy
ghehoort hebt zyn tot hem ghetomen.
Als sy Godt gedient hadden/ zoo heeftse
Amadis / al t'zamen te peerde zijnde/ in
een velt toe-gesproken in deser maniere:
Eerwerdighe ende bevinde Ridders
ende bylinden/ v-lieden is wel kennelijc/
oft na de tijt dat ic wt het Koninck van
Gaule ghetomen ben in groot Byta-
guten/ ende myn broeders ende bylinden
dooz myn begheerte / de zaken vanden
Koninc Lisuart in meerder eeren ende
hocheyt oft vermeerderinghe ghesielt
hebben gheweest / om deser zaken wille
zoo zal ic gheexcuseert zyn die in v-lieder
memorien te byenghen ende te doen ge-
dencken / ic gheloove nochtans wel dat
ment v om groote redenen wille wel be-
hoort te kennen te gheben / dat zoo wel
ghy-lieden als ic wel schuldich waren te
verbeypden ende te verwachten grooten

loon/maer om dies wille dat de Keerende
ende draepende Fortupne alle dinghen
van boven tot beneden woypende ende
omdraepende is / ghebyrckende haer
officie oft dooz eenighe quade ingebers/
oft by avontueren dooz den ouderdom
vanden Koninc / dat syn conditie (zeer
verre van onse ghebachten) verandert
mach zyn / hem ghebeden hebbende A-
grates ende Heer Galvanes en ic vooz
een dancbaerheyt dat hy wilde Mada-
me met haer landt gheben ten houwelijc
aen Heer Galvyn / blyvende onder syn
jurisdicte en vooz syn vassael / niet heeft
willen aenmercken de groote weerdie-
heyt van desen Ridder / ende syn hooghe
afkomst ende de groote diensten die hy
hem ghedaen heeft / zoo en heeft hy niet
alleen dat ontfeyt / maer ons gewepget
met alsulcken oneerlijcke ende onbeleef-
de antwoorde/ dat/ om dies wille dat de
antwoorde ghetomen is wt alsulcken
waerachtighen monde ende van alsoo
discreten verstande / zoo en behoort ic dat
niet te kennen te gheben: maer aengisten
dat ic't niet voozby en mach / om dat de
zaken tot alsulcken eynde ghetomen zyn/
zo zult ghy Heeren al t'zamen weten dat
hy in't leste van onser sprake gesept heeft/
waer't by alsoo dat onser alder diensten
hem niet kennelijc en waren/ dat de we-
relt groot ghenoech was / ende dat wy
die doozreysen zouden/zoekende die ons
beter kende. Alsoo dat ons van noode is/
gelijckerwijs als wy hem in d'een byach-
ticheyt ende bylindschap obrdient ghe-
weest hebben / dat wy desghelijc in dis-
coort ende vbandtschap ooc zullen zyn/
volbyenghende tghene ons zal duncken
wel gedaen te zyn: Zoo dunckt my dit een
rechtveerdige zake te zyn/ dat ghylieden
dit weten zouden / want het niet alleenlijc
in't particulier ons lieden aen en gaet/
maer ons allen in't generaet. Als dese
Ridders ghehoort hebben het ghene dat
Amadis ghesep hadde/ zoo waren sy alle
zeer verwondert / d'een tot d'ander zeg-
ghende/

gende/dat hunlieder kleyne dienste zeer qualijc ghelooft zouden worden / als de groote ende perijckeluse van Amadis ende syn broeders in alsulcker manieren vergheten waren : Alsoo dat hunlieder herten subijt verandert waren / om den koninc niet langher te dienen maer hem te misdienen waer in dat sp konden oft mochten. Ende Angriote van Estrabus die alijt begeerde in Amadis dooz spoet oft teghenspoet syn peerde te verwachten/zepe: Ghy Heeren 'tis langen tijt geleden dat ic de koninc gekent hebbe/ende hebbe hem in alle zaken gherust gesten ende niet lichteelijc om veranderen/ten ware dooz een groote zake en rechtveerdighe reden/soo dat ('tghene hem nu met Amadis ende dese Ridder geschiet is) ic qualijc gelooven kan/noch 'ten kan my niet inghevalen dat dit dooz syn eysgen wille oft dooz syn conditie gekomen is / maer ic wil vast gheloooven dat hem eenighe quade inghebers syn verstant en syn zinnen berooft hebben/noch tans zoo en wil ic den koninc daer dooz niet ontschuldighen van synder deucht en wijsheyt/maer 'tghene dat ic inder waerheyt gheloovende ben / dat is dit : Ic hebbe (gheen langhe dagen gheleden) meer dan ic gewoon ben / den koninc zien aenspreken Gandadel ende Moradas die beyde vol valscheden ende bedrochts zijn / verghetende Godt en de weerelt/meynen de te verkrigghen dooz hun ende hun soen 'tgene hun quade werken niet werdich en zijn : Zoo zullen sp ceteren desen twist ghebroutwen hebben aen den koninc/ en daer dooz om dat ghy zien meucht hoe dat de rechtveerdicheyt Godts gherecouteert wort/soo wil ic my terstont gaen wapenen / hunlieden opleggende dat sp valsche ende nijdich zijn / ende dat sp dese groote verraderije ende valscheyt tusschen den koninc ende Amadis ghesicht hebben/ende beverchtense alle beyde t'zamen/maer willen sp hun excuseren dooz hun outheyt / dat sp hun twee sonen dooz hun-

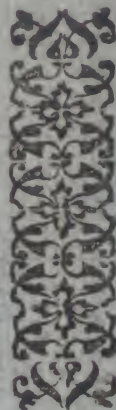
lieden stellen tegghens my alleene / ende sustineren de valscheyt van hun baders. Terstont zoo wilde hy hem gaen wapenen/maer Amadis heeft hem gehouden/ tot hem zeggende: Wy goede vrienden Angriote/ dat en ghehenghe Godt nimmermeer / dat v'vroom ende ghetroutwelichaein ghestelt zoude worden in abontueren in't ghene dat onseker is. Wy herst hem gheantwoort: Ic ben wel verskerst dat alsoo is / na 'tghene ic over lange gesien hebbe/waer't dat de koninc belieft de waerheyt te zegghe / ic weet wel dat hy met my hallen zoude. Amadis heeft hem gheseyt : Wy al dien dat ghy my lief hebt/soo laet dat op dese reyse varen / om dat de koninc daer dooz gheen verdriet en neme/ want ist dat dese (die ghy zeght hun ghelatende als myn vrienden) myn vanden gheweest zijn/twelc sp niet langhe en zullen kunnen verberghen / zoo zullen sp de pyne ontfanghen die de valsche verdient hebben / als dan ontdeckt en openbaer zal zijn / zoo meucht ghy met beter reden ende rechtveerdiger zake tegghen hunlieden procederen / dan zoo en zal ic v niet belletten uwen wille te doen. Angriote heeft hem gheseyt : Al ist grootelijc tegghen mynen wille / ic zalt dese reyse laten passeren/ aenghesien het valsche belijft. Doen heeft hem Amadis ghekeert tot de Ridder ende zepe : Ghy Heeren myn begheerte is dat ic vanden koninc ende vande koninghinne schepden wil / wy al dien dat sp my begheeren t'aensien/ende reysen na t'vast Eplandt/ende de gene die't belieft dat wy t'zamen leven / daer zalmen ons eere bewijzen meer dan wy hier ghenuechten hebben/want 'tis daer een overbloedich landt/van jaghen/ vliegghen/ ende van schoone vrouwen/waer dooz de Ridder recreatie zullen hebben : Doet heb ic daer veel kostelijcke juweelen van grooter weerde (die ons alst nootd ware) bystant doen zullen/daer zullen wy oec versocht worden van vele personen die ons kennen/

zoo wel byeenbende als ander/byouwen en
mans die onse hulpe ende ons bystande
van doen hebben zullen. Daer wederom
komende om ons te rusten van onsen ar-
beide ende vermoeytheit. Doozt meer het
Koninkryck van mynen vader de Koninc
Perion van Gaule / dat en zal ons na
syn doot niet faelgeren in kleyn Byeta-
gnien / waer af dat ic binnen twee dagen
vrieten ontfanghen hebbe / twelc sy my
binnen haren leven ghegheuen hebben.
Dit meuchde alle t'zamen zonder faute
doozt v epgen goet houden : Noch moet
ic in v-lieder memorie byenghen het Ko-
ninkryck van Schotland / het welcke A-
grates myn Neve toe komt. Ende het
Koninkryck vande Koninghinne Byola-
nie / twelc ons om t'quaet noch goet niet
faelgeren zal. Heer Amadis dit meuch-
de metter waerheit wel zegghe / zepde
daer een Ridder die Cantiles ghenaemt
was / een opper-Hofmeester ende Sou-

verneur van't Koninkryck van Sobradia-
se / want het zal alrejt zijn tot uwer belies-
te niet de sehoone Koninghinne die ghy
doen regneren siebt. Heer Guedzagan
heeft gheseyt : Heer Amadis nu schepde
van den Koninc / dan zuldye zien die v be-
minnen ende v gheselschap begheeren.
Alsoo zal ic doen / sprac Amadis / ende ic
zal se zeer hooghe estimeren die my eere
bewysen zullen / maer daer dooz en zegge
ic niet dat elc een die't beliest syn pzoijt
by den Koninc zal laten te doen / want ic
en gheloof niet dat noch verre noch by-
op dit pas alsulcken eerlycke Heere lich-
telic te vinden zoude zijn. De Koninc
passeerde synen tyt met vliegghen / ende
Gandabel ende Bioradas met hem die
hem bewaerden / ende noch meer ander
Ridders / aldus reet hy een langhe wyle
by dese twee / maer hunlieden niet een
woot toe sprekende / ende niet eens aen-
stende / zoo is hy tot syn Palleys gekeert.

Hoe Amadis van den Koninc Lisuart ghescheyden is met noch tien Ridders , vrienden
ende maghen van Amadis , de kloecste ende vroomste van den Hove , ende na het
vaste Eylandt voeren, daer Briolanie d'avontuere vande getrouwe liefde, en vande
verboden kamer beproeft heeft, ende hoe sy voor hunlieden namen om wt de han-
den van den Koninc Madasime ende haer loncvrouwen te verlossen.

Het eenentwintichste Capittel.

Als Amadis aenmerct heeft de by-
antschap ende onminne die hem de
Koninc bewysende was / zoo heeft
hy met hem ghenomen alle de Rid-

ders / ende heeft oorslof genomen aen den
Koninc. Als hy nu binnen den Palleys
ghekomem is ziende syn wesen ende ma-
nieren verandert anders van hy plecht /
ende

ende op zulcker wijs datmen die tafelen ghestelt hadde / zoo is een teghelijc daer ghekonien om te hooren wat hy zeggen soude. Als hy vooz den Koninc gekomen is / zoo heeft hy gheseyt: Heer Koninc / by al dien dat ghy teghens my vergramt zijt zonder reden / Godt ende ghy die weten dat / maer nu ter tijt zoo en zal ic daer af niet meer vermanen / dan zoo myn diensten groot gheweest zijn / zoo heeft den wille ende begheerte noch meerder gheweest om te verdienen de dencht en eere die ghy my bewisen ende ghedaen hebt. Gisteren zoo hebby my gheseyt dat ic de weereit verfoecken zoude / ende zoeken ismant die my beter (dan ghy) kende / daer dooz te verstaen ghebende dat v heel bequamer zijn zoude dat ic bupten uwen Hove ware / ende aenghestien v belieste alsulcx is / zoo ist my van noode alsoo te doen: Maer ic en mach van v niet schepden als v vassael / want ic't noyt geweest en hebbe / noch ooc van iemand ter weereit anders dan alleen van Godt. Terstont zoo zijn van hem gheschepden Heer Galbanes / Agrais / Florestan / Dragon / ende Palomir / de Rebe van Amadis / Heer Buneo / Bzafil syn broeder / Bzinoz syn Rebe. Heer Quedragant is vooz den Koninc gekomen / zeggende: Heer Koninc ic en ben by v niet gebleven anders dan dooz de bede van Amadis / zoekende ende begheerende syn vrient-schap / aengestien datmen dooz waerachtighe reden mantere gebonden heeft dat den tijt die ic tot hem droech / tot mynder eeren afgehelept is: Daerom aenghestien ic dooz hem uwe gheweest hebbe / zoo en zal ic dat dooz de selbe zake niet meer zijn vā voortae / want myn klepne diensten die zouden klepne hope verwaachten de zijn / als sy in syn groote saelgeren / want ghy overdenct zeer luttel hoe dat hy v verlosse wt de handen van Mandafabul / daer v niemandt en hadde wt moghen verlossen / ende hoe dat hy v victorie bede hebben inden slach vanden Ko-

ninc Cildaban / ende hoe hy en syn broeder ende vrienden hun bloedt daer ghestort hebben / ende my zelven ende Famongomad getrocken heeft van v te belletten ende te beschadighen / ende Baga-sant syn sone / die de sterfste Reusen warde die men ter weereit binden mochte. Aenghelijc Lindorat de sone vanden Reuse vanden verboden berch / een de vroomste Ridder die ic weten mochte. Ende Arcalaus de Toovenaar / ende dat dit al tza-men wt v memorie ghegaen is / en qualijc ghelooft zijnde / by al dien datse alle-gader teghen v gheweest hadden in den strijdt / ende Amadis op v zijde niet gheweest en hadde / aenmerct en denct wat v daer dooz gekomen zoude hebben. De Koninc heeft hem gheantwoozdt: Heer Quedragant / ic versta wel aen v woorden dat ghy my niet en bemint / noch dit ooc tot mynen profijte niet en zegt / maer ghy zegt dat by avontueren stercker dan v ghedacht daer af is. Heer Quedragant zepde: Ghy zult zegghe dat v belieste is / ghelijc een groot Heere alsoo ghy zijt / maer ic ben wel verskerct dat ghy Amadis niet en zult omsetten dooz schoone ofte ghevepns de woorden / gelijc als zommit-ghe ander doen / die noch in't eynde hun dwalinghe kennen zullen. Oft ic tot Amadis goet oft quaet vrientde ben / dat zal ic terstont laten blijcken / ende is van hem gheschepden. Terstont zoo is Landin ghekonien / ende heeft gheseyt: Heer Koninc binnen uwen Hove zoo heb ic gheen hulpe noch vermakinge van myn woorden / konnen ghevinden / dan aen Amadis / alsoo ontla ic my van v / en wil niet hem en niet myn Oom Heer Quedragant blijven. De Koninc zepde hem: Zonder waerheyt ic dacht wel dat ghy ons gheen goet vrientde blijven en zoude. Heere / antwoozdde hy / zulcx als sylicden v zullen zijn / zoo zal ic mede zijn. Op desen tijdt zoo stonden daer versaemt aen't een eynde van't Palays Heer Bzian van Monjaste / een zeer eerlijc Ridder / de sone

Soe vanden Koninc Labalan van Spagalen / en van een suster vanden Koninc Perion van Gaulle ende van Gaudiel / Wilandin de sone vande Graue van Andalende / ende Gandoz ende Mandacil van der zilveren brugge / Listoran vanden witten toren / Lebadin van Pajarque / Transiles de siere / Heer Govaert van het vresselge dal. Als sp aenmercten hoe dat alle de Ridderes gheschepden waren vanden Koninc om Amadis wille / zoo zyn sp al t'zamen vooz den Koninc gekomen / ende hebben gheseyt : Heer Koninc wy zyn tot uwen Hove ghekomen om Amadis ende syn broeders te zien / ende om syn vrentschap te verwoerden / daerom aenghesien dat dit de zake principael is gheweest / zoo en begheeren wy niet langher daer in te blijven. Als alle dese Ridderes aldus vanden Koninc gheschepden waren / ende dat daer niemant meer en is gebleven / zoo zoude Amadis gerne vande Koninghinne ooc gheschepden hebben : maer ten beliede den Koninc niet want sp had alre contrarie gewrest in dit discoort. Maer sp heeft aen haer gesonden Heer Gumedan om van haer te schepden. Zoo is Amadis wt het Dalleyes gheschepden tot syn logis ende alle de Ridderes met hem / daer sp de tafelen hebben ghedeert gevonden / daer sp met kostelghe spise gedient hebben geweest. Daer na hebben sp hun alle ghewapent ende te peerde geseten / zoo dat hunlieden wel was vijfhondert Ridderes / waer onder dat sonen van Koninghen / van Grauen / ende meer andere van grooter weerden ende edelheyt waren / wiens hoochheyt van wapenen ende vrome seften over alle de werelt bekent ware / zoo zyn sp den wech na t'vaste Eplande in ghereden. Mabile die hunlieden dooz een venster van't Dalleyes der Koninghinne zoo rinkelte ende zoo frisch heeft zien rijden / zoo is sp tot Oriane gegaen ende heeft haer gheseyt : Jonevrouwe esseert van v'boefheyt / ende wilt aensien alle v

vassalen / en verbleyde v' metter herten als sulcken vrentde hebbende / want heeft sp tot noch toe v' vader als een Ridder van avontueren ghedient / zoo is sp hem nu bupten spien t'vint toonende ghelyc een groot machtych Prince / twelt al t'zamen in uwe hoochheyt vallende is. Oriane seer vertroost zijnde wt dese woorden / zoo heeft sp hun allen aenghesien / vermakende niet haer discretie de pyne ende affectie die dooz den wille ende appetijt ghetozienteert was. Het Amadis zoo zyn gereden om hem te eeren / de Koninc Arban van Mozgalen / ende Heer Gumedan / voester-heere vande Koninghinne / Gaudopbas / Quinorant / en Glontes de Rebe vanden Koninc Listoran de vrome lancscheker / dese reden met hem verchepden van d'ander / zeer bedroeft zijnde dat sp vanden Koninc gheschepden waren. Amadis heeft hunlieden ghebeden dat sp wilden syn vrienden zyn in't ghene dat sp (behoudeleyt eere ende eedt) doen mochten / ende sp zoude hunlieden alre houden in sulcker weerden en estematen daer hysse tot noch toe in ghehouden hadde / want al wast dat de Koninc hem niet en beminde zonder rechtverdighhe zake ende reden / dat sp alsulcx niet doen en zouden / ende dat sp hem dooz die zake niet en zouden laten te dienen ende eere te bewisen / ghelyc als sulcken eerlijken Koninc wel weerdich was. Sp hebben hem gheantwoordt / dat sp hem nimmermeer onminne draghen en zouden / al wast dat sp den Koninc dieneude waren niet alsulcker getrouwicheyt als sp schuldich waren / zo en zouden sp nimmermeer hunlieder herte van hem trecken. Amadis heeft hunlieden noch meer gheseyt : Ic bid v' / beminde Heeren / dat ghy den Koninc zegge wilt dat nu klaerlyc bliickende is 'ghene dat Organde in syn presentie tot wy gheseyt heeft / dat ic vande hertschappij die ic tot behoef van eenen anderen winnen zoude / gheneen loon anders hebben en zoude / dan gramscap /

ſchap / ende verſchepinghe van mynen
wille / ghelijc my dat nu gheſchied is / ge-
uonien hebbende het Epland van Mon-
gaze / tot behoef van ſyn heerſchappij /
waer dooz hy tegen alle reden ſpenen wil-
le verandert heeft tegen my / zonder ver-
dient te hebben als ghy nu zien mencht /
ende dat aldus danige zaken dicwils dien
rechtveerdigen Rechter die remedieert /
ghebende een teghelijc ſyn recht. Heer
Gyumedan zeyde dat hy't al t'zamen te
kennen gheben zoude gelijc hy't hem be-
laſte / ende ondanc zoo moeſte Dygande
hebben dat ſp alſoo de waerheyt gheſeyt
hadde. Daer na zoo zyn ſp na de ſtadt
ghereden. Terſont zoo is hy hun geko-
men Heer Guillam de Fantazerder / en
heeft hem al weenende gheſeyt: Heer A-
madis ghy kent myn zaken wel / want
met my zelve zoo en ben ic niet mach-
tich iet te doen / want 'tis noot dat ic den
wille volghe van vzeemde / vande ghene
daer ic dootlijcke tojmenten om lijdende
ben ende in grootet droefheyt gheſtelt /
van welker dat my nu verboden is dat
ic met v niet repſen en zoude / waer dooz
ic grootelijcx beſchaemt ben / want ic nu
wel zoude willen betalen de groote eere
die ghy ende v broeders my alijt betwe-
ſen hebt / maer 'ten is my niet moghelijc
om doen. Amadis wel wetende en ken-
nende de groote onſprekelycke liefde van
deſen Ridder / denckende hoe dat hy O-
riane bevinge / zoo heeft hy hem in ſpenen
arm ghenomen / ende heeft hem gheſeyt:
Guillam myn goede vriendt dat en ghe-
heughe Godt niet dat alſulken vromen
ende verſtandighen man (als ghy zyt) u-
wer vrendinne ongelijc doen zout. Maer
dient haer ende volbringt haer begeerte /
ende den wille vanden Koninc v Heere
mede / want ic ben wel verſkert / alſoo
verre als ghy v getrouwicheyt houden-
de zyt / zoo zal ic v vooz mynen vriendt
houden / ghelijc ic alijt ghedaen hebbe.
Heer Guillam zeyde: Da alſt mach / wāt
ic hope aen Godt dat ic alijt tot uwen

dienſt bereypt zal zyn / zoo is hy van hem
gheſcheyden. Ende Amadis ende ſyn ge-
zelschap die zyn dien nacht ghekomen en
den oever vander Zee / daer ſp hun ruſie
nemen wilden. Sp waren alle zeer ver-
blijt / d'een den anderen moede ghebende
dat Godt hunlieden alſulchen gratie ver-
leent hadde / dat ſp zoo vanden Koninc
gheſcheyden waren / die hunlieder dien-
ſten zoo kleyn achtende was, ende datter
was dat ſp dat bedroch aldus wiſte van
oft ſp hunnen tijdt noch langher in ſpenen
dienſt verſeten hadden. Maer Amadis
herte (al waſt dat in ander dinghen zeer
vroom ende krachtich was) in dit ſchep-
den van ſyn vriendinne zo waſt zeer ſlau-
ende aelmachtich niet wetende wanneer
hyſe weder zoude moghen zien. Aldus
hebben ſp dien nacht overghebrocht / zeer
wel voozſien van al 'tgene dat ſp behoef-
den. Des anderen daechs ſmorgens zyn
ſp den wech in ghereden na 'twaſte E-
pland. En den anderen dach na dat Ama-
dis ende ſyn gezelschap ver trocken wa-
ren / zo is de Koninc in ſyn Palleyſ gaen
zitten als hy ghewoonlijc was / en heeft
rontom gheſien / maer als hy hem zoo
gemindert zach vande Ridderſ die daer
pleghen te zyn / zoo werdt hy denckende
hoe ſubjt dat hy hem teghen Amadis
vergramt hadde / met een ſwaer geyps
in ſyn herte / in zulker voeghen dat hy
nuerghens op en achte. Ende Gandadel
ende Brocadas die alreede wel wiſten
'tghene dat Angriote van hunlieden ghe-
ſeyt hadde / zoo waren ſp verbaert / zo-
ghende dat de Koninc dooz hunnen raet
hem niet wel en ghevoelde die ſp hem te-
ghen Amadis ghegheben hadden / maer
aenſiende dattet nu gheenen tijt en was
om achterwaerts te depſen / zoo hebben
ſp in hunlieder propoſt wille voortgaen
ende hebben over een ghebarghen dat ſp
gaen remedieren wilden ende daer tegen
beletten dat de Ridderſ niet meer hy den
Koninc komen en zouden / 'ten ware na
hunlieder doot. Zo zyn ſp beyde t'zamen

E
tot

tot den Koninc ghegaen/ende Candadel heeft hem ghelept: Heer Koninc van nu voortaan zoo menichdy niet bliscchap in ruste leuen/aengesien dat ghy van v ver- schyden hebbe wt uwen dienst de ghene die v leede mochten gedaen hebben/waer of dat ghy Gode grootelijcx danken en loven moet / ende aengacnde van uwen Lande ende van v Hof daer af zullen wy v ontlasten / ende tot onsen last nemen/ met meerder zoichbuldicheyde dan van ons eyghen goet/want Heer Koninc als ghy aenmercken wilt 't groot goet wele ghy dese Ridderis gaest / 'twelt ghy nu vry houdt / zoo zullen v zinnen daer zeer gerust zijn. De Koninc heeftse aengesien niet een wyet semblant/ zeggende: Ic ben zeer verwondert van 't gene dat ghy my zeght / dat ic v lieden laten zoude in uwe handen myn Landen en myn Hof/ aenghesien dat ic selve niet alle de ghene die ic daer in stelle / niet sufficient genoeg en zijn om dat te remedieren / ende ghy- keden dencken wilt dat ghy dat volbrin- ghen zoudt/ende oec ghenomen zijnde dat ghy lieden daer bequaem genoeg mocht toe zijn/zoo en zouden myn Vassalen/ en de Heeren van mynen Hobe niet te vze- den zijn/ dat die geregeert zoudt worden dooz v lieder autoriteyt. Doozt meer vā dat ghy my zeght 't groot goet 'twel ic dese Ridderis ghegheuen hebbe / ic wilde wel weten waer in dat ic beter 't ghelt en goet besteden mochte tot mynder eeren ende ghedient te zijn/want gheen goet en is wel bestedt dan in balantheyt ende macht van personen / daerom al ist dat het goet wt myn handen ghekomen is/ dat ic hunkleden ghegheuen hebbe/zoo is myn eere daer dooz bewaert gheweest/ ende myn heerschappij vermeerderd/en sen lesten zoo ist al t'zamen wederom in myn handen ghekomen: Zoo dat 't goet ende rijkdom dat bestet wordet daer't be- hoort/ dat leyt in een goet trefsoo/ daer't nimmermeer en zal verloren worden: Daerom en wil ic niet dat ghy my hier af

niet vermanē zult/ want ic en zal uwen raet niet volghen. Daer mede is de Ko- ninc van hunkleden ghescheyden/ bevlen- de datmen syn vliegghers zoude doen ko- men zoo is hy in't velt gereden. Sp wa- ren van dese antwoorde zeer verbaert/ aenmerckende dat de Koninc alreede ge- waert wert den quaden raet dien sy hem ghegheuen hadden. Op desen zelven tijdt zoo is daer ghekomen een Jonckvrouwe vande Koninginne Byzolanie/ niet boot- schap aen Oriane / om haer te laten we- ten 't gene haer gheschiet was in't vaste Eplandt/ waer dooz datse allegader zeer verbljdt waren / want de Koninghinne van hunkleden zeer bemint was. Sp heeft teghens Oriane ghelept: Beminde Oriane ende eerweerdighe Princesse/ic ben hier tot v ghesonden van weghen de Koninghinne Byzolanie/ om v te kennen te gheben de wonderlijcke dinghen die sy ghebonden heeft in't vaste Eplandt/ende heeft begeert dat ghy dooz my dit weten zoudt (die't ghesien heeft) al dat daer ghe- beurt is. Gode wil haer lanc leuen ver- leenen/ sprac Oriane ende v goet adon- tuere dooz den arbeidt die ghy doende zijt. Daer zijn sy terstont alle t'zamen versamt om te hooren 't gene dat sy zeg- ghen zoude. De Jonckvrouwe heeft ghe- lept: Eerweerdighe Princesse/ ghy zult weten dat Byzolanie niet alle haer ghe- zelschap in't vaste Epland ghekomen is/ daer sy vijf daghen gherust heeft. Daer is terstont ghevraecht ghewest oft haer beliefde de kamer te versoeken / oft den boge der liefden/ Sp heeft gheantwoort dat sy die twee laten wilde tot in't leste/ zoo hebben sy haer gelept een mijle van't Kasteel/ daer zeer schoone hupfingē ston- den/ (want sy gestelt ware in een vrycht- baer ende plaspante plaetse) zoo waren dat vande principaelste wooningen van Apolidon: Maer alst eens tijt was / zoo heeftmen ons gelept in een schoone zale/ opt eynde van die zoo stont eenen groo- ten put / die zeer diepe was / ende zeer diepster

duyfter / ende zoo schymelijc dat daer
niemant ontrent en doxtte konnen / en op
dat groot Palleys daer stont eenen zeer
fchoonen toren / zoo datmen vande ven-
sters van dien toren al t'zamen wel zien
mochte 'tghene datmen inde zale doen
mochte / daer dedemen ons boven gaen/
daer wp gebonden hebben de tafelen ge-
dert staende booz de vensters / ende ooc
ons bedden / daer was de koninghinne
ende wp-lieden zeer wel ghedient van
beelderhande gherechten van spysen / en
van Joncozouwen waren wp eerlijc ge-
dient; beneden in't Palleys daer aten de
Ridders ende ons ander volc / die ghe-
dient werden vande Ridders van dien
lande / maer als men hun lieden het twee-
de gherechte booz dienden / zoo hoorde
sp binnen den put zeer groote fluytlinge/
ende daer vlooch heeten root wt / en niet
langhe daer na is daer wtghespyonghen
een groot serpent/hem stellende in't mid-
den vande Palleys met alsulcker wzeet-
heyt / dat daer niemant en was die dat
aensien doxt / woypende booz den mondt
ende neus-gaten grooten root / en sloech
niet spinnen streete zoo vzeesselijcken / dat
het Palleys beefde. Terstont na 't Ser-
pent zoo zijn daer twee groote Leeuwen
wt den put ghespyonghen / ende hebben
een batalie tegen malkanderen ghehad
zoo groot ende zoo straf / dat een teghelijc
daer af verbaert was / zoo lieten de
Ridders ende het ander volc de tafelen
staen / ende zijn ten Palleys wtgelopen
alsoo haestelijc als sp immermeer mocht-
ten / ende al wast dat de vensters daer
Byolantse ende wp-lieden booz zaghen
zoo hooghe waren / zoo en waren wp niet
zonder grooten vaet ende vzeese. Dese
oorloghe duerde een halve ure / maer in't
epnde zoo waren de Leeuwen alsoo nat
dat sp hun strecken lanx den vloer als
oft sp doot hadden gheweest / ende het
Serpent alsoo achtnachtich ende moede
dattet nau spren adem in halen mochte/
maer alst een wyle tijds gherust hadde /

zoo heeft een vande Leeuwen in spinn
inupl ghegrepen ende by den put gelept /
ende is terstont wederom tot den andere
ghekomen / ende heeftse beyde daer in ge-
woypen / ende 't Serpent hem na / zoo dat
wp die vanden gheheelen dage niet meer
en zaghen / ende 't volc van dien eylande
die werden alle zeer lachende / om dat wp
zoo verbaert waren / ons verskerende
dat wp binnen dien daghe niet meer zien
en zouden / ende zeyden: laet ons weder-
om ter tafelen gaen. Alsoo brochten wp
dien dach booz met blyschap ende mer-
rusten. Des anderen daerhs zoo leyden
sp ons in ee ander beguamer plaetse van
d'eerste was / daer wp dien dach over
brochten met vroljcheyt ende over vloer-
dicheyt van alle 'tgene dat wp van doen
hadden. Alst slapens tgd was / zoo heb-
ben sp ons ghelept in een kamer die zeer
schoon was / in welke een bedde stonde
met zeer kostelijc cieraet booz Byolantse/
ende meer ander booz ons lieden die goet
ghenoech waren / ende na dat den mid-
denacht ghepasseert was / dat wp in tu-
ste ende slaep waren / zoo zijn de kamer-
deuren open gegaen met zoo grooten ge-
ruste / dat wp met grooter verbaert-
heyt wacker werden / zoo zaghen wp in
ons kamer komen een hert met bernel-
de keerssen op spn hoornen / daer de ka-
mer geheel af verlicht was als oft klaer
dach hadde gheweest / ende d'een helfte die
was alsoo wit als succu / ende de boxt en
thoofst zo swert als per / den eenen hoorn
schoen vergult te zijn / ende den anderen
root. Na hem volchden vier honden ghe-
lijc als hp was / en elc van hun die quel-
den't zeere / zoo dat sp hem in grooter
vzesen brochten: Na hun allen zo volch-
de eenen hoorn van pvoere met hangfels
van goud staende / inde locht hanghende
als oft iemand dien in spn hant ghehou-
den hadde / ghehende gheluyt gelyc op de
jacht / waer booz de honden hun verblij-
den zoo dat sp den hert niet rusten en lie-
ten / hem doen loopende op d'een zyde en

op d'ander vande kamer / zoo dat hy op
onse bedden sprong datse daerden / zom-
tydts zoo stronckelde hy daer in dat hy
ballen moeste / ende wy-lieden zyn opge-
staen in onse hemden nietten hangenden
hapse / vliedende vooz het Hert / de zom-
mighe van ons kropen onder de bedden /
maer de honden en hielden niet op van
hem te volgen / maer als het Hert ghe-
waert werdt dat hy inde kamer niet by
en was / zoo sprong hy dooz een venster /
lopende zoo zeer als hy mocht / ende de
honden hem na / daer wy wel blyde om
waren / zoo hebben wy ons kleederen en
besel opghenomen daer wy mede gedert
hadden gheweest / ende hebbense Byola-
nie ghegheven ende omghehanghen (die
zeer verbaert was) een sapsoen. Maer
als dese ruchtelinghe ghedaen was / zoo
werden sy zeer lachende / ende ter wylen
dat wy ons bedden schieten / zoo is in ons
kamer ghekomen een Jongvrouwe met
twee Maechden ende een jonc Wepsken
met kerffen in haer hande / hunlieder
lichtende / ende zepde teghen Byolanie:
Eerweerdige Vrouwe wat is u geschiet
dat ghy tot deser uren opghestaen zijt?
Sy antwoorde: Och Jongvrouwe een
zoo groote gheruchte / welc niet lichte-
lyc te vertellen ware. De Jongvrouwe
wert lachende / ende zepde: Gaet weder-
om te bedde en slaep / want des n nachte
en zult niet zien daer ghy u af verbaert
doeft. Dooz dese verscherthet zoo schie-
ten wy ons bedden / ende hebben dooz
gheslapen de reste van di'n nacht. Des
morghengs wel vroech zoo schepdden wy
van daer: komende aen een bosch daer
zeer groote Bijnboomen stonden ende
schoon boomgaerden daer zyn wy neer
gheslaghen in Tenten op den oever van
een riviere. Daer hebben wy een Pal-
lepe ghewonden dat ront was / staende
op twaelf pilaren van marber / met een
dak daer op dat zeer vreedelijc gemaect
was / de pilaren waren tusschen beyde
ghesloten met glazen van cristall zeer sub-

tyllic ghewoont / zoo dat de ghene die
daer binnen zyn moghen zien al datmen
daer bukten doet / hebbende twee pooz-
ten gemaect van platen van goude ende
van zilver die groot goet weerdt waren.
Ende neffens elcken pilae van binnen
den hupse / daer stont een beelt van koper
ghelijckende eenen Reuse / houdende in
syn handen boghen die zeer sterk zyn met
pylen daer in liggende alsoo gloepende
als oft sy eerstmael wten byere quamen /
zoo zeggen sy dat daer niemant en mach
binnen komen ten wert terstont dooz de
schichten oft pylen metten byere dooz
haer kracht in asschen gheschoten ende
verkeert / want de beelden schieten ter-
stont hun met hun boghen. want sy heb-
ben in presentie van Byolanie ende ons
lieden allen twee Vassen ghestelt ende
een Hert / maer terstont zoo zyn sy ghe-
schoten gheweest met de schichten / ende
terstont zoo zyn sy wederom op hun bo-
ghen ghekeert / ende de ghedierten zyn
terstont verkeert in asschen: ende op de
poozen boven van dien Palpepe daer
stonden letteren gheschreven aldus zeg-
ghende: Gheen man noch vrouwe en zyn
zoo stout dat sy hier binnen komen in dit
Palpepe / ten ware de ghene die hun lief-
de alsoo ghetrouwelijc draghende waren
als Gumanse ende Apolidon / die dese
Migromantie hier ghesiet heeft. Maer
tis van noode dat sy beyde te zamen hier
binnen komen moeten vooz d'eerste rep-
se / want hy al dien dat hier een teghelijc
bysonder binnen quame / die zoude ver-
gaen met d'alderwreestste doot die opt ge-
sien was. Ende dese Migromantie met
alle d'andere zal dueren toter tijt toe dat
hy ende sy komen zullen die dooz hunlie-
der groote ghetrouwicheit van liefde en
groote vromicheit des Ridders ter wa-
penen binnen dese kamer komen zullen /
die zoo rijckelijc ende schoon is / ende daer
in rusten zullen te zamen ende na de ver-
samlinghe van hun beyden zoo zullen ter-
stont alle de tooveringhe van dit Eplant
vergaen

bergaen ende te niet ghebaen worden. Daer bleven wy alle dien dach / ende **Bylantie** die ontboot by haer **Asanius** ende **Enil** / tot hun zeggende dat sy niet meer en begheerde te zien dan den boghe hande liefde / ende de verboden kamer. Sy vzaechde **Asanius** wat het bedietsel was van't **Serpent** ende de **Lecuwen** / ende van het **Hert** ende de **Honden**. **Erweerdighe Vrouw** / antwoorde hy: Wy en weten niet meer dan dat sy alle daghe op de zelve ure wtkomen ghelyc ghy ghesien hebt / ende hebben hun batale in sulcker maniere. En van het **Hert** ende de **Honden** die komen alle nachten inde kamer ter uren als ghy gesien hebt / ende loopen ter venster wt ende de **Honden** na / ende springhen in eenen poel die hier by staet / die wt de **Zee** komt. Niet meer een en weet ic hier af te spreken dan dat ghy binnen een jaer niet en zout mogen doorszien alle de groote byemdiegheden die in dit **Eylant** zijn. Des anderen daechs sinorgens zoo zijn wy wederom op onse hackenepen ghereden tot den kastele / terstont zoo is **Bylantie** gekomen totten boghe vande ghetrouwe **Minnaerts** / passerende de pilaren die verboden waren zonder eenich belet. Het beelt heeft zoo zoeten ende melodieuwen geluyt ghegheben / dat wy van ons zelve niet en wisten / ende zoo langhe duerende tot dat **Bylantie** binnen was daer de beelden van **Apolidon** ende **Gymnase** waren / terstont afflatende ende zoo zoetelijc refferende dat wonder om hooren was. Daer heeft sy gesien de beelden zo schoon ende zoo versch als of sy geleest hadden / zoo dat sy (daer alleen zijnde) in haer zelve docht met hunlieden goet gezelschap te hebben. Terstont heeft sy gesien inden **Aspis** versche letteren geschreven staen / zeggende: Dit is den naem van **Bylantie** de dochter van **Tagadas** / **Koning** van **Sobradise** / dit is de derde **Joncvrou** die hier binne gekomen is. Terstont wilde sy wtkomen dooz vzeese / om dat sy

haer zelve daer alleene gebonden heeft / ende dat niemant van alle haer gheselschap binnen en mocht komen / daer we gekomen zijnde / zoo is sy tot haer logghe ghegarn. Op den vijftien dach zoo heeft sy gaen pzoeven de verboden kamer / sy heeft haer zeer kostelijc ghekleedt en rijkelijc / op haer hooft hebbende niet meer dan eenen krans van goude die zeer rijkelijc was met kostelijcke ghesteenten van grooter weerde / zoo dat een iegelic zeyde die haer aensaghen / dat by al dien sy inde kamer niet en quame / zoo en was daer niemant inde werelt die daer binnen komen zoude / ende dat op die reyse ende tijt alle de toovergen eynde nemen zouden. Sy heeft haer zelve **Godt** bevolen / ende is dooz't verboden ppeel gekomen / ende is ghepasseert den pilaren van koper / ende ghekomen tot den ghenen van marber ende heeft ghesien het schijf dat daer op stont / ende is voort gegaen / zoo verre dat een iegelic meynde dat volbrucht was : maer komende op dyp stappen na de kamer-deure / zoo hebben haer dyp handen ghegrepen met haer schoon kostelijc hay / haer wapende bukten welc zonder genade te hebben gheloc alle d'ander daer te voren bukten de verboden plaetse / ende was zoo qualijc ghestelt dat wyse tot haer zelve niet doen komen en konden. **Oriane** wiens herte zeer bedruet ende t'onbzedig was van't ghene dat sy te voren gehooft hadde / die wert zeer verblift / ziende op **Mabile** ende de **Joncvrouwe** van **Dene**mercke ende spiedt wederom op haer. De **Joncvrouwe** zeyde: Dien dach bleven wy noch daer / maer des anderen daechs zoo is **Bylantie** gerepft na haer lant. Als dese uieuwe tijdinghen aldus vertelt waren / zoo is de **Joncvrouwe** na haer **Meester** gherepft / met recommandatie vande **Koninginne Byfene** en van **Oriane** / ende van d'ander groote **Wouwen** ende **Joncvrouwen**. **Amadis** ende syu gheselschap die wt het **Hof** van

C ij den

den Konink. Lijfart ghescheyden waren/
die zyn ghekomen in't vaste Epland daer
sp met grooter blijfchap ontfangen wer-
den van alle d'ingheserenen des Landes/
want gheijckerwijs als sp hunnen nieu-
wen Heere verloren hadden met grooter
dwaefheyt / zoo hebben sp hun met dob-
bel blijfchap verblijdt als sp hem weder-
om ghekegen hebben. Als alle dese Rid-
ders die met hem ghekomen waren ge-
sien hebben het Kasteel dat zo sterk was/
ende datmen in dat Epland gheensins en
mocht komen dan dooz dat Kasteel/welc
zoo groot was ende van lande zoo over-
bloedich ende vruchtbaer alsoo sp ghe-
hoozt hadden/en bewoont met zoo groo-
ten menichte van vrome personen / zoo
zeiden sp dat sterk genoegh was om ooz-
loghe te voeren teghen alle die inde wee-
relt waren. Terstont zoo werden sp ghe-
logeert inde meeste stadt die onder het
Kasteel stondt. Ende ghyp zult weten dat
dit Epland lanc was neghen mijlen/ende
zeven mijlen breedt/ende was al t'zamen
zeer wel bewoont / met schoone plaetsen
ende sterke wooninghen van Sloten en
Kasteelen/toebehoorende de Ridders vā
dien lande. Apolidon hadde inde plā-
santste ende vruchtbaerste plaetsen die
daer waren/ vier wooninghen oft Pal-
lepen gemaect tot spn behoef / de vzeem-
ste ende genuetlichste diemen zoude mo-
ghen zien. Het eene was van't Serpent
ende de Leeuwen. D'ander was van't
Hert ende de Honden. Het derde was ge-
naemt het draepende Valleys / welc een
hups was dat dyp repfen des daechs en
dyp repfen des nachts hem zelven om-
keerde / alsoo lichtelijc dat de ghene die
daer binnen waren hun lieten duncken
datse versoncken. Het vierde was ghe-
naemt vanden Werre/ om d'is wille dat
alle daghe dooz een groote gote die oudt
was enen Werre wt quā gesprongen/
lopende onder 't volc al oft hys had wil-
len dooden / dat sp alle vooz hem bloden/
ende vrac op met spn sterke hoozen een

pferen deure van eenen toren / loopende
daer binnen / maer hojts daer na zoo
sprong hy wederom wt zeer tam zijnde/
ende hadde op spn lijf zittende een oude
Simme / zoo verrompelt dat haer het
vel rontom vanden lijve hint/ ende heeft
den Werre met een gheessel gheslaghen/
dat hy wederom moest keeren binnen de
oude gote van daer hy ghekomen was.
Dese Ridders namen zeer groote ghe-
nuethe inde Pigromantien te aensien/
met meer ander die Apolidon daer ghe-
stelt hadde om spn vyzendinne Gyziane-
se mede te verblijden/zo dat sp aligt had-
den waer mede te houten / ende hadden
allegader Amadis zeer lief ende in groo-
ter weerden / niet goeder herten/ om (in
al t'ghene dat spn begheerte ende spnen
wille was) hem te volghen. Op dit pas
zoo is daer ghekomen den Hereinjt An-
dalod / die op d'arme rootze woonde ter
tijt als Amadis daer was/ die daer ghe-
komen was om het Klooster te beschickē
als ghyp voren ghehoozt hebt / maer als
hy Amadis daer alsoo ghesien heeft / zoo
heeft hy Godt grootelijc ghebanc om
dat hy alsulcken vromen ende eerlijken
man spn leven gegeven hadde / hem die-
wils aensende en in spn armen nemende
al oft hy hem noyt ghesien en hadde. En
Amadis die kuste spn handen met groo-
ter ootmoedicheyt / hem bedankende/
heeft hem minlijc ghegroet / zeggende
dat hy grootelijc in hem ghewilt was/
want hy hem naest Godt spn leven ghe-
geven hadde. Zoo heeft hy daer terstont
doen stichten een Klooster beneden aen
den voet vander rootzen / een Herein-
tagie vande O. Dypvuldicheyt / daer A-
madis spn ghebedt gesproken hadde ter
tijt als hy verloren repfde in welc Klos-
ter Andalod selde eenen begheelijken en
gheestelijken man / den welken dat hy
met hem ghebracht hadde / ghenamint
Spslag / met noch dertich Ridders tot
hem. Amadis heeft beholen alsoo veel
tenten te gheuen daer sp ghenoech mede
hadden

hadden om te leben. Ende Andalob is wederom gherepft na d'arme rootze als te voren. Daer na is ghekonen Balaps van Carfant/ die Amadis verlostte wt de gevangenisse van Arcalaus de Toove-naer/ die was gekomen vanden koninc Lisuart als oocren die van hem gheschapden was. Oec zoo was met hem ghekommen Olivas/ die Agrates en Heer Galbanes bystant deden inde batalie vanden Hertoge van Byzstope. Sy hebben Balaps ghebyaecht na nieuwaren vanden Hove van den koninc Lisuart: Sy antwoorde datter ghenoech waren diemen vertellen mochte. Doen zepde hy: Ghy zult weten dat de koninc heeft doen bevelen dat alle syn volc terstont by hem komen zoude/ want de Gzabe Latijn en die hy ghesonden heeft om t'ontfanghen het Eplandt van Mongaze/ hem ontboden hebben dat den ouden Reuse hem in handen gestelt heeft alle de kasteelen die hy ende syn sonen onder hun houdende waren. Maer Gomadaca die en wil niet overgheben den byandenden poel/ het welcke d'aldersterste kasteel is dat binnen haer Eplandt staet/ met noch dyp ander kasteelen/ ende heeft gheseyt dat sy nimmermeer alsoo langhe als sy leven zal/ schepden en zal van t'gene dat sy met haren man Samongomad en Besigant beseten heeft/ want sy zoude liever sterben dan die ober te gheben: Maer van Madasime haer dochter en haer Jonckvrouwen/ datmen daer mede doe dat wel gedaen dunet te zyn/ want sy en gheeft niet veel om hunlieden noch om hun leven/ dan alleenlyc dat sy wat byoefhept daer door hebben zoude moghen. Hier door machinen mercken hoe rigoreus ende krachtich dat een vrouwen herte is/ die vol gramschappen is/ daer wtstellende de byucht die sy binnen haer lichaem gedraghen heeft. Na dat Balaps dese nieuware vertelt hadde/ zoo byaechden sy hem wat de koninc gesept hadde dat hy doen wilde: Hy antwoorde: Hy ver-

saemt alle syn macht die hy sijngeen kan/ ende heeft gesworen/ by al dien dat hem Gomadaca de kasteelen die sy houdende is/ niet en wil overkveren binuen een maent tijt/ dat hy Madasime met haer Jonckvrouwen zal doen onthoofden/ en dat hy dan terstont reysen zal na den byandenden poel ende daer af niet schepden voor dat hy dien in handen heeft. Voorts mach hy d'oude Reusinne in syn handen sijngeen/ zoo zal hyse voor syn selle Leeuwen doen worpen. Als splieden dit ghehoort hebben/ zoo en waren sy niet wel te vreden/maer hebbe de Ridders eerlijcken doen logeren/ en splieden hebben veel redenen hier af onder malikanderen gehad: maer Heer Galbanes niet vergeten hebbende de belofte die hy Madasime beloofte hadde/ende de groote tozmenten en swaerhept die hy om harent wille in syn herte lydende was/ die heeft gesept: Weinde Heeren ghy weet al t'zamen wel dat de principael sake (waer door Amadis ende wy lieden vanden koninc gheschapden zyn gheweest) is door Madasime ende door my/ daerom zoo bidde ic v lieden al t'zamen/ dat ghy my hulpe ende bystant wilt doen om myn belofte te quijte/ dat ic hare beschermen zoude met rechtveerdighe reden en by al die dat my de rechtveerdicheyt niet helpen en mocht/ zoo zoude ic v beschermen metten sweerde/ het welcke ic niet ter hulpe van Godt ende van allen wel hope te doen. Heer Florestan die is oberende ghestaen/ende zepde: Heer Galbanes/ hier isser die verstandigher zyn dan ic ben/ ende van wiser raet/ die ghy hebt tot uwer beliesten om Madasime te verantwoorden/ maer by al dien dat sy met recht ende reden te verantwoorde mach zyn/ dat waer best gedaen/maer ist metten sweerde te doen/ zoo zal ic de batalie aennemen inden naem Godts om hare te verantwoorde. Myn getrouwe byent sprac Galbanes/ ic bydanke v groote lijck/ want ist metten sweerde te doen/ zo

ist van noode dat te de batalie aenmeine/
want ic't alsoo beloofte hebbe. Verweers-
dighe Heeren / sprac Bzian van Mon-
jaste/ ghy zeght alle beyde zeer wel/maer
wy hebben een tegelijc een deel in dit stuc/
dat Amadis gheschiedt is metten koninc
dat was alsoo te verstaen van het ghene
daer wy in gehouden waren / maer 'tge-
ne dat v Heer Galvanes gheschiedt is/
dat zoude moghen een tegelijc van ons
allen toekomen die daer waren. Alsoo
waer't dat wy op dit stuc ons wilde stel-
len / het zoude vooz een tegelijc groote
berachtinghe zijn / al ist nochtans dat de
principael zake dooz Amadis gheschiedt
is / aenghesien dat wy t'zamen van daer
ghescheypden zijn/ende noch t'zamen zijn/
300 en ist niet in een van ons allen/ maer
wy alle t'zamen behooren deel daer in te
hebben / alsoo dan het onse wtghesleken/
Madafime is een vande beste ende eer-
lgste Jonckvrouwen der weerelt/ zijnde
in avontuere van haer lijf te verliesen/ en
haer Jonckvrouwen insghelijcx / aenghe-
meret nu dat de principael zake der Rid-
derlycker ozden is aldus danighe secours
te doen/ 300 zeghe dat ic't beste doen zal/
dat sy niet recht zulle verantwoort wo-
den/ maer dat saelgerende/ 300 zal ic dat
na myn macht metten sweerde verant-
woorden. Heer Quedyagant heeft ghe-
sept: Zonder waerheyt Heer Bzian ghy
hebt ghesproken als een man van groo-
ter afkomst/ ic gheloove ooc wel dat ghy
alsulcx ende noch meer doen zoudt/want
dit stuc kleefte ons allen aen / in sulcker
voeghen 300 behooren wy dit aen te ne-
men / op dat me ons effinere vooz lieden
van zorghvuldicheyt / ende dat terstont
zonder langher vertrec want 't ghebeurt
zomtydt dat den goeden wille dooz het
vertrec te hoort komt als het werc niet te
effecte en kan komen ter tijdt dattet niet
profiteren en mach daerom 300 zijt ghe-
bachrich ghy Heeren dat dese Jonckvou-
wen arme verlaten personen zijn / ende
dat sy niet hantledet wille int ghebanc-

kenisse niet gekomen en zijn / maer dooz
d'obedientie die Madafime haer moeder
schuldich was / daerom al ist zake dat de
koninc wat reden wil hebben op hantle-
den / (na de weerelt te rekenen) 300 en
heeft hy gheen redene vooz Godt. Ama-
dis heeft hier op gheantwoort : Het be-
haecht my zeer wel ghy Heeren / te aen-
hooren 'tgene dat ghy zeght/want zaken
die niet liefden ende eenzachticheyt aen-
ghemeret worden/daer en sijnen anders
niet dooz hopende dan een goet eynde/by
al dien dat ghy v-lieber vroms herten
stellende zijt in toekomende diagen ghe-
lijc ghy nu inde teghenwoozdighe doet/
niet alleen in't secoureren van dese Jonck-
vrouwen die ic groot achtende ben/maer
procederende in veel meerder ende pertu-
culoser zaken / 300 en zalmen inde wee-
relt ws ghelijcke niet binden : daerom
aenghemeret dat ghy al te zamen in dit
secours begheert te zijn / 300 zal ic myn
opinie te kennen gheben van 'tghene dat
men doen zal. Sy hebben al t'zamen ge-
beden dat hy alsoo doen zoude. Doen
zeyde hy : Daer zijn twaelf Jonckvou-
wen / 300 zoudt my goet duncken dat sy
van twaelf Ridderz van v allen verant-
woort waren / dooz recht ende dooz wa-
penen/een ieghelijc de spne by malkande-
ren/ macht 300 ghebeuren/ oft verschey-
den / na dat de behoefte dat presenteren
zal ic ben wel versichert dat ghy lieden al-
le die hier zijt / dit stuc nemen zoudt vooz
solaes / maer ten mach alsoo niet zijn/
aenghemeret dat uwer maer twaelf en
mach zijn / ende dese begheere ic te nae-
men / ende d'ander latende hier niet my
tot zaken van meerder perichel/die ons
toekomen mochten / doen heeft hy ghe-
sept : Ghy Heer Galvanes zult d'eerste
zijn/aenghesien dat v de zake principalic
aengaet ende Agreies wven Nebe ende
myn broeder Heer Florestan niet beyde
mijn Neben Palonit ende Dragon/ en
Heer Bzian van Monjaste/ ooc Piroran
vanden witten toren met Gyladin/ sone
vanden

vanden Grabe van Vylant / Heer Go-
bart van het vreeselijc dal / en Zimosil
de broeder vanden Hertoghe van Bour-
goignen / ende Mandasil vande zilbere
brughe / ende Laderin van Pajarque.
Dese twaelf die begeere ic dat sy de zake
aennemen zullen / want daer zijn onder
Koninc kinderen / van Hertoghen ende
Graven. Die behaechden hem allen wel
Tghene dat Amadis gheseyt hadde / ende

de ghene die genaemt waren die zyn ter-
stont na hun logis gegaen / om hun bin-
ghen ghereet te maken om te reysen wie
dat des anderen daechs smogghens zyn
zoude. Dien nacht zoo hebben sy alle te-
zamen gherust int logis van Agreus /
ende ter middernacht zoo waren sy alle
ghewapent ende te peerde / rydende den
wech na de stadt van Tassilante / daer de
Koninc doen ter tijt was.

Hoe Oriane haer zeer bedroefde door het scheydē van Amadis ende d'ander Ridders
maer boven al om dat sy haer zelveu ghenvonden heeft begort van kinde, ende hoe
de twaelf Ridders wt twaeste Eylant ghekomen zijn om te verantwoorden Madasi-
me met haer twaelf Ioncvrouwen, met haer gheselt, in zorgevan te sterven zon-
der rechtveerdighe oorake.

Het twee-en-twintichste Capittel.

Dier horen zoo hebby ghehoort
hoe dat Amadis int Kasteel van
Bloemendale met Oriane acht
daphen lanc was / zoo dat het
schijnt dat sy door de versamlinghe be-
zucht zoude gheweest hebben twelc sy
noch noyt ghewaer gheworden en was /
(als een die van alsulcke zake kleyn ver-
stant hadde) totter tijt toe dat de veran-
deringhe van haer ghesondheyt ende de
kauheyt van haer persoon dat open-
baerden. Als sy dat ghewaer is gewor-

den / zoo heeft sy Mabile ende de Jong-
vrouw van Denemereke secretelinc al-
leene ghenomen / ende heeft met weenen
de ooghen gheseyt : Och myn wi verho-
ren ende ghetrouwe vrendinnen / wat
zal myns gheworden? Want nadat my
dunct zoo is my de doot nakende / daer ic
alijdt achterdencken as ghehadt hebbe.
Sy lieden denckende datse (dooyt schij-
den van Amadis) dit zeyde zoo hebben se
haer vertroost ghelijc sy tot noch toe al-
tijt ghedaen hadden. Maer sy zeyde: My

is noch een ander verdyt aengekomen/
'twelc ons stelt in meerder perijckel / dat
is / dat ic certeyn hebzucht ben met kin-
de. Doen heeft sy henlieden de teekenen
gheseyt waer dooz sy't gheloofden/ waer
af sy-lieden zeer verbaert waren / al en
lieten sy't niet blycke. Mabile heeft haer
gheseyt: Jonckvrouwe / en zyt niet ver-
baert/ want daer zal goeden raet toe ge-
vonden worden / maer ic heb wel ver-
moeyt dat van alfulcke spel alfulcke win-
ninghe komen zoude. Oriane al was sy
vol d'woefheyt / nochtans zoo moest sy
daerom lachen / ende zeyde: Myn vyen-
dinnen het is van noode dat wy van nu
voozts beginnen raet te zoeken om ons
te behelpen / ende 'twaer goet dat ic my
wachte van in't gheselschap te komen
van een iegelyc anders dan van v-lieden/
op dat de suspitte te min zyn zoude om
alle zaken te remedieren. Dat moec alsoo
ghedaen zyn antwoorde sy / ende Godt
die wil dat ten besten keeren / ende van
nu vooztaen zoo moeten wy omdineren
watme met de vruyste doen zal als sy ter
weereit komt. Ic zal v zegghe / sprac
Oriane/ dat de Jonckvrouwe van Dene-
merke (als een vermaetster van myn
d'woefheyt en verdyt) haer eere in schan-
den zal stellen / om de myne niet myn le-
ven te remedieren: Jonckvrouwe / sprac
sy / myn eere ende myn leven duert niet
langher dan v belicte en is / daerom be-
veelt want 'zal volbrucht worden totter
doot toe. Myn ghetroutwe vriendinne/
antwoorde sy / alfulcken betrouwen heb
ic op v / ende d'eere die ghy nu dooz my
abontuerende zyt / die zal ic v wederom
verghelden / mach ic leven. De Jonck-
vrouwe is op haer knien gheballen ende
kuste haer handen / ende heeftse groote-
lyc bedanct. Oriane heeft haer gheseyt:
Zo zuld'p dan aldus doen/ ghy zult zom-
tijts gaen versoecken Abdolasta d'Abdisse
van myn Klooster van Bloemendale/
ghelyc ghy om andere zaken gaet / ende
als den tijdt van myn baren ghesomen

is / dan zuld'p tot haer gaen ende gheven
haer te kennen / zegghe dat ghy be-
vucht zyt/ haer biddende dat sy't secreet
wil houden / ende raet zoeken tot 'tgene
dat geboren worden zal/ 'twelc ghy doen
leggen zult vooz de kere-deure / ende dat
sy beschicke dat opgheloeft worde dooz
de minne Godts / want ic weet wel dat
sy't doen zal / aenghesien dat sy v zeer be-
nut/ zoo zal dooz dese maniere myn eere
bedect worden / ende op v en zalmen zoo
grootelijc niet achten / oft men zal't niet
weten/ van d'eerlycke vrouwe die dat se-
creet houden zal. Ic zal't alsoo doen/
antwoorde sy / ghy hebt eenen goeden
raet ghevonden. Hier af zullen wy swij-
ghen tot spier rat / ende laet ons nu ver-
tellen voozts van den Koninc Lisuart/
hoe dat hem ontboden was dat de Aru-
sinne Bionadara niet overgheven en
wilde den brandenden poel met d'andere
kasteelen daer wy afgesproken hebben.
Zoo heeft hy vooz hem laten komen
Madafine mit haer Jonckvrouwe dooz
den raet van Gandadel ende Bionadara/
daer ghekomen zynde / zoo heeft hy haer
gheseyt: Madafine v is wel kennelijc
hoe dat ghy in myn ghebancken is geko-
men zyt op conbittie / waer't hy alsoo dat
v moedet my niet over gheven en wilde
't vaste Eplande van Mongaze met den
brandenden poel ende d'ander kasteelen/
dat ghy ende v Jonckvrouwen zoude ont-
hoost worden / ende nu / na dat ic versta
van myn volc dat daer leyt / zoo heeft sy
my van haer belofte gesaelgeert: Daer-
om aengesien dat aldus is/ zoo wil ic dat
v doot ende van dese Jonckvrouwen een
exempel ende een correctie zyn zal vooz
andere die met my contract maken / my
niet te dooven lieghen noch saelgeren.
Madafine dit hoorde/ haer over groo-
te schoonheyt ende haer bloemich leven-
dich couleur veranderde ende wert bleec/
haer knien buygghende vooz den Koninc/
heeft sy gheseyt: Heer Koninc de vrees-
der doot beswaert myn herte meer dan
ic teers

in loere Maghet natuerlike verdraghen mach (zoo dat myn verstant faelgerende) myn tonghe niet en weet wat antwoor den / maer is hier binnen desen Hove eenich Ridder die het recht dooz my main teneren wil / die spzeke / aenghesien dat ic in dese ghebanchnisse gestelt ben geheel teghen mynen wille / die zal doen 'tghene daer hy in verobligeert is / aengaende doozde der Ridderschap te verantwoor den dooz de ghene die in zulke zaken be vonden worden: maer by al dien dat hier niemant en is als ghy Heer Koninc / die noyt Jonchvrouwe noch Maecht die in noode ghelueft is / verlaten hebt / beveelt dat ic te rechte mach aenhoort worden / ende en laet de gramschap de reden niet berwinnen / want als Koninc behoordp dit aen te zien. Gandadel / die zeer be vuerst was met spnen quaden wille om dat sy steruen zouden / denckende daer dooz de vpantschaft tusschen den Koninc ende Amadis noch meer t'onstrecken / die zepde: In gheender manieren Heer Ko ninc zoo en behooren dese Jonchvrouwen ghehoort te zyn / 'ten zy dat landt over ghegheuen werde. Daer dooz zoo ist be hoortlic zonder dila p datmen terstont de justitie executeren zal. Heer Gumedan voesterheer vande Koninghinne / 'twelt een ghetrou Ridder was / ende zeer wys in alle zaken daer cere aen kleefde / als een die met wapenen dat wel gheproeft had de / die zepde: Dat en zal de Koninc niet doen in't Gode belteft / noch alsulcken wreedthert noch onreden en zal hy niet ghebyrcken / want dese Jonchvrouwe (meer dooz bedwante ende ontsich dooz behoortlicke obediencie die sy haer vroe der schuldich is van dooz haren vryen wille) in dit verdriet ghesiet is geweest: Ghelueckerwys van zoo dit int heymelijcke haer van Gode ghelooft zal wor den / (te weten / d'oormoedicheyt die sy ghetooft heeft) zoo en zal de Koninc in't openbaer als een dienaar van hem / bel ghende syn leeringhe / desghelijc mede

doen niettemin ic heb verstaen dat binne dese dyp dagen hier zyn zullen zommighe Ridders wt 'twaste Epiande / die hy nu men verantwoor den willen / enge by al dien dat ghy Heer Gandadel oft v sonen beschermen wilt de reden die ghy hier gheseyt hebt / zoo zuldy onder hunlieden vinden die v antwoor den zullen. Gan dadel antwoor dde: Heer Gumedan by al die dat ghy myn quaet guns / dat en heb ic niet verdient / maer hebby op myn sonen aldus danigen haet oft ngt / zoo wert ghy wel dat sy alsulcx zyn dat sy manate neren zullen als Ridders 'tghene dat ic gesproken hebbe. Dat is nu zeer naken de om te zien / spzac Heer Gumedan / maer ic en gunne v niet meer quaedis noch goedts dan ic zien zal dooz den raet dien ghy den Koninc gheuen zult. Maer als hy Heer Gumedan hadde hooren spzeken / zoo behaechden hem syn woor den wel hem vraghende wte de Ridders waren die quamē om de Jonchvrouwen te verlossen / hy heeftse he alle genoemd. Dat zyn zeer vrome ende verstandighe Ridders / spzac de Koninc. Maer als Gandadel dese heeft hooren noemen zoo was hy zeer verbaert / ende het was hem zeer leet van 'tghene dat hy van syn sonen ghesproken hadde / want hy wist wel dat hunlieder vromicheyt niet is ghelijcken en was teghen die van Florestan / Ag rates / Brian / Heer Gobasrt. Ter wij len de Koninc / Madasime met haer Jac vrouwen in't gebanchnisse doen leyden heeft / zoo is Gandadel ghegarn tot syn Swagher Bzacadus met groeter swa richte van herten / aenghesien dat al syn opstel hem contrarie gaende was / na dat hy in't beghinfel ghedacht hadde / alsulcken loon outfangende als sulcke dienste van valscheyt verdienende zyn. Hier gheschiedde 'tghene dat inder Evangelien bes chreven staet / dat gheen dinc verborgen en is het en komt in't openbaer. Dese Gandadel is met Bzacadus tot spae guse ghegaen in een secrete plaats / en

raedt te nemen op de komst vande Rid-
ders wt 't vaste Eplandt / om dat sy be-
neerften zouden (dat al eer de Ridders
daer ghekomen waren) aen den Koninc/
hy Madasime met haer Jonckvrouwen
doen onthalsen zoude. Daer t'zamen zijn-
de / Bzordas heeft Gandabel zeer ghe-
straft van 't groot quaet dat hy Anabdis
ghedarn hadde / hem zoo bermakende
aen den Koninc zonder verdienste / ende
alle de quade stucken die sy in hun zaken
(die zeer valsche waren) te wercke gestelt
hadden / toonende een dyoeve ende swaer
ghelaet / dooz den valschen raet die sy ge-
socht hebben / zorgende dat de gramschap
ende wrake Godts haest op hunlieden
komen zoude / ende des Konincs / mede
verliesende hun eere ende hun sonen / om
wiens wille sy't begonst hadden. Zoo ist
ghebeurt dat een Richte van desen Bz-
ordas verliest zijnde op eenen jonghen
Ridder. Sarquiles ghenaemt / ende den
Rebe van Angriote van Estravaus / die
sy ghesloten ende verborghen hiel in een
zy kamer valt hy de kamer daer sy leden
alleene ende secrete hinnen raedt hiel
de / alle hun secrete hy wel verfont / daer
hy grootlijc af verwondert was. Maer
alsoo zaen als sy gheschypden waren zoo
is hy dien nacht vā daer ghescheyden / en
heeft hem gaen wapen t'ween lups van
der stadt daer hy die ghelaten hadde / en
is smorghens wel vorch van daer ghe-
reden / al oft hy vaneen ander plaetse ge-
komen hadde. Zoo is hy ghereeden ten
Willpse van den Koninc hem aanspre-
kende / zoo heeft hy teghene hem gheseyt:
Heer Koninc ic bin een ingeboren was
Landts / ende in v Hof zoo ben ic opghe-
voedt / zoo zoude ic v wel willen waer-
schouwen van alle bedorch / om dat ghy
in v zaken niet dwalen en zoudt / volgen-
de byemder si den raedt / want 'ten is
noch ghen dyp dagen gheleden dat ic op
een plaetse gheweest hebbe / daer heb ic
ghehoort dat daer zommighe zijn die be-
gheeren v raet te gheven contrarie uwer

eer en ende v fame / daer dooz zoo adber-
teer ic v dat ghy v betrouwen noch ghe-
loove niet stellen en wilt op Gandabel en
Bzordas van 't gene dat sy v raden zul-
len / aengaende de zaken van Madasime
ende haer Jonckvrouwen / ghemerct dat
ghy in v Hof alsuicke personen hebt die
v zonder bedorch wel raet gheben zullen /
ende 't gene dat my hier toe moerende
is / dat zuldy weten ende alle de ghene die
hier zijn eer twaelf daghen / want waer't
dat ghy leitet op 't gene dat dese die ic v
gheseyt hebbe / v zeggen zullen zoo zuldy
wel verstaen dat ic daer wat kennisse af
hebbe : Heer Koninc blijft met Godt /
want ic reyse na myn Oom Angriote /
Godt die moet v bewaren / lyac de Ko-
ninc / ende is bliuen denckende op 't gene
dat hy hem gheseyt hadde. Sarquiles is
wech ghereeden / ende is dooz eenen zū-
wech dien hy kende zoo langhe ghereyft /
dat hy ghekomen is in't vaste Eplandt /
maer dooz den arbeydt vanden wech zoo
is sy preert zoo moede gheworden dattet
hem niet meer dzaghen en mocht / zoo
herft hy gheleden Anabdis ende An-
griote ende Bzordas / rydende lanx
den oever vander Zee / die deden ghereet
maken Schepen om te varen na Gaulle /
want Anabdis die begheerde son vader
ende sy moeder te zien / zoo is na hū-
lieden wel onthacht gheweest. Angriote
heeft hem ghebyrecht : Wemide die be-
waert hē by ghehad dat v pered zoo
ghetravallert is : Zeer groote / ant-
woordt hy om v te zien ende te vertel-
len een zake die v wel van noot is om
weten. Doen vertelde hy hoer dat een
Jonckvrouwe die Gandaba ghenaemt
was hem ghesloten hadde g'houden in't
lups van Bzordas / ende alle het quaet
dat hy hem ende Gandabel heeft hooren
zegghen / ende de valscheit die sy met den
Koninc / teghen Anabdis ghetraetert
hadden. Angriote die seide tegen Ama-
dis : Wat dunct v nu Heer Anabdis was
myn suspitie verre vande waerheyt ? Wel
en heb-

en hebbyc my niet laten dese zake ten eynde
 by brenghen. maer nu (en Godt wil) zoo
 en zult ghy noch niemant anders my
 berflooren noch beletten / de waerheyt
 zal klaerlyc blycken vande valscheyt van
 de verraders / die alsulcken grooten ver-
 raderge ghesticht hebben tusschen den
 koninc ende u. Amadis heeft hem ghe-
 seyt : Du zoo zuldy niet meerder zeker-
 heyt ende redenen dan van te horen die
 aennemen / ende daer dooy zoo zal Godt
 bystaen. Zoo wil ic dan morgen vooch
 van hier reysen in't begyn vanden dage
 ende Sarguiles niet my op een ander
 peert / ende ghy zult terstont zien de loon-
 den welcken de twee schalcken van hun-
 lieder valscheyt ontfangen zullen. Daer
 na zoo zyn sy ghekomen ten logijse van
 Amadis / want alreys zoo was Angriote
 by hem / ende hebben ghereet ghemaect
 alle t'ghene hunlieden onder wegghen be-
 hoeflyc was / ende des anderen daechs
 zoo zyn sy wech getreyst derwaerts daer
 sy wisten dat de koninc Lisuart was /
 die grootelijc overdenckende was de
 zaken die hem Sarguiles gesept hadde /
 verwachten de wat daer af zoude mogen
 komen. Op eenen tijdt daer na zoo zijn
 tot hem ghekomen Gandadel en Bzo-
 radas tot hem zeggende: Heer koninc
 het is ons zeer leet dat ghy anders op u
 zaken niet en let. Enach wel zijn / ant-
 wooyde de koninc / maect dooy wat za-
 ken zegdy my dit? Om de kidders wil-
 le / antwooyden sy die wt t'vaste Ep'ant
 komen / die u byanden zijn / ende zonder
 reuytge by dese zoo willen sy in u Hof ko-
 men om dese Jonckvrouwen te verlossen /
 dooy welke ghy behoort hun lant te heb-
 ben. Maer belofde u onsen raet te doen /
 sy zonden onthooft worden eer sy hier
 quamen / ende hunlieden ontbieden dat
 sy in u lant niet en pynen te komen hier
 dooy zoo zoudy ontsien zijn / dat noch sy-
 lieden u en zoudt eenich verdyet doirvan
 aen doen / want de zake aenmerckende
 in wat staet dat sy gestelt is / en laten sy t

wt byese niet / zoo en zullen sy dat wt
 dencken niet laten. Daerom heer ko-
 ninc beveelt datmen dit doe zonder be-
 raden want aldus danige dinghen niet
 haesten doende / die maken meer ontsich
 ende verbaerthept. De koninc in syn
 memorie hebbende dat hem Sarguiles
 gheseyt hadde / bekende hy wel dat hy de
 waerheyt gheseyt hadde / aenmerckende
 hunliedert neeruytchept die sy doende wa-
 ren om de Jonckvrouwe ter doot te bren-
 gen: maer hy en wilde hem niet haesten /
 ende zeyde: Ghy zeyt my hier twee din-
 ghen die zeer swaer zyn / ende teghen alle
 redelijcheyt: Het een is / dat ic zonder
 eenige forme van justitie dese Jonckvrou-
 wen ter doot brenghen zoude / wat reke-
 ninghe zoude ic daer af den Heere geven /
 wiens dienaar ic ben / oft ic alsoo dede de
 welcke my ghestelt heeft in syn plaetse /
 om dat ic alle zaken rechtveerdelic (hem
 ghelijckende) in synen naem volbrenghen
 zoude / ende hy al dien dat ic temandt on-
 recht ende onghelijc dede / de menschen in
 grooter byesen stellende / gelijc ghy zeyt /
 zoo zoude dit al t'samen niet rechtveerd-
 elijc redene ten eynde op my komen /
 want de koninghen die meer dooy wille
 dan dooy redene hun byerthept gebuyt-
 ken ende te wercke stellen die stellen hun
 betrouwen meer op hun wysheyt dan
 op Godts wysheyt / het welc de meeste
 dwalinghe is die sy hebben mogen / alsoo
 dat het warachtichste ende alderreelijc-
 ste dooy elken Prince is (om hun in dese
 werelt ende in d'ander te verstercken) dat
 sy alle hun zaken doen zullen dooy booy-
 sichteheyt en gorden rardt van wisse en
 discreete personen tot goeder meyninge /
 ende dencken al ist dat in't begynfel een-
 nich belet tusschen beyde koninc aengesien
 dat sy dooy rechtveerdighe justitie be-
 weert worden / zoo en kan't eynde niet
 dan goet zijn. Ende vander dat ghy my
 zeght dat ic de kidders ontbieden zoude
 dat sy in myn Hof niet en zouden komen /
 dat zoude een onrechtlike zake zijn te be-
 letten

letten dat temant in myn presentie recht
ghewepghert zoude worden / zoo veel te
meer ist dat sy grootelyc myn vanden
zyn / zoo ist een groote eere voer my dat
in myn handen ende in mynen wille staet
te doen tghene dat sy my bidden mogen/
ende dat sy van noots wegghen tot myn-
der beliefen staen moeten. Zoo dat ic
geensins doen en zal tghene dat ghy my
zeght / noch en houde dat niet voer goet/
ende noch veel min den raedt die ghy my
teghen Madis ghegheven hebt / waer
voer ic verdient hebbe groote puntie/
aenghesien dat ic van sy gheslachte noyt
van groote diensten ontfangen en hebbe/
want hadden sy niet anders tegen my ge-
daen / ander personen zouden daer su-
spitie op ghehadt hebben / maer daer en
is anders gheenen toon dan alleen van v
lieden. Ghy hebt my zeer quaden raede
ghegheven ende ghediffameert den ghe-
nen die het noyt op v verdient en heeft:
Maer ic die ghedwaelt hebbe / zal de pij-
ne lijden / zoo geloove ic oec wel dat ghy
lieden in't eynde (by al dien dat ghy my
de waerheyt niet gheraden en hebt) niet
my gaen en zult : zoo is sy opghestaen
van onder hunlieden / ende is by sy Bid-
ders gegaen. Gandabel is zeer verbaert
gheweest als hy den Koninc alsoo gesien
heeft. Brocadas heeft tot hem gheseyt:
Gandabel nu en ist gheen tyt om achter-
waerts te keeren/want in alsulcken ver-
dozen sake zoo zoudt luttel profiteren/
maer nu ist van noode (meer dan te vo-
ren) niet meerder machte te sustineren
tghene dat wy hem gheseyt hebben. Ic
en weet niet hoe datmen dit zal moeghen
doen / sprac Gandabel / want men en zal
niemant konnen gebinden die de contra-
rie zeggen zal van des Konincs opinien.
Des anderen dach is zoo is de Koninc
te peerde gheseten met groot gezelschap/
ende is in't veld ghereken. Koyes daer na
zoo zijn daer aen ghekomen de Ridders
wt tvasste Plant delwelcke quamen om
Madasime met hare Jonckvrouwen te

verlossen. De Koninc hunlieden ghesien
zoo is hy hunlieden teghens gherede
om t ontfangen / want sy wel weerdt
waren na hun groote vromicheyt / ent
om dies wille dat hy een teghelijc altijt
eere bewysende was. Sy zijn voer het
ghekomen met groter reverentie en
oornoot/hunlieden vole die hebben ten
ten ghespreyt in't veld daer sy hun ruste
zouden: zoo langhe is de Koninc by hun
lieden ghebleven. Maer als hy van daer
reysen wilde / zoo heeft Heer Galvane
teghens hem gheseyt: Heer Koninc / be-
trouwen hebbende in v groote deucht e
in v goede rechtveerdighe manieren zo
zijn wy hier ghekomen / v biddende doo
ghenade dat v belichen wille te aenhoor-
ren Madasime met haer Jonckvrouwen
om dies wille dat hunlieden recht mach
gheheuren / ende wy-lieden presenteren
ons hier om hun recht te manteneren
maer by al dien dat ons trecht ghewep
ghert wordt / zoo bidden wy v dat ghy
niet belgē en wilt dat wy't metten swer-
de sustineren/aenghesien dat sy geen schul-
den hebben daer sy behooren voer te ster-
ven. De Koninc antwoorde: Heden zo
meuchdy in v ruste gaen / want ic zal
v al doen dat recht is ende dat ic ver-
rehts wegen schuldich ben. Heer Brian
van Bonaste heeft hem gheantwoorde
Heer Koninc dat hopen wy oec aen v
dat ghy doen zult tghene dat uwen Ko-
ninclycken staet ende conscientie tsebe-
hoort / maer by al dien dat daer eenigh
fonte is / dat zal zijn voer eenigh quade
inghebers die v eere noch v fame niet er-
voorden. Het welcke Heer Koninc
(waer't dat ghy daer geen verdriet in en
wiltet nemen) ic zal doen kennē ende
lijden eenen teghelijcken die daer teghen
zeggen wilde. Heer Brian zeyde de Ko-
ninc / waer't dat ghy den raet van uwen
vader gebolcht hebt / ic weet wel dat ghy
my niet ghelaten en zoudt hebben om ee-
nen anderen / noch ghy en zoudt v niet
konnen verantwoorden tegen my. Heer
Koninc

Koninc/ sprac Brian/ myn berantwoor-
den dat is vooz v/ want ic en zegghe niet
anders dan dat ghy recht zoudt doen/ en
dat ghy gheen ghehoor gheben en zoudt
den genen die by aboutueren v alsoo ge-
dienstich niet en zijn als ic ben/ die v eere
verminderen/ ende dat ghy zegt van my-
nen vader/ hadde ic hem beloofst dat ic v
niet ghelaten en zoude hebben/ ic en heb
v niet gelaten/ want ic en heb noyt v ge-
weest/ al ist dat ic van v gheslachte ben/
maer ic ben tot uwen Hove ghekommen
om te zoeken myn Hebe Amadis/ maer
alst v belicste was dat hy van v scheyden
moeste/ zoo ben ic hem ghevolcht/ waer
dooz ic niet ter weerelt misdaen en heb-
be/ noch ooc ghedwaelt van 'tghene dat
ic schuldich was. De Koninc is na de
stade ghereden/ ende sy zijn in hun logijs
ghebleven/ daer sy verlocht zijn gheweest
van vele van hunne vrienden. Van O-
rlane zoo zegghe ic v dat sy noyt wt de
venster en quam daer sy in lach/ aensien-
de de ghene die haren vrient zoo groote-
lijcx bebinden/ Godt biddende dat hy
hunlieden wilde victorie verleenen van
hunne begheerten. Dien geheelen nacht
zoo waren Gandadel en Bocradas met
grooter vreesen beladen/ om dat sy gheen
rechtveerdighe reden en konden vinden
om te sustineren 'tghene welc sy begonst
hadden/ maer sy mercten wel dat daer
meerder perijckel in ghelegen was had-
den sy dat laten baren/ daer dooz namen
sy vooz hun noch voozts te baren. Des
anderen daechs wel vzoech zoo hebben
de twaelf Ridders met den Koninc hun
debotie ghedaen/ de Koninc is met spnen
haet ende met meer andere wijse persoo-
nen vertrocken in een Halleys/ en heeft
hy hem ontboden Gandadel ende Bro-
radas/ tot hunlieden zegghende: De
woorden die ghy tot my alijt gesproken
hebt op't stuc van Madasime ende hare
Zoncvrouwen/ is van noode dat ghy die
sustineert/ dese lieden van eeren te kennen
ghebende d'oozake waer in datmense

gheen gehoor geben en zoude. Op heefse
doen stellen op een plaetse daer mense wel
hooren mocht/ Amosil van Bourgoi-
guen ende Ledadin van Fajargue zijn
vooz den Koninc gaen staen/ zegghende:
Heer Koninc wy-lieden ende dese andere
Ridders die hier ghekommen zijn/ beghee-
ren op v wt vziendichap/ dat v believe
dat Madasime en haer swaechden mo-
gen gehoozt worden/ want wy verstaen
dat ghy alsoo van rechts wegghen schul-
dich zyt te doen. Gandadel heeft geant-
woozt: Men vint vele die van't recht
spreken willen/ maer luttel die daer ver-
standt af hebben: Ghy zeght dat dese
Zoncvrouwen behooren gehoozt te zijn
van rechts wegghen/ het welcke van
rechts wegghen niet en behoort te zijn/
aenghesien dat sy zonder eenige conditie
hun zelven verobligeert hebben te ster-
ven: daer op zijn sy in des Konincs ghe-
banchenisse gekomen/ by al dien dat Ar-
dan Canile verflaghen oft verwouwen
bleve/ zoo zoudemmen den Koninc overle-
veren 'tgeheel Eplant van Mongaze/
maer ter contrarien dat sy sterben zou-
den ende de Ridders met hunlieden. En
splieden (na de doot van Ardan) hebben
de kasteelen overghegeven die sy in han-
den hadden: nu zoo en wil Gromadaca
niet over geven 'tghene dat sy in handen
heeft/ zoo dat hier gheen reden noch zake
en is waer dooz sy gheexcuseert moghen
worden vander doot. Amosil heeft ghe-
antwoozt: Ander waerheyt Gandadel
niet recht zoo zoude ghy wel mogen ge-
accuseert zijn vooz alsulcken eerlijcken
Koninc/ en alsulcke Ridders dese woort-
den te spreken/ die ghy hier ghesproken
hebt/ aenghesien dat tegghen reden ende
recht is/ ende dat ghy't gesept hebt meer
dooz quaden en valschen wille/ dan dooz
rechtveerdighe zake: want 'tis wel ken-
nelijc een tegghelijcken die verstandt heb-
ben/ dat wat zaken oft wat stuc datmen
man oft vrouwe opleggende is/ (ten
waer in zaken van verractschap oft van
bedroch)

bedroef) 300 behoortmen hem te hooren
ende ghejugeert te worden ter doot oft
tot leven na dat t'ruet in heeft. Alfulckie
costupmen 30 houtmen inde landen daer
men recht ende justitie ghebyupt / maer
anders 300 zout weet hept zijn / ende die
is t'ghene dat wy aen den koninc begeer-
ende zijn dat hy de zake met dese lieden
van eeren overlegghe ende justitie ghe-
byupte. Gandabel antwoorde dat die
alfulcken onrecht was / dat men daer op
niet meer en behoort te argueren / ende
dat de koninc terstont daer afeen von-
nisse behoort te gheven / aengemeret dat
hy nu partgen ghehoort hadde. In deser
manieren is de de zake blijven staende /
maer de koninc is daer ghebleven met
een deel Ridders / ende alle d'andere zijn
van daer ghgaen. De koninc hadde wel
gewilt dat Argamont syn Oom een eer-
lyc Gyve van grooten verstande syn
goetduncken hier op gesept hadde: maer
hy stelde wederom op den koninc / zeg-
ghende dat niemant t'recht beter beken-
de ende en verstant 300 volmaectelijc als
hy selve. Insgelijc 300 hebben alle d'an-
der ooc gheantwoort. Als de koninc dit
ghesien heeft / 300 zeyde hy: Aenghemer-
et dat ghy lieden de zake in my stelt / 30 zeg-
ge ic dat de redene van Amosil vā Bou-
goignen rechteveerdich is / dat de Jong-
vrouwen behooren ghehoort te worden.
Inder waerheyt / Heer koninc ant-
woorde de Gyve ghy hebt recht veer-
delijc ghesproken / want t'behoort alsoo
te gheschieden. Doen hebben sy de Rid-
ders dat voer antwoorde ghegeven.
Amosil ende Landas die hebben geseyt:
Heer koninc / op dat v belijst laet Ma-
dasime en haer Jongvrouwen hier ont-
bieden / want wy begheeren te verant-
woorden met rechte redenen oft metten
sweerde / ist van noode. Het belijst hy
zeer wel sprac de koninc laet de Jong-
vrouwen komen ende wy zullen zien oft
sy hen lieder redenen ende recht v-lieden
overgheven zullen. Sy zyn terstont ont-

boden gheweest / ende zyn voer den ko-
ninc ghekomen met alwijcher vrese dat
daer niemant en was hy en hadde groot
te beernisse met huntleden. De twee
Ridders wt t'vaste Epland die hebben
mette handen ghenomen ende Argales
ende Florestan, Madasime, Amosil ende
Landas hebben tot haer gheseyt: Ma-
dasime dese Ridders die zyn hier gheko-
men om v ende v Jongvrouwen te ver-
lossen vander doot / 300 begheert de ko-
ninc te weten oft ghy ons v zake overge-
ven wilt. Sy zeyde: Ghy heeren hy a-
dien dat de zake van t'ayvighe ende on-
gheluckighe Marchden gheconsenteert
mach worden / 300 consenteren wy die v
lieden / ons lieden stellende ende bevien-
de in Godt ende in v-lieden. Aenghesien
het alsoo is / sprac Amosil / 300 laet dan
komen de ghene die teghen v alligeren
willen / want hier is een ic zal v verant-
woorden met recht oft metten sweerde /
ende ist hier meer / 300 laet se komen tot
t'wacve toe sy zullen verantwoort wo-
den. De koninc heeft op Gandabel ende
Boradas ghesien merckende dat sy hun
ooghen ter aerden gheslaghen hadden /
zeer verbaert zynde / ende dat sy gheen
antwoorde en gaven / ende zeyde teghen
de Ridders van t'vaste Epland: Gaet
ghy lieden nu na v logijs tot moeghen
voerch / ende daer en binnen 300 zullen
hij beraden de ghene die v antwoorden
zullen. Doen zyn sy met Madasime ge-
gaen tot aer't ghevaentenis / ende van
daer voort na huntleden logijs. De ko-
ninc heeft Gandabel ende Boradas al-
leen ghenomen ende heeft gheseyt. Ghy
lieden hebt my menich reys gheseyt ende
gheraden dat een recht was dat ic Ma-
dasime met hare Jongvrouwen zoude
laten sterben / en dat ghy't onder v twee
zout houden staende als rechteveerdighe
zake / ende waer't van noode v sonen zou-
den dat verantwoorden al waer't metten
sweerde: Maer nu ist t'ndt dat alsoo te
doen / want ic aenghesien dat my dunt
een

een schoone ende rechtbeerdighe zake te zijn tghene dat Amosil gheseyt heeft/ en zal niet bevelen dat iemandt van myn Ridderz wt mynen Hove tegen dese ander Ridderz kampen zulle/daerom zoet raet oft de Joncvrouwen zullen los ende vry zijn / ende ic zal qualijc van v gheraden gheweest hebben. Sp hebben geantwoort dat sp des anderen daechs smorgens bescheet met hun brengen zouden/ ende zijn niet grooter d'roefheyt t'hups gegaen/ ende hunlieder accoozt was dat sp hun optien volgen zouden ghelijc sp begoust hadden niet goede redene/ maer hun sonen en wilden sp in gheen perijckel stellen / aenghesien dat hunlieder reden niet waerachtich en was/ ende sp en waren zoo vroom ter wapenen niet als de Ridderz waren/ maer dien avont zoo is den Koninc t'ginge gekomen dat Gromadara de Keusinne gestorven was/ die bevolen hadde datmen den Koninc alle de Kasteelen overleveren zoude om haer dochter ende haer Maechden te verlossen / ende datse de Gzabe Latijn alreede in handen hadde / daer hy zeer af verblift was. Des anderen daechs zoo is de Koninc gaen zitten ter plaetse daer hy recht doen zoude/ zoo zijn voort hem ghekomen de twaelf Ridderz / ende heeft hunlieden gheseyt : Van nu voortz zoo en zult ghy niet meer spreken vande stucken oft zaken vande Maechden/ want ghy zijt alle daer af ontslaghen/ ende Madasime niet haer Maechden die zijn vry vander doot ende los vant ghebanckenis / want ic hebbe alreede de Kasteelen in myn handen / waer voort ic in't gebanckenis gehouden hebbe. Hier af zoo waren zeer verblift Gandadel ende Bocradas/ wāt sp en waren anders niet verwachtede dan groote onreere en schande. Terstont heeft hy Madasime met haer Joncvrouwen voort hem laten komen / tot haer zeggende: Ghy zijt al'tzamen ontslagen/ ende ic schelde v quijte / doet t'ghene dat v belieft / want ic hebbe de Kasteelen in

handen / waer doot ic v ghebanckenis: Maer hy en heeft haer niet gheseyt dat haer moeder doot was. Madasime hadde gheerne spn handen ghekuist/ maer hy en wilde dat niet gheboogen/ als die dat niet en ghedoochde dan als hy eenighe Joncvrouwe oft Maecht eenige zonderlinghe gratie dede / maer sp heeft gesept: Heer Koninc aenghesien dat ghy my gestelt hebt in mynen vryen wille, zoo stelle ic dien inden wille van mynē Heere Heer Galbanes/ die om mynent wille niet spn vrienden hem gestelt heeft in zulcken arbeijt. Agrates heeft haer metter hande ghenomen/ ende zepde : Myn beminde vriendinne ghy hebt ghedaen zoo ghy schuldich waert/ maer mettemin al zoud nu van v lant onterst/ ghy hebt noch ander daer ghy in gheert zyt tot dat Gode versien zal. Amosil heeft tot den Koninc gesept: Heer Koninc hy al dien dat Madasime recht mach gheschien / zoo en behoort sp niet onterst te zijn / want het is kennelijc dat de kinderen die onder bewanc van haer Ouders starn/ (al ist tegen hunlieder danc) die behooren hunlieder bevel te doen / maer hier doot zoo en is men niet schuldich alsulcke te condemneren ouerst te zijn / aenghemerct dat d'obedientie meer dan den wille hunliede daer toe obligeert in't gene dat hun Ouders begheeren. Daerom Heer Koninc/ aenghesien dat ghy ghestelt zyt om een iegelijc spn recht te gheben/ zoo zoud verobligeert dat te doen wt v zelven/ om andere daer doot exempel te gheben. De Koninc zepde : De Joncvrouwe hebdt vry/ maer van d'ander zo en spreekt daer niet meer af / want van dien lande zoo heb ic altyt groot verdriet gehad / daerom aengesien dat ic't nu in myn handen hebbe/ zoo zal ic dat beschermen/ want ic en behoort myn dochter Leonore niet weder te nemen die ic't ghegeven hebbe. Heer Galbanes antwoorde : Heer Koninc 'tzelve recht van Madasime ende het landt van haer Ouders daer ben ic

nu inghestele / 300 bid ic u dat ghy ghe-
dachrich wilt zijn van zonnige diensten
die ic u ghedaen hebbe / ende en wilt in
niet onderhen aenghemerct dat ic begeer
u bassael te bliben en in u goede gracie/
ende met dien lande u te dienen 300 ghe-
trouwelijken als ic inmermeer kan oft
mach. Heer Galvanes/antwoorde de
Koninc/ en spreek hier niet meer af/ wāt
'tis gedaen/ welc ic niet ondoen en kan.
Alst alsoo is / antwoorde hy / dat my
rechte noch reden gebeuren en mach / 300
zal ic myn beste doen om dat te kriyghen
wa myn weerste macht / 300 dat onder u
heerschappye niet komen en zal. Doet
dat ghy mencht/ sprek de Koninc / want
het berst in handen ghewerst vande gene
die vromer ende wijeder waren dan ghy
zijt. Het zal veel lichtet zijn om van u
dat te beschermen dan't van hunlieden
was te vercriyghen. Ghy hebt dat ghe-
kregen/ seide Heer Galvanes/ door den
ghenen die qualyt daer af gelooft is ge-
weest / die my helpen zal om dat te ver-
criyghen. De Koninc seide: Ist dat hy
in uwer hulpe is / 300 zullen veel meer
ouder myn lande doen die my laetste
dienen hebben om spienet wille. Agraies
die zeer gheschoot was/ die seide: Ander
waerheit alle de ghene die hier teghen-
woordich zijn / die weten wel ende noch
veel meer ander en Amadis dooz u be-
schermte is gheweest oft ghy dooz hem/
alst dat ghy Koninc zijt/ ende hy als een
Ridder van abonture gewandelt heeft.
Heer Floristan aensende Agraies met
alsulcker granschap ontficken zijnde/
die seide son handt op son schouder/ ende
heest hem wat achterwaerts getrokken/
ende is naerder ghegarn / ende seide tot
den Koninc: Het schijnt Heer Koninc dat
ghy de diensten van dese die ghy zeght
groofer aenheende zyt dan die van Ama-
dis / waer af wy trestont be waerhept
wel zullen laten blijcke. Heer Bryan van
Monjaste is dooz Heer Floristan ghe-
treuen / ende seide: Al ist Heer Koninc

dat ghy de diensten kleyn aenheende zyt/
300 zijn die van grooter weerden de gene
dienen met redene wel zoude moggen
bergheten. De Koninc antwoorde: Ze
versta wel Heer Bryan aen u woorden
dat ghy een van spne vrienden zyt: Cer-
teyn Heer/ sprek hy/ ghy zegt waer/ want
hy is myn liebe/ ende ic ben schuldich in
als spnen wille te volgen. Wy zullen hier
wel hebben om u excuseren / seide de
Koninc. Dat zal al t'zamen wel van
noode zijn / antwoorde hy / te weder-
staen het ghene dat Amadis doen mach.
Doen stonden daer op van d'eren zijde en
van d'ander zijde vele Ridders / om te
antwoorden. Maer de Koninc stat een
roede tot die hy in son hant hadde/ beve-
lende dat sy daer af niet meer spreken en
zouden / 300 zijn sy al t'zamen wederom
gaen zitten. Terstont 300 is daer geko-
men Angriote van Estravaus/ ende niet
hem son liebe Dat quiles zeer wel ghe-
wopent / ende zijn tot den Koninc geko-
men om son handen te kussen. De twaelf
Ridders waren zeer verwondert van
hun komst / want sy van de sake niet en
wisten. Maer Gandadel ende Wyoca-
das waren in grooter vreesen gheslele/
d'eren op d'ander zijde / als die wel wi-
sten t'ghene dat Angriote te horen van
hunlieden ghespre hadde / ende zochden
dat s'om dier zaken wille daer gekomen
ware maer al wast sake dat sy Angriote
voorz den vroomsten Ridder hielden van
des Konincs heerschappye / 300 hebben
sy hun zelven verstoet om te antwoorde/
roepende hun sonen by hun / bevelende
dat sy niet meer spreken en zouden dan
sy hunlieden bevelen zouden. Angriote
stont voorz den Koninc/ ende seide: Heer
Koninc bevele Gandadel ende Wyoca-
das hier te komen / want ic zal hun al-
sulcke zaken opseggen / waer dooz ghy
ende die hier zijn hun beter zullen kennen
dan ghy tot noch toe ghedaen hebt. De
Koninc heeftse doen komen / ende een te-
gelijc is daer by ghekomen om te weten
was

wat daer gebreuen zoude. Angriote heeft gheseyt: Heer Koninc ghy zult weten dat dese twee Gandadel ende Bzodas v onghetrou ende valsche zyn / want sy v quaelge ende valscheitken geraden hebben / niet aenstende Godt noch v / noch Amadis die hunlieden zoo veel eeren bewesen heeft / ende hun noot leet ghedaen en heeft. Sy hebben v te verstaen ghegeuen / dat Amadis in den zin hadde om v hang in syn handen te krijghen / 'twelc hy noot gedacht en heeft / dan alijt v te dieruen / waer door sy v doen verliesen hebben den ghetroosten man die opt Koninc ghehadt heeft / ende met hem noch veel byzome Ridderz / die ooc niet verbiert en hebben. Zoo dat ic hier zegge vooz v dat sy valsche ende quael zyn / ende hebben v verraderije ghedaen / en hy al dien dat sy daer teghen ter contrarie willen zegghen zoo zal icse beyde beverhten. En ist dat hunlieder ouderdom dat excuseert stellen vooz hun beyden twee van hunne sonen / zo zal ic door de hulpe Godts hunlieden doen kunnen d'onghetrouwicheyt van hun vaders / ende ghy Heer Koninc zult 'tselbe mede kennen. Heer Koninc / sprac Gandadel / nu meret ghy wel hoe Angriote hier ghekomen is om v Hof te onteeren / de sake is dat ghy in blant laet komen de ghene die uwen dienst ende v eere verachtende zyn / hadde het beginfel belet gheweest / zoo en zoude dit teghenwoozdich niet gheschiet zyn. Daerom Heer Koninc en laet v niet verwonderē / of Amadis op een ander tijt v zelbe kint ontfeggen / maer hadde Angriote my beteghen inden tijt als ic groote byzome sepien van wapenen ghedaen hebbe / ende ghetrouwe diensten (ter eeren van v Konincric) uwen byzoder den Koninc Palangris / zoo en zoude hy niet dozven zegghen 'tghene hy hier ghesproken heeft. Maer nu hy my ziet oudt ende onstere / so verstout hy hem als aen een verwonnen man / maer dese kleynheyt die kleeft v meer aen dan sy my doet. Een ghy

valsche bedriegher / sprac Angriote / aenghesien dat v valsche trecken die mi ontdect zyn gheen quael meer darn en moghen zoo latet gheuoerh zyn niet de gene daer ghy den Koninc in gestelt hebt / wat ic en ben hier niet gekomen om des Koninc Hof te verstroyen of t'onteeren / maer om dat te eeren ende dat quael jaet wt te trecken / 'twelc het goet jaetd hier wt gewoopen heeft. Sarquiles heeft gesept: Heer Koninc ghy weet wat woorden dat ic v hier af ghesproken hebbe gheen langhe daghen gheleden / waer door ghy mercken zult 'tghene dat myn Dom v hier gheseyt heeft / waerachich is / 'twelc ic zelbe met myn oore gehoor hebbe alle de valscheyt ende bedrach het welc v dese twee schalcken ghedaen hebben / v stellende in suspicie tegen Amadis ende syn ghelachte / ende hy al dien dat sy daer tegheng contrarie zegghen willen / ende dat sy hun door hun ontheyt excuseren willen / laet hun sonen dat verantwoozden die jonc ende sterc zyn. Sy teghen ons twee / ende Godt zal de waerheyt laten blijcken: Daer zalmen zien of sy zulcx zyn / dat sy actie hebben om Amadis wt uwen dienst te verjaghen met syn ghelachte / ghelijc als hun Ouders ghesproken hebben. Als hunne sonen ghemerct hebben dat hun vader zoo bloode was om te anwoozden / ende dat alle de ghene die in't Palays waren met hem loegen om dat hy zo verbaest was / zoo zyn sy terstont door 'tvolc ghegac met grooter gramscchap wt hunne wech / den eenen ende den anderen stootende. Komende vooz den Koninc / zoo hebben sy gheseyt: Heer Koninc Angriote en zept niet waer / aengaende 'tghene dat hy ghesproken heeft van onsen Vader ende van Bzodas / daer op zoo zullen wy hem beverhten. Ziet hier zyn onse panden / zoo hebben sy den Koninc in synen schoot ghewoopen elc een hantschoen. Angriote heeft ooc syn hantschoen ghepresenteert / ende zepde: Heer Koninc daer is myn

¶ g

pant/

want/ bat splieden hun terstont gaen wa-
penen ende ghy Heer Koninc zult de ba-
tallie aenstien. De Koninc heeft ghy seyt.
Den meesten deel vanden daghe is ghe-
passeert / zoo dat den tyt hoijt is / maer
mozghen vooch zoo maect v ghy reet om
te kampen/ ende wy zullen v in't velt stel-
len. Daer na zoo is daer ghekomen een
Ridder die gh'naemt was Adamas / de
sone van Bioradas / ende vande suster
vā Gandabel/ maer al was hy zeer grof
ende groot van leden ende zeer sterck / zoo
was hy zeer vileyn van manieren ende
conditien / zoo dat hy van niemant ghe-
acht was ende heeft tot den Koninc ghe-
seyt: Heer Koninc ic zeg dat alle 'tghene
'twelc Sargules hier ghesproken heeft/
gheloghen is/daer op zal ic hem bebec-
ten / by al dien dat hy zoo stout is dat hy
niet spnen Com in't veldt derf komen.
Sargules was hier af zeer verblift/om
dat hy in't ghezelschap van spnen Com
komen zoude / ende heeft terstont den
Koninc spn part ghegheben / zeggghende
dat hy de battallie begheerde. Doen heeft
de Koninc beholen dat een seghelyc tot
spn loghs vertrecken zoude. Het welcke
Angriote ende Sargules ghedaen heb-
ben / de twaelf Ridderz met hunlieden
nemende. Madasine met haer Maech-
den hebben ooylof ghenomen aen de Ko-
ninginne ende aen Oriane. De Konin-
ghinne heeft haer doen gheben een zeer
kostelycke Tente daer sy in rusten zoude.
De Coninc is ghebleven met Heer Gyu-
medan ende met Giontes spn Rebe / en
heeft tot hem doen komen Gandabel en
Bioradas tot hunlieden zeggghende: Ic
ben grootelijc verwonderd van v-lieden
dat ghy my zoo viltwils te kennen ghe-
geben hebt dat Amadis my verraderije
begheerde te doen om myn landt te ver-
krighen ende nu als het bewijs van noo-
de is dat ghy dat zoo ter neder laet val-
len / ende hebt v sonen in dat proces van
adontueren ghestelt / die niet en weten
wat recht dat sy op hun jgde daer aen

hebben. Ghy hebt zeer grootelijc mis-
daen teghen Godt ende teghen my ende
my qualijc ghestelt ghelaten / my doen
verlufen hebbende alfulcken man ende
alfulcke Ridderz/niettemin ghylieden en
zult onghespunt niet blyuen/want den
rechtveerdighen Rychter die zal se geben
den ghenen diese verdient heeft. Heer
Koninc antwoorde Gandabel/myn so-
nen hebben hun gheboozdert denckende
dat het bewijs achter zoude blyuen. In-
der waerheyt sprac Heer GyuMEDAN/ sy
zijn qualijc v dacht / wat daer en is noch
en zal gheen zyn tegen Amadis in des-
ser zaken/noch ooc in eenighe ander sake
daer hy den Koninc in nuf dient mocht
hebben. Maer hebt ghylieden daer qua-
de suspitie in ghehadt / dat is teghen alle
reden ghewest. Dat noch meer is / de
Duppels vander Hellen en zouden dat
niet ghedacht hebben/maer al waer't dat
de Koninc v-lieden dede afflaen duppelt
hoofden ende ghy die hadt / zoo en zoude
hy niet ghewozen worden vande schade
die ghy hem ghedaen hebt: Niettemin
ghylieden zult blyuen / maer ic bid Godt
dat daer gheen meerder quaet af en ko-
me / maer de zorghen ende den ancr van
v sonen / die zullen v schult draghen ende
v verdienste. Heer GyuMEDAN spraken
sy / al ist dat ghy dit aldus vooz v neemt
ende wel begheeren zout / wy hopen aen
Godt dat onse sonen ons lieder eere ende
hulpe der wel bewaren zullen. Minner-
meer moet my Godt deucht doen/ zeyde
Heer GyuMEDAN / oft ic hunlieden meer
goets oft quaets gunnende ben dan ghy
dooz goeden raet oft quaden(die ghy den
Koninc ghegheben hebt) verdient mocht
hebben. De Koninc heeft verboden dat
sy daer af niet meer spraken en zouden.
Oen nacht zo hebben v een d'ander hun
wapenen ende hun peerden ghereet ghe-
maect / ende Angriote ende Sargules
die hebben dien halben nacht ghewaect
ende ghebeden op een hoochte inde Dete-
mitagie die daer by hun Tinten gelegen
was.

was. Des moeghens wel vooch zoo
 hebben hun alle de twaelf Ridderg ghe-
 wapent / want sy hadden achterdencken
 op den Coninc om dat sy ghesien hadden
 dat hy op hunlieden vergramt was / en
 hebben met hun ghenomen Madasime
 met haer. Daerhooft op hun hackenepen /
 ten teghelijc de spne / ende Angriote ende
 Sarguiles vooz hunlieden / zoo zyn sy in
 de stadt ghekomen ende vooz op't veld
 daer de batalie gheschieden zoude / want
 de Coninc met alle de Ridderg ende meer
 ander volck die waren alreede daer ghe-
 komen / ende dyp Jagen om te wijsen /
 den eenen was de Coninc Urban van
 Rozealen / d'ander Giontes de Rebe
 van den Coninc / ende den derden Gui-
 norant de fraep lantiebycker. Sy hebben
 Angriote ende Sarguiles ghestelt op't
 een eynde van't veldt. Daer na zoo zyn
 ghekomen Turin ende Corias twee ge-
 broeders ende Adamas hun Rebe / ende
 hebben hun in't veldt ghestelt zeer wel ge-
 wapent zynde / ende op frisse peerden ge-
 dispooseert om kloetke stucken te bedry-
 ven en hadde hunlieden niet belet de val-
 secht van hun vaders. Aldus staende al
 ghereet teghen malkanderen / zoo heeft
 Giontes een Trompet ghesteken die hy
 in syn handt hadde / ende de Ridderg zyn
 terstont teghen malkanderen ghereeden
 zoo zeer als de peerden loopen mochten.
 Corias ende Turin zyn beyde op An-
 griote ghereeden / ende Adamas op Sar-
 guiles. Turin staet Angriote zoo vrees-
 selijc op synen schilt dat syn lancie in stuc-
 ken vlooch / ende Angriote raecte Corias
 op synen schilt zoo fellijcken dat hy hem
 achter banden peerde dede vallen / ende
 als hy hem keeren wilde na Turin / zoo
 zach hy hem staen met syn sweert in syn
 hant / maer als hy syn broeder in d'aerde
 zach ligghen / zoo is hy met groeter grā-
 schap teghen Angriote ghekomen ende
 merpde hem boven op synē helm te slaē /
 maer den slaech ontviel hem in zulcker
 manieren dat hy syn peerde eenen grooten

slaech in't hooft gaf / ende een groot ruk
 daer af slaende met het haerharnas / zoo
 dat hem den toom op de bozt ghevallen
 is waer dooz hy onmachtich werdt / zoo
 is Angriote tot hem ghekomen en beyde
 hun schilden malkanderen gh'hoft met
 zulcker kracht / dat Turin ter aerden ge-
 vallen is zonder verstant. Angriote hem
 aldus aenstaende in't perijckel van syn
 peerdt / zoo sprong hy terstont daer af als
 een die zeer licht was ende kloet / want
 hy hem menich reyse in alsulcken perij-
 ckel gesien hadde. Als hy nu te voet was /
 zoo heeft synen schilt vast ghehouden / syn
 sweert wittereckende ende is tegen beyde
 de gebroeders gegāen / die t'zamen ston-
 den / ende zach hoe dat Sarguiles syn
 Rebe verchtende / was teghen Adamas
 te peerde zeer vreeselijck metten sweer-
 de / zoo is hy by hunlieden ghekomen en
 hebben hem in't midden ghestelt / ende
 malkanderen met groote / ware slaghen
 slaende als die zeer vroom waren. Daer
 Angriote die verweerde hem vromelijc-
 ken / den eenen synen schilt teghen hem
 stellende / ende den anderen metten sweer-
 de teghen slaende / zoo dat hyse dede om
 draepen / want hy en gaf niet eenen slach
 te vallen / hy en slaech stucken van hun-
 lieder wapenen dat sy ter aerden vielen /
 want als ghy noch ghehoort hebt / dese
 Ridder was een en besit de vroomste /
 slaende metten sweerde verre boven se-
 mant die in alle rlande vanden Coninc
 was / zoo dat hyse binnen korten tijdt in
 alsulcken staet ghestelt heeft / dat hun
 schilden maer stucken van spaenderen en
 waren / ende hun panster tot veel plaet-
 sen in stucken gh'slaghen dat daer bloet
 wt liep / maer hy en was zoo heel niet hy
 en hadde veel wonden / zoo dat hy veel
 bloetg quijt wert. Sarguiles syn Con-
 aldus ziende ende dat hy Adamas niet
 en konde verwinnen / zoo heeft hy hem
 zelven heel ende al gheabonueert / ende
 heeft syn peerde zeer sterk met sporen ghe-
 steken / ende heeft hem vast by hem ghe-
 boecht /

vocht den den anderen met beyde hun
aenen nemende / een langhe wyle tijds
alsoo treckende ende stootende om een le-
ghelge den spnen vanden peerde te wor-
pen. Als Angriote hun beyden aldus ge-
sien heeft / zoo is hy terstont by hun bey-
den ghekomen om Sarguiles secours te
doen / op avontuere oft by onder gheval-
len hadde / ende de twee gheboeders zyn
hun na ghevolcht zeer ras / om hunnen
Rebe by te staen. Binnen desen tijdt zyn
de twee Ridderz ter aerden gheballen /
malckanderen inden arm vast houdende /
daer was groote meersticheyt onder hun-
lieden / Angriote om syn Rebe te bescher-
men / ende d'ander om hunlieder Rebe /
maer op dat pas zoo bedreef Angriote
wonderlijcke ende vrome stucken metten
sweerde zoo swaren ende verbaerlijcke
slaghen slaende dat de twee gheboeders
(hoe zeer sy hun ter weere stelden oft wat
kracht dat sy ghebruykten) niet en moch-
ten zulcken resistentie doen dat Adamas
wt de hande van Sarguiles konde ont-
komen. Als Gandabel ende Bzocadas
dit zagen / (die tot daer toe alijt ghoopt
hadden dat de macht van hunne sonen
sustineren zouden het gheme dat sy door
groote valscheyt aengerichte hadden) zoo
zyn sy wt de venster ghegaen daer sy in
laghen met grooter droefsheyt ende be-
naetheyt hunder herten. In ghelijc zoo
dede ooc de Koninc / want alle den hoo-
spoet ende goede avontuere vande Rid-
ders die vrienden van Amadis waren /
die was hem leet ende teghen syn herte /
ende en wilde niet aensien de puntie van
het doot van hunlieden / noch ooc de vic-
torie van Angriote. Maer alle d'ander

die daer ware / die ware zeer verblift / om
dies wille dat dese twee Gandabel ende
Bzocadas hier in dese werelt betrok-
zouden een luttel vande schuld die sy ver-
dient hadden / maer de vier Ridderz da-
in't velt waren die en deden niet anders
dan malckanderen groote ende sware sla-
ghen geven waer dat sy mochten. Maer
ten leet niet langhe dat Angriote ende
Sarguiles de twee gheboeders zoo mal-
maecten met zoo veel slaghen / dat sy geen
weere meer en konden ghebeden / ende
en deden anders niet dan achterwaerts
drieyen om eenich secours te vindē / maer
ghen konnende ghevinden / zoo sloegen
sy zometijts eenen slach ende bloden dan
hier dan daer / hopende alsoo hun leven
te salveren / maer in't eynde zoo waren sy
ter neder gheslaghen / want sy niet ver-
draghen en mochten de slaghen van hun
vanden / zoo dat sy verslaghen bliuen
van hunlieder handen met groote blij-
schap van d'overschoone Madasime en
vande Ridderz wt 't vaste Eplant / maer
noch aldermeest van Oriane ende Ma-
bile / die niet op en hielden van Godt te
bidden dat sy hunlieden de victorie ver-
leenen wilde die sy nu berisregen hadde.
Daer na heeft Angriote den Augen ge-
vraecht / oft hem vā noode was het meer
te doen? Sy antwoordden hem dat sy
ghenoech ghedaen hadden om hun eere
te boldoen. Zoo hebben de Augen hun-
lieden wt den velde ghelept ende hun ge-
zellen hebben die aenveert / ende zyn met
Madasime gekeert na hun Tenten daer
sy hun van hun quetsuren hebben laten
curezen.

Eynde van het tweede Boec vanden Edelen, vromen, ende
doorluchtighen Ridder Amadis van Gaulc.

